

T.C İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ALİ ŞİR NEVÂYÎ'NİN TÂRİH-İ ENBİYÂ VE HÜKEMÂ ADLI ESERİNİN CÜMLE BİLGİSİ

YÜKSEKLİSANS TEZİ
OĞUZHAN YANGINER

1700000515

Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Programı: Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Vahit Türk

Mayıs, 2021

**T.C İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

ALİ ŞİR NEVÂYÎ'NİN TÂRİH-İ ENBİYÂ VE HÜKEMÂ ADLI ESERİNİN CÜMLE BİLGİSİ

**YÜKSEKLİSANS TEZİ
OĞUZHAN YANGINER
(1700000515)**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih: 24 Nisan 2021

Tezin Savunulduğu Tarih: 27 Mayıs 2021

Tez Danışmanı: Prof .Dr. Vahit Türk

Jüri Üyeleri: Prof.Dr. Vahit Türk

Prof.Dr. Gülşen Seyhan Alışık

Dr. Emre Berkan Yeni

Mayıs, 2021

Ön Söz

Ali Şir Nevâyî ömrünü Türk ve Türklüğe vakfetmiş Türk tarihinin güzide şahsiyetlerinden birisidir. Ali Şir Nevâyî ülkemizde genellikle divanları ve mesnevileriyle tanınır. Ancak Nevâyî'yi Türk tarihinin en güzide şahsiyetlerinden biri olmasının sebebi sadece sanatsal metinleri değildir. Nevâyî şair olduğu kadar âlim, âlim olduğu kadar asker ve asker olduğu kadar da nâsirdir. Ali Şir Nevâyî'nin çok yönlülüğü onu Türk tarihinde seçkin bir şahsiyet yapmıştır.

Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ Nevâyî'nin iki tarih eserinden biridir. Diğeri ise Tarih-i Mülûk-ı Acem'dir. Bu iki eser birlikte düşünülmüş ve Zübdetü't-Tevârih olarak adlandırılmıştır. Nevâyî bu eseri yazarken düşündüğü şeylerden biri kuşkusuz Sultan Hüseyin Baykara'nın ve bütün Türklerin soyunu Yafes'e dayandırmak istemesidir. Her millet tarihi derinlikler taşımak ister. Tarihi derinliği olmayan milletler bulunduğu coğrafyada kalıcı olmakta zorlanırlar. Mensup olduğu millete tarihi derinliğini hatırlatmak o ülkenin aydınlarının görevidir. Nevâyî de tıpkı Kaşgarlı Mahmut gibi bu vazifesini yerine getirmiştir.

Biz bu tezde bu ulu şahsiyetin Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ adlı eserinde cümle yapılarını inceledik. Nevâyî'nin aynı zamanda bir dilbilimci olduğunun bilinciyle ona layık olmaya çalıştık. Eserin cümle yapılarını incelerken bunu aklımızdan çıkarmamaya özen gösterdik.

Nevâyî bir ummandır. Bu ummandan bir damla da olsa nasiplenmemi sağlayan değerli hocalarım Prof. Dr. Vahit Türk'e ve merhum Cevdet Eralp Alışık'a teşekkürü bir borç bilirim.

İçindekiler

Ön Söz	i
İçindekiler	ii
KISALTMALAR LİSTESİ	iii
Transkripsiyon Alfabetesi	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
Giriş	1
1. Ali Şîr Nevâyî'nin Hayatı	1
2. Ali Şîr Nevâyî'nin Eserleri	2
2.1. Divanlar	2
2.2. Mesneviler	3
2.3. Dinî Eserler	5
2.4. Tezkireler, Hal Tercümeleri-Hâtıralar	5
2.5. Diğer Eserleri	7
Cümle Tahlilleri	11
Sonuç	696
Kaynakça	701

KISALTMALAR LİSTESİ

Çev	: Çeviri
S	: Sayfa/Sayfalar
Hs	: Hicretten sonra

Transkripsiyon Alfabeti

پ : P p	ب : B b	آ : ʾ
ج : C c	ث : Ṣ ṣ	ت : T t
خ : Ḥ ḥ	ح : Ḥ ḥ	چ : Ç ç
ر : R r	ذ : Ḍ ḍ	د : D d
س : S s	ژ : J j	ز : Z z
ض : Ḍ ḍ / Ṣ ṣ	ص : Ṣ ṣ	ش : Ş ş
ع : ʿ	ظ : Ṣ ṣ	ط : Ṣ ṣ
ق : Q q	ف : F f	غ : Ğ ğ
ڭ : Ñ ñ	گ : G g, Ğ ğ	ك : K k
ن : N n	م : M m	ل : L l
ی : Y y	ھ : H h	و : V v

Enstitüsü : Lisanüstü Eğitim Enstitüsü

Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Programı : Türk Dili ve Edebiyatı

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Vahit Türk

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek lisans – Mayıs 2021

ÖZET

ALİ ŞİR NEVÂÎ'NİN TARİH-İ ENBİYÂ VE HÜKEMÂ ADLI ESERİNDE CÜMLE BİLGİSİ

Oğuzhan Yanginer

Ali Şir Nevâyî Türk edebiyatının en güzide şahsiyetlerinden birisidir. Onu güzide kılan en önemli özelliklerinden birisi de çok yönlü bir şahsiyet olmasıdır. O alim, şair, devlet adamı ve nâsirdir. Bu tezde Ali Şir Nevâyî'nin Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ adlı eserinde cümle yapıları incelenmiştir. Tasnifler günümüz tasniflerine uygun olarak tahlil edilmiş ve buna göre bir değerlendirme yapılmıştır. Eser Prof. Dr. Leyla Karahan'ın *Türkçenin Söz Dizimi* adlı kitabı esas alınarak tasnif edilmiştir. Eserde ki'li bağlı/birleşik cümle ve bağlı cümle yapılarının çokluğu dikkat çekicidir. Her bir cümle madde başı olarak incelendiğinde kurallı cümle ve fiil cümlesinin sayıca üstünlüğü görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ali Şir Nevâyî, Târih-i Enbiyâ ve Hükemâ, Cümle Bilgisi

University : Istanbul Kültür University
Institute : Graduate education institute
Department : Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Supervisor : Prof. Dr. Vahit Türk
Degree Awarded and Date : MA – May 2021

ABSTRACT

SENTENCE KNOWLEDGE IN ALİ ŞİR NEVÂÎ'S WORK TİTLED TARİH-İ ENBİYÂ VE HÜKEMÂ

Oğuzhan Yanginer

Ali Şir Nevâyî is one of the most distinguished figures of Turkish literature. One of the most important features that make him distinguished is that he is a versatile personality. He is a scholar, poet, statesman and poet. In this thesis, sentence structures in Ali Şir Nevâyî's work named Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ were examined. The classifications were analyzed in accordance with today's classifications and an evaluation was made accordingly. Artwork Prof. Dr. It has been classified on the basis of Leyla Karahan's book titled Turkish Syntax. The multiplicity of dependent/compound sentence and dependent sentence structures in the work is remarkable. When each sentence is examined as per item, it is seen that the predominant sentence and verb sentence are superior in number.

Key Words: Ali Şir Nevâyî, Târih-i Enbiyâ ve Hükemâ, sentence information

Giriş

1. Ali Şîr Nevâyî'nin Hayatı

1441 yılında Herat'ta doğan Ali Şîr Nevâyî, hem anne hem de baba tarafından çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş entelektüel bir aileden gelmekteydi. Babası Kîçkine Bahadır (Kîçkine Bahşı) Timur'un torunlarının hizmetinde bulunmuş, en sonra Ebulkasım Bâbü'r Şah'ın sarayında da önemli bir mevki sahibi olmuştu. Annesinin dedesi Bû Said Çiçek ise Hüseyin Baykara'nın dedesi Baykara Mirza'nın uluğ beyi (beylerbeyi) idi. Şahruh'un ölümüyle çıkan kargaşadan dolayı Yezd üzerinden Irak'a gitmek zorunda kalan Ali Şîr Nevâyî, Yezd şehrinde henüz altı yaşındayken Zafer-nâme müellifi Şerafeddin Ali Yezdî ile tanışıp konuşma fırsatı bulmuştur. Aralarında geçen konuşmayı Mecâlisü'n-Nefâ'is adlı eserinde anlatır (Eraslan, 2017, s.31). Küçük yaşta büyük bir tarihçiyle karşılaşması Ali Şîr Nevâyî'nin tarih ilmine olan merakını arttırmış olabilir.

Meşhed'de İmam Rıza Medresesi'nde eğitim alan Ali Şîr Nevâyî, 1464 yılında Herat'a gelerek Ebu Said Mirza'nın hizmetine girdiyse de ondan istediği ilgiyi göremedi ve Semerkand'a dönerek Hâce Celâleddin Fazlullah Ebü'l-Leysî'nin medresesine devam etti. Arkadaşı Hüseyin Baykara'nın tahta geçmesine kadar (1469) Semerkant'ta kaldı.

Nevâyî'nin biyografisinde değinmemiz gereken önemli şahsiyetlerden biri Sultan Hüseyin Baykara'dır. Nevâyî'nin çocukluk yıllarından başlayan dostlukları vefatına kadar (1501) devam etmiştir. Hüseyin Baykara yakın dostu Nevâyî'ye her ne kadar devlet adamlığı misyonu yüklese de Prof. Dr. Günay Kut'un aktardığı bilgiler ışığında Nevâyî'nin devlet adamlığına çok sıcak bakmadığını ve siyasetle arasının pek iyi olmadığını söyleyebiliriz (Kut, 1989). Nevâyî bir sanatkâr olduğu için devlet adamlığından ziyade nedimlik mertebesinde bulunmak istemesi gayet tabiidir.

Nevâyî ve Hüseyin Baykara'nın dostlukları ve Nevâyî'nin bizzat Hüseyin Baykara tarafından hürmet görmesi ve iltifatına mazhar olması Nevâyî'nin daha güçlü eserler ortaya koymasına zemin hazırlamıştır. Klasik şiirimizde şair bir devlet büyüğünden hamiliğe ihtiyaç duyar. Ali Şîr Nevâyî bu himayeyi Sultan Hüseyin Baykara tarafından görmüş, eserlerinin bazılarını Sultan Hüseyin Baykara'ya sunmuştur. Sunulan en önemli eserlerden biri ise *Hilâliyye* kasidesidir. Ayrıca, Kendisine hürmetini, bağlılığını göstermek için *Mecâlisü'n-nefâ'is* adlı tezkiresinin sekizinci bölümünü bütünüyle ona ayırmıştır.

Nevâyî'nin biyografisinde değinmemiz gereken bir başka isim de Abdurrahman-ı Câmî'dir. Câmî'ye olan hayranlığı onun Nakşibendiyye tarikatına girmesine vesile olmuştur.

İranlı mutasavvıf Câmî'nin 1492'deki vefatı Nevâyî'yi derinden etkiledi. *Hamsetü'l-mütehayyirîn* adlı eserini de bu yıllarda kaleme almıştır. Abdurrahman Câmî'den başka Attâr, Hüsrev-i Dihlevî ve Nizâmî ona tesir eden belli başlı şairler arasında sayılabilir.

Bazı siyasi entrikalar sonucunda Hüseyin Baykara'nın oğlu Bedüzzaman ile arasının açılması ve Mirza Mehmed Mü'min'in sarhoşken karısı tarafından mühürletilen bir fermanla öldürülmesi, daha sonra da vezir Mecdüddin'in idam edilmesi hem Sultan Hüseyin Baykara'yı hem de Nevâyî'yi derinden etkiledi. Bu olaylar, yaşlanan Nevâyî'nin günden güne sağlığını bozdu. Esterâbâd dönüşünde Sultan Hüseyin Baykara'yı karşılarken el öpme merasiminde yere yığıldı ve 3 Ocak 1501 tarihinde vefat etti.

Nevâyî altmış yıllık ömrüne birçok eser sığdırmıştır. Altmış yıllık ömre birçok eser sığdırabilmesinin en önemli sebebi kuşkusuz küçük yaşlardan itibaren şiire ilgi duymasıdır. Daha çocuk denecek yaşta başlayıp hayatının sonuna kadar şiirler yazmış olan Ali Şîr Nevâyî bunları farklı zamanlarda, farklı adlar altında bir araya toplayıp bir araya getirmiştir. Bunlar hakkında oldukça geniş bilgi veren Nevâyî'nin bir de Farsça divanı vardır.

2. Ali Şîr Nevâyî'nin Eserleri

2.1. Divanlar

Nevâyî edebiyatımızda divan külliyyatına sahip ender şairlerdendir. Bu külliyyâtı oluşturan divanlar şunlardır:

2.1.1. Garâibü's-sigar: Hüseyin Baykara'nın, şiir yazmada durgunlaştığı sırada Nevâyî'ye iki ayrı divan daha tertip ederek bunların sayısını dörde çıkarmasını söylemesi üzerine, Nevâyî ilk tertiplediği iki divanı ile daha sonra yazdıklarını bir sınıflamaya tâbi tutmuş ve divanlarının sayısını dörde çıkararak ilkinde, kendi deyişiyle "tufûliyyette vâki bolgan garib mânalara" *Garâibü's-sigar* adını vermiştir. *Bedâiyu'l-bidâye* için yazdığı önsözü de buna koyarak esere yirmi yaşına kadar olan şiirlerini almıştır (Kut, 1989). Eser üzerinde Günay Kut çalışmıştır.

Bu çalışma daha sonra Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır. Eserde 676 gazel, 1 müstezat, 3 muhammes, 1 müseddes, 10 bendlik bir terci-i bend, 147 beyitlik bir mesnevi, 50 mukattaat ve 133 rubai bulunmaktadır (Kaya, 2007).

2.1.2. Nevâdirü's-ş-şebâb: Gençlikte yani yirmi ile otuz beş yaşları arasında yazdığı şiirlerini biraraya getiren divanıdır. Yine kendi tabiriyle bunlar "yigitlikde zâhir bolgan nâdir terkipler"dir. Metin Karaörs eser üzerinde doktora tez yapmıştır. Eser 651 gazel, muhammes, müstezat,

müseddes, terci-i bend, terki-i bend, 51 kıta ve 51 muammadan meydana gelmektedir (Kaya, 2007).

2.1.3. *Bedâiyü'l-vasat*: Orta yaşlarda, otuz beş ile kırk beş yaşları arasında yazmış olduğu şiirlerin yer aldığı divanın adıdır. Kaya Türkay eser üzerinde doktora tezi yapmış, daha sonra bu çalışma Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır. Eserde 655 gazel, 1 müstezat, 2 muhammes, 2 müseddes, 1 terci-i bend, 1 kaside, 58 mukattaat, 10 lugaz, 13 tuyuğ ve 2 kıta bulunmaktadır.

2.1.4. *Fevâidü'l-kiber*: Nevâyî'nin dediği gibi “ömrüning âhırığa yakın nazmga kirgen fayideler”i, yani ömrünün sonuna doğru yazdığı şiirleri ihtiva etmektedir. Bu şiirler kırk beş-altmış yaşları arasındaki devreye aittir. Önal Kaya eser üzerinde doktora tezi yapmış, bu çalışma daha sonra Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmıştır. Eserde 680 gazel, 1 mesnevi, 1 müstezat, 2 muhammes, 2 müseddes, 1 müsemmen, 1 terci-i bend, 1 sâkinâme, 29 mukattaat, 20 kıta ve 87 cevahir-i müfrede bulunmaktadır (Kaya, 2007).

2.1.5. *Farsça Dîvân*: Pek çok nüshası vardır. Bu nüshalardan bazıları şunlardır: (Nuruosmaniye Ktp., nr. 3850; Türk ve İslâm Eserleri Müzesi, nr. 1952; Süleymaniye Ktp., Hekimoğlu Ali Paşa, nr. 632) Nevâyî bu divanında Fânî mahlasını kullanmıştır. Şair *Muhâkemetü'l-lugateyn*'de bu divanın 6000 beyitten meydana geldiğini bildirmektedir. Yine aynı eserde bahsedilen “Tuhfetü'l-efkâr”, “Nesîmü'l-huld”, “Aynü'l-hayât”, “Minhâcü'n-necât” ve “Kutü'l-kulûb” adlı Farsça kasideler de bu divanda yer almaktadır. (Kut, 1989)

2.2. Mesneviler

2.2.1. *Hayretü'l-ibrâr*: Nizâmî'nin *Mağzenü'l-esrâr*'ı ile Emîr Hüsrev'in *Mağla'u'l-envâr*'ı ve Câmi'nin *Tuhfetü'l-ağrâr*'ına nazîre olarak 1483 yılında kaleme alınmıştır. Yaklaşık olarak 4000 beyitten oluşmaktadır. Mesnevi, aruzun “müfteilün müfteilün fâilün” kalıbı ile yazılmıştır. Eser Taşkent'te Parsa Şemsiyev tarafından yayımlanmıştır (1958-1960). (Kut, 1989) Türkiye'deki ilk yayını ise 2015 yılında Vahit Türk ve Şaban Doğan tarafından yapılmış ve eser Ankara'da Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü tarafından yayınlanmıştır.

2.2.2. *Ferhâd ü Şîrîn*: Nizâmî ile Hüsrev-i Dihlevî'nin aynı addaki eserinden ilham alınarak yazılan bu mesnevi 1484 yılında “mefâilün mefâilün feûlün” kalıbı ile yazılmıştır. Eseri diğer *Hüsrev ü Şîrinler*'den ayıran en önemli özellik ise mesnevide ağırlık merkezinin Hüsrev değil Ferhat olmasıdır. Ferhad, Nevâyî'nin mesnevisinde alelâde birisi olmayıp Çin hakanının oğludur. 5780 beyitten ibaret olan mesnevi, Parsa Şemsiyev ve Hâdî Zarîf tarafından Arap harfleriyle (Taşkent

1963), Gönül Alpay tarafından da inceleme ve edisyon kritikli metin halinde yayımlanmıştır (Ankara 1965) (Kut, 1989).

2.2.3. Leylâ vü Mecnûn: Eser *Mecnûn u Leylâ* olarak da bilinmektedir. İran edebiyatında ilk defa Nizâmî tarafından ele alınan bu konu daha sonra Hüsrev-i Dihlevî tarafından da işlenmiştir. Nevâyî bu mesneviyi yazarken her iki müelliften de faydalanmıştır. 3500 beyit kadar olan mesnevi aruzun “mef’ûlû mefâilün feûlün” kalıbı iledir (Kut, 1989). Ülkü Çelik Şavk tarafından yayına hazırlanan eser TDK yayınları tarafından yayımlanmıştır.

2.2.4. Seb’a-i Seyyâre: 1484 yılında aruzun “feilâtün mefâilün feilün” kalıbı ile yazılmıştır. 5000 beyit civarında kaleme alınmıştır. Bu hikâyeyi ilk defa Firdevsî *Şehnâme*’de işlemiş, daha sonra Nizâmî *Heft Peyker*, Emîr Hüsrev de *Heşt Bihişt* adıyla kaleme almıştır. Eser Parsa Şemsiyev’den başka Hâdî Zarif tarafından *Ali Şîr Nevâyî, Seb’a-i Seyyâre* ismiyle Özbekistan Fenler Akademisi yayını olarak (Taşkent 1956), Hamid Araslı tarafından da *Yedi Seyyâre* adıyla Bakü’de yayımlanmıştır (1947). Konu, Behram’ın güzel câriyesi ile olan macerasıdır (Kut, 1989). Eser Tural Çöktü tarafından doktora tezi olarak çalışılmış ve 2015 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanmıştır.

2.2.5. Sedd-i İskenderî: Beyit sayısı 7000’i aşan ve vezni “feûlün feûlün feûlün feûl” olan bu son mesnevi 890’da (1485) yazılmıştır. Buradaki konu Nevâyî’den önce Firdevsî, Nizâmî ve Hüsrev tarafından işlenmiş, Câmi tarafından da *Hirednâme-i İskenderî* adıyla kaleme alınmıştır. Nevâyî’nin İskendernâmesini diğerlerinden ayıran en önemli özellik ise İskender’i bir Türk hükümdarı gibi tasavvur etmiş ve onun şahsında Hüseyin Baykara ile oğlu Bedüzzaman’ı anlatmıştır (Kut, 1989). Hatice Tören tarafından çalışılan eser TDK yayınları tarafından yayımlanmıştır (Türk, 2019).

2.2.6. Lisânü’t-tayr: Nevâyî’nin *Hamse* dışında kalan mesnevilerindendir. 3553 beyitten meydana oluşmaktadır. Nevâyî eserinde kuşkusuz Feridüddin Attar’ın *Mantıku’t-Tayr* adlı eserinden esinlenmiştir. Nevâyî eserinde küçük yaşlardan beri bu eseri Türkçeye kazandırmak istediğinden bahsetmektedir. Eser sadece bir tercüme eser olmayıp Attar’ın eserine ilaveler de yapılmıştır. Yaşı ile ilgili ifadelerinden eserin 1499 tarihinde yazıldığı anlaşılmaktadır. Mesnevi Özbekistan Fenler Akademisi tarafından yayımlanmıştır (Taşkent 1965) (Kut, 1989). Mustafa Canpolat’ın üzerinde çalıştığı eser TDK yayınları tarafından yayımlanmıştır. Bu yayında da yine kısa bir giriş ile çeviriyazılı metin yer almaktadır. Bu eserin yalnızca Türkiye Türkçesine aktarılmış hâli Nodirbek

Kosimov tarafından hazırlanıp Semerkand yayınları arasında 2015 yılında yayınlanmıştır. (Türk, 2019)

2.3.Dinî Eserler

2.3.1. Çihl Hadîs: Câmi'nin aynı addaki eserinin dörder mısralık kıtalar halinde 886'da (1481) yapılmış tercümesidir. Eser genellikle "Külliyat"larda yer almaktadır. Necib Âsım tarafından Erbaîn Hadis Tercemeleri başlığı altında yayımlanmıştır. Nevâyî bu eserini Hüseyin Baykara'ya ithaf etmiştir (Kut, 1989). Bu eser Mehmet Turgut Berbercan tarafından 2014 yılında giriş, metin, aktarma ve dizin olarak yayınlanmıştır. Bu çalışma Hâkim yayınları arasında basılmıştır (Türk, 2019).

2.3.2. Sirâcü'l-müslimîn (905/1500). Nevâyî'nin külliyyatı içinde yer alan küçük bir akaid kitabıdır. Şeriatın hükümlerini, Allah'ın sekiz sıfatını ve İslâm'ın esaslarını manzum olarak anlatmaktadır (Kut, 1989). Eser, Tanju Oral Seyhan tarafından 2005 yılında Modern Türklük Araştırmaları Dergisi'nin 4. sayısında çeviriyazılı metin biçiminde makale olarak yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.3.3. Münâcât. Sinan Paşa'nın *Tazarru'nâme*'si gibi Tanrı'ya mensur bir yakarıştır. Secîlerle örülmüş kısa cümlelerden kurulu samimi bir nesir örneğidir. Topkapı Sarayı Müzesi ve Fâtih kütüphanelerindeki "Külliyat" nüshalarının başında yer alan Münâcât'ın hangi tarihte yazıldığı bilinmemektedir (Kut, 1989). Münâcât Agah Sırrı Levend'in dört ciltlik Ali Şîr Nevâî adlı eserinde metin olarak daha sonra aynı eser Vahit Türk tarafından metin ve dizin olarak Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü dergisinin 10. sayısında 2001 yılında yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.4.Tezkireler, Hal Tercümeleri-Hâtıralar

2.4.1. Nesâyimü'l-mehabbe min şemâyimi'l-fütüvve: Eser Câmi'nin 883'te (1478) yazdığı *Nefeḥâtü'l-üns min ḥazarâti'l-ḳuds* adlı, velîlerin hayat hikâyelerini ihtiva eden Farsça eserinin Çağatay Türkçesi'ne tercümesidir. Aslında Câmi bu eserini Nevâyî'nin ricası üzerine kaleme almıştı. Eserin önemini bilen Nevâyî, duyduğu ihtiyaçla 901'de (1495) onun tercümesini meydana getirdi. Bu mensur eserde otuz dördü kadın olmak üzere 770 velînin hayat hikâyesi yer almaktadır. Eseri zeyillerle genişletmek isteyen Nevâyî, Attâr'ın *Tezkiretü'l-evliyâ* 'sında bulunan muhtelif hal tercümelerini kitaba kattıktan başka, Câmi ve Attâr'da yer almamış, Yesevî'den kendi zamanına kadar gelen çok sayıda Türk şeyhini ilâve etmiştir. Eser Kemal Eraslan tarafından Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi nüshası esas alınmak suretiyle Bibliothèque Nationale, Süleymaniye

Kütüphanesi, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi ve British Museum'daki nüshalar üzerinden edisyon kritik yapılarak bir indeks ilâvesiyle yayımlanmıştır (İstanbul 1979). Fuad Köprülü tarafından, eserin Bibliothèque Nationale'deki külliyyatta mevcut nüshasına dayanılarak Ahmed Yesevî çevresine mensup Türk sûflilerine dair kısmı ele alınmış ve bir değerlendirmesi yapılmıştır (Kut, 1989). Eser, Kemal Eraslan tarafından doktora tezi olarak hazırlanmış ve 1979 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yayını olarak basılmıştır. Bu çalışma giriş, çeviriyazılı metin, küçük bir sözlük ve adlar dizininden oluşmuştur. Eser TDK tarafından yeniden yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.4.2. *Mecâlisü'n-nefâis*: 897'de (1491-92) kaleme alınan eser, Türk dilinde yazılan ilk şuarâ tezkiresi olması bakımından önemlidir. Nevâyî, Câmî'nin *Bahâristân* ve Devletşah'ın *Tezkiretü'sşu'arâ* adlı tezkirelerini örnek alarak kendi eserini de sekiz kısma ayırmış ve her kısma "meclis" adını vermiştir. Sekizinci meclis tamamen Hüseyin Baykara'ya ayrılmıştır. Tezkirede adı geçen şairlerin büyük bir kısmı şiirlerini Farsça kaleme almış olanlardır. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi (Revan Köşkü, nr. 808) nüshasına göre *Mecâlis*'te 451 şair bulunmakta ve bunlardan sadece kırk birinin Türkçe şiir yazdığı görülmektedir. Eser Özbekistan Fenler Akademisi tarafından 1961 yılında yayımlanmıştır. *Mecâlisü'n-nefâis*, Hakîm Şah el-Kazvînî, Fahrî-yi Herâtî ve Şâh Ali b. Abdülalî tarafından bazı ilâvelerle XVI. yüzyılda üç defa Farsça'ya çevrilmiştir. Fahrî ile Kazvînî'nin tercümelerini Ali Asgar Hikmet bir önsözle yayımlamıştır (Tahran 1323 hş./1944). Sâdikî-i Kitâbdâr'ın (XVI. yüzyıl) *Mecmau'l-havâs* adıyla ve Çağatay Türkçesi'yle yazdığı tezkiresi *Mecâlis*'e zeyil mahiyetindedir. Bu eser de Farsça'ya çevrilmiştir (*Tezkire-i Mecma'u'l-havâs*, trc. Abdürresûl Hayyâmpûr, Tebriz 1327 hş./1948) (Kut, 1989).

1990 yılında Vahit Türk tarafından doktora tezi hazırlanmış, eserin dil incelemesini, çeviriyazılı metnini ve dizinini içeren bu çalışma yayınlanmamıştır. Eser Kemal Eraslan tarafından birinci cildi giriş ve çeviriyazılı metin, ikinci cildi çeviri ve notlar olarak hazırlanıp TDK'ca 2001 yılında yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.4.3. *Hamsetü'l-mütehayyirîn*: Nevâyî bu eserini Câmî'nin ölümünden sonra, üstadı için yazmıştır. Bir mukaddime, üç muhâvere ve bir hâtimedden oluşur. Mukaddimede Câmî'nin nesebi ve doğumu, gördüğü tahsil ile Nevâyî'nin onun yanına geldiği devre anlatılır. Nevâyî'nin bir tarih kıtası ve uzun bir mersiyesiyle son bulan mensur bir eserdir. İçinde aralara serpiştirilmiş bazı şiirler de bulunmaktadır (Kut, 1989). Eser, Ayşehan Deniz Abik tarafından yayına hazırlanmış ve 2006 yılında Seçkin yayınevince basılmıştır (Türk, 2019).

2.4.4. Hâlât-ı Seyyid Hasan Erdeşîr Big: Nevâyî'nin, babası gibi sayıp sevdiği, şahsına çok bağlılık duyduğu mürşidi Seyyid Hasan'ın ölümü üzerine onun hayatını ve meziyetlerini, kendisiyle olan hâtıralarını anlattığı mensur ve manzum olarak kaleme alınmış risâlesidir. Kemal Eraslan tarafından dört "Külliyat" nüshasından faydalanılarak edisyon kritikli neşri yapılmıştır (Kut, 1989). Eser Kemal Eraslan tarafından makale olarak metin ve dizin biçiminde Türkiyat Mecmuası'nın 16. cildinde 1971 yılında yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.4.5. Hâlât-ı Pehlevân Muhammed: Nevâyî, yakın dostu, şair ve tabip Pehlevan Muhammed'in vefatı üzerine yazmıştır. Nazım nesir karışık yazılan risâlenin İstanbul'da üç, Paris'te de bilinen bir nüshası vardır. Bu dört nüshası üzerinden hazırlanan edisyon kritikli metni Kemal Eraslan tarafından yayımlanmıştır ("Alî Şîr Nevâyî'nin Hâlât-ı Pehlevan Muhammed Risâlesi", *TM*, 1980, XIX, 99-164) (Kut, 1989). Eser Kemal Eraslan tarafından Türkiyat Mecmuası'nın 19. cildinde 1980 yılında yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.5. Diğer Eserleri

2.5.1. Muhâkemetü'l-lugateyn (905/1500): Nevâyî'nin dil alanındaki millî şuurunu gösteren önemli bir eserdir. Dönemin aydınlarının ve gençlerinin Farsça şiir yazmaya heveslendiği bir dönemde Nevâyî adeta onları uyarmak ister. Eserde Nevâyî, Farsça ve Türkçeyi mukayese etmiş ve Türkçenin birçok bakımdan Farsçaya üstünlüğünü ortaya koymuştur. XIX. yüzyılda Türkiye'de aydınların ilgisini çeken *Muhâkemetü'l-lugateyn*, Bursa'da *Nilüfer* dergisinin 37-40. sayılarında Osmanlı Türkçesi'yle tefrika edilmiş (1889), 1897'de de İkdâm külliyyatı içinde İstanbul'da kitap halinde yayımlanmıştır. Bu yayının başında Belin tarafından Ali Şîr Nevâyî'nin hayatı hakkında yazılan "Notice biographique et littéraire sur Mir Ali-Chir-Névâî" adlı makalenin Necib Âsım tarafından yapılan tercümesini Veled Çelebi'nin Osmanlı Türkçesi'ne yaptığı tercüme ile Çağatay Türkçesiyle olan metin takip eder. 1941'de de Türk Dil Kurumu tarafından Refet İşıtman'ın yeni tercümesi yayımlanmıştır. *Muhâkemetü'l-lugateyn*'i T. Genceî Farsça'ya (Tahran 1327 hş./1948), R. Devereux da İngilizce'ye (Leiden 1966) çevirmişlerdir. Eser ayrıca M. Yâkub Vâhidî tarafından Kâbil'de basılmıştır (1984) (Kut, 1989). Sema Barutçu Özönder tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmış ve 1996 yılında TDK tarafından yayınlanmıştır. Bu çalışmada yazar ve eser hakkında bilgi verilmiş, eserin dil özellikleri incelenmiş, söz dağarcığı değerlendirilmiş, tenkitli

metin ve metnin aktarması yapılmıştır. Çalışmanın sonuna bir de tıpkıbasım eklenmiştir (Türk, 2019).

2.5.2. *Mizânü'l-evzân:* (898/1492'den sonra). Aruz vezni ile ilgileri ihtiva eden bir eserdir.

Eserde zihaf, takti' gibi teknik meselelerin üzerinde durulur. Rubâî vezinlerinden sonra tuyuğ, koşuk, türki, çenge, arazvârî, muhabbetnâme gibi millî şekilleri ele alması eserin en dikkate değer tarafıdır. Eser Özbekistan Fenler Akademisi tarafından yayımlanmıştır (Taşkent 1949) (Kut, 1989). Eser Kemal Eraslan tarafından yayına hazırlanmış ve 1993 yılında TDK'ca yayınlanmıştır. Bu çalışmada girişten sonra çeviriyazılı metin, Türkiye Türkçesine aktarma ve aruz terimleri bölümleri yer almaktadır (Türk, 2019).

2.5.3. *Mahbûbü'l-kulûb:* (906/1500-1501). Sa'dî'nin *Gülistân*'ı ile Câmi'nin *Bahâristân*'ını hatırlatan bu eser Nevâyî'nin şahsiyetiyle ilgili bilgiler vermesi bakımından önemlidir. Eser üç bölümden oluşur. İlk kısmında zamanın cemiyetindeki muhtelif tabakalar, çeşitli zümreden insanlar, on bölümlük ikinci kısmında iyi işleri övme ve kötülerini yerme bahis konusu edilir. Üçüncü kısımda ise ahlâkî konular üzerinde durulur. *Mahbûbü'l-kulûb* İstanbul (1289), Buhara (1907) ve Taşkent'ten sonra Moskova'da (1948) da yayımlanmıştır (Kut, 1989). Ülkemizdeki ilk yayını 1873 yılında orijinal lehçesiyle yapılmış, daha sonra eser üzerinde çeşitli lisans, yüksek lisans ve doktora tezleri yapılmış, ancak Türkiye bilim dünyasının yararlanacağı tam bir metin ve inceleme yayını henüz yapılmamıştır. Eser üzerindeki son çalışma Vahit Türk tarafından yapılmış ve Türkiye Türkçesine metin aktarması olan bu çalışma 2016 yılında Ötüken Neşriyat tarafından yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.5.4. *Münşeât:* (897/1492'den sonra). Nevâyî'nin mektuplarının toplandığı eserin adıdır. Mektupların içinde Sultan Hüseyin Baykara'ya ve Bedüzzaman'a yazmış oldukları da bulunmaktadır. Bu mektuplarda Nevâyî'nin devri ve hayatı ile ilgili önemli bilgiler vardır. *Münşeât*, Âzer-Neşir tarafından yayımlanmıştır (Bakü 1926) (Kut, 1989). Ayşehan Deniz Abik eserle ilgili 1993 yılında doktora çalışması yapmış ancak çalışma henüz yayımlanmamıştır (Türk, 2019).

2.5.5. *Vakfiyye:* (886/1481). Mensur olarak yazılmış eserde nadiren de olsa şiirler bulunmaktadır. Bu küçük eserde Nevâyî önce Sultan Hüseyin Baykara'yı över ve ardından yaptırmış olduğu vakıflara geçer. 881'de (1476) Hüseyin Baykara'nın kendisine Herat'ın kuzeyinde bir arazi verdiğini, bu araziye bir saray, bahçe, bir medrese, bir mescid ile bir dârülhuffâz kurduğunu ve bu medreseye İhlâsiyye adı verdiğini, yine aynı yerde bir cami ve Halâsiyye adlı bir hankah yaptırdığını bu *Vakfiyye*'den öğrenmekteyiz. Eser, Nevâyî'nin vakıfları hakkında bilgi edinmek için güzel bir kaynaktır. Bu eser de Âzer-Neşir tarafından neşredilmiştir (Bakü 1926) (Kut, 1989). Eser

Vahit Türk tarafından inceleme, metin, aktarma, dizin ve tıpkıbasım olarak hazırlanıp 2015 yılında Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü yayını olarak basılmıştır (Türk, 2019).

2.5.6. *Nazmü'l-cevâhir* (890/1485): Hz. Ali'ye atfedilen *Nesrû'l-le'âlî* adlı kitabın her Arapça vecize için bir rubâî yazılarak tercüme edilmiş şeklidir (Kut, 1989). Eser dil incelemesi, metin, nüsha farkları, Türkiye Türkçesine aktarma ve dizin olarak Vahit Türk tarafından hazırlanıp 2006 yılında Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nca yayınlanmıştır (Türk, 2019).

2.5.7. *Târîh-i Enbiyâ ve Hükemâ*: (890/1485'ten sonra). Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar gelen peygamberlerle belli başlı hakîmler hakkındaki menkıbeleri ihtiva eden mensur bir eserdir (Kut, 1989).

2.5.8. *Târîh-i Mülûk-i 'Acem*: (890/1485'ten sonra). Mensur bir eserdir. İçinde yarı mesnevi tarzında yazılmış iki beyitlik şiirlere de rastlanır. İran'ın efsanevî tarihini anlatan bu kitabında Nevâyî İran hükümdarlarını dört hânedana göre sınıflandırmıştır. Eserde Pîşdâdiyân, Keyâniyân, Eşkâniyân ve Sâsânîler söz konusu edilmektedir. Eserin önemi, dinî ve tarihî mitoloji hakkında geniş bilgi vermesidir. Nevâyî bu eseri hazırlarken İslâm dünyasının Reşidüddin Fazlullah'ın yazdığı *Câmi'u't-tevârih*, Taberî'nin *Târîh*'i, *Naşihatü'l-mülûk*, Güzîde ve bilhassa Beyzâvî'nin *Nizâmü't-tevârih*'i gibi önemli kaynak eserlerinden faydalanmıştır. Osmanlı Türkçesi'ne tercümesi *Târîh-i Fenâî* adıyla Viyana'da basılmıştır (1872) (Kut, 1989).

Nevâyî'nin "Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ" adlı eserini tasnif edecek olursak öğretici metin sınıfına girebilir diye düşünmekteyiz. Ancak söz konusu Nevâyî gibi bir alim ve şair olunca bilinen öğretici metin tasnifi de bir kenara bırakmalıyız. Nevâyî eserinde her ne kadar bizlere peygamberler ve bilgeler hakkında bilgiler sunsa da onun üslubunu incelediğimiz zaman bu eserin üslup bakımından klasik bir ansiklopedik sözlükten öte bir eser olduğunu daha ilk sayfalardan anlayabiliriz. Nevâyî şair olduğu için nesrinde de bu şiir üslubunu yakalamak istemesi gayet tabiidir. Nevâyî'nin iyi bir şair olduğu kadar da iyi bir nâsir olduğu bir gerçektir. Belki de edebiyatımızdaki bazı isimler gibi (Ahmet Haşim, Yahya Kemal) şairlik yönü çok kuvvetli olduğu için nâsirlik yönü geri planda kalmış isimlerden biridir diyebiliriz.

Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ adından da anlaşılacağı üzere peygamberler ve bilgeler hakkında bilgiler ihtiva eder. Peygamberlerden özellikle kıssası ile meşhur olanların üzerinde Nevâyî ayrıca durmuştur. Hz. Yusuf, Hz. Süleyman ve Hz. Musa gibi peygamberler incelendiğinde diğer peygamberlere oranla daha detaylı bilgiler verildiği görülür. Târîh-i Enbiyâ ve Hükemâ'da bir başka dikkat çekici husus ise Nevâyî'nin alimleri peygamberlerle birlikte aynı kitapta değerlendirmesidir. Bu yaklaşım Nevâyî'nin ilme gösterdiği saygının bir yansıması olabilir. Eserde peygamberler ve

âlimler hakkında bilgiler alfabetik olarak değil kronolojik sırayla verilmiştir. Peygamberler Hz. Ademden başlarken, Nevâyî âlimleri, âlimliği ve peygamberliği konusunda ihtilafların bulunduğunu söylediği Lokman'dan başlatır. Bilgeleri tanıtırken tarihlendirmesini ise Sâsânî hükümdarlarının yaşadığı döneme göre belirtir. Örneğin; **bukrât hakîm: fişâğursnî şākirdidür ve behmen çağıda irdi** ve.... Eserde bazı peygamberler ve alimler hakkında bilgi verildikten sonra hakkında yazılmış bir beyit ya da dördlük bulunmaktadır. Eserin hacmi orta boy sayılabilecek bir kitapta (16cm x 24cm) 74 sayfa tutmaktadır.

Târih-i Enbiyâ ve Hükemâ, ilk olarak 1993 yılında Ayşe Deniz Abik'in doktora tezinde çalışıldı. Ancak bu çalışmadan sonra bu esere ait başka bir yayın yapılmamıştı. Türkiye'de Ali Şir Nevâyî'nin eserlerinin tamamının yayınlanması girişimlerini başlatan Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü ve bu enstitüye bağlı Prof. Dr. Vahit Türk'ün büyük bir titizlikle Paris, Taşkent ve Süleymaniye Kütüphanesi nüshalarını karşılaştırdığı çalışması 2018 yılında yayımlandı. Metin, aktarım, dizin ve tıpkıbasımdan oluşan bu eser Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları tarafından basıldı. Bu çalışmada da Prof. Dr. Vahit Türk'ün çalışması esas alınmıştır.

Eseri incelerken birçok farklı kaynaktan yararlanmaya çalıştık. Cümle bilgisi ile ilgili kitapları incelerken aynı cümle yapılarının zaman zaman farklı adlandırıldığını gördük. Araştırmacıların zihninde bir karışıklık yaratmanın önüne geçebilmek için Türkoloji alanında en yaygın kullanılan terimleri kullanmaya çaba sarf ettik. Eserin ilk bölümünde ise araştırmacı kullandığımız terminolojiye aşina olamayabileceğinden dolayı ilgili cümle ile ilgili farklı terimleri bir arada kullandık.

Türkoloji'de cümle bilgisi alanında dil bilginleri hemen hemen tasnifler konusunda hemfikirdir. Ancak ilmin olduğu yerde elbette tartışmalar olacaktır. Bunlardan birincisi cümlede kullanılan zarf-fiil, sıfat-fiil ve isim-fiil eklerinin bir yardımcı cümle olup olmayacağı konusudur. Ülkemizde lise müfredatında fiilimsi olarak adlandırılan bu eklerin cümlede fiil istemini barındırdığı için bir yan cümle sayılabileceğini söyleyenlere karşın (Baskakov, 2017), fiilimsi adının Türkçeye uymadığını, fiilin gibisi anlamı taşıyan eklerin Türkçeye aykırı olduğunu ve ilgili eklerin fiili isimleştirerek artık birer isim yaptıklarını beyan eden bilginler de vardır (Karaağaç, 2017). Biz de eseri incelerken fiilimsileri yardımcı cümle olarak almadık.

Eserin cümle yapılarını incelerken metodoloji olarak üniversitede ders kitabı olarak da kullanılan iki temel eseri örnek aldık. Bunlardan birincisi Prof. Dr. Leyla Karahan'ın "Türkçede Söz Dizimi" adlı kitabı ve bir diğeri ise Prof. Dr. Günay Karaağaç'ın "Türkçenin Söz Dizimi" kitabıdır. Cümle bilgisi konusunu kuşkusuz bu iki eserle sınırlandıramazdık. Zaman zaman tahlilinde zorlandığımız

cümlelerde A.N. Baskakov'un "Çağdaş Türkçede Cümle" çalışmasından sıkça faydalandık ve Çağatay Türkçesi deyince ilk akla gelen isimlerden biri olan Janos

Eckmann'ın Çağatayca El Kitabı kuşkusuz bizim başucu kitabımız oldu. Janos Eckmann'ın çalışmalarından faydalanmakla birlikte Eckmann'ın Çağatay Türkçesi cümle tasniflerinin dışına çıktığımız cümleler de oldu. Janos Eckmann cümleleri sınıflandırırken karmaşık cümle yapısı olarak ayrı bir başlık açmış (Eckmann, 2017), karmaşık cümle yapılarını da özne cümlesi, nesne cümlesi, nitelendirme cümlesi, zarf cümlesi, zaman cümlesi, tarz cümlesi, amaç cümlesi, sebep cümlesi, sonuç cümlesi, karşılaştırma cümlesi ve izin cümlesi gibi alt başlıklara ayırmıştır. Biz çalışmamızda bu cümle yapılarını ayrı bir başlık altında toplamadık.

Eserde cümle yapılarını altı ana başlıkta topladık. Bunlar: Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle, iç içe birleşik cümle, şartlı cümle, sıralı cümle ve basit cümledir. Eseri incelerken zaman zaman sayfaları aşan cümleler de tespit ettik. Bu gibi uzun cümlelerde görülen cümle tiplerini cümlenin hemen altında belirttik. Ana cümlelerin içinde bulunan her bir yan cümleyi de ayrıca çözümledik. Cümleleri yapısı başta olmak üzere anlamına göre, yüklemine göre ve yüklemine yerine göre tek tek tahlil ettik. Uzun cümleleri incelerken bir ana cümle içerisinde birkaç farklı cümle tipini de barındırabileceğinden dolayı görülen cümle çeşitlerini ilgili cümlenin hemen altında belirttik.

Cümle Tahlilleri

1.Cümle

Ādemniñ künyeti ebu'l-beşerdür ve laqabı şafiiyullah çün irādetullah anıñ hılqatıǵa muqteżī boldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlama edatıyla bağlanmış iki cümleden oluşmaktadır:

1.1.Cümle

Âdemniñ künyeti ebu'l-beşerdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1.2.Cümle laḳabı şafıyyullah çün irâdetullah anıñ hilḳatıḡa muḳteẓī boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

2.Cümle

cibrīl 'aleyhi's-selāmḡa emr boldı kim bir miḳdār tofraḡ anıñ tıynetı taḥmīri üçün ol yirdin -ki ḥālā mekke anıñ ornıdadur- kiltürsün.

*Ki bağlama edatıyla bağlanmış iki cümle vardır.

2.1.Cümle cibrīl 'aleyhi's-selāmḡa emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

2.2.Cümle kim bir miḳdār tofraḡ anıñ tıynetı taḥmīri üçün ol yirdin -ki ḥālā mekke anıñ ornıdadur- kiltürsün.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

3.Cümle

cibrīl'aleyhi's-selām bu emrḡa iştiḡāl körgüzdi.

*Basit Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

4.Cümle

yir hāl tili bile aña ant birdi kim bu tofrağnı mindin alma kim bolmağay kim bu mañlūkdın nāşāyest
emr vūcūdka kilgey kim ol sebebdin min haq te'ālānıñ mūcib-i saht ve hiṭābı bolğay min.

*Ki bağlama edatıyla bağlanmış (Ki'li birleşik cümle) 4 cümle vardır.

4.1.Cümle

yir hāl tili bile aña ant birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

4.2.Cümle bu tofrağnı

mindin alma

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

4.3.Cümle bolmağay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

4.4.Cümle

bu mañlūkdın nā-şāyest emr vūcūdka kilgey *Basit
cümle.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

5.Cümle ol sebebdin min haq te'ālānıñ mūcib-i saht ve hiṭābı
bolğay min.

*Basit Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

6.Cümle

cibrīl 'aleyhis'-selam kaytıp anıñ sözın 'arz kıldı irse mikāilğa hūkm boldı.

*Şart eki ile bağlanmış Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

6.1.Cümle

cibrīl 'aleyhis'-selam kaytıp anıñ sözın 'arz kıldı irse mikāilğa hūkm boldı.

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

6.1.1Cümle

cibrîl 'aleyhis'-selam kaytıp anır sözün 'arz kıldı irse

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

7.Cümle

Ol dağı yirdin hem andağ ant işitip kayttı irse isrâfilğa hüküm boldı.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

7.1.Cümle

Ol dağı yirdin hem andağ ant işitip kayttı irse isrâfilğa hüküm boldı.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

7.1.1.Cümle

Ol dağı yirdin hem andağ ant işitip kayttı/ irse

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

8.Cümle

ol hem ol ikiniñ özri bile kaytqandın soñra azrâcılğa buyruk boldı kim yirden tofrağ kiltürgey.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

8.1.Cümle ol hem ol ikiniñ özri bile kaytqandın soñra azrâcılğa buyruk boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

8.2.Cümle

yirden tofrağ kiltürgey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

9.Cümle

Yir azrā'ılğa ant birgendin sonra azrā'il ayttı kim haq subhāneu ve te'ālānıñ siniñ antındın yokkarıraktır.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

9.1.Cümle

Yir azrā'ılğa ant birgendin sonra azrā'il ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

9. 2.Cümle haq subhāneu ve te'ālānıñ siniñ antındın yokkarıraktır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

10.Cümle

bir avuç tofrağ yiryüzidin alıp haq te'ālānıñ emri bile behiştge kiltürüp hazret-i muhammed şallallahu ʿaleyhi vessellem tıynetin tesnīm suyu bile yuğurup barça melāikke ʿarz kıldılar kim maqşūd-ı ālem ve ādem āferīnīşiden munuñ hilhatidür kim ahırüz-zamān peygamberi bolgusıdır.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

10.1.Cümle

bir avuç tofrağ yiryüzidin alıp haq te'ālānıñ emri bile behiştge kiltürüp hazret-i muhammed şallallahu ʿaleyhi vessellem tıynetin tesnīm suyu bile yuğurup barça melāikke ʿarz kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

10.2. cümle maqşūd-ı ālem ve ādem
āferīnīşiden munuñ hilhatidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

10.3. cümle ahırüz-zamān
peygamberi bolgusıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

11.Cümle

andın sonra ādem ‘aleyhi’s-selām tofrağığa kırk kün rahmet yamğurı yağdurup öz kudret iligi bile tahmīr kıldı kim *hammartū tıynetū ādeme biyedeyye erba’ne şabāhen* andın haber birür.

*Ki bağlacı ile bağlanmış 2 cümle vardır:

11.1.Cümle

andın sonra ādem ‘aleyhi’s-selām tofrağığa kırk kün rahmet yamğurı yağdurup öz kudret iligi bile tahmīr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

11.2.Cümle *hammartū tıynetū ādeme biyedeyye erba’ne şabāhen* andın haber birür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

12.Cümle çün insan kisvetin ademga kiydürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

13.Cümle

haq sübhānehu ve te’ālā esmā-i hüsnānı aña örgetti kim *ve ‘alleme ādeme’l-esmāe küllehā* ve melāyike-i muqarreb anıñ ‘ilmiğa muqarreb boldılar ve tinri te’ālā hükmi bile aña secde kıldılar.

*Ki bağlacı ile birleştirilmiş ve “ve” bağlama edatıyla bağlanmış(Bağlı cümle) 3 cümle vardır.

13.1.Cümle haq sübhānehu ve te’ālā esmā-i hüsnānı aña örgetti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

13.2.Cümle

‘alleme ādeme’l-esmāe küllehā ve melāyike-i muqarreb anıñ ‘ilmiğa muqarreb boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

13.3.Cümle

tiñri te'ālā hükmi bile anı secde kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

14.Cümle

iblisdin özge kim ol cindin irdi *feseccede'l-melā'iketü küllühüm ecma'un illā iblīse.* ve iblīs köp tã'at kılgandın son melāyike mertebesiga yitip irdi.

*Basit cümle.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

15.Cümle

çün tiñri te'ālā emridin boyun tolgadı.

*Basit cümle.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

16.Cümle

şekāvet ve la'net-i cāvīd tavkı anıñ boynıga tüşti kim *ve inne 'aleyke'l-la'neti ilā yevmi'd-dīn.*

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

16.1.Cümle şekāvet ve la'net-i cāvīd tavkı anıñ
boynıga tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

16.2.Cümle

inne 'aleyke'l-la'neti ilā yevmi'd-dīn.

17.Cümle

ādem ve havvā behiştde sākin bolsun dip emr boldı kim *yā ādemüskün ente ve zevcūke elcennete* ve havvā ādem 'aleyhi's-selāmın sol yanının yaratıldı *Ki bağlacı ile bağlı (Ki'li birleşik cümle) 2 cümle vardır:

17.1.Cümle âdem ve havvâ behiştde sâkin bolsun dip emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

17.2.Cümle

yâ âdemüskün ente ve zevcûke el-cennete ve havvâ âdem ‘aleyhi’s-selâmnıñ sol yanından yaratıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

18.Cümle

her taqđır bile âdemğa buğday yimekdin nehy boldı ba’zı üzüm ve ba’zı incır dipdürler *Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

18.1cümle

her taqđır bile âdemğa buğday yimekdin nehy boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

18.2cümle ba’zı üzüm ve ba’zı

incır dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

19.Cümle

iblīs âdem cihetidin la’net-i ebedîğa şâyeste boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

20.Cümle

bu huşümetdin yılan vâsıtası bile behiştge kirip âdem ‘aleyhi’s-selâmğa buğday 17 yimek vesvesesin kılip çün irâdetullah muña cārī bolup irdi kim ‘âlem yüzün âdem evlâdı tutqay.

*Ki bağlacı ile bağlı (Ki’li birleşik cümle) 2 cümle vardır.

20.1.Cümle

bu huşūmetdin yılan vāsıtası bile behiştge kirip ādem ‘aleyhi’s-selāmğa buğday 17 yimek vesvesesin kılıp çün irādetullah muña cārī bolup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

20.2.Cümle

‘ālem yüzün ādem evlādı tutkay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

21.Cümle

. ādem ve havvānı behiştin çıkardılar ve hindüstān mülkide bir biridin ayru tüştiler *Bağlı cümle.”ve” bağlama edatıyla bağlı 2 cümle vardır.

21.1.Cümle

ādem ve havvānı behiştin çıkardılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

21.2.Cümle

hindüstān mülkide bir biridin ayru tüştiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

22.Cümle ādem ‘aleyhi’s-selām mekkege kilip ‘arafāt yanında havvāğa uçradı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

23.Cümle

andın ‘arafāt ol yirge laķab ķaldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

24.Cümle andın sonra âdem ‘aleyhi’s-selâm ka’be üyin yasadı dağı hindüstân sarı ‘azîmet kıldılar ve cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm 2 ħubûbât kiltürüp âdemğa қоş sürüp ikin ikmek қā’idesin örgetti.

* “ve – dağı” bağlama edatıyla bağlı **3** cümle vardır:

24.1.Cümle andın sonra âdem ‘aleyhi’s-selâm ka’be

üyin yasadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

24.2.Cümle

hindüstân sarı ‘azîmet kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

24.3.Cümle cebrâ’îl ‘aleyhi’s-selâm ħubûbât kiltürüp âdemğa қоş sürüp ikin ikmek қā’idesin örgetti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

25.Cümle

ve ħavvâ âdem ‘aleyhi’s-selâmdın her kaçan ħâmile bolsa irdi iki ferzend kiltürür irdi bir oğul bir kız.

*Şart eki ile bağlanmış(Şartlı birleşik cümle) iki cümle vardır.

25.1.Cümle

ve ħavvâ âdem ‘aleyhi’s-selâmdın her kaçan ħâmile bolsa irdi iki ferzend kiltürür irdi bir oğul bir kız.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

25. 2.Cümle ve ħavvâ âdem ‘aleyhi’s-selâmdın her kaçan ħâmile bolsa irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

26.Cümle

bu oğulğa yine bir karındın kilgen kızını birürler irdi kim arada farkı bolğay.

*Ki bağlacı ile bağlanmış(Ki'li birleşik cümle) 2 cümle vardır.

26. 1.Cümle bu oğulğa yine bir karındın kilgen kızını birürler irdi kim arada farkı bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

26.2.Cümle arada farkı bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

27.Cümle

ķābil bile toķğan kızını kim atı ıķlīma dipdūrler tiledi kim hābilğa birgey.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

27.1.Cümle

ķābil bile toķğan kızını -kim atı ıķlīma dipdūrler- tiledi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

27.2.Cümle hābilğa

birgey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

28.Cümle

ķābil öz siñiliniñ ħūsni cihetidin aña māyil irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

29.Cümle unamadı kim

hābilğa birgeyler

*Ki bağlama edatı ile bağlanmış(Ki'li birleşik cümle) 2 cümle vardır.

29.1.Cümle Unamadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

29. 2.Cümle hâbilğa
birgeyler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

30.Cümle âdem ‘aleyhi’s-selâm ikige kırbân buyurdı kim her kıysınıñ kırbânı kabûl tüşse
ağa birgeyler *Ki bağlacı ve şart eki ile bağlanmış **3** cümle vardır:

30. 1.Cümle âdem
‘aleyhi’s-selâm ikige kırbân
buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

30.2.Cümle her kıysınıñ kırbânı kabûl tüşse
ağa birgeyler

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Olumlu Cümle Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

30.2.1Cümle

her kıysınıñ kırbânı kabûl tüş/se

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

31.Cümle hâbilniñ kırbânı kabûl tüşüp âdem ‘aleyhi’s-selâm ıqlımanı
ağa birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

32.Cümle

kâbil bu huşümet cihetidin hâbil dik qarındaşı kim şuveri cemâl ve ma’nevî kemâl bile ârâste irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

33.Cümle

âdem ‘aleyhi’s-selâm anı beğâyet siver irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

34.Cümle

helāk kılip âdem ‘aleyhi’s-selâmnı anıñ firâkıda mübtelâ kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

35.Cümle

evvel kişi kim nâ-ḥaḳ ḳan kıldı ḳâbil irdi.

*Sıralı Cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

35.1.Cümle evvel kişi kim nâ-

ḥaḳ ḳan kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

35.2.Cümle ḳâbil

irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

36.Cümle

çün andın burun hīç kişi ölügni körmeydür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

37.Cümle

ḳâbil müteḥayyir bolup ḥâbilni köterip yörür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

38.Cümle bārī te'ālā hikmeti muḥa müte'allık boldı kim ādemī-zād meyyitniḡ medfenin bilgey.

*Ki bağlacı ile bağlanmış iki cümle vardır:

38.1.Cümle bārī te'ālā hikmeti muḥa müte'allık boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

38.2.Cümle ādemī-zād meyyitniḡ medfenin bilgey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

39.Cümle

iki melekni iki qarḡa şūreti bile anıḡ qarşıḡa yiberdi kim biri biri bile uruşup biri yene birin öltürdi ve kätıl qarḡa yirni tırmap minḡarı bile qarızıp maḡtūlnı defn kıldı kim bārī te'ālā ḡābil tilidin kim e'aceztū en ekūne mişle haḡa'l-ḡurābi kerīmesin edā kıılır ve ḡurbān kıılmaḡ bu irdi kim ḡoy öltürüp taḡ üstide ḡoyarlar irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

39.1.Cümle

iki melekni iki qarḡa şūreti bile anıḡ qarşıḡa yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

39.2.Cümle

biri biri bile uruşup biri yene birin öltürdi ve kätıl qarḡa yirni tırmap minḡarı bile qarızıp maḡtūlnı defn kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

39.3.Cümle bārī te'ālā ḡābil tilidin kim e'aceztū en ekūne mişle haḡa'l-ḡurābi kerīmesin edā kıılır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

39.4.Cümle kırbān

kılmağ bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

39.5.Cümle

qoy 6ltür6p tağ 6stide kıoyarlar irdi.

40.Cümle āsumāndın ot tüş6p kıaysını_küydürse irdi kıab6l nişānesi ol irdi kim ç6n kıābilniñ kıurbānı küymedi.

*Şartlı birleşik cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

40.1.Cümle āsumāndın ot tüş6p kıaysını_küydürse irdi kıab6l nişānesi ol irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumlu Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

40.1.1.cümle āsumāndın ot tüş6p

kıaysını_küydür/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

40.2.Cümle

ç6n kıābilniñ kıurbānı küymedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

41.Cümle şeytān aña bu nev' bāzī birdi kim ot sindin rence boluptur kim kıurbāniñni

küydürmedi. *Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

41.1.Cümle

şeytān aña bu nev' bāzī birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

41.2.Cümle ot sindin

rence boluptur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

41. 3.Cümle kurbânıñnı
küydürmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

42.Cümle otqa secde kılsañ sindin
hoşnūd bolur.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

42. 1.Cümle otqa secde
kılsañ sindin hoşnūd bolur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

42.1.1cümle otqa
secde kılsañ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

43.Cümle

kābil dağı otqa secde kılip āteş-perestlık resmi bünyād boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

44.Cümle

çün ādem ‘aleyhi’s-selām hābil firākıda köp bī-ṭāqatlık kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

45.Cümle

haq te‘ālā şīt ‘aleyhi’s-selāmı ādemğa kerāmet kıldı ve şīt ‘aleyhi’s-selām muḥabbeti ādemniñ
hābil mātemide ıztırābın kem kıldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlama edatıyla bağlı 2 cümle vardır:

45.1.Cümle haḳ te‘ālā şīt ‘aleyhi’s-selāmnı ādemğa
kerāmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

45.2.Cümle şīt ‘aleyhi’s-selām muḥabbeti ādemniñ hābil mātemide ıztırābın kem kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

46.Cümle

ıḳlīmānı aña niḳāh kılıp öz ornıda velī’ahd kıldı ve ḥayāt vedī’atın ervāḥ-ı ḳābızığa tapşurdı.

*Bağlı cümle."ve" bağlama edatıyla bağlı 2 cümle vardır:

46.1.Cümle

ıḳlīmānı aña niḳāh kılıp öz ornıda velī’ahd kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

46.2.Cümle

ḥayāt vedī’atın ervāḥ-ı ḳābızığa tapşurdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

47.Cümle

‘ömrin ba’zı miñ yıl ve ba’zı toḳuz yüz otuz yıl dipdürler ve ādem ‘aleyhi’s-selāmdın soñra ba’zı üç
kün ba’zı yiti kündin soñra ḥavvāğa ecel yitti.

*Bağlı cümle."ve" bağlama edatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

47.1.Cümle

‘ömrin ba’zı miñ yıl ve ba’zı toḳuz yüz otuz yıl dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

47.2.Cümle ādem ‘aleyhi’s-selāmdın soñra ba’zı üç kün ba’zı yiti kündin soñra
ḥavvāğa ecel yitti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

48.Cümle

medfenleride ihtilâf bar ammâ mevlânâ şerefü'l-milleti ve'd-dîn 'ali yezdî 'aleyhi'r-rahme zafernâme muḳaddimeside aytıpdur kim âdem 'aleyhi's-selâmnı şît 'aleyhi's-selâm ğasl birip namâz kıldı ve hindüstânda defn kıldı.

* Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 4 cümle vardır:

48.1.Cümle

medfenleride ihtilâf bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

48.2.Cümle mevlânâ şerefü'l-milleti ve'd-dîn 'ali yezdî 'aleyhi'r-rahme zafernâme muḳaddimeside aytıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

48.3.Cümle âdem 'aleyhi's-selâmnı şît 'aleyhi's-selâm ğasl birip
namâz kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

48.4.Cümle hindüstânda defn kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

49.Cümle

ḥavvâ hem âdem 'aleyhi's-selâm yanıda medfûn boldı ammâ nūḥ 'aleyhi's-selâm zamânıda kim tûfân boldı.

*Bağlı cümle. "ama" bağlama edatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

49.1.Cümle

ḥavvâ hem âdem 'aleyhi's-selâm yanıda medfûn boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

49. 2.Cümle nūḥ ‘aleyhi’s-selām zamānıda kim ṭūfān boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

50.Cümle

nūḥ alarnıḡ mübārek cesedlerin kimede asrap ṭūfāndın soḡra būḡubeys taḡıda ve ba’zı dipdürler kim beytü’l-maḡdisde defn kıldı ve ādem ‘aleyhi’s-selāmınḡ ḡābilḡa mersiyesi bar.

*Ki’li birleşik cümle ve baḡlı cümle. **3** cümle vardır.

50. 1.Cümle nūḥ alarnıḡ mübārek cesedlerin kimede asrap ṭūfāndın soḡra būḡubeys taḡıda ve ba’zı dipdürler. **Yapısına Göre:** Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

50.2.Cümle kim beytü’l-maḡdisde defn kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

50.3.Cümle ādem ‘aleyhi’s-selāmınḡ ḡābilḡa mersiyesi bar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

51.Cümle

ṣīt ‘aleyhi’s-selām: ādemdin soḡra anıḡ ornıda oturup anıḡ evlādıḡa muḡāfazat başladı ve bārī te’ālā ṣītḡa nübüvvet kerāmet kıldı ve aḡa ṣaḡīfe nāzil **23** boldı ve ka’be bināsın taṣ ve kec bile ṣīt ‘aleyhi’s-selām ‘imāret kıldı ve ḡābil evlādı kim küfr ve ‘inād ehli bolup āteṣ-perestlikḡa meṣḡūl irdiler ḡalın bolup ādem evlādıḡa zararlar tiger irdi.

*Baḡlı cümle. Toplamda **5** cümle vardır.

51.1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

âdemdin sonra anıñ ornıda oturup anıñ evlâdıǵa muhâfazat başladı

51.2.Cümle

bārī te‘ālā şītǵa nübüvvet kerāmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

51.3.Cümle

şahıfe nāzil boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

51.4.Cümle

ka‘be bināsın taş ve kec bile şīt ‘aleyhi’s-selām ‘imāret kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

51.5.Cümle

kābil evlādı kim küfr ve ‘inād ehli bolup āteş-perestlıqqa meşğül irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

51.6.cümle

kalın bolup âdem evlâdıǵa zararlar tiger irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

52.Cümle

şīt ‘aleyhi’s-selām çün begāyet dilir ve şücā’ irdi.

*Basit cümle.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

53.Cümle

alar üstige sipāh tartıp fesādların def’ kılıp alar berk tağlarda mesken kılıp müsta’sal ve perīşān boldılar ve şīt ‘aleyhi’s-selām bābilde sūs şehrin binā kıldı ve yiti oğlu bar irdi.

*Bağlı cümle. “Ve” bağlama edatıyla bağlı 3 cümle vardır.

53.1.Cümle

alar üstige sipāh tartıp fesādların def‘ kılip alar berk tağlarda mesken kılip müsta’sal ve perīşān boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

53.2.Cümle

şīt ‘aleyhi’s-selām bābilde sūs şehrin binā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

53.3.Cümle

yiti oğlu bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

54.Cümle

çün nübüvvetidin kırk biş yıl ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

55.Cümle

oğlanlarığa qābil evlādının ħarb ve def’in vaşıyyet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

56.Cümle

enūş kim uluğraq irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

57.Cümle

öz ornıda velî'ahd kılip 'âlemğa vedâ' itti ve anı âdem 'aleyhi's-selâm yanıda defn kıldılar ve yaşı tokuz yüz on iki yılğa yitti.

Bağlı cümle. "ve" bağlamaedatıyla bağlı 3 cümle vardır.

57.1.Cümle

öz ornıda velî'ahd kılip 'âlemğa vedâ' itti

57.2.Cümle

anı âdem 'aleyhi's-selâm yanıda defn kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

57.3.Cümle

yaşı tokuz yüz on iki yılğa yitti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

58.Cümle

enûş: peygamber imes irdi ammâ velâyetdin naşîbi bar irdi ve 'âdil ve saĥî kişi irdi Bağlı cümle. 3 cümle mevcuttur:

58.1.Cümle peygamber imes irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

58.2.Cümle

velâyetdin naşîbi bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

58.3.Cümle

saĥî kişi irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

59.Cümle

etbā' ve evlādın ādem dīniğa da'vet kıldı ve evvel kişi kim ħurma yığacı ikti ol irdi ve evvel kişi kim şadağa resmin peydā kıldı ol irdi. *Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

59.1.Cümle

etbā' ve evlādın ādem dīniğa da'vet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

59.2.Cümle

evvel kişi -kim ħurma yığacı ikti- ol irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

59.3.Cümle

evvel kişi -kim şadağa resmin peydā kıldı- ol irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

60.Cümle

ol sebebdin anıñ zamānıda refāhiyet köp boldı ve ança koy ve uy ve sāyir behāyim peydā boldı kim hīç ħesābın bilmes irdi.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 3 cümle vardır.

60.1.Cümle ol sebebdin anıñ zamānıda refāhiyet köp boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

60.2.Cümle ança koy ve uy ve sāyir behāyim

peydā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

60. 3.Cümle

hīç hesābın bilmes
irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

61.Cümle

ol buyurđı kim çün hāķ te'ālā hesābdın artuķ māl kerāmet kılıpdur her miñdin birin ayırıp
muhtāclarġa birin ve tārīh-i ca'ferīde bitipdür kim anıñ zamānıda süvād mülkide bir ejdehā peydā
bolup hālāyıkķa köp noķşānlar yitkürdi *Ki'li birleşik cümle. Toplamda **3** cümle vardır.

61. 1.Cümle ol

buyurđı

61.2.Cümle

çün haq te'ālā hesābdın artuq māl kerāmet kılıpdur her miñdin birin ayırıp muhtāclarğa birin ve tārīh-i ca'ferīde bitipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

61.3.Cümle anıñ zamānıda süvād mülkide bir ejdehā peydā bolup halāyıkka köp noqşānlar yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

62.Cümle

enüş barıp ol ejdehānı ādem 'aleyhi's-selām behiştin çıkarğan 'aşā bile öltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

63.Cümle

didiler kim mūsā 'aleyhi's-selāmğa yitken hemol 'aşādur.

*Ki'li birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır.

63.1.Cümle

Didiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

63. 2.Cümle mūsā 'aleyhi's-selāmğa yitken hemol

'aşādur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

64.Cümle

anıñ zamānıda cin hayli ādemī-zād arasığa kirip zarar yitkürür irdi ve anıñ on iki ferzendi bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre:

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır.

64. 1.Cümle anıñ zamānıda cin ħaylī ādemī-zād
arasıǵa kirip zarar yitkürür irdi

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Kurallı Cümle

64.2.Cümle

anıñ on iki ferzendi bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

65.Cümle

ķaynān uluǵraq irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

66.Cümle

anı velī’ahd ķılıp vefāt ķıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

67.Cümle

anı ataları yanıda defn ķıldılar ve ‘ömrıde iķtilāfdur.

*Bağlı cümle. Toplamda 2 cümle vardır.

67.1.Cümle

anı ataları yanıda defn ķıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

67.2.Cümle

‘ömrıde iķtilāfdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

68.Cümle

ca'ferīde üç yüz yıl dipdürler ammā özge tevārīhde toköz yüz altmış biş yıl dipdürler.

*Bağlı cümle. Toplamda 2 cümle vardır.

68.1.Cümle

ca'ferīde üç yüz yıl dipdürler

Yüklemine Göre:Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Kurallı Cümle

68.2.Cümle

özge tevārīhde toköz yüz altmış biş yıl dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

69.Cümle **ḳaynān bin enūṣ:** çün atası

ornıḡa olturdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

70.Cümle

ba'zı sūsın ba'zı bābilni dipdürler kim ol 'imāret ḳıldı.

*Ki'li birleşik cümle. Toplamda 2 cümle mevcuttur.

70.1.Cümle

ba'zı sūsın ba'zı bābilni dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

70.2.Cümle

ol 'imāret ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:**

71.Cümle

velî müttefikdürler kim halkdın yüzer yüzer kişi ayırıp buyurdi kim kintler hişârlar yasadılar.

*Ki'li birleşik cümle. Toplamda 3 cümle mevcuttur.

71.1.Cümle

velî müttefikdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

71.2.Cümle

halkdın yüzer yüzer kişi
ayırıp buyurdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

71.3.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** FiilCümlesi**Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

39

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

74.3.Cümle

sāyir etbā'ın 'ālem mülkide perākende kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

75.Cümle

anıñ zamānıda köp yirde il zāhir boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

76.Cümle

'ömri sikiz yüz altmış bişge yitkendin soñra yezidni velī'ahd kıılıp 'ālemdin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

77.Cümle yezid bin mehlāyil: 17 dirler ki yezid beğāyet zībā-rū ve pesendīde-ḥūy irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

78.Cümle

kuşlar iti ve balıḡ iti yimekge ol muḥteri' boldı ve arıqlar qazıp su çıqardı ve köp nikāḥ kıılır irdi.

*Baḡlı cümle. "ve" baḡlamaedatıyla baḡlı 3 cümle mevcuttur.

78.1.Cümle

kuşlar iti ve balıḡ iti yimekge ol muḥteri' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

78.2.Cümle

arıqlar qazıp su çıqardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

78.3.Cümle

köp nikāh kılar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

79.Cümle

ağa kırk oğul peydā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

80.Cümle

barıdın kiçikrek uhnūh irdi ki anı idrīs dipdürler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle mevcuttur.

80.1.Cümle

barıdın kiçikrek uhnūh irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

80.2.Cümle

idrīs dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

81.Cümle

‘ömri tokuz yüz altmış ikige yitkende idrīs ‘aleyhi’s-selāmnı velī’ahd kılip āhıret seferiğe ‘āzim boldı ve ecdādı yanıda defn kıldılar.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır.

81.1.Cümle

‘ömri tokuz yüz altmış ikige yitkende idrīs ‘aleyhi’s-selāmnı velī’ahd kılip āhıret seferiğe ‘āzim boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

82.Cümle

ecdādı yanında defn kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

83.Cümle

idrīs ‘aleyhi’s-selām: sūryānī peygamberdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

84.Cümle

atası yezid zamānıda büt-perestlığ şāyi’ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

85.Cümle

aḡa vaḡy kildi kim ol ilni büt-perestlıqdın men’ kılgay *Ki’li

birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır.

85.1.Cümle aḡa

vaḡy kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

85.2.Cümle

ol ilni büt-perestlıqdın men’ kılgay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

86.Cümle

çirig tartıp köp cihād 21 kılip qābil evlādın kim büt-perestlık kılrur irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

87.Cümle

katl ve esîr kıılıp ğazve ve cihād kıā'idesin ol arağa kitürdi ve anı halk müşellesü'n-ni'me didiler kim
üçünçi peygamber ve üçünçi hakîm ve üçünçi pâdişâh irdi.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 3 cümle vardır.

87.1.Cümle

katl ve esîr kıılıp ğazve ve cihād kıā'idesin ol arağa kitürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

87.2.Cümle

anı halk müşelleşü'n-ni'me didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

87. 3.Cümle üçüncü peygamber ve

üçüncü hakîm ve üçüncü pâdişâh irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

88.Cümle yûnân ehli 'aķidesi budur kim hürmis hakîm oldur ve haķ ve nücûm 'ilmini ol peydâ kıldı ve kiymek yimek andın ķaldı.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümle vardır.

88. 1.Cümle yûnân ehli 'aķidesi budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

88.2.Cümle hürmis

hakîm oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

88.3.Cümle haķ ve nücûm 'ilmini

ol peydâ kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

88.4.Cümle kiymek yimek andın ķaldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

89.Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

ḥaḳ te'ālā anıḡ üçün otuz şaḥīfe nāzil kıldı ve anıḡ zamānıdın nūḥ 'aleyhi's-selām zamānıḡaça tört yüz otuz tört yıldur.

*Baḡlı cümle. "ve" baḡlamaedatıyla baḡlı 2 cümle vardır.

89.1.Cümle

ḥaḳ te'ālā anıḡ üçün otuz şaḥīfe nāzil kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

89. **2.Cümle** anıḡ zamānıdın nūḥ 'aleyhi's-selām zamānıḡaça tört yüz otuz tört yıldur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

90.Cümle

altmış biş yaşıda mettū şelaḡ mütevellid boldı ve idrīs 'aleyhi's-selāmnıḡ mevtin kişi körmeydür.

*Baḡlı cümle. "ve" baḡlamaedatıyla baḡlı 2 cümle vardır:

90. **1.Cümle** altmış biş yaşıda mettū şelaḡ mütevellid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

90.2.Cümle idrīs 'aleyhi's-selāmnıḡ mevtin kişi körmeydür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91.Cümle hem şer' ehli ḳaşıda hem tāriḥ ehli 25 allıda 'aḳīde budur kim ol tirigdür ve behiştdeür kim kelām-ı ilāḥī andın ḡaber birür kim *verafa'nāhu mekānen 'aliyyen* ve bu ḳışsanıḡ şerḡi mebsūṭraḡ kütübdin ma'lūm ḳılsa bolur ve anı *yenba'u'l-ḡayāt* dipdürler.

*Baḡlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 6 cümle vardır:

91.1.Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

hem şer' ehli kaşıda hem târîh ehli allıda 'aķide budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91.2.Cümle

ol tirigdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91.3.Cümle

behıştdedür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91.4.Cümle

kelām-ı ilāhī andın haber birür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91. 5.Cümle *verafa'nāhu mekānen 'aliyyen* ve bu kıışsanıñ şerhi mebsūtraķ kütübdin

ma'lūm kılsa bolur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91.5.1.Cümle *verafa'nāhu mekānen 'aliyyen* ve bu kıışsanıñ şerhi mebsūtraķ kütübdin

ma'lūm kılsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

91.6.Cümle anı *yenba'u'l-ḥayāt* dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

92.Cümle

'ömri üç yüz altmış bişge yitkende anı melāyike āsumānğa ref' kıldılar ve barurda oğlı mettū

şelaḥnı vel'ahd kıldı ve anı idrīs ders köp ayturdın dipdürler kim nihāyetdin köprek şākirdi bar irdi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle
ve anıñ zamānıda mezkūr bolğan ‘ulūm şāyī’ boldı. *Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. Toplamda 5 cümle vardır.

92.1.Cümle

‘ömri üç yüz altmış bişge yitkende anı melāyike āsumānğa ref’ kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

92.2.Cümle

barurda oğlı mettū şelaḥnı
velī’ahd kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

92.3.Cümle

anı idrīs ders köp ayturdın dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

92.4.Cümle

kim nihāyetdin köprek
şākirdi bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

92.5.Cümle

anıñ zamānıda mezkūr bolğan ‘ulūm şāyī’ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

93.Cümle mettū şelaḥ bin uḥnūḥ: anıñ evlādı qalın boldı ve dirler kim at anıñ devride
köp boldı.

*Bağlı cümle yapısı ve ki’li birleşik cümle. Toplamda 3 cümle mevcuttur:

93.1.Cümle

anıñ evlādı qalın boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

93.2.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

93.3.Cümle anı

devride köp boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

94.Cümle

dānā kişi irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

95.Cümle

dāyim evlādıǵa irig bařlatıp ābil evlādı űstige yiberűr irdi ve alarnı mektűm ılur irdi.

*Baǵlı cűmle. “ve” baǵlamaedatıyla baǵlı 2 cűmle vardır:

95.1.Cűmle

dāyim evlādıǵa irig bařlatıp ābil evlādı űstige yiberűr irdi

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle

Yűklemin **Yerine Gre:** Kurallı Cűmle

95.2.Cűmle

alarnı mektűm ılur irdi.

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle

Yűklemin **Yerine Gre:** Kurallı Cűmle

96.Cűmle

sābī anıǵ oǵlı irdi kim hālā meřhűr mezhebleri bar yařı okuz yűz siksenge yitti.

*Ki’li birleřik cűmle ve sıralı cűmle. Toplamda 3 cűmle vardır:

96.1.Cűmle

sābī anıǵ oǵlı irdi

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Ad Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle

Yűklemin **Yerine Gre:** Kurallı Cűmle

96.2.Cűmle

hālā meřhűr

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Ad Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle

Yűklemin **Yerine Gre:** Kurallı Cűmle

96.3.Cűmle

yařı okuz yűz siksenge yitti.

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle

Yűklemin **Yerine Gre:** Kurallı Cűmle

97.Cűmle

ba’zı miűdin artu dipdűrler.

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

98.Cümle

‘ākıbet lemek mülkā kim oğlu irdi velī‘ahd kıldı ammā lemek mülkā mettū şelaḥdın burunraḳ ötti ve lemek yüz yitmiş yaşığanda ‘ālemğa vedā‘ kıldı ve mettū şelaḥ andın soḡra oğlu keynige ‘azīmet kıldı.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

98.1.Cümle

‘ākıbet lemek mülkā -kim oğlu irdi- velī‘ahd kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

98.2.Cümle lemek mülkā mettū şelaḥdın

burunraḳ ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

98.3.Cümle lemek yüz yitmiş yaşığanda

‘ālemğa vedā‘ kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

98. 4.Cümle mettū şelaḥ andın

soḡra oğlu keynige ‘azīmet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

99.Cümle nūḥ bin lemek bin mettū şelaḥ bin 9 idrīs: peygamber-i mürseldür ve necīyullah anıḡ laḳabıdur.

*Bağlı cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

99. 1.Cümle peygamber-i

mürseldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

99. 2.Cümle necîyullah anıñ laķabıdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

100.Cümle

ba'zı kırk yaşdın sonra ba'zı ilig yaşdın sonra dipdürler ki aña vahy nâzil boldı ve anıñ zamânıda 'âlem ħalâyıķı büt-perest bolup irdiler.

*'ki'li birleşik cümle yapısı ve Bağlı cümle. 3cümle vardır:

100.1.Cümle

ba'zı kırk yaşdın sonra ba'zı ilig yaşdın sonra dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

100.2.Cümle aña

vahy nâzil boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

100.3.Cümle anıñ zamânıda 'âlem ħalâyıķı büt-perest

bolup irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

101.Cümle

toķuz yüz ilig yıl ilni öz dīniġa da'vet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

102.Cümle

siksen kişidin artuķ ħabûl ħılmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

103.Cümle

küffârdın anja ezâlar tiger irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

104.Cümle

ol söz aytsa işitmeli dip kulağların tutar irdiler.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

104.1.Cümle

ol söz aytsa işitmeli dip kulağların tutar irdiler.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

104.2.Cümle

ol söz aytsa
Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

105.Cümle

ḥaddīn ötkendīn son nūḥ ‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı *rabbī lā teẓer ‘ale’l-arzī mine’l-kāfirīne deyyāren*
du‘āsı müstecāb boldı.

*Sıralı cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

105.1.Cümle

ḥaddīn ötkendīn son nūḥ ‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

105.2.Cümle

rabbī lā teẓer ‘ale’l-arzī mine’l-kāfirīne deyyāren du‘āsı müstecāb boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

106.Cümle

cibrīl ‘aleyhi’s-selām bir dāne kıltürüp buyurdı kim anı nūḥ ‘aleyhi’s-selām ikti.

*Ki’li birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

106.1.Cümle

cibrîl ‘aleyhi’s-selâm bir dâne kiltürüp buyurdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

106.2.Cümle

anı nûh ‘aleyhi’s-selâm ikti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

107.Cümle

ol yitkeç yıgaç boldı niçe yıldın soñra ol yıgaç ulğaydı.

*Sıralı cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

107.1.Cümle

ol yitkeç yıgaç boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

107.2.Cümle

niçe yıldın soñra ol yıgaç ulğaydı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

108.Cümle

emr boldı kim anı kisip kime yasağay. *Kî’li

birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

108.1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

108.2.Cümle

anı kisip
kime yasağay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

109.Cümle

ol kimeniñ tūlı üç yüz qarı ve ‘arzı ve ‘umkı aña köre.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

110.Cümle

dipdürler kim kime tükengendin sonra haq te‘ālā tūfān āşikār kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

110.1.Cümle

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

110. 2.Cümle

kime tükengendin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

111.Cümle

andaq kim hem āsumāndın yağar irdi ve hem yirdin su

qaynap çıkar irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. Toplamda 3 cümle vardır:

111. 1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

111.2.Cümle

hem

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

111.3.Cümle

hem yirdin su qaynap çıkar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

112.Cümle

rivāyet mundaḡtur kim su evvel nūḡ ‘aleyhi’s-selām tennūridın ḡaynap ḡıḡtı.

*Ki’li birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

112.1.Cümle rivāyet mundaḡtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

112.2.Cümle

su evvel nūḡ ‘aleyhi’s-selām tennūridın ḡaynap ḡıḡtı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

113.Cümle

el-ḡışsa altı ayḡaḡa ḡāl bu irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

114.Cümle

tā tamām ‘ālemni su tuttı ve nūḡ ol īmān kiltürgen siksxn kişi bile kimege kirip.

*Baḡlı cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

114.1.Cümle tā tamām

‘ālemni su tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

114.2.Cümle

nūḡ ol īmān kiltürgen siksxn kişi bile kimege kirip

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

115.Cümle ḡün kime üç ṡabaḡa irdi bir ṡabaḡada vuḡuş ve behāyim ve sibā’ kirip yene ṡabaḡada beşer kirip.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

116.Cümle

kime yirdin köterilip andağ boldı kim su tağlardın kırk karı ötti.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

116.1.Cümle

kime yirdin köterilip andağ boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

116.2.Cümle

su tağlardın kırk karı ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

117.Cümle

dirler ki nūḥ 'aleyhi's-selām ḥaḡ te'ālā emri bile iki ḡatla maşrıḡdın maḡribḡa ve yene bir ḡatla maḡribdin maşrıḡḡa bardı.

*Ki'li birleşik cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

117.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

117.2.Cümle

nūḥ 'aleyhi's-selām ḥaḡ te'ālā emri bile iki ḡatla maşrıḡdın maḡribḡa ve yene bir ḡatla maḡribdin maşrıḡḡa bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

118.Cümle

ḡün temām 'ālemde kime içideki maḡlūḡātdın özge hīḡ maḡlūḡ ḡalmadı, barḡa helāk boldılar ve ṡūfān teskīn taptı ve su azala başladı ve nūḥ 'aleyhi's-selām kimesi muşulda cūdi taḡı üstide ḡarār tuttu ve nūḥ 'aleyhi's-selām muḡarrem ayınınḡ onıda kimedin ḡıḡıp hemol yirde teskīn tutup ol il bile

bir kint yasadılar ve nūḥ ‘aleyhi’s-selām ‘ömri miñ altı yüz yıl bolğandın soñra ‘ālemdin ötti ve rivāyet budur kim ādem zamānıdın nūḥ ‘aleyhi’s-selām zamānığaça iki miñ biş yüz yıldur ve nūḥ devridin ibrahīm ḥalīl şalavātu’r-raḥmanu ‘aleyh devriğaça miñ biş yüz yıl ve ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ‘ahdidin mūsā ‘aleyhi’s-selām ‘ahdiğaça dört yüz altmış yıl ve mūsā ‘aleyhi’s-selām çağıdın ‘İsā ‘aleyhi’s-selām çağığaça miñ toqız yüz otuz yıl ve ‘İsā ‘aleyhi’s-selām eyyāmıdın ḥazret-i risālet şallallahu aleyhi vesellem ferḥunde eyyāmığaça yüz siksən yıl vāqı’dur.

*Sıralı cümle yapısı, bağılı cümle yapısı ve ki’li birleşik cümle. Toplamda 9 cümle vardır:

118.1.Cümle çün temām ‘ālemdə kime içideki maḥlūḳātın özge hīç maḥlūḳ qalmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

118.2.Cümle barça helāk boldılar

Yapısına Göre:

Basit Cümle,

Yüklemine Göre:

Eylem Cümlesi

Anlamına Göre:

Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

118.3.Cümle

ṭūfān teskīn taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

118.4.Cümle su

azala başladı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

118.5.Cümle

nūḥ ‘aleyhi’s-selām kimesi muşulda cūdi tağı üstide qarār tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

118.6.Cümle

nūḥ ‘aleyhi’s-selām muḥarrem ayının onıda kimedın çıķıp hemol yirde teskīn tutup ol il bile bir kint yasadılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

118.7.Cümle

nūḥ ‘aleyhi’s-selām ‘ömri miñ altı yüz yıl **21** bolğandın soñra ‘ālemdin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

118.8.Cümle rivāyet

budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

118.9.Cümle

ādem zamānıdın nūḥ ‘aleyhi’s-selām zamānığaça iki miñ biş yüz yıldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

118.10.Cümle nūḥ devridin ibrahīm ḥalīl şalavātu’r-rahmanu ‘aleyh devriğaça miñ biş yüz yıl ve ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ‘ahdidin mūsā ‘aleyhi’s-selām ‘ahdiğaça tört yüz altmış yıl ve mūsā ‘aleyhi’s-selām çağıdın ‘İsā ‘aleyhi’s-selām çağığaça miñ tokuz yüz otuz yıl ve ‘İsā ‘aleyhi’s-selām eyyāmıdın ḥazret-i risālet şallallahu aleyhi vesellem ferḥunde eyyāmığaça yüz siksən yıl vāķı’dur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

119.Cümle

‘ālem ehli ekseri nūḥ neslidindür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

120.Cümle

bu cihetdin anı ikinci âdem dipdürler ve anıñ tört oğlu bar irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümle vardır:

120.1.Cümle

bu cihetdin anı ikinci âdem dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

120.2.Cümle

anıñ tört oğlu bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

121.Cümle

yāfeś ve sām ve ḥām ve ken'ān ve bu ken'ān kāfir irdi kim nūḥ 'aleyhi's-selāmğa ĩmān kiltürmedi ve tūfānda helāk boldı *innehu leyse min ehlike* anıñ şānıda nāzil boldı.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

121.1.Cümle

yāfeś ve sām ve ḥām ve ken'ān ve bu ken'ān kāfir irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

121.2.Cümle

nūḥ 'aleyhi's-selāmğa ĩmān kiltürmedi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

121.3.Cümle

tūfānda helāk boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

121. 4.Cümle *innehu leyse min*

ehlike anıñ şānıda nāzil boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

122.Cümle

rivāyet budur kim nūḥ‘aleyhi’s-selām kimedın çıķķandın soḡ ol siksen kiři andaķ helāk boldılar kim alar neslidin kiři ķalmadı.

*Ki’li birleşik cümle. Toplamda 3 cümle vardır:

122. 1.Cümle rivāyet budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

122.2.Cümle

nūḥ‘aleyhi’s-selām kimedın çıķķandın soḡ ol siksen kiři andaķ helāk boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

122.3.Cümle

alar neslidin kişi ķalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

123.Cümle

nūḥ ‘aleyhi’s-selām tūrān zemīnni yāfeşķa birdi ve trānnı sāmķa ve hindüstānnı ḡāmķa.

Baḡlı cümle. Toplamda 3 cümle vardır:

123.1.Cümle nūḥ ‘aleyhi’s-selām tūrān zemīnni yāfeşķa birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

123.2.Cümle

trānnı sāmķa [birdi]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

123.3.Cümle

hindüstānnı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

124.Cümle

bu mezkûr bolğan memâlik ehli bu üç kişiniñ neslidindürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.Cümle

bu cihetdin yâfeşni ebu't-türk ve sâmnı ebu'l-'acem ve hâmnı ebu'l-hind dipdürler ve hâmnıñ rengi
kara irdi kim hind ehli rengi kara vâkı'durlar ve anıñ ciheti bu irdi dipdürler kim nūh
'aleyhi's-selām uyup irdi ve 'avret 'uzvı açılıp irdi, hām körüp küldi ve yâfeş ve sām men' kılıp
yaptılar ve nūh 'aleyhi's-selām uyğanıp ma'lūm kılıp hâmnı yaman du'ā kıldı.

*Bağlı cümle yapısı. Ki'li birleşik cümle yapısı ve sıralı cümle. Toplamda 10 cümle vardır:

125.1.Cümle bu cihetdin yâfeşni ebu't-türk ve sâmnı ebu'l-'acem ve hâmnı ebu'l-
hind 4 dipdürler

125.2.Cümle hâmnıñ
rengi kara irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**Ad Cümlesi**Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.3.Cümle

hind ehli rengi kara vâkı'durlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.4.Cümle

anıñ ciheti bu irdi dipdürler

Yapısına Göre: İç İçe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

125.5.Cümle

anıñ ciheti bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.6.Cümle

nūh 'aleyhi's-selām uyup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.7.Cümle

avret ‘uzvı açılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.8.Cümle

körüp küldi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.9.Cümle

yāfeś ve sām men’ kılip yaptılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

125.10.Cümle

nūḥ ‘aleyhi’s-selām uyğanıp ma’lūm kılip ḥāmın yaman du’ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

126.Cümle

ol cihetdin rengi kıra bolup peygamberlık anıḡ neslidin münkaṭı’ boldı ve nūḥ ‘aleyhi’s-selām kimege kirerde ādem ‘aleyhi’s-selām sūḡekin medfenidin ıkıarıp kimege kivürüp irdi.

*Baḡlı cümle. “ve” baḡlamaedatıyla baḡlı 2 cümle vardır:

126.1.Cümle ol cihetdin rengi kıra bolup peygamberlık anıḡ neslidin münkaṭı’ boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

126.2.Cümle

nūḥ ‘aleyhi’s-selām kimege kirerde ādem ‘aleyhi’s-selām sūḡekin medfenidin ıkıarıp kimege kivürüp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

127.Cümle

kimedın çıķķanda ba'zı dipdürler medyen yiride ba'zı dirler necefde defn kıldı.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

127.1.Cümle kimedin çıķķanda ba'zı dipdürler medyen yiride

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

127.2.Cümle

ba'zı dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

127.3.Cümle necefde defn kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

128.Cümle

yāfeşni peygamber-i mürsel dipdürler ve anıñ yitti oğlı bar irdi;

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatı ile bağlı 2 cümle vardır:

128.1.Cümle

yāfeşni peygamber-i mürsel dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

128.2.Cümle

anıñ yitti oğlı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

129.Cümle

bu ki ħazar saķlap rūs misk (bik) ħin kemā ba'zı sikiz oğul dipdürler ve sikizinħini tāreh dipdürler
ve iskender zū'l-ķarneyn yāfeşniñ tōrtünħi oğlıdur rūs neslidin.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümle vardır:

129.1.Cümle

Bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

129.2.Cümle

hazar saqlap rūs misk (bik) çin kemā ba'zı sikiz

oğul dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

129.3.Cümle

sikizingini tāreḥ dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

129.4.Cümle

iskender zū'l-ḳarneyṇ yāfešniḡ tōrtünçi oğlıdur rūs neslidin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

130.Cümle

çün yāfeš ḥıṭā mülkide mütemekkin boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

131.Cümle

bu oğlanlarığa her yirni ki birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

132.Cümle

ol yirni ol oğul atı bile atadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

133.Cümle

çün bu târiḥ ki bitiledür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

134.Cümle

ḥāṭırda andaḳdur ki sulṭān-ı şāḥib-kırān ḥālāt ve ensābı meẓkūr bolḡay inṣaallahu te'ālā ol yāfeś
tārḥiḡa mevḳūfdur çün bolḡusıdur munça bile iḥtişār kııldı.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

134.1.Cümle ḥāṭırda

andaḳdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

134.2.Cümle sulṭān-ı şāḥib-kırān ḥālāt ve ensābı meẓkūr bolḡay inṣaallahu te'ālā

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

134.3.Cümle ol yāfeś

tārḥiḡa mevḳūfdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

134.4.Cümle çün

bolḡusıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

134.5.Cümle

munça bile iḥtişār kııldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

135.Cümle sāmın hem ba'zı peygamber-i mürsel dipdürler ve köprek enbiyā ve ĩrān mülūki anıñ neslidindürler ve anıñ altı oğı bar irdi.

*Bağı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağı 3 cümle vardır:

135.1.Cümle sāmın hem ba'zı peygamber-i mürsel dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

135.2.Cümle köprek enbiyā ve ĩrān mülūki anıñ

neslidindürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

135.3.Cümle

anıñ altı oğı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

136.Cümle

ba'zı tokuz oğı hem dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

137.Cümle

keyūmerśni hem anıñ evlādıdın tutupturlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

138.Cümle

erfağşed anıñ neslidindür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

139.Cümle

törtüni başı ahtān bile ālī'ğa yitişür kim 'ibrī ālī' neslidin 'arabnıı köpi ahtān neslidindürler.

*'ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

139.1.Cümle

törtüni başı ahtān bile ālī'ğa yitişür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

139.2.Cümle

'ibrī ālī' neslidin 'arabnıı köpi ahtān neslidindürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

140.Cümle

ahtāndın üçüni püşt sebāğa yiter kim a'rābdın amendī ve yaħmī ve 'āmirī ve azāī ve eş'arī ve izdī ve āyī sebā neslidindür ve sāmınıı ikinci oğı kim 'ālimdür kim ħorāsān ve mişāl anıı oğlanlarıdırlar.

*'Ki'li birleşik cümle ve bağı cümle. Toplamda 4 cümle vardır:

140.1.Cümle ahtāndın üçüni püşt sebāğa yiter

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

140.2.Cümle

a'rābdın amendī ve yaħmī ve 'āmirī ve azāī ve eş'arī 16 ve izdī ve āyī sebā neslidindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

140.3.Cümle

sāmınıı ikinci oğı kim 'ālimdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

140.4.Cümle

ħorāsān ve mişāl anıı oğlanlarıdırlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

141.Cümle

‘ırāk ḥorāsān oğlıdur ve kirmān ve mekrān miśāl oğlanları ve üçünçi oğlı esveddür kim emvāz ve pehlū anıḡ oğlanlarıdur ve fāris pehlūnıḡ oğlıdur ve törtünçi oğlı būzerdür kim āzerbaycān ve arrān ve ermen ve ferġān anıḡ oğlanlarıdurlar.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 6 cümle vardır:

141.1.Cümle

‘ırāk ḥorāsān oğlıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

141.2.Cümle

kirmān ve mekrān misāl oğlanları ve üçünçi oğlı esveddür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

141.3.Cümle

emvāz ve pehlū
anıñ oğlanlarıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

141.4.Cümle

fāris pehlūanıñ oğlıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

141.5.Cümle

törtünçi oğlı būzerdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

141. 6.Cümle

āzerbaycān ve arrān ve ermen ve
fergān anıñ oğlanlarıdurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

142.Cümle ḥāmı hem ba‘zı peygamber dipdürler ammā çün nūḥ ‘aleyhi’s-selām aña hind memālikin muḳarrar kılıp ol nevāḥtğa yiberdi.

*Bağlı cümle. 2 cümle vardır:

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

142. 1.Cümle hāmın hem ba'zı peygamber
dipdürler **Yapısına Göre:**

Yüklemin

142.2.Cümle

nūh 'aleyhi's-selām aña hind memālikin muḳarrar kılıp ol nevāhīğa yiberdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

143.Cümle

hāmın evlādı ol vasī' mülkde yayıldılar ve anıñ toḳuz oḡlı bar irdi.

*Baḡlı cümle. Toplamda **2** cümle vardır.

143.1.Cümle

hāmın evlādı ol vasī' mülkde yayıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

143.2.Cümle

anıñ toḳuz oḡlı bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

144.Cümle

hind sind nūbe ken'ān kūş kıbt berber zīh ḡabeş ve bu toḳuz kişiniñ evlādı köp boldı ve aralarında on sikiz lūḡat peydā boldı kim biri yene biriniñ lūḡatin yaḡşı anılamaslar irdi.

*Baḡlı cümle yapısı ve ki'li birleşik cümle yapısı bir arada görölmektedir. Toplamda **3** cümle vardır:

144.1.Cümle

hind sind nūbe ken'ān kūş kıbt berber zīh ḡabeş ve bu toḳuz kişiniñ evlādı köp boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

144.2.Cümle

aralarında on sikiz lūḡat peydā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

144.3.Cümle

biri yine biriniñ lüğatin yaḥşı anlamaslar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

CümlYüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

145.Cümle

ba'zı dipdürler kim bu cihetdin her lüğat ehli bir mülkge müteferriḳ boldılar ammā aşlı budur kim ḥām evlādıḡa ol iḳlīmdaḡı memālikni birip uzattı anda alarnıñ tābi'i köp boldı. *Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. Toplamda 5 cümleden oluşmaktadır:

145.1.Cümle

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

145.2.Cümle

bu cihetdin her lüğat ehli bir mülkge müteferriḳ boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

145.3.Cümle aşlı

budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

145.4.Cümle ḥām evlādıḡa ol iḳlīmdaḡı

memālikni birip uzattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

145.5.Cümle

anda alarnıñ tābi'i köp boldı.

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

146.Cümle elfāzları mütenevvi' bolup buhtu'n-naşr ve nemrūd ikelesin dirler kim hāmniñ kūş atlıg oğlu neslidindürler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

146.1.Cümle

elfāzları mütenevvi' bolup buhtu'n-naşr ve nemrūd ikelesin dirler **Yapısına**

Göre:

Yüklemin

146.2.Cümle

hāmniñ kūş atlıg oğlu neslidindürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

147.Cümle bu tārīhni müṭāla'a kılar maḥādīm 'arżıga yitkürülür kim tevārīhi bitipdürler bu mevzū'dın perīşānraq yir yoqtur asru köp muhtelif aḥvāl bu yirde meżkürdur kim bitimegi oqur ilge mūcib-i tereddüd bolur.

*Ki'li birleşik cümle. Toplamda 3 cümle vardır:

147.1.Cümle bu yirde meżkürdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

147.2.Cümle bitimegi

oqur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

147.3.Cümle oqur ilge mūcib-i

tereddüd bolur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

148.Cümle

ol cihetdin ba'zı mu'teber kütübdin uş munça söz bile ihtışār kılıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

149.Cümle

hūd 2 'aleyhi's-selām: tārīh ehli ba'zı dipdürler kim nūh zamānıdın ibrahīm şalavātullahu 'aleyh zamānığaça kim miñ iki yüz yıl bolğay hūd bile şālih 'aleyhi's-selāmdın özge peygamber-i meb'ūs bolmadı ve hūd 'aleyhi's-selāmnıñ nisbetin mundağ dipdürler kim ol 'abdullah bin ramāh hārūt bin 'avaž bin eram bin sām bin nuhñıñ oğlıdur ve ekser kütübdı anı 'ābir bin şālih bin erfahşed bin sām bin nūh dipdürler.

****Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. Toplamda 6 cümle vardır:**

149.1.Cümle

tārīh ehli ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

149.2.Cümle

nūh zamānıdın ibrahīm şalavātullahu 'aleyh zamānığaça kim miñ iki yüz yıl bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

149.3.Cümle hūd bile şālih 'aleyhi's-selāmdın özge peygamber-i meb'ūs bolmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

149.4.Cümle

hūd 'aleyhi's-selāmnıñ nisbetin mundağ dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

149.5.Cümle

ol ‘abdullah bin ramāḥ hārūt 4 bin ‘avaż bin eram bin sām bin nuḥnıñ oğlıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

149.6.Cümle ekser kütübde anı ‘ābir bin şālīḥ bin erfahşed bin sām bin nūḥ dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

150.Cümle

Anı ḥaḳ sübhānehu ve te‘ālā ‘ād ḳavmiğa yiberdi ve ol ḳavm beğāyet boyluğ ve ‘azīm küçlüğ ḥaḳ idiler ve alarnıñ āyīni büt-perestliğ irdi 6 işleri köp nime yimek ve fışk irdi.

*Bağlı cümle yapısı ve sıralı cümle. Toplamda 4 cümle vardır:

150.1.Cümle

Anı ḥaḳ sübhānehu ve te‘ālā ‘ād ḳavmiğa yiberdi **Yapısına**

Göre:

Yüklemin

150.2.Cümle

ol ḳavm beğāyet boyluğ ve ‘azīm küçlüğ ḥaḳ idiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

150.3.Cümle

alarnıñ āyīni büt-perestliğ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

150.4.Cümle

işleri köp nime yimek ve fışk irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

151.Cümle

hūd ‘aleyhi’s-selām ilig yıl alarnı ĩmānğa da’vet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

152.Cümle

alar ğaflet ve cebbârlıġdın anıñ sözın islemediler ve öz nâ-hemvârlıġlarıdın tecâvüz kılmadılar.

*Baġlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla baġlı 2 cümleden oluşmaktadır:

152.1.Cümle alar ğaflet ve cebbârlıġdın anıñ

sözın islemediler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

152.2.Cümle

öz nâ-hemvârlıġlarıdın tecâvüz kılmadılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

153.Cümle meġer all kim mn řerefiġa mşerref bolup mnların ol avm vehmidin maġf
tutarlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yerine Göre: Kurallı Cümle

154.Cümle

hūd 'aleyhi's-selām alarnıñ işidin 'āciz bolup belki nevmīd bolğandın soñra alar bābıda yaman du'ā kıldı ve du'ā 9 müstecāb boldı.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır.

154.1.Cümle hūd 'aleyhi's-selām alarnıñ işidin 'āciz bolup belki nevmīd bolğandın soñra alar bābıda yaman du'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

154.2.Cümle du'ā

müstecāb boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

155.Cümle

tiñri te'ālā alarnı қаһт belāsıǵa mübtelā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

156.Cümle

ol nev' kim yiti yıl yağın yağmadı daǵı rūd-hāneler ve bulaǵlar қurudı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

156.1.Cümle

ol nev' kim yiti yıl yağın yağmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

156.2.Cümle rūd-hāneler ve bulaǵlar қurudı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

157.Cümle

ol çağda ma'hūd bu irdi kim yamǵur yağmasa mekke ҳaremiǵa barıp қurbān қılıp ҳақ te'ālādın

yağın istid'ā kıılır irdiler.

*Şartlı birleşik cümle yapısı ve ki'li birleşik cümle. 3 cümle mevcuttur:

157.1.Cümle

ol çağda ma'hūd bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

157.2.Cümle yamğur yağmasa mekke haremîğa barıp kurbān kıılıp haq te'ālādın yağın istid'ā kıılır irdiler.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

157. 3.Cümle yamğur yağma/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

158.Cümle

loqmān bin 'ādnlı niçe kişi bile ol qavm yamğur du'āsı üçün mekkege yiberdiler ve loqmān hem yaşurun ĩmān kıltürüp irdi ammā aralarıda ba'zı kāfir irdiler.

*Bağlı cümle. 3 cümle vardır:

158. 1.Cümle loqmān bin 'ādnlı niçe kişi bile ol

qavm yamğur du'āsı üçün mekkege yiberdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

158.2.Cümle

loqmān hem yaşurun ĩmān kıltürüp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

158.3.Cümle

aralarıda ba'zı kāfir irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

159.Cümle

du'ā kılgaç üç pāre bulut peydā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

160.Cümle

biriniñ rengi aq biriniñ rengi kızıl biriniñ rengi qara dağı āsumāndın ün kildi kim 'ād qavmiğa qaysı bulut kirek.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

160.1.Cümle

biriniñ rengi aq biriniñ rengi kızıl biriniñ rengi qara dağı āsumāndın ün kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

160.2.Cümle

'ād qavmiğa qaysı bulut kirek.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** İsimCümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

161.Cümle

loqmānnıñ ol refiķı kim kāfir irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

162.Cümle

bu ʔama' bile kim qara bulut suluķ bolur qara bulutnı qavmi üçün tiledi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

162.1.Cümle

bu ʔama' bile kim qara bulut suluķ bolur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

162.2.Cümle

qara bulutnı qavmi üçün tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

163.Cümle

tiñri te'ālā anıñ istid'āsı bile murādın birdi ve ol şarşar kim anı rıñu'l-'aqtım 15 dipdürler 'ād qavmiğa yiti kiçe ve sikiz kün isti.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

163.1.Cümle

tiñri te'ālā anıñ istid'āsı bile murādın birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

163.2.Cümle

ol şarşar -kim anı rıñu'l-'aqtım dipdürler- 'ād qavmiğa yiti kiçe ve sikiz kün isti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

164.Cümle

andaq kim 'imāretlerin yıqtı ve yığaqların qoñardı ve ol qavm kim öz küçlerige mağrūr irdiler hāşāk dik savurup tağ ve taşğa urup barısın helāk kıldı ve bu hāl şevvāl ayda berdū'l-'acūz vaqtide irdi.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

164.1.Cümle

andaq kim 'imāretlerin yıqtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

164.2.Cümle yığaqların

qoñardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

164.3.Cümle

ol qavm kim öz küçlerige mağrūr irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

164.4.Cümle

hāṣāk dik savurup tağ ve taşğa urup barısın helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

164.5.Cümle

bu hāl şevvāl ayıda berdü'l-'acūz vaqtide irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

165.Cümle

hūd 'aleyhi's-selāmnıñ 'ömride ihtilāfdur ammā şāhib-i güzīde küffār def'idin soñra ilig yıl tirig boluptur.

*Bağlı cümle. 2 cümle vardır:

165.1.Cümle

hūd 'aleyhi's-selāmnıñ 'ömride ihtilāfdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

165.2.Cümle

şāhib-i güzīde küffār def'idin soñra ilig yıl tirig boluptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

166.Cümle

yüz ilig yaşağandın soñra 'ālemğa vedā' kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

167.Cümle

'ibrī til bile anı 'ābir dipdürler 'ibrī 'ābirdin müştāqdur.

*Sıralı cümle. Toplamda 2 cümle vardır:

167.1.Cümle

‘ibrī til bile anı ‘ābir dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

167.2.Cümle

ibrī ‘ābirdin müştakdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

168.Cümle

‘arab hūd didi ya’ni nebiyyullah ve mu‘cizātı köptür ol 19 cümledin biri ‘ād kavminin def’i irdi.

*Bağlı cümle. Toplamda 3 cümle vardır

168.1.Cümle

‘arab hūd didi ya’ni nebiyyullah

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

168.2.Cümle mu‘cizātı

köptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

168.3.Cümle

ol cümledin biri ‘ād kavminin def’i irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

169.Cümle

şālih ‘aleyhi’s-selāmnı haq sūbhānehu ve te‘ālā hūd ‘aleyhi’s-selāmdın sonra šemūd kavmiğa meb‘ūs kılıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

170.Cümle şemûd kavmi ‘âdîlerdin burun hıcrde kim hıcâz ve şâmnıñ arasıdadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

171.Cümle muķîm irdiler ve ‘âd kavminiñ zevâlidin soñra şemûd kavmi alarnıñ mülkige barıp buzulğan ‘imâretlerin yasap salţanat mesnedide olturdılar ve tiñri **23** te‘âlâ alarğa ança māl ve cāh ve ferāğat naşîb kıldı kim ĥadd ü ĥaşrdın ötti.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. toplamda **4** cümle vardır.

171.1.Cümle muķîm
irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

171.2.Cümle

‘âd kavminiñ zevâlidin soñra şemûd kavmi alarnıñ mülkige barıp buzulğan ‘imâretlerin yasap salţanat mesnedide olturdılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

171.3.Cümle

tiñri te‘âlâ alarğa ança māl ve cāh ve ferāğat naşîb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

171.4.Cümle

ĥadd ü ĥaşrdın ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

172.Cümle

bu cihetdin ġurûr dimāğlarığa yol tapıp cehl ü ġafletdin ġümrâh bolup ĥaķ te‘âlâ emr ü nehyidin boyun tolğap büt-perestlik iĥtiyâr kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

173.Cümle

‘azîm fısk u fücûrga iştiğāl körgüzdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

174.Cümle

alarnıñ hidāyet ve tenbîhi üçün şālih ‘aleyhi’s-selām meb’ûs boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

175.Cümle

ol kavmni tüz yolğa delâlet kılıp hıç kim qabûl kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

176.Cümle

köp müddet ol hâzret neşâyılı ve mevâ’ız ve va’d u va’td körgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

177.Cümle

az kişi alardın anıñ dîniğa meyl kıldılar ammā şālih ‘aleyhi’s-selām tıñrı te’ālā hûkmi bile alar da’vetidin ilig tartmas idi.

*Bağlı cümle. 2 cümle mevcuttur:

177.1.Cümle

az kişi alardın anıñ dîniğa meyl kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

177.2.Cümle

şâlih 'aleyhi's-selâm tıñrı te'âlâ hükmi bile alar da'vetidin ilig tartmas idi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

178.Cümle

alar 'âciz bolğandın soñra şâlih 'aleyhi's-selâmdın ğarīb mu'cize tilediler kim kara taşıdın du'â kılıp bir botalık tive çıkarğıl. *Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

178.1.Cümle

alar 'âciz bolğandın soñra şâlih 'aleyhi's-selâmdın ğarīb mu'cize tilediler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

178.2.Cümle

kara taşıdın du'â kılıp bir botalık tive çıkarğıl.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

179.Cümle

şâlih 'aleyhi's-selâm du'â kılıp haq te'âlâ ol taşnı şaq kılıp tive botası bile taş arasındın çıktı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

180.Cümle

bävücüd mundaq hâl ol gümrâhlar anıñ nübüvvetiğa mu'terif bolmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

181.Cümle

şâlih 'aleyhi's-selâm tivesi otuz yılğaça mevcüd irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

182.Cümle

‘ākıbet šemūd kavmi ol tiveni niçe kiři yiberip öltürdiler ve botası kaçıp tağ sarı yüzlendi ve şālih ‘aleyhi’s-selām ol kavmğa ayttı kim bu bī-bāklik kim sizdin vākı’ boldı haq te‘ālādın munuñ intikāmı sizge bolğusıdur dip üyige yüzlendi.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

182.1.Cümle

‘ākıbet šemūd kavmi ol tiveni niçe kiři yiberip öltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

182.2.Cümle

botası kaçıp tağ sarı yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

182.3.Cümle

şālih ‘aleyhi’s-selām ol kavmğa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

182.4.Cümle

bu bī-bāklik kim sizdin vākı’ boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

182.5.Cümle

haq te‘ālādın munuñ intikāmı sizge bolğusıdur dip üyige yüzlendi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

182.5.1

haq te‘ālādın munuñ intikāmı sizge bolğusıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

183.Cümle nâkanı öltürgen bed-bahtlar kim üç küngeçe bir kün yüzleriniz sarığ bolğusıdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

184.Cümle

ikinci kün tîrelikge mâyil bolup üçünçi kün tamâm qararğusıdur dip üyige yüzlendi.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

184.1.Cümle

ikinci kün tîrelikge mâyil bolup üçünçi kün tamâm qararğusıdur dip üyige yüzlendi.

Yapısına Göre: İç İçe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

184.1.1.Cümle ikinci kün tîrelikge mâyil bolup üçünçi kün tamâm qararğusıdur

Yapısına Göre: BasitCümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

185.Cümle

nâkanı öltürgen bed-bahtlar şâlih ‘aleyhi’s-selâmnı dağı öltürür çaşdı kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

186.Cümle

şâlih ‘aleyhi’s-selâmnıñ ümmeti ayttılar kim ol bir söz aytadur kim anıñ mev‘idi yırak irmes.

*Ki’li birleşik cümle yapısı vardır. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

186.1.Cümle

şâlih ‘aleyhi’s-selâmnıñ ümmeti ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

186.2.Cümle

ol bir söz aytadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

186.3.Cümle

anığın mev'idi yırak ırması.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

187.Cümle

tanlağaça taḥammül kılıñ āsârı zāhir bolmasa her ni kılsañız siz bilürsüz.

*Sıralı cümle ve şartlı birleşik cümleden oluşmaktadır. 3 cümleden meydana gelmektedir:

187.1.Cümle tanlağaça taḥammül kılıñ

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

187.2.Cümle

āsârı zāhir bolmasa her ni kılsañız siz bilürsüz.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

187.2.1.Cümle āsârı

zāhir bolmasa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

187.2.2.Cümle

her ni kılsañız

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

188.Cümle

bu söz alarğa ma'kûl körünüp qayıttılar ammā şālih 'aleyhi's-selām digen yosun bile üç künde üç 'alāmet zāhir bolur

*Bağlı cümle. 2 cümle vardır:

188.1.Cümle

bu söz alarğa ma'kûl körünüp qayıttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

CümlYüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

188.2.Cümle

şālih 'aleyhi's-selām digen yosun bile üç künde üç 'alāmet zāhir bolur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

189.Cümle

ol qavmğa hāleti zāhir boldı kim özlerin ıztırāb bile yirge urarlar irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

189.1.Cümle ol qavmğa hāleti zāhir boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

189.2.Cümle

özlerin ıztırāb bile yirge urarlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

190.Cümle

nāgāh melekūt 'āleminin bir mehābetlik ün kildi kim barçaları helāk boldılar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Kurallı Cümle

190.1.Cümle

nāgāh melekūt 'ālemidin bir mehābetlīk ün kildi

Yapısına Göre:

Yüklemin **Yerine Göre:** 190.2.Cümle

baṛçaları helāk boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

191.Cümle

ba'zı kütübde mundaḵ dipdürler kim bir za'tfe kim atı vezī'a irdi ve ayaḡ iligi meflūc ve şālih
'aleyhi's-selāmḡa dāyim til tigürür irdi ölmedi ḵaldı ve teni dürüst bolup ol diyārdın vādiyyü'lḵurīḡa
kildi.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle.

191.1.Cümle ba'zı kütübde

mundaḵ dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

191.2.Cümle

bir za'tfe kim atı vezī'a irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

191.3.Cümle

ayaḡ iligi meflūc ve şālih 'aleyhi's-selāmḡa dāyim til tigürür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

191.4.Cümle ölmedi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Kurallı
Cümle

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

191.5.Cümle

Çaldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

191.6.Cümle teni dürüst bolup ol diyārdın

vādiyyü'l-ķurīğa kildi.

Yapısına Göre:

Cümle

Yüklemin Yerine Göre:

192.Cümle

ħalāyıkķa ĥaķ sūbhānehu ve te'ālānıñ ĳahhārılığ baħrı mevcĳa tūşūp śemūd ĳavmini fesād meķanı igrimide ĳarķa ĳılğān yirge yitip su tilep içkendin sonra hemol ĳirdābķa ĳumdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

193.Cümle

rivāyetdür kim ol ĳavmdın ebū riğāl atlığ bir ĳişı mekke ĳaremiğa tirig ĳaldı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

193.1.Cümle rivāyetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

193.2.Cümle

ol ĳavmdın ebū riğāl atlığ bir ĳişı mekke ĳaremiğa tirig ĳaldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Kurallı Cümle

194.Cümle

haremde çıkkaç öldi ve anıñ bir şāh altunı bar irdi hemol altun bile defn kıldılar.

*Bağlı cümle. 3 cümle mevcuttur:

194.1.Cümle

haremde çıkkaç öldi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

194.2.Cümle

anıñ bir şāh altunı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

194.3.Cümle hemol altun bile defn kıldılar.

Yapısına Göre:

Yüklemin Yerine Göre:

195.Cümle

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Kurallı Cümle

niçe miñ yıldın soñra Һažret-i risālet ғallallahu ‘aleyhi vesellem zamānıda ol Һažret ol yirdin öter irdi kim aşĥābķa ayttı kim bu yir ebū riğālınır medfenidür ve şālih 17 nebī ve śemūd ķavmin ķışķasını ayttı ve ol şāh altundın Һaber birdi.

*Bağlı cümle yapısı ve ki’li birleşik cümle. Toplamda

5 cümle vardır:

195.1.Cümle

niçe miñ yıldın soñra Һažret-i risālet ғallallahu ‘aleyhi vesellem zamānıda ol Һažret ol yirdin öter irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

195.2.Cümle aşĥābķa

ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

195.3.Cümle

bu yir ebū riğālınır medfenidür **Yapısına**

Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

195.4.Cümle şālih nebī ve śemūd ķavmin

ķışķasını ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

195.5.Cümle

ol şāh altundın Һaber birdi.

Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,
Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi
Anlamına Göre: Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre:

196.Cümle

aşhâb ol yirni şak kılıp altun mevcûd idi aldılar. *Sıralı cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır.

196.1.Cümle

aşhâb ol yirni şak kılıp altun mevcûd idi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

196.2.Cümle aldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

197.Cümle

şâlih 'aleyhi's-selâmnın 'ömri iki yüz seksen yılğa yitti şerî'atı nûh 'aleyhi's-selâm şerî'atı irdi ve medfeni harem yakınıda dârü'n-nedvede ba'zı rûkn ile maķâm arasında hem dipdürler.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

197.1.Cümle

şâlih 'aleyhi's-selâmnın 'ömri iki yüz seksen yılğa yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

197.2.Cümle

şerî'atı nûh 'aleyhi's-selâm şerî'atı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

197.3.Cümle medfeni harem yakınıda dārū'n-nedvede ba'zı rükn ile maḳām arasında hem dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

198.Cümle ḥaṇṭala bin ṣafvān: ḳahr bin ḳaḥṭān oğludur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Yüklemin Yerine Göre:

199.Cümle

anı tiḡri te'ālā aṣḥābu'r-rassḳa kim kelāmullahda meẓkūrdur yiberdi ve rass pādiṣāhı irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

199.1.Cümle

anı tiḡri te'ālā aṣḥābu'r-rassḳa -kim kelāmullahda meẓkūrdur- yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

199.2.Cümle

rass pādiṣāhı irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

200.Cümle

śemūd neslidin maḡrib zemīnde ol yezdān-perest irdi āḡiride ṭūl-ı 'ömr ve vūs'at-ı salṭanatdın 22 dimāḡıḡa ḡurūr yüzlendi tiḡrilik da'vāsı ḳıldı.

Sıralı cümle yapısı vardır. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır.

200.1.Cümle

Cümle

Kurallı Cümle

şemūd neslidin mağrib zemīnde ol yezdān-perest irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

200.2.Cümle āhiride tūl-ı 'ömr ve vūs'at-ı salţanatdın dimāğıġa

ġurūr yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

200.3.Cümle

tiġrilik da'vāsı kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

201.Cümle

anıġ zamānıda irenler livāţa kılıp behāyim bile cem' bolur irdi ve ħatunlar çerm ve teridin āletler yasap özlerige isti'māl kılurlar irdi ve ħālā ġüyā ki bu nev' zu'afānı rass hem dirler ve ba'zı özlerini hem bir birige sūrtūp teskīn birürler irdi kim alarnı sa'terī dirler.

*Baġlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 5 cümleden oluşmaktadır:

201.1.Cümle

anıñ zamānıda irenler livāṭa kılıp behāyim bile cem' bolur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

201.2.Cümle

ḥatunlar çerm ve teridin āletler yasap özlerige isti'māl kıılurlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

201.3.Cümle

ḥālā gūyā ki bu nev' zu'afānı rass hem dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

201.4.Cümle

ba'zı özlerini hem bir birige sürtüp tesktin birürler irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

201.5.Cümle

alarnı sa'terī dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

202.Cümle

ḥaṇṭala ol ḳavmni bu ef'āldın men' kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

203.Cümle

ḥaḳ te'ālā 'übūdiyyetiḡa delālet ḳabūl kılmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, Yüklem Yerine Göre: Kurallı Cümle

204.Cümle

haddin ötkendin sonra iddi'â kıldı kim alarnıñ suların kuruttı ve alar hançala du'âsını bilip anıñ
kaşdıǵa çirig tartıp ol daǵı etbâ'ın yığıp tiñri te'âlâ hükmi bile rassça utru yörüdi.

*Ki'li birleşik cümle ve baǵlı cümle. Toplamda **3** cümleden oluşmaktadır:

204.1.Cümle

haddin ötkendin sonra iddi'â kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

204.2.Cümle

alarnıñ suların kuruttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

204.3.Cümle

alar hançala du'âsını bilip anıñ kaşdıǵa çirig tartıp ol daǵı etbâ'ın yığıp tiñri te'âlâ hükmi bile rassça
utru yörüdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

205.Cümle

rass çirigi bir oq kim hançala sarı attılar haq te'âlâ kudretidin ol oq yanıp atқан kişige tigip anı helâk
kıldı.

*Sıralı cümle yapısı vardır. **2** cümleden oluşmaktadır:

205.1.Cümle

rass çirigi bir oq kim hançala sarı attılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

205.2.Cümle

haq te'âlâ kudretidin ol oq yanıp atқан kişige tigip anı helâk kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

206.Cümle

çün ol bâtil sipâh helâk boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

207.Cümle

rass kaçıp bir mis ve rüydın yasağan kurganğa kirdi ammâ fâyide birmedi *velev küntüm fı burūcin müşeyyedetin* mażmūnı bile ‘azrā’l rūhın kabż kıldı ve cehennem sarı bardı.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

207.1.Cümle

rass kaçıp bir mis ve rüydın yasağan kurganğa kirdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

207.2.Cümle

fâyide birmedi *velev küntüm fı burūcin müşeyyedetin* mażmūnı bile ‘azrā’l rūhın kabż kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

207.3.Cümle

cehennem
sarı bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

208.Cümle şāhib-i güzīde mundağ bitipdür kim ammâ mevlānā mīrhond ravzatu’ş-şafāda şālih ‘aleyhi’sselām zikridin sonra zū’l-ķarneyn-i ekber kışşasın bitip mundağ beyān kılıpdur kim ekser ehl-i tāriķ nūh ‘aleyhi’s-selāmdın sonra ve ibrahīm şalavātu’r-raħman ‘aleyhdin burun hūd bile şālih ‘aleyhi’s-selāmdın sonra özge peygamber bolmaydur dipdürler ammâ saltanatdın ba’zınır kelāmı muña müş’irdür kim bu mābeynde iskender-i zū’l-ķarneyn-i ekber nübüvvet mertebesiga müşerref boluptur.

*Ki’li birleşik cümle, Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle yapısı vardır. Toplamda 7 cümleden oluşmaktadır: **208.1.Cümle** şāhib-i güzīde mundağ bitipdür

208.2.Cümle

mevlānā mīrḥond ravḏatu'ş-şafāda şāliḥ 'aleyhi's-selām zikridin sonra zū'l-ḳarneyn-i ekber
kışşasın bitip mundaḵ beyān ḳılıpdur

208.3.Cümle

ekşer ehl-i tāriḥ nūḥ 'aleyhi's-selāmdın sonra ve ibrahīm şalavātu'r-raḥman 'aleyhdin burun hūd
bile şāliḥ 'aleyhi's-selāmdın sonra özge peygamber bolmaydur dipdürler

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemine Göre:** Kurallı Cümle

208.3.1 ekşer ehl-i tāriḥ nūḥ 'aleyhi's-selāmdın sonra ve ibrahīm şalavātu'r-raḥman 'aleyhdin
burun hūd bile şāliḥ 'aleyhi's-selāmdın sonra özge peygamber bolmaydur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemine Göre:** Kurallı Cümle

208.4.Cümle saltanatdın ba'zınıḡ kelāmi
muḡa müş'irdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

208. 5.Cümle bu mābeynde iskender-i zū'l-ḳarneyn-
i ekber nübüvvet mertebesiga müşerref boluptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

209.Cümle niyüçün ki mücāhid 'abdullah bin 'ömer raḏıyallahu 'anhumādın naḳl ḳılıpdurlar kim
zū'lḳarneynniḡ nübüvvetiga delīl budur kim tıḡri te'ālā öz kelāmıda ve *iz ḳulnā yā zū'l-ḳarneyn* dip
enbiyā destūri bile ḥiṭāb ḳılıp ba'zı ye'cüc def'i üçün sed bağlaptur ve ye'cüc şifātıda daḡı
mübālaḡalar köptür.

*Baḡlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 5 cümleden oluşmaktadır:

209. 1.Cümle niyüçün

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

209.2.Cümle mücāhid 'abdullah bin 'ömer raḏıyallahu 'anhumādın
naḳl ḳılıpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

209.3.Cümle *zü'l-ķarneynniñ*

nübüvvetiğa delil budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

209.4.Cümle

tiñri te'ālā öz kelāmıda ve iz ķulnā yā zū'l-ķarneyn dip enbiyā destürı bile *hiķāb* kılıp ba'zı ye'cūc def'i üķün sed bağlaptur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

209.5.Cümle

ye'cūc şıfātıda dağı mübālağalar köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

210.Cümle

bu faķır ķalemiğa ol ķābiliyyet yoxtur kim ehl-i tārīķ bitigendin taķrīr kılığay.

*Ki'li birleşik cümle yapısı mevcuttur: toplamda 2 cümleden oluşmaktadır:

210.1.Cümle

bu faķır ķalemiğa ol ķābiliyyet yoxtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

210.2.Cümle

ehl-i tārīķ bitigendin taķrīr kılığay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

211.Cümle

ol ğarāyibķa ittīlā' tilegen ķişi mebsūtrak tevārīķde okup maķzūz bolğay velīkin benāketī tevārīķide nūķ bile ibrahīm 'aleyhi's-selām arasında on ķişi bitipdür kim saltanat kıldılar ve bu on ķişiniñ zamānı iki miñ yitmiş sikiz yıl artuķ yā birer nime öksükreķ dipdürler ve alarnıñ esāmisi sām bin nūķ bin

erfaḥşed bin şālah bin fāleḥ bin ‘ābir ar‘avī bin fālih bin sālih ergū tāḥūr bin sārūḡ tāriḥ bin māḥuvā gūyā onunçı kişi ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmdur. *Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. Toplamda 4 cümleden oluşmaktadır:

211.1.Cümle ol ġarāyibka ittīlā’ tilegen kişi mebsūtraḥ tevārīḥde oḡup maḥzūz bolḡay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

211.2.Cümle

benāketī tevārīḥide nūḥ bile ibrahīm ‘aleyhi’s-selām arasında on kişi bitipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

211.3.Cümle

saḷḷanat kıldılar bu on kişiniḡ zamānı iki miḡ yitmiş sikiz yıl artuḡ yā birer nime öksükreḡ dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

211.4.Cümle

alarnıḡ esāmīsi sām bin nūḥ bin erfaḥşed bin şālah bin fāleḥ bin ‘ābir ar‘avī bin fālih bin sālih ergū tāḥūr bin sārūḡ tāriḥ bin māḥuvā gūyā onunçı kişi ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

212.Cümle

dirler ki ibrahīm bin tāreḡ bitipdür kim köpreḡ enbiyā ve selāṭinni bular neslidin ta’dād kılıpdur kim şerḥiniḡ ṭūlı bar hem perīşānlıḡı.

*Ki’li birleşik cümle. Toplamda 4 cümleden oluşmaktadır:

212.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

212.2.Cümle

ibrahīm bin tāreḡ bitipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

212.3.Cümle

köprek enbiyā ve selāṭīnni bular neslidin ta'dād kılıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

212.4.Cümle

şerhiniñ ṭulı bar hem perīşānlıǵı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Devrik Cümle

213.Cümle

ibrāhīm ṣalavātu'r-raḥmanu 'aleyh: ulu'l-'azm bitipdürler atası āzer irdi kim anı tāreḥ hem bitipdürler ve bu āzer kūfeniñ kevsermā atlıǵ kintidindür ve ibrahīm 'aleyhi's-selāmnıñ velādeti nemrūd bin ken'ān bin kūş bin irem bin sām bin nūḥ zamānında irdi.

*Ki'li birleşik cümle, sıralı cümle ve Bağlı cümle. Toplamda 5 cümleden oluşmaktadır:

213.1.Cümle

ulu'l-'azm bitipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Fiil Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

213.2.Cümle

atası āzer irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

213.3.Cümle

anı tāreḥ hem bitipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

213.4.Cümle

bu āzer kūfeniñ kevsermā atlıǵ kintidindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

213.5.Cümle ibrāhīm ‘aleyhi’s-selāmnın velādeti nemrūd bin ken‘ān bin kūş bin irem bin sām bin nūh zamānında irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

214.Cümle

bu nemrūd tārih ehlinin ittifākı bile dört kişı kim ‘ālemde saltanat kıldılar biri oldur.

*Ki’li brileşik cümle ve sıralı cümle. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

214.1.Cümle

bu nemrūd tārih ehlinin ittifākı bile dört kişı[dür]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

214.2.Cümle

‘ālemde saltanat kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

214.3.Cümle

biri oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.Cümle

bu dört kişidin ikisi peygamberdürler biri zū’l-ķarneyn biri süleymān ‘aleyhi’s-selām ve yine ikisi kāfirdürler biri nemrūd ve biri buhtu’n-naşr. ve ba’zı bulardın hem dipdürler nemrūd zamānının kāhin ve müneccimleri aña ‘arz kıldılar kim bu yıl bir nuṭfe raḥimğa barur kim ol kişı mütevellid bolsa siniñ zevāliñe bā’isdür.

*Ki’li birleşik cümle, sıralı cümle ve Bağlı cümle. Toplamda 9 cümleden oluşmaktadır:

215.1.Cümle

bu dört kişidin ikisi peygamberdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.2.Cümle

biri zû'l-ıkarneyn biri süleymân 'aleyhi's-selâm ve yene ikisi kâfirdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.3.Cümle biri

nemrûd[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.4.Cümle

biri buhtu'n-naşr[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.5.Cümle

ba'zı bulardın hem dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.6.Cümle

nemrûd zamânının kâhin ve müneccimleri aña 'arz kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.7.Cümle

bu yıl bir nuṭfe raḥimğa barur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.8.Cümle

ol kişi mütevellid bolsa siniñ zevâliñe bâ'îsdür.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemi **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

215.8.1

ol kişi mütevellid bol/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

216.Cümle

ol hükm kıldı kim hîç kişi ol yıl hatunı bile mübāşeret kılmason ve barça halāyıkını zu'afādın ayırıp
her üyni bir emīn kişige tapşurdı ve nücūm ehli bir künni ta'yīn kıldılar kim ol kün ol mübārek zāt
ata pūştidin ana ıarnıĝa intikāl kılıpdur.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle yapısı vardır. Toplamda 5 cümle oluşturmaktadır:

216.1.Cümle

ol hükm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

216.2.Cümle

hîç kişi ol yıl hatunı bile mübāşeret kılmason

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

216.3.Cümle

barça halāyıkını zu'afādın ayırıp her üyni bir emīn kişige tapşurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

216.4.Cümle

nücūm ehli bir künni ta'yīn kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

216.5.Cümle kim ol kün ol mübārek zāt ata pūştidin ana ıarnıĝa intikāl kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

217.Cümle

nemrūd özi bābil şehridin kim pāy-ı taht irdi çıkıp buyurdı kim hîç kişi şehirde ıalmasun barça halk
anıĝ bile ııkķandın sonıra şehirde zu'afā daĝı meṭāflarĝa seyrĝa meşĝöl boldı. Ki'li birleşik cümle.

Toplamda 4 cümleden oluşmaktadır āzer nemrūdğa mülāzım irdi ve şehrinñ bir dervāzesiğa anı koyup 25 irdi.

217.1.Cümle

nemrūd özi bābil şehridin kim pāy-ı taht irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

217.2.Cümle

çıķıp buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

217.3.Cümle hīç kişi

şehrde ķalmasun

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

217.4.Cümle barķa ĥalk anıñ bile çıķķandın sonŗa şehrde źu‘afā dağı meťāflarğa seyrğa meşğūl boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

218.Cümle

ittifākā anıñ zevcesi bu dervāzedin seyrğa ‘āzim irdi kim āzer körüp anŗa māyil boldı ĥalvetğa kiyürüp anıñ bile cem‘ boldı.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

218.1.Cümle

ittifākā anıñ zevcesi bu dervāzedin seyrğa ‘āzim irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

218.2.Cümle

āzer körüp anŗa māyil boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

218.3.Cümle Һалветға кийүрүп аның биле сәм' boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

219.Cümle

Һа'Һфе һәмиле boldı ammā ҺаҺурур ирдилер һәм әзер ве һәм һәмиле.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

219.1.Cümle

Һа'Һфе һәмиле boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

219.2.Cümle

ҺаҺурур ирдилер һәм әзер ве һәм һәмиле.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

220.Cümle

тә һамл ваҺ'ının ваҺти Һитти.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

221.Cümle

әзерға айтти ким маҺа бу иҺ шу'үбет 2 болҺусидур улуҺ бүтҺәнелерға барип алардын таҺаллүм биле миниҺ үчүн ду'ә қил ким сәним селәмәт қутулсун.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. Toplamda 4 cümleden oluşmaktadır.

221.1.Cümle

әзерға айтти

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

221.2.Cümle маҺа бу иҺ

шу'үбет болҺусидур

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

221.3.Cümle

uluğ büthānelerğa barıp alardın tazallüm bile miniñ üçün du'ā kıl

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

221.4.Cümle cānım selāmet kūtulsun.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

222.Cümle

tıfl mütevellid bolğaç singe haber kılduray ve nemrūd kāhinleri haberi bile kim ol tıfl bu yakında mütevellid bolur dip irdiler

*Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle.

222.1.Cümle

tıfl mütevellid bolğaç singe haber kılduray

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

222.2.Cümle

nemrūd kāhinleri haberi bile kim ol tıfl bu yakında mütevellid bolur dip irdiler

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

222.2.1.Cümle

ol tıfl bu yakında mütevellid bolur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

223.Cümle

hüküm kılıp dip irdi kim her tıfl mütevellid bolğaç öltürsünler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

223.1.Cümle

hüküm kılıp dip irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

223.2.Cümle

her tıfl mütevellid bolğaç öltürsünler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

224.Cümle

ba'zı yitmiş miñ ba'zı yüz miñ tıflnı dipdürler kim ol şümniñ hükmi bile öltürdiler.

*'ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

224.1.Cümle

ba'zı yitmiş miñ ba'zı yüz miñ tıflnı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

224.2.Cümle

ol şümniñ hükmi bile öltürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

225.Cümle

çün ibrahīm 'aleyhi's-selām mütevellid boldı anası anı yaşurup āzerğa haber kıldı kim tıfl ölüg tüşti ve defn kılduğ ve āzerdın yaşurup nağb içinde aña perveriş birür irdi.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle yapısı mevcuttur. Toplamda 5 cümleden meydana gelmektedir. **225.1.Cümle**

çün ibrahīm 'aleyhi's-selām mütevellid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

225.2.Cümle

anası anı yaşurup āzerğa haber kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

225.3.Cümle

tıfl ölüg testi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

225.4.Cümle defn

kıldıı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

225.5.Cümle

āzerdin yaşıurup naıb içinde anıa perverişı birür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

226.Cümle

bir rivāyet hem bar kim anası nemrūd vehmidin anı bir ğārda asrar irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

226.1.Cümle bir rivāyet hem bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

226.2.Cümle

anası nemrūd vehmidin anı bir ğārda asrar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

227.Cümle

her taıdıır bile çün ibrahīm 'aleyhi's-selām bülüg ħaddııa yitti anası anıa diginçe 7 andın köp ğarīb aıhvāl müşāhade kıılır irdi.

*Sıralı cümle yapısı mevcuttur. 2 cümleden oluşmaktadır:

227.1.Cümle

her taıdıır bile çün ibrahīm 'aleyhi's-selām bülüg ħaddııa yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

227.2.Cümle yitti anası aña diginçe 7 andın köp ğarīb aḥvāl müşāhade kılrur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

228.Cümle

tā ol kim anasıdın bir kün sordı kim miniñ perverdigārım kimdür.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

228.1.Cümle

tā ol kim anasıdın bir kün sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

228. 2.Cümle miniñ
perverdigārım kimdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

229.Cümle

anası didi kim min.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

229. 1.Cümle anası
didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

229.2.Cümle min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

230.Cümle

didi kim siniñ perverdigārın kimdür.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

230.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

230.2.Cümle

siniğ

perverdigârı kimdür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

231.Cümle

didi
atañ.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

231.1.Cümle

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

231.1.1.Cümle

atañ[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

232.Cümle

ayttı kim anıñ perverdigârı kimdür.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

232.1.Cümle

ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

232.2.Cümle

anıñ perverdigârı kimdür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

233.Cümle

didi kim nemrūd.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

233.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

233.2.Cümle

nemrūd.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

234.Cümle

didi nemrūdın
perverdigāri kimdür.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

234.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

234.1.1.Cümle

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

235.Cümle

ayttı 'ālem ehlini perverdigāri.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

235.1.Cümle

ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

235.1.1.Cümle

ālem ehliniḡ perverdigāri.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

236.Cümle

ayttı nemrūdniḡ şekli yaḡşıraqdur yā atamnıḡ. *İç

içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

236.1.Cümle

ayttı nemrūdniḡ şekli yaḡşıraqdur yā atamnıḡ.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

236.1.Cümle nemrūdniḡ şekli yaḡşıraqdur yā atamnıḡ.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

237.Cümle

didi ataḡnıḡ.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

237.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

237.1. 1.Cümle

ataḡnıḡ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

238.Cümle

didi atamnıḡ ḡüsni köprekdür yā siniḡ.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

238.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

238.1. 1.Cümle

atamınñ ħüsni

köprekdür yā

siniñ.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

239.Cümle didi

miniñ.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

239.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

239.1. 1.Cümle

miniñ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

240.Cümle

didi kim siniñ çırāyınñ yaḥşıraḫtur yā miniñ.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

240.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

240.2.Cümle

siniñ çırāyınñ yaḥşıraḫtur yā miniñ.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

241.Cümle

didi kim siniñ.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

241.1.Cümle

didi

241.2.Cümle

siniñ.

242.Cümle ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ayttı kim perverdigār özidin yaḥşıraḡnı yaratmaḡ bolmas.

*Ki'li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

242.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

242. 2.Cümle perverdigār özidin yaḥşıraḡnı yaratmaḡ bolmas

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

243.Cümle

anası müte‘accib bolup āzerḡa keyfiyet-i ḥāldin ḡaber kıldı ve āzer ol nemrūd ḡükmi icrāsıḡa ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ḡatlıḡa ‘āzim bolup mübārek yüzün körgeḡ atalıḡ muḡabbeti anı ol ḡayāldin ötkerdi ve ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām perverdigārı ḡalebide sa’y kıldı.

*Baḡlı cümle. 3 cümleden meydana gelmektedir:

243. 1.Cümle anası müte‘accib bolup āzerḡa keyfiyet-i ḥāldin ḡaber kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

243.2.Cümle āzer ol nemrūd ḥūkmī icrāsıḡa ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ḡatlıḡa ‘āzīm bolup mübārek yüzin körgeç atalıḡ muḡabbeti anı ol ḡayāldin ötkerdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

243.3.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām perverdigārı ṡalebide sa’y kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

244.Cümle

bir kiçe bu fikrde irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

245.Cümle

her kevkeb ṡulu’ kılsa *hāzā rabbī* işāreti bile ḡoş-ḡāl bolup ḡurūb kılḡaç nevmīd bolur irdi.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

245.1.Cümle her kevkeb ṡulu’ kılsa *hāzā rabbī* işāreti bile ḡoş-ḡāl bolup ḡurūb kılḡaç nevmīd bolur irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

245.1.1.Cümle her

kevkeb ṡulu’ kıl/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

246.Cümle

tā kuyaşḡa nevbet yitti andın daḡı me’yūs bolup *felemmā efelet ḡāle yeḡavmi innī berīün mimmā tūşrikūne* kerīmesi terennüm bolup mübārek ṡamīri envār-ı hidāyet bile yaradı.

*Baḡlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

246.1.Cümle

tā kuyaşka nevbet yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

246.2.Cümle

andın dağı me'yūs bolup **14** *felemmā efelet k̄āle yeḳavmi innī berūn mimmā tūşrikūne* kerīmesi terennūm bolup mübārek zāmīri envār-ı hidāyet bile yarudı.

247.Cümle

el-kışşa ibrahīm 'aleyhi's-selām ol vaḳtniñ bütlerin ihānet kılıp ilni tiñri te'ālāğa da'vet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

248.Cümle

tā ḥaber nemrūdğa yitişti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

249.Cümle

nemrūd mütereddıd bolup anıñ iḥzārığa ḥükm kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

250.Cümle

ibrahīm 'aleyhi's-selām bār-gāhığa kirgeç aña il destūrı bile secde kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

251.Cümle nemrūd müteḡayyir bolup aña secde baş indürmegeniñ sebebin sordı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

252.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ayttı kim mini birev yaratıpdur kim tirigni ölüğ ölügni tirig kıılır.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

252.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

252.2.Cümle

mini birev yaratıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

252.3.Cümle

tirigni ölüğ ölügni tirig kıılır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

253.Cümle

nemrūd didi kim min hem bu işni kıılır min.

*Ki’li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

253.1.Cümle

nemrūd didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

253.2.Cümle

min hem bu işni kıılır min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

254.Cümle

buyurdı kim zindāndın iki kişi kıiltürtüp birin öltürtti birin āzād kııldı.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle yapısı vardır. 3 cümleden oluşmaktadır:

254.1.Cümle buyurdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

254.2.Cümle

zindāndın iki kişi kiltürtüp birin öltürtti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

254.3.Cümle

birin āzād kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

255.Cümle ibrahīm ‘aleyhi’s-selām bu nev’ öltürmek ve tirgüzmekni
müsellem tutmay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

256.Cümle

didi kim minin perverdigārim künni maşrıkdın tālī’ kılur sin eger mağribdin tālī’ kılsañ da’vāñnı
müsellem tutay.

Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapısı mevcuttur. 4 cümleden oluşmaktadır:

256.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

256.2.Cümle minin perverdigārim künni

maşrıkdın tālī’ kılur sin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

256. 3.Cümle mağribdin t̄ālī' kılsaŋ da'vāŋnı
müsellem tutay.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

256.3.1.Cümle

mağribdin t̄ālī' kılsaŋ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

257.Cümle

nemrūd bu hüccetdin 'āciz bolup ibrahīm 'aleyhi's-selām ol meclisdin çıkıp halāyıkñı 'alāniye
yüzidin tñrı te'ālāğa delālet kılıp da'vetin fāş kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

258.Cümle

rivāyetdür kim bir kün küffārñıŋ 'ıydı irdi kim barça 'ıyd-gāhlarıda çıkarlar irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

258.1.Cümle rivāyetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

258.2.Cümle

bir kün küffārñıŋ 'ıydı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

258.3.Cümle

barça 'ıyd-gāhlarıda çıkarlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

259.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām bir bahāne bile şehirde kaldı dağı baltu alıp küffārın bütlerin dağı uşattı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

259.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām bir bahāne bile şehirde kaldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

259.2.Cümle

baltu alıp küffārın bütlerin dağı uşattı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

260.Cümle

baltunı bütlerin uluğrağın boynıdın asıp küffār kilgendi sonra ol hāldin beğāyet muḫṭarib bolup taḫḫīḳ kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

261.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām şehirde ıalğanın bilip anı muḫṭāḫ kıldılar kim bu işni sin kılip sin.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

261.1.Cümle ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām şehirde ıalğanın bilip anı

muḫṭāḫ kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

261.2.Cümle

bu işni sin kılip sin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

262.Cümle

ol ayttı uluğ büt kim baltu anı boynıdadur ol kıldı.

*İç içe birleşik cümle ve sıralı cümle yapısı vardır. 3 cümleden oluşmaktadır:

262.1.Cümle

ol ayttı uluğ büt kim baltu anıñ boynıdadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

262.2.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

263.Cümle

didiler kim anıñ cānı ve Һareketi yoƣtur

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

263.1.Cümle

didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

263.2.Cümle

anıñ cānı ve Һareketi yoƣtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

264.Cümle

bu iş ƣılƣanı niçük bolƣay.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

265.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ayttı kim bir nime kim anıñ munça ƣudreti bolmaƣay

265.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

265.2.Cümle bir nime kim anıñ munça
ğudreti bolmağay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

266.Cümle

niçük tiñrilikge şâyeste bolğay.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

267.Cümle

bu sözdin dağı küffarnı ilzām kılıp köp kişi anıñ dīniğa kirdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

268.Cümle

çün bu söz nemrūdğa yitişti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

269.Cümle

bildi kim müneccimler haber birgen kişi ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmdur.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

269.1.Cümle

bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

269.2.Cümle

müneccimler haber birgen kişi ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

270.Cümle

anı maḥbūs kılıp ḥükm kıldı kim ğalaba otun yıǵıp ot saldılar kim ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmnı ol otğa salıp örtegeyler.

*Ki’li birleşik cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

270.1.Cümle

anı maḥbūs kılıp ḥükm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

270.2.Cümle

ġalaba otun yıǵıp ot saldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

270.3.Cümle

ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmnı ol otğa salıp örtegeyler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

271.Cümle

otnıñ yaqınıǵa kışi bara almas irdi kim anı otğa salǵaylar *Ki’li

birleşik cümle. **2** cümleden oluşmaktadır:

271.1.Cümle

otnıñ yaqınıǵa kışi bara almas irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

271.2.Cümle

otğa salǵaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

272.Cümle

‘ākıbet mancınıķ bile ot içige saldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

273.Cümle

naķldur kim otķa yitmesdin burun cebrā’l ‘aleyhi’s-selām sordı kim ĥācetiņ nidür.

*Ki’li birleşik cümle yapısı vardır. 2 cümleden oluşmaktadır:

273.1.Cümle naķldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

273.2.Cümle

otķa yitmesdin burun cebrā’l ‘aleyhi’s-selām sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

273.3.Cümle

ĥācetiņ nidür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

274.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām didi kim saņa hīķ ĥācetim yoķtur aņa kim ĥācetim bar ol vāķıfdu.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

274.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

274.2.Cümle saņa hīķ

ĥācetim yoķtur

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:**

Kurallı Cümle
274.3.Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

aḡa kim ḥācetim bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

274.4.Cümle

ol vāḡıfdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** İsimCümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

275.Cümle

ḥaḡ te'ālā melāyikege ibrāḡīmniḡ ṣıdḡ u tevekkülün körgüzüp herāyine kim otnı aḡa gül-istān ḡıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

276.Cümle nemrüd-ı gümrāḡḡa eśer ḡılmay**Yapısına Göre:** Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

277.Cümle

ibrāḡīm 'aleyhi's-selāmnı bābil şehridin iḡrāc ḡıldurđı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

278.Cümle

ibrāḡīm 'aleyhi's-selām sāre bile -ki 'ammzādesi ve cüfti irdi- mışırḡa bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

279.Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
sībān bin ‘alvān -ki mısr pādīshāhı irdi- sārēğa ʔamaʔ kılıp ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmdın aldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

280.Cümle

özr yüzidin anıñ sarı ilig sunğaç iligi tutmas boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

281.Cümle

sārēğa ‘özr ʔolup hācer atlığ kenīzek birdi ve ol hālde ibrahīm ‘aleyhi’s-selām közidin ʔicāblar ref’ bolup sāreniñ pākligige muʔṭṭalı’ irdi ʔün säre ibrahīm ‘aleyhi’ s-selām ʔaşığa kirdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

281.1.Cümle

sārēğa ‘özr ʔolup hācer atlığ kenīzek birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

281.2.Cümle

ol hālde ibrahīm ‘aleyhi’s-selām közidin ʔicāblar ref’ bolup sāreniñ pākligige muʔṭṭalı’ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

281.3.Cümle

säre ibrahīm ‘aleyhi’ s-selām ʔaşığa kirdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

282.Cümle

mışırdın filisṭiñğa bardı ve anda ʔaḥṭ irdi *Bağlı

cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

282.1.Cümle

mışırdın filistîngâ bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

282.2.Cümle

anda қаһт irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

283.Cümle

құлларın ҳаліл мисрī атлғ достыға yiberip қūt tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

284.Cümle

ol bī-tevfīk nime birmey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

285.Cümle

құлларнı маһрūм қılıп қayтardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

286.Cümle

alar қапнı қum bile toldurup kiltürüp ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmға keyfiyetni ayttılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

287.Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām hacāletdin uyuklamadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

288.Cümle

ḥaḳ te‘ālā ol ḳumnı buğday ḳıldı,

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

289.Cümle

ḥācer andın yarguçağ bile un ḳılıp itmek pişürdi ve ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmı uygattı kim ṭa‘ām yigey.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle yapısı görülmektedir:

289.1.Cümle

ḥācer andın yarguçağ bile un ḳılıp itmek pişürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

289.2.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selāmı uygattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

289.3.Cümle

ṭa‘ām yigey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

290.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām sordı kim itmekni ḳaydın aldın *Ki’li

birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

290.1.Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām sordu

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

290. 2.Cümle

itmekni kaydın aldın

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

291.Cümle hācer didi kim kıptağı

undın pişürdüm

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

291. 1.Cümle

hācer didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

291.2.Cümle kıptağı undın pişürdüm

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

292.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām bildi kim tıñrı te‘ālā ol 12 şun‘ını körgüzüptür ve ol buğdaydın ba‘zısın ikip.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

292.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

292.2.Cümle

tıñrı te‘ālā ol şun‘ını körgüzüptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

292.3.Cümle

ol buğdaydın ba‘zısın ikip.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

293.Cümle

tıñrı te‘ālā ança bereket birdi kim ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmğa köp māl hāşıl boldı ve mihmāndārlıg şı‘ār kıldı.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümleden oluşmaktadır. 3 cümle vardır:

293.1.Cümle

tıñrı te‘ālā ança bereket birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

293.2.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selāmğa köp māl hāşıl böldü

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

293.3.Cümle

mihmān-dārılığ şî'ār kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

294.Cümle

nemrūd cehldin bir şanduknıñ tört pāyesiğa tört kaçırnı bağlap özi şandukça kirip tört yokķarı
gūşesinde it bağlap kerkesler it sarı meyl kılıp havālandılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

295.Cümle āsumān sarı oķ atıp oķnı hāķ te'ālā hūn-ālūd anıñ
şandukığa tūşūrđı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

296.Cümle

ol nādān tiñri te'ālānı oķladım dip kerkeslerni yokķarı yanığa bağlağan itlerni qoyı yanığa bağlap
yirge indi ve gūmrāhraķ bolup tiñrilik da'vāsın köprek kıldı. *Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla
bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

296.1.Cümle

ol nādān tiñri te'ālānı oķladım dip kerkeslerni yokķarı yanığa bağlağan itlerni qoyı yanığa bağlap
yirge indi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

296.2.Cümle gūmrāhraķ bolup tiñrilik
da'vāsın köprek kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

297.Cümle

ba'zı nemrūdñı kāvus dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

298.Cümle

‘ākıbet ibrahīm ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile nemrūdın sipāhın peşe hayli helāk kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

299.Cümle

yıllar ‘azāb bile anı dağı helāk kıldı ve rivāyetdür kim ol peşe nemrūdın mağzığa kaçd kılsa irdi
mañlayığa anıñ nime ursalar irdi teskīn tapar irdi.

Şartlı birleşik cümle, Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle yapısı bir arada görülmektedir. 5 cümleden
oluşmaktadır: **299.1.Cümle**

yıllar ‘azāb bile anı dağı helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

299.2.Cümle rivāyetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

299.3.Cümle ol peşe nemrūdın mağzığa kaçd kılsa irdi mañlayığa anıñ nime ursalar irdi teskīn
tapar irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

299.3.1.Cümle ol peşe nemrūdın mağzığa
kaçd kılsa irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

299.3.2.Cümle mañlayığa anıñ
nime ur/salar irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

300.Cümle

iş bir yirge yitti kim tokmak yasattı

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

300.1.Cümle

iş bir yirge yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

300.2.Cümle tokmak yasattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

301.Cümle

muttaşıl anıñ başığa birev urar irdi ve anıñ havāşşınıñ yañşı hıdmeti bu irdi kim ol tokmañnı anıñ başığa berkrek urar irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle yapısından oluşmaktadır. Toplamda 3 cümle vardır:

301.1.Cümle

muttaşıl anıñ başığa birev urar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

301.2.Cümle anıñ havāşşınıñ yañşı

hıdmeti bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**Ad Cümlesi**Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

301.3.Cümle ol tokmañnı anıñ başığa

berkrek urar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

302.Cümle

tā bu ‘azāb bile cehennemğa bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

303.Cümle

sāre hācerni ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmğa siksən yaşağanda tinri te‘ālā ismā‘īlni ‘aleyhi’s-selām aña birdi. ve sāre reşkdin hācerğa fitneni vācib kıldı ve ismā‘īl ‘aleyhi’s-selām çün iki yaşadı.

*Bağlı cümle.

303.1.Cümle

sāre hācerni ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmğa siksən yaşağanda tinri te‘ālā ismā‘īlni ‘aleyhi’s-selām aña birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

303.2.Cümle

sāre reşkdin hācerğa fitneni vācib kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

303.3.Cümle

ismā‘īl ‘aleyhi’s-selām çün iki yaşadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

304.Cümle

sāre bī-taḥammül irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

305.Cümle

ibrahīm ‘aleyhi’s-selām hācer bile ismā‘īl ‘aleyhi’s-selāmı iltip bir beyābānda kim ḥaḳ te‘ālā öz kelāmıda *vādin ḡayrı zī zer’in* dipdür ki mekke yiridür koydı

305.1.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām hācer bile ismā’l ‘aleyhi’s-selāmnı iltip bir beyābānda -kim ḥaḳ te‘ālā öz kelāmıda *vādin ḡayrı zī zer’in* dip dūr ki mekke yiridūr- ḳoydı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

306.Cümle alarnıḡ maḳdemo bereketidin anda zemzem suyı peydā boldı ve ḥalāyık ol su cihetidin köp yıḡıldılar ve ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ka’be üyini anda binā ḳılḡusı.

*Baḡlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

306.1.Cümle alarnıḡ maḳdemo bereketidin anda zemzem suyı peydā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

306.2.Cümle

ḥalāyık ol su cihetidin köp yıḡıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

306.3.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām ka’be üyini anda binā ḳılḡusı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

307.Cümle

bu ḳışsa bu yirde tursun biz lūt ‘aleyhi’s-selāmnıḡ ḳışsasın şerḥ ḳılıp inşaaallah yene ḳışsa başıḡa kileli.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

307.1.Cümle bu ḳışsa bu yirde tursun

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

307.2.Cümle

biz lūt ‘aleyhi’s-selāmnıḡ ḳışsasın şerḥ ḳılıp inşaaallah yene ḳışsa başıḡa kileli.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

308.Cümle

İlût ‘aleyhi’s-selâm 25 ibrahîm ‘aleyhi’s-selâmın ıardaşı hâran oğlu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

309.Cümle

tiğri te‘âlâ aña nübüvvet kerâmet kıılıp mu’tefikât ehli hidâyet ve irşâdığa yiberdi ve mu’tefikâtını ba’zı biş şehir ve ba’zı yiti şehir dipdürler ve ba’zı ehl-i târîh bu şehirlerini sîstân bile kirmân arasında dipdürler ki hâlâ lût beyâbânığa meşhûrdur ve ba’zı erdâ nevâhîside kim şâm mülkide dipdürler.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. Toplamda 5 cümleden oluşmaktadır.

309.1.Cümle

tiğri te‘âlâ aña nübüvvet kerâmet kıılıp mu’tefikât ehli hidâyet ve irşâdığa yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

309.2.Cümle

mu’tefikâtını ba’zı biş şehir ve ba’zı yiti şehir dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

309.3.Cümle

ba’zı ehl-i târîh bu şehirlerini sîstân bile kirmân arasında dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

309.4.Cümle

hâlâ lût beyâbânığa meşhûrdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

309.5.Cümle

ba’zı erdâ nevâhîside kim şâm mülkide dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

310.Cümle

her taqdîr bile mu'tefikât şehri ili livâta şehvetiğa meş'ûf irdiler ve bût-perest hem bar irdiler.

*Bağlı cümle. "ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

310.1.Cümle

her taqdîr bile mu'tefikât şehri ili livâta şehvetiğa meş'ûf irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

310.2.Cümle

bût-perest hem bar irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

311.Cümle

lûṭ 'aleyhi's-selām ol mülkge barıp niçe vaḳt alarnı tıñrı te'ālā 'ibādetiğa delālet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

312.Cümle

hıç kişi ḳabûl ḳılmadı ve ol ḥazretḳa köp ezā ve melālet alardın yitişti.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

312.1Cümle

hıç kişi ḳabûl ḳılmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

312.2.Cümle

ol ḥazretḳa köp ezā ve melālet alardın yitişti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

313.Cümle

ol şūmlarğa ki ğurebā alar mülkige ‘ubūr kılurlar irdi ve lūt ‘aleyhi’s-selām ibrahīm ‘aleyhi’s-selām dik zıyāfet emriğa meşğul irdi.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

313.1.Cümle

ol şūmlarğa ki ğurebā alar mülkige ‘ubūr kılurlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

313.2.Cümle

lūt ‘aleyhi’s-selām ibrahīm ‘aleyhi’s-selām dik zıyāfet emriğa meşğul irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

314.Cümle

her kişi aña mihmān bolsa irdi ol qavm bu nev’ işge qaşd kılurlar irdi.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümle vardır:

314.1.Cümle

her kişi aña mihmān bolsa irdi ol qavm bu nev’ işge qaşd kılurlar irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

314.1.1.Cümle

her kişi aña mihmān bol/sa irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

315.Cümle

lūt ‘aleyhi’s-selām ‘āciz bolup du‘ā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

316.Cümle melâyikeni haq te'âlâ emred yigitler şüretide lût 'aleyhi's-selâmğa mihmân yiberdi kim mu'tefikâtnı buzğaylar.

*Ki'li birleşik cümle yapısı görülmektedir: 2 cümleden oluşmaktadır:

316.1.Cümle

melâyikeni haq te'âlâ emred yigitler şüretide lût 'aleyhi's-selâmğa mihmân yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

316.2.Cümle mu'tefikâtnı

buzğaylar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

317.Cümle

ol kavm lût 'aleyhi's-selâm mihmânları qaşdığa meyl kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**
Kurallı Cümle

318.Cümle

lût 'aleyhi's-selâm işigin bağlap mühlet tiledi kim tañla alarnı tapşurdı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

318.1.Cümle

lût 'aleyhi's-selâm işigin bağlap mühlet tiledi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

318.2.Cümle

tañla alarnı tapşurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

319.Cümle

yarım kiçe melâyike özlerini lût ‘aleyhi’s-selâmğa zâhir kılıp buyurdılar kim kopuñ ve bu şehrdin çıķıñ.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

319.1.Cümle

yarım kiçe melâyike özlerini lût ‘aleyhi’s-selâmğa zâhir kılıp buyurdılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

319.2.Cümle kopuñ

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

319.3.Cümle

bu şehrdin çıķıñ.

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

320.Cümle

lût ‘aleyhi’s-selâm taba’ı bile şehrdin çıķtılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

321.Cümle

cibrîl ‘aleyhi’s-selâm ol şehrlerni yirdin kongaıp âsumânğa iltip ser-nigün yirge urdı ve ol ildin her kişi kim her kayda bar irdi

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

321.1.Cümle

cibrîl ‘aleyhi’s-selâm ol şehrlerni yirdin kongaıp âsumânğa iltip ser-nigün yirge urdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

321.2.Cümle

ol ildin her kişi kim her kayda bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

322.Cümle

siccīl taşı yağıp barısın helāk kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

323.Cümle

ḥattā ki lūṭ ‘aleyhi’s-selāmnıñ cūfti hem ol ḳavmdın irdi ol taşdın helāk boldı ve lūṭ‘aleyhi’sselāmnıñ da‘veti müddeti yigirmi yıl ve bir nime dipdürler ve ba‘zı otuz **11** yıl ve merḳadi ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām yanıdadur.

*Sıralı cümle yapısı ve bağılı cümle. **4** cümleden oluşmaktadır:

323.1.Cümle

ḥattā ki lūṭ ‘aleyhi’s-selāmnıñ cūfti hem ol ḳavmdın irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

323.2.Cümle

ol taşdın helāk boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

323.3.Cümle

lūṭ‘aleyhi’s-selāmnıñ da‘veti müddeti yigirmi yıl ve bir nime dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

323.4.Cümle

ba‘zı otuz yıl ve merḳadi ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām yanıdadur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

324.Cümle

isma‘īl ‘aleyhi’s-selām: peygamber-i mürsel irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre:Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

325.Cümle

ḥaḳ te‘ālā ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmğa yibergende kim ibrahīm ‘aleyhi’s-selām 13 sāreniñ ḥāṭırı üçün anı hācer bile mekke beyābānığa iltip ḳoyğanı mezkūr boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

326.Cümle

anda isma‘īl ‘aleyhi’s-selām avda irdi anıñ üyige barıp aḥvālin sordı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

327.Cümle

ḥaremi ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmıñ zıyāfet ḳılmay uzattı. **Yapısına Göre:** Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

Kurallı Cümle

328.Cümle

ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ayttı kim isma‘īl ‘aleyhi’s-selām kilse ayṭḳaysın kim işig pāşnesiğa tağayyūr birgeysın dip.

*Şartlı birleşik cümle ve ki’li bireleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

328.1.Cümle

ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

328.2.Cümle

isma‘īl ‘aleyhi’s-selām kilse ayṭḳaysın

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

328.3.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm kil/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

328.4.Cümle işig pāşnesiğa tağayyür birgeysin dip.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

328.4.1 işig pāşnesiğa tağayyür

birgeysin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

329.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm kilgende za‘îfesi ayttı kim bu şıfât bile birev kilip irdi *Ki’li

birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

329.1.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm kilgende za‘îfesi ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

329.2.Cümle

bu şıfât bile birev kilip irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

330.Cümle

singe bu nev‘ söz i‘lâm kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

331.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm bildi kim atası irkendür *Ki’li

birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

331.1.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

331.2.Cümle

atası irkendür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

332.Cümle

hemol zamân ol hatunni talâk kıldı ve yene birevni nikâh kıldı. *Bağlı

cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

332.1.Cümle

hemol zamân ol hatunni talâk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

332.2.Cümle

yene birevni nikâh kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

333.Cümle

yene bir yıl ibrâhîm ‘aleyhi’s-selâm mekkege kildi hem isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm avda irdi ammâ bu hatun ibrâhîm ‘aleyhi’s-selâmni köp ta‘zîm kılip zıyâfet istid‘âsı kıldı.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

333.1.Cümle

yene bir yıl ibrâhîm ‘aleyhi’s-selâm mekkege kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

333.2.Cümle

isma‘l ‘aleyhi’s-selām avda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

333.3.Cümle

bu ħatun ibrahīm ‘aleyhi’s-selāmı köp ta‘zīm kılıp zıyāfet istid‘ası kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

334.Cümle

ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ayttı kim isma‘l kilse aytkıl kim işiginin yaĥşı pāşnesi bar taġayyür birmegeysin.

*Ki’li bireleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. Toplamda 5 cümleden oluşmaktadır:

334.1.Cümle

ibrahīm ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

334.2.Cümle

isma‘l kilse aytkıl

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

334.3.Cümle

isma‘l kil/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

334.4.Cümle

işiginin
yaĥşı pāşnesi bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

334.5.Cümle

taġayyür
birmegeysin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

335.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm kilgeç mahremi bu sözni ayttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

336.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm bildi kim atası bu za‘îfedin râzı barıp sipâriş kılıpdur.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

336.1.Cümle

isma‘îl ‘aleyhi’s-selâm bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

336.2.Cümle

atası bu za‘îfedin râzı barıp sipâriş kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

337.Cümle

anı ‘azîz ve muhterem tuttı tâ ol ki ibrahîm ‘aleyhi’s-selâm mekkege kilip maķâm tuttı ve yüz yaşağanda haķ te‘ālā sāredin ibrahîm ‘aleyhi’s-selāmğa işhaķ ‘aleyhi’s-selāmın kerāmet kıldı kim ol āyet ki elḥamdülillahi’llezī vehebelī ‘ale’l-kebire isma‘île ve işhaķa andın ḥaber birür ve ibrahîm ‘aleyhi’s-selāmğa cebrā’îl beşāret birdi kim miñ peygamber işhaķ neslidin mütevellid bolğay.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle yapısı vardır. Toplamda 6 cümleden oluşmaktadır:

337.1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

337.2.Cümle

tâ ol ki ibrahîm ‘aleyhi’s-selâm mekkege kilip maķâm tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

337.3.Cümle yüz yaşağanda haq te'ālā sāredin ibrahīm 'aleyhi's-selāmğa işhaq 'aleyhi's-selāmı kerāmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

337.4.Cümlee

ol āyet ki *elḥamdülillahi'ilezī vehebelī 'ale'l-kebire isma'ile ve işhağa* andın haber birür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

337.5.Cümle

ibrahīm 'aleyhi's-selāmğa cebrā'ıl beşāret birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

337.6.Cümle miñ peygamber işhaq neslidin mütevellid bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

338.Cümle

ibrahīm 'aleyhi's-selām münācāt kılıp didi kim hüdāyā çün işhaqğa bu nev' uluğ mevhabet kerāmet kıldıñ isma'ılını hem bir maḥşūş 'ināyet bile behre-mend kıl.

Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

338.1.Cümle

ibrahīm 'aleyhi's-selām münācāt kılıp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

338.2.Cümle hüdāyā çün işhaqğa bu nev' uluğ mevhabet kerāmet kıldıñ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

338.3.Cümle isma'ılını hem bir maḥşūş 'ināyet bile behre-mend kıl.

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

339.Cümle

hiṭāb kildi kim āḥirü'z-zamān peygamberi ṣallallahu 'aleyhi vesellem kim kā'ināt āferīnişide mevcūdāt perverişiğa anıñ şerīf zātınıñ hilḳati sebebdür isma'īl 'aleyhi's-selām nesliden bolğusıdır.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

339.1.Cümle

hiṭāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

339.2.Cümle

āḥirü'z-zamān peygamberi ṣallallahu 'aleyhi vesellem kim kā'ināt āferīnişide mevcūdāt perverişiğa anıñ şerīf zātınıñ hilḳati sebebdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

339.3.Cümle

isma'īl 'aleyhi's-selām nesliden bolğusıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

340.Cümle ibrahīm 'aleyhi's-selām şādumān bolup tiñri te'ālā ḥazretide şükr ḳā'idesin becā kiltürüp mekkede ka'be üyin binā ḳıldı ve ol üy itmāmğa yitkendin soñra menḳüldür kim şükr ḳılıp uçasın ka'be dīvāriğa ḳoyup tefāḥür ḳıldı kim bu üyni tükettim dip.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 4 cümleden oluşmaktadır:

3401.Cümle ibrahīm 'aleyhi's-selām şādumān bolup tiñri te'ālā ḥazretide şükr ḳā'idesin becā kiltürüp mekkede ka'be üyin binā ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

340.2.Cümle ol üy itmāmğa yitkendin
soñra menḳüldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

340.3.Cümle

şükr kılıp uçasın ka'be dīvārığa koyup tefāhūr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

340.4.Cümle

bu üyni tükettim dip{dür]

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

340.4.1.Cümle

üyni tükettim

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

341.Cümle

hıṭāb kildi kim bir açnı mu toyğarıpsın yā bir yalañaçnı mu bütkeripsın kim mübāhāt kıladursın.

*Ki'li birleşik cümle yapısı ve Bağlı cümle.

341.1.Cümle

hıṭāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

341.2.Cümle

bir açnı mu toyğarıpsın

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

341.3.Cümle

yā bir yalañaçnı mu bütkeripsın

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

341.4.Cümle

mübāhāt kıladursın.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

342.Cümle

andın sonra ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām bilgeç kim bu iki işniñ ni miqdār qurbı bar imiş ve faẓīleti mihmān-hāne yasap il ziyāfetiğa mübālağa körgüzdi ve tiñri te’ālā emri bile qurbānğa me’mūr boldı.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

342.1.Cümle

andın sonra ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām bilgeç kim bu iki işniñ ni miqdār qurbı bar imiş

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

342.2.Cümle

faẓīleti mihmān-hāne yasap il ziyāfetiğa mübālağa körgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

342.3.Cümle

tiñri te’ālā emri bile qurbānğa me’mūr boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

343.Cümle

isma‘īl ‘aleyhi’s-selāmı kim qurretü’l-‘ayn irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

344.Cümle

tiñri te’ālā rızası üçün minā tağı üstide ayağ iligin bağlap qurbān kılurğa bıçaq boğzığa sürdi ve haq te’ālā anıñ şıdķı bereketidin qurbānıñ qabūl kılıp behiştidin isma‘īl ‘aleyhi’s-selām ‘ivaızı cebrā‘īl ‘aleyhi’s-selāmğa emr boldı kim çoçkar kiltürüp. *Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

344.1.Cümle tiñri te'ālā rızāsı üçün minā tağı üstide ayağ iligin bağlap qurbān kılurğa bıçaq boğzığa sürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

344.2.Cümle

haq te'ālā anıñ şıdķı bereketidin qurbānıñ qabūl kılıp behiştin isma'ıl 'aleyhi's-selām 'ivażı cebrā'ıl 'aleyhi's-selāmğa emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

344.3.Cümle

koçkar kiltürüp.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

345.Cümle

ibrāhīm 'aleyhi's-selām anı qurbān kıldı ve isma'ıl 'aleyhi's-selām hażramevt 6 ehliğa hidāyet üçün me'mūr boldı ve ol haıayıqķa ilig yıl naşıhat kılıp tiñri te'ālā yolın körgüzdi qabūl kılmadılar meger az kişı ve ibrāhīm 7 'aleyhi's-selāmıñ 'ömri ihtilāfıda yüz toķsan biş yıl dipdürler ve şām nevāhıside cebrūn qaryesinde tiñri te'ālā raķmetiğa bardı ve anı säre yanında defn kıldılar.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. Toplamda 7 cümleden oluşmaktadır:

345.1.Cümle

ibrāhīm 'aleyhi's-selām anı qurbān kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

345.2.Cümle

isma'ıl 'aleyhi's-selām hażramevt ehliğa hidāyet üçün me'mūr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

345.3.Cümle

ol haıayıqķa ilig yıl naşıhat kılıp tiñri te'ālā yolın körgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

345.4.Cümle

ķabŭl ķılmadılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

345.5.Cümle

az ķişı ve ibrāhīm ‘aleyhi’s-selāmınır ‘ömri ihtilāfıda yüz tokşan biş yıl dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

345.6.Cümle şām nevāhīsıde cebrŭn ķaryesıde tıńrı te‘ālā
rahmetiķa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

345.7cümle anı säre yanıda
defn ķıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

346.Cümle laķabı ķalılullah ve ķalılı’r-rahmandur ve kūnyeti ebu’z-żıfān ve ebu’l-enbiyā ve ebu’lmuķammeddür şan’atı diķķānlık ve ibrāhīm āb-ı **9** rāķimdŭr ya’ni rahmlık ata enbiyāķa millet atasıdur.

Baķlı cümle ve sıralı cümle. **4** cümleden oluşmaktadır:

346.1.Cümle laķabı ķalılullah ve
ķalılı’r-rahmandur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

346.2.Cümle

kūnyeti ebu’z-żıfān ve ebu’l-enbiyā ve ebu’l-muķammeddür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

346.3.Cümle

şan'atı dihkānlık ve ibrāhīm āb-ı rāhīmdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

346.4.Cümle rahmılık ata enbiyāğa

millet atasıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

347.Cümle ishāq 'aleyhi's-selām: peygamber-

i mürseldür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

348.Cümle

hāq te'ālā anı şām ehliğa yiberdi ve ol şām halāyıķın tiņri te'ālāğa delālet kıldı ve anıñ iki oğı bar irdi rüfeķādın ki 'ammzādesi irdi.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle yapısı bulunmaktadır. 4 cümle vardır:

348.1.Cümle

ḥaḳ te‘ālā anı şām ehliḡa yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

348.2.Cümle

ol şām ḥalāyıkın tiḡri te‘ālāḡa delālet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

348.3.Cümle

anıḡ iki oḡlı bar irdi rüfeḡādın

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

348.4.Cümle

‘ammzādesi irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

349.Cümle

biriniḡ atı ‘ayş biriniḡ atı ya‘ḡūb ve şāmda işḡaḡ ‘aleyhi’s-selām közleri nā-binā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

350.Cümle

ferzendleridin ‘ayş avḡa māyil irdi ya‘ḡūb ‘aleyhi’s-selām koy asramakḡa. ve işḡaḡ ‘aleyhi’sselāmınḡ muḡabbeti ‘ayşḡa köp irdi ve rüfeḡānıḡ ya‘ḡūbḡa.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

350.1.Cümle

ferzendleridin ‘ayş avḡa māyil irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

350.2.Cümle ya'kūb 'aleyhi's-selām
koy asramakça

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Devrik Cümle

350.3.Cümle işhak 'aleyhi's-selāmnın muḥabbeti 'ayşğa köp irdi rüfekānı ya'kūbka.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

351.Cümle

bir kün işhak 'aleyhi's-selāmnın köñli biryān meyli kıldı 'ayşnı tilep ol ārzūnı aña zāhir kıldı.

Sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. 2 cümle vardır:

351.1.Cümle

bir kün işhak 'aleyhi's-selāmnın köñli biryān meyli kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

351.2.Cümle

ayşnı tilep ol ārzūnı aña zāhir kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

352.Cümle

'ayş ok ve yayın alıp tağ sarı yügürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

353.Cümle

rüfekā bu ḥāldin vākıf bolup ya'kūb 'aleyhi's-selāmğa ḥaber birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

354.Cümle

fi'l-ḥāl bir simiz oğlağnı biryān kılıp işḥaḳ 'aleyhi's-selām ḳaşığa kiltürdi çün enbiyā üyi sa'ādeti aḡa naştb irdi.

Bağlı cümle yapısı bulunmaktadır. **2** cümle vardır:

354.1.Cümle

fi'l-ḥāl bir simiz oğlağnı biryān kılıp işḥaḳ 'aleyhi's-selām ḳaşığa kiltürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

354.2.Cümle

enbiyā üyi sa'ādeti aḡa naştb irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

355.Cümle

işḥaḳ 'aleyhi's-selām anıḡ bāreside du'ā ḳıldı müstecāb boldı.

Sıralı cümle yapısı vardır. **2** cümleden oluşmaktadır:

355.1.Cümle işḥaḳ 'aleyhi's-selām anıḡ bāreside du'ā ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

355.2.Cümle müstecāb

boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

356.Cümle

sonḡa kim 'ayş hemol ṭa'āmnı tertīb ḳıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

357.Cümle

işḥaḳ 'aleyhi's-selām didi kim olça min saḡa tiledim naştb bolḡay

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. **3** cümle vardır:

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

357.1.Cümle

ışhaḳ ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

357.2.Cümle olça

min saḡa tiledim

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Kurallı Cümle

357.3.Cümle naṣīb

bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

358.Cümle

tiḡri te‘ālā ya‘ḳūbḳa naṣīb ḳıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.Cümle

aḡa du‘ā ḳıldı kim selāṭīn siniḡ nesliḡdin bolğay ve ba‘zı dipdürler kim ṣābir peygamber nesliḡdin bolğay dip hem du‘ā ḳıldı. ve eyyūb ‘aleyhi’s-selām ‘ayṣ evlādıdır ve ‘ayṣḡa bu meżkūr bolğan cihetdin ya‘ḳūb ‘aleyhi’s-selāmḡa ḡuṣūmet peydā ḳıldı ve ya‘ḳūb ‘aleyhi’s-selām andın hirāsān irdi ve ışhaḳ ‘aleyhi’s-selām ‘ömri yüz siksenge yitkenden sonra tiḡri te‘ālā ḡükmin bütkerdi.

*Baḡlı cümle ve ki’li birleşik cümle yapısı bulunmaktadır. Toplamda 9 cümleden oluşmaktadır:

359.1.Cümle

aḡa du‘ā ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.2.Cümle

selāṭīn siniḡ nesliḡdin bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.3.Cümle

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359. 4.Cümle şābir peygamber nesliñdin bolğay

dip hem du'ā kıldı

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.4.1.Cümle

şābir peygamber nesliñdin bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.5.Cümle

eyyüb 'aleyhi's-selām 'ayş evlādındur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.6.Cümle

'ayşğa bu mezkūr bolğan cihetdin ya'kūb 'aleyhi's-selāmğa huşūmet peydā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.7.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām andın hirāsān irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

359.8.Cümle ishāq 'aleyhi's-selām 'ömri yüz siksenge yitkenden sonra tıñrı te'ālā

hükmin bütkerdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle Yüklem **Yerine Göre:**

360.Cümle

ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām yanında defn kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

361.Cümle

uşbu yıl yūsuf ‘aleyhi’s-selām mısır ‘azīzi boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

362.Cümle ya‘kūb ‘aleyhi’s-selām: peygamber-i mürseldür.

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi
Kurallı Cümle

363.Cümle

köprek enbiyā anıñ neslidindürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

364.Cümle

isrā’il anı dirler ve işhak ‘aleyhi’s-selām aña vaşıyyet kılıp irdi çün ya‘kūb ‘aleyhi’s-selāmınñ ‘ayşdın dağı ‘azīm honı bar irdi.

*Bağlı cümle. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

364.1.Cümle

isrā’il anı dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

364.2.Cümle

işhak ‘aleyhi’s-selām aña vaşıyyet kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

364.3.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selāmnın 'ayşdın dağı 'azīm honı bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

365.Cümle

ba'zı dipdürler kim hemol kiçe kim işhağ 'aleyhi's-selām beķā 'ālemiğa yüzlendi *Ki'li

birleşik cümle yapısı bulunmaktadır. 2 cümle vardır:

365.1.Cümle

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

365.2.Cümle

hemol kiçe kim işhağ 'aleyhi's-selām beķā 'ālemiğa yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

366.Cümle

ya'küb 'aleyhi's-selām ken'ānda maḥfī çıkıp şām diyārığa 'azīmet kıldı ve bu seferde bir kiçe tüş kördi kim tinri te'ālā anja ḥiṭāb kılıp ol muḳaddes yirde beytū'l-maḳdis bināsın kılurğa beşāret birdi ve ol yirniñ ābādānlığı ya'küb 'aleyhi's-selāmnıñ evlād ve zürriyyātı ḥākim bolup nübüvvet ve ḥükümet kılıp ḥalāyıknı öz ḥimāyetleride müreffehü'l-ḥāl asrar irdiler *Ki'li birleşik cümle ve bağı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

366.1.Cümle

ya'küb 'aleyhi's-selām ken'ānda maḥfī çıkıp şām diyārığa 'azīmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

366.2.Cümle

bu seferde bir kiçe tüş kördi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

366.3.Cümle kim tinri te'ālā anja ḥiṭāb kılıp ol muḳaddes yirde beytū'l-maḳdis bināsın kılurğa beşāret birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

366.4.Cümle

ol yirniñ ābādānlığı ya'küb 'aleyhi's-selāmnıñ evlād ve zürriyyātı ḥākim bolup nübüvvet **25** ve ḥükümet kılıp ḥalāyıknı öz ḥimāyetleride müreffehü'l-ḥāl asrar irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

367.Cümle

va'de kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

368.Cümle

ya'küb 'aleyhi's-selām uyғанıp şādumān bolup ishāq 'aleyhi's-selāmnıñ du'āsı anıñ bāreside müstecāb bolğanın bilip yolğa tüşti ve merāhil қағ' қılıп lebānnıñ мақām-ı feddān digen yirge yitip mesken қıldı ve ya'küb 'aleyhi's-selāmnıñ şöһbeti lebānға mülāyim түşti ve ya'küb 'aleyhi'sselām anıñ leyyā atlıғ kızın қолмақ istid'āsın қıldı.

*Baғlı cümle yapısı bulunmaktadır. “ve” baғlamaedatıyла baғlı 4 cümleden oluşmaktadır:

368.1.Cümle ya'küb 'aleyhi's-selām uyғанıp şādumān bolup ishāq 'aleyhi's-selāmnıñ du'āsı anıñ bāreside müstecāb bolğanın bilip yolğa түşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

368.2.Cümle merāhil қағ' қılıп lebānnıñ мақām-ı feddān digen yirge yitip mesken қıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

368.3.Cümle

ya'küb 'aleyhi's-selāmnıñ şöһbeti lebānға mülāyim түşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

368.4.Cümle

ya'küb 'aleyhi's-selām anıñ leyyā atlıғ kızın қолмақ istid'āsın қıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

369.Cümle

çün hıç bu kedһüdālıғ esbābıға dest-resi yoқ irdi yiti yıl anıñ қoyçılıқ emrin becā kiltürdi.

*Sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. 2 cümle vardır:

369.1.Cümle

çün hıç bu kedһüdālıғ esbābıға dest-resi yoқ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

369.2.Cümle

yiti yıl anıñ koyçılıq emrin becā kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

370.Cümle

nikāh vüçüdın muña qarār birdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

371.Cümle

mev'id yitişgeç 'ağd kılğan kiçe rāhīlni kim uluğrağ kıızı irdi 'ağd kılıp birdi.

*Sıralı cümle. 2 cümle vardır:

371.1.Cümle

mev'id yitişgeç 'ağd kılğan kiçe rāhīlni kim uluğrağ kıızı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

371.2.Cümle

'ağd kılıp birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

372.Cümle

ya'qūb 'aleyhi's-selāmğa ma'lūm bolğaç lebānğa gile izhārı kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

373.Cümle ol ayttı kim uluğ igeçi üyde ƙalıp kiçigi hıışm üyige barmağ nā-münāsibdür ve eger köñlün leyyāğa vābeste bolmağ yene yiti yıl hıdmet ihtiyār kıl tā anı hem saña müselleml tutay.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. Toplamda 4 cümle vardır:

373.1.Cümle

ol ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

373.2.Cümle uluğ igeçi üyde ıalıp kiçigi hışm üyige barmak
nā-münāsibdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

373.3.Cümle

eger köñlün leyyāğa vābeste bolmak yene yiti yıl hıdmet ihtiyār kıl

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

373.4.Cümle tā anı hem sağa
müsellem tutay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

374.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām üyige yiberdi ve ol şer'de iki igeçi sinilni bir kişige 7 nikāh kılmaq revā irdi
mūsā 'aleyhi's-selām zamānıda memnū' boldı ve ekser tevārīh ehliniñ ittifāqları bar kim ya'kūb
'aleyhi's-selāmğa altı oğul boldı.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. Toplamda 5 cümle
bulunmaktadır: **374.1.Cümle**

ya'kūb 'aleyhi's-selām üyige yiterdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

374.2.Cümle

ol şer'de iki igeçi sinilni bir kişige nikāh kılmaq revā irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

374.3.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām zamānıda memnū' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

374.4.Cümle

ekşer tevārīḥ ehliniḡ ittifāḡları bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

374.5.Cümle

ya'ḡūb 'aleyhi's-selāmḡa altı oḡul boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

375.Cümle rūbil şem'un yehūdā lāvī zarbūn ve yaşḡar ve rāḡīldin yūsuf 'aleyhi's-selām ve būnyāmīn mütevellid boldı ve felihadın 9 dān ve nefḡāl ve zelifedin kāv ve aśīre vüçüdḡa kildi kim kelāmullahda esbāḡ lafḡı kim meżkūrdur

*Ki'li birleşik cümle ve baḡlı cümle yapısı bulunmaktadır. Toplamda 3 cümleden oluşmaktadır:

375.1.Cümle rūbil şem'un yehūdā lāvī zarbūn ve yaşḡar ve rāḡīldin yūsuf 'aleyhi's-selām ve būnyāmīn mütevellid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

375.2.Cümle felihadın dān ve nefḡāl ve zelifedin kāv ve aśīre

vüçüdḡa kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

375.3.Cümle kelāmullahda esbāḡ lafḡı kim meżkūrdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

376.Cümle

'ibāret bu cemā'atdındur ve ya'ḡūb 'aleyhi's-selāmḡa bu ferzendler müyesser bolḡandın soḡra ḡoy ve sāyir mevāşī ve 'abīddin köp cem'ıyyet ḡaşıl boldı ve ken'āḡa kim vaḡan-ı me'lūfirdi bardı.

Baḡlı cümle ve sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. Toplamda 4 cümleden oluşmaktadır:

376.1.Cümle

'ibāret bu cemā'atındur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

376.2.Cümle ya'kūb 'aleyhi's-selāmğa bu ferzendler müyesser bolğandın soñra koy ve sāyir mevāšī ve 'abīddin köp cem'iiyet hāşıl boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

376.3.Cümle

ken'ānğa kim vañan-ı me'lūf irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

376.4.Cümle bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

377.Cümle ba'zı dipdürler kim bir yıl ken'ānda bolğandın soñra ibni yāmīn mütevellid boldı ve ya'kūb 'aleyhi's-selām ğurbetdin vañanğa **12** kilgendin soñra 'ayş sefer ihtiyār kılıp rüm sarı müteveccih boldı ve anıñ isma'īl 'aleyhi's-selām kızıdın ki 'ammzādesi irdi biş oğlu bar irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle yapısı bulunmaktadır. Toplamda **4** cümleden meydana

gelmektedir: **377.1.Cümle**

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

377.2.Cümle

bir yıl ken'ānda bolğandın soñra ibni yāmīn mütevellid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

377.3.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām ğurbetdin vañanğa kilgendin soñra 'ayş sefer ihtiyār kılıp rüm sarı müteveccih boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

377.4.Cümle

anıñ isma'ıl 'aleyhi's-selām kızının ki 'ammzādesi irdi biş oğlu bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

378.Cümle

biriniñ atı rüm irdi ki ol mülkni anıñ atı bile atarlar ve rüm kayşerleri anıñ neslidindürler

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümle vardır:

378.1.Cümle

biriniñ atı rüm irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

378.2.Cümle

ol mülkni anıñ atı bile atarlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

378.3.Cümle

rüm kayşerleri anıñ neslidindürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

379.Cümle

ol kün ki 'ayş rümde 'ālemdin ötti ya'qūb 'aleyhi's-selām dağı ken'ānda 'ālemğa vedā' kıldı ve

'ıysnıñ sūnegin ciyrūnğa naql kılıp ābāsı mekābiri civārıda qoydılar ve ya'qūb 'aleyhi's-selām

'ayşnıñ ğurbeti eyyāmıda ken'ān ehli hidāyetığa me'mūr bolup niçe vaqt risālet emriğa meşğūl irdi

*Bağlı cümle ve sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. Toplamda 4 cümle mevcuttur:

379.1.Cümle

ol kün ki 'ayş rümde 'ālemdin ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

379.2.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām dağı ken'ānda 'ālemğa vedā' kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

379.3.Cümle

'ıysnıñ süñekin ciyrünğa naql kılıp ābāsı mekābiri civārıda qoydılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

379.4.Cümle ya'kūb 'aleyhi's-selām 'ayşnıñ ğurbeti eyyāmıda ken'ān ehli hidāyetıǵa me'mūr
bolup niçe vaqt risālet emriǵa meşǵūl irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

380.Cümle tā dār-ı beķāǵa bardı ve anıñ ba'zı ħālātı yūsuf 'aleyhi's-selām kışşasıda icmāl bile
meżkūr bolǵay inşāallahu'l-'azīz.

*Bağlı cümle yapısı bulunmaktadır. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

380.1.Cümle

tā dār-ı beķāǵa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

380.2.Cümle

anıñ ba'zı ħālātı yūsuf 'aleyhi's-selām kışşasıda icmāl bile meżkūr bolǵay inşāallahu'l-'azīz.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

381.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām: kışşası andın meşhūrraqdur kim ihtiyāc anıñ tafşiliǵa bolǵay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

381.1.Cümle kışşası andın meşhūrraqdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

381.2.Cümle

ihtiyâc anıñ tafşılığa bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

382.Cümle

niyüçün ki ğarâbet ve şîrînlığı üçün ekâbir hem nazm hem neşr anıñ şerhi esbâbın tüzüptürler ve beyânıda sihrler körgüzüptürler.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

382.1.Cümle

niyüçün

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

382.2.Cümle

ğarâbet ve şîrînlığı üçün ekâbir hem nazm hem neşr anıñ şerhi esbâbın tüzüptürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

382.3.Cümle

beyânıda sihrler körgüzüptürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

383.Cümle

ol cümledin biri firdevsî-i tûsî ve yene biri ħazret-i maĥdûmî mevlânâ nûre'd-dîn 'abdu'rrahmanu'l-câmi' neverallahu merĥaduhu kim andaĥ kim yûsuf 'aleyhi's-selâmnıñ ħüsn ü cemâli ta'rîfdin müstağnîdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

384.Cümle

alarnıñ dağı fażl u kemâlığa ħâcet-i vaşf imes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

385.Cümle

yene hâce mes'üd 'irākī hem nazm kılıpdur ve belāğatnıj dādın biripdür yine dağı 'azīzler meşğüllük kılıpdurlar.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

385.1.Cümle yine hâce mes'üd 'irākī hem
nazm kılıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

385.2.Cümle

belāğatnıj dādın biripdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

385.3.Cümle

yene dağı 'azīzler meşğüllük kılıpdurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

386.Cümle

bāvücüd bular bu bī-bızā'at ki hem 'ibāret-i rākımdındur gāhī hātırğa bu ārzūnı kiçürür kim inşaallah 'ömr amān birse türki tili bile ok kâfūr-gün varak üzre hāme-i müşgīn şemāmeni sürgey ve bu kışşa nazmın ibtidā kılıp intihāsığa yitkürgey.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

386.1.Cümle

bāvücüd bular bu bī-bızā'at ki hem 'ibāret-i rākımdındur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

386.2.Cümle

hātırğa bu ārzūnı kiçürür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

386.3.Cümle inşaallah ‘ömr amān birse türkt̄ tili bile oḡ kāfūr-gün varak̄ **23** üzre ḥāme-i müşgīn
şemāmeni sürgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

386.4.Cümle bu kışşa nazmın ibtidā kılıp
intihāsıḡa yitkürgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

387.Cümle bes bu muhtaşarḡa kışşanı icmāl resmi bile edā kılmak
ensebdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

388.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām benī ādem cinsiniḡ cemīlraḡıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

389.Cümle bir kūn öz yüzün közgüde körüp andaḡ kim ḥüsn istiḡnā vü ḡurūrḡa
muḡteżādur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

390.Cümle

köḡlige kıḡti kim eyā eger min ḡul bolsam irdi miniḡ bahāmı kim bire alḡay irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

390.1.Cümle

köḡlige kıḡti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

390.2.Cümle eyā eger min ıul bolsam irdi miniı bahāmnı kim bire alıay irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

390.2.1.Cümle eyā eger min
ıul bolsam irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

391.Cümle

ıün bu ĥayāl delālet bī-miśllikge kıur kim *leyse kemiślihi şey'ün vehüve's-semī'ül-'alīm* anıı şānıdadur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

391.1.Cümle

ıün bu ĥayāl delālet bī-miśllikge kıur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

391. 2.Cümle *leyse kemiślihi şey'ün vehüve's-semī'ül-'alīm* anıı şānıdadur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

392.Cümle

ĥaı te'ālā ĥayret körgüzüp andaı kıldı kim aıaları yūsuf 'aleyhi's-selāmı on yitti ıalb diremıa sattılar ve munuı keyfiyeti bu irdi kim yūsuf 'aleyhi's-selām tüş körüı 3 irdi kim küneş ve ay ve on bir kevkeb aıa secde kıldılar.

*Ki'li birleşik cümle ve baılı cümle yapısı görülmektedir: 5 cümleden oluşmaktadır:

392. 1.Cümle ĥaı te'ālā ĥayret körgüzüp andaı
kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

392.2.Cümle

ağaları yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı on yitti qalb diremğa sattılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

392.3.Cümle

keyfiyeti bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

392.4.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām tüş körüp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

392.5.Cümle

küneş ve ay ve on bir kevkeb aña secde kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

393.Cümle

bu tüşin ya‘kūb ‘aleyhi’s-selāmğa ayttı kim ve *iz kâle yūsuf liebīhi yā ebeti innī ra’eytü eḥade ‘aşere kevkeben ve’ş-şemsü ve’l-kamera ra’eytühüm lī sācidinā* andın haber birür.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

393.1.Cümle

bu tüşin ya‘kūb ‘aleyhi’s-selāmğa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

393.2.Cümle

ve *iz kâle yūsuf liebīhi yā ebeti innī ra’eytü eḥade ‘aşere kevkeben ve’ş-şemsü ve’l-kamera ra’eytühüm lī sācidinā* andın haber birür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

394.Cümle ya'kūb 'aleyhi's-selām ayttı kim bu tüşüñni qardaşlarıñdın yaşur kim alardın saña 5 āsīb yitmegey kim bu tüşñiñ ta'bīri budur kim ata ve ana ve qardaşlarıñ saña muhtāc bolğaylar.

*Ki'li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

394.1.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

394.2.Cümle bu tüşüñni

qardaşlarıñdın yaşur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

394.3.Cümle

alardın saña āsīb yitmegey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

394.4.Cümle

bu tüşñiñ ta'bīri budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

394.5.Cümle

ata ve ana ve qardaşlarıñ saña muhtāc bolğaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

395.Cümle

çün taqdīr-i ilāhī yūsuf 'aleyhi's-selāmnıñ miñnetleriğa müte'allıq bolup irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

396.Cümle

qardaşları ol tüşni ve ataları ta'bîrin işitip müteğayyir bolup yūsuf 'aleyhi's-selām qaşdığa bil bağladılar ve özlerin yūsuf 'aleyhi's-selāmğa müşfık körgüzüp ya'kūb 'aleyhi's-selāmdın anı geştge iltür biz dip yazığa barıp anı çāhğa salıp köñlegin qoy qanığa bulğap yūsuf 'aleyhi'sselāmnnı bōri yidi dip qanlığ köñlegin ya'kūb 'aleyhi's-selām qaşığa kiltürdiler **9** ve ya'kūb 'aleyhi's-selāmnnı mūhlik mātemğa ve öçmes otğa saldılar.

Bağlı cümle yapısı ve iç içe birleşik cümle. **5** cümleden oluşmaktadır:

396.1.Cümle

qardaşları ol tüşni ve ataları ta'bîrin işitip müteğayyir bolup yūsuf 'aleyhi's-selām qaşdığa bil bağladılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

396.2.Cümle

ve özlerin yūsuf 'aleyhi's-selāmğa müşfık körgüzüp ya'kūb 'aleyhi's-selāmdın anı geştge iltür biz dip yazığa barıp anı çāhğa salıp köñlegin qoy qanığa bulğap yūsuf 'aleyhi's-selāmnnı bōri yidi dip qanlığ köñlegin ya'kūb 'aleyhi's-selām qaşığa kiltürdiler

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

396.2.1.Cümle özlerin yūsuf 'aleyhi's-selāmğa müşfık körgüzüp ya'kūb 'aleyhi's-selāmdın anı geştge iltür biz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

396.2.2.Cümle yazığa barıp anı çāhğa salıp köñlegin qoy qanığa bulğap yūsuf 'aleyhi's-selāmnnı bōri yidi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

396. 3.Cümle ya'kūb 'aleyhi's-selāmnnı mūhlik mātemğa ve öçmes otğa saldılar. **Yapısına Göre:** Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

397.Cümle

hemol uçurda ol çāh başında bir kārṽān tüşüp çāhğa delv salıp **10** anda birev bar ikenini bilip yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnı çāhdın çıkardılar ve qardaşları haber tapıp ol kārṽānğa barıp yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnı bizniñ qulumızdur dip kim kaçıp idi dip ol qāfileni uluğı bile kim atı mālīk bin za’r ḥazā’ī irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

397. 1.Cümle hemol uçurda ol çāh başında bir kārṽān tüşüp çāhğa delv salıp anda birev bar ikenini bilip yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnı çāhdın çıkardılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

397.2.Cümle qardaşları haber tapıp ol kārṽānğa barıp yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnı bizniñ qulumızdur dip kim kaçıp idi dip ol qāfileni uluğı bile kim atı mālīk bin za’r ḥazā’ī irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

398.Cümle

on yiti yā yigirmi qalb diremğa sattılar ve mālīk bu sūdādın mesrūr irdi kim mışırda anıñ bahāsıdın sūd mutaşavver irdi ve yūsuf ‘aleyhi’s-selāmda za’f ve şikestelik ol **13** mertebede irdi kim mālīkniñ ol sözün işitip öz özi bile aytur irdi kim bu müselmān kim miniñ bahāmdın özin ḥurrem kılıpdur.

*Ki’li birleşik cümle ve bağli cümle. 6 cümleden meydana gelmektedir.

398.1.Cümle

on yiti yā yigirmi qalb diremğa sattılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

398.2.Cümle

mālīk bu sūdādın mesrūr irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

398.3.Cümle

mişırda anıñ bahāsıdın sūd

mutaşavver irdi
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

398.4.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmda za’f ve şikestelik ol mertebede irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

398.5.Cümle

mālikniñ ol sözün işitip öz özi bile aytur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

398. 6.Cümle bu müselmān kim miniñ

bahāmdın özin ħurrem kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

399.Cümle

bu ħāl bile kim min mini iki aqçağa alğaylar kim ol alıpdur.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

399. 1.Cümle bu ħāl bile kim min mini iki

aqçağa alğaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

399.2.Cümle

ol alıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

400.Cümle

tā iş aña yitti kim mışırda anıñ vezni bile yitti qatla meşk vezn kılıp melik 15 rayyānnıñ ħāzini kim mışırnıñ ‘azīzi irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

400.1.Cümle

tā iş anja yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

400.2.Cümle

mışırdı anıñ vezni bile yitti qatla meşk vezn kılıp melik rayyānnıñ hāzini kim mışırnıñ ‘azīzi irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

401.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı satkūn aldı ve ‘azīznıñ zūleyhā atlıq hatunı bar irdi yūsuf ‘aleyhi’sselāmğa ‘āşık boldı.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

401.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı satkūn aldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

401.2.Cümle

‘azīznıñ zūleyhā atlıq hatunı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

401.3.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa ‘āşık boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

402.Cümle

her niçe özin zabt kılur irdi kim anı hālk ma’lūm kılmağay ammā bī-tāqatlıq ‘inān-ihtiyārın iligdin çıkarur irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

402.1.Cümle

her niçe özin zabt kılur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

402.2.Cümle anı halk
ma'lûm kılmaya

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

402.3.Cümle

bî-tâkatlık 'inân-ihtiyârın iligdin çıkarur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

403.Cümle

tâ ol ki yûsuf 'aleyhi's-selâmğa 'aşkın izhâr kılıp taleb-i vişâl kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

404.Cümle

yûsuf 'aleyhi's-selâm ol ma'îlûbın imtinâ' kılıp züleyhâğa tıñridin tahvîf kıldı ve mevâ'ız ve neşâyih
izhâr kıldı ve bu hâletde yûsuf 'aleyhi's-selâm on yiti yaşıda irdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

404.1.Cümle

yûsuf 'aleyhi's-selâm ol ma'îlûbın imtinâ' kılıp züleyhâğa tıñridin tahvîf kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

404.2.Cümle mevâ'ız ve
neşâyih izhâr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

404.3.Cümle

bu hâletde yûsuf 'aleyhi's-selâm on yiti yaşıda irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

405.Cümle

çün züleyhâ yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnı ol işdin beğāyet müctenib kördi vehmdin kim ‘azīzğa ızhār kılgay.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

405.1.Cümle

çün züleyhâ yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnı ol işdin beğāyet müctenib kördi vehmdin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

405.2.Cümle

‘azīzğa ızhār kılgay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

406.Cümle

özi ‘azīz қаşıда ‘aleyhi’s-selāmdın şikāyet kıldı kim yūsuf maṇa ızhār-ı ta‘alluḵ 20 kılip vişāl ārzūsı ızhārın kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

406.1.Cümle

özi ‘azīz қаşıда ‘aleyhi’s-selāmdın şikāyet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

406.2.Cümle

yūsuf maṇa ızhār-ı ta‘alluḵ kılip vişāl ārzūsı ızhārın kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

407.Cümle

‘azīz tefahḥuṣ kılgandın sonṛa ma‘lūm kıldı kim züleyhâ özi kılganın yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa tōhmet kılıpdur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

407.1.Cümle

'azîz tefahhüş kılgandın sonra ma'lûm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

407.2.Cümle

züleyhā özi kılğanın yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa töhmet kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

408.Cümle

bu iş mışır ili arasında iştiḥār taptı ve mışır eşrāfının zu‘afāsı züleyhāğa ṭa’n tili uzattılar kim fülān ken‘ānī kılğa ‘āşık bolup özin ḥalk tilige salıpdur.

*Ki’li birleşik cümle ve bağı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

408.1.Cümle

bu iş mışır ili arasında iştiḥār taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

408.2.Cümle

mişır eşrāfının zu‘afāsı züleyhāğa ṭa’n tili uzattılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

408.3.Cümle

fülān ken‘ānī kılğa ‘āşık bolup özin ḥalk tilige salıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

409.Cümle.

züleyhā ol işde muḥıkk irkenin sābit kılur üçün ṭā’in ve ṭannāzlarını ziyāfet kılur üçün istid‘ā kılıp alar ḥuzūrıda yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı meclisde kivürgeç *mā hażā beşeran* dip anıḡ cemāli meyidin andaḡ lā-ya‘kıl boldılar kim turunc ornıḡa iliglerin kistiler.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

409.1.Cümle

züleyhā ol işde muḥıkk irkenin sābit kılur üçün ṭā’in ve ṭannāzlarını ziyāfet kılur üçün istid‘ā kılıp alar ḥuzūrıda yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı meclisde kivürgeç *mā hażā beşeran* dip anıḡ cemāli meyidin andaḡ lā-ya‘kıl baldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

409.2.Cümle

turunc ornağa iliglerin kistiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

410.Cümle yūsuf ‘aleyhi’s-selām çıkkaç ol hālleridin vāqıf bolup zūleyhānı ma’zūr tuttılar ve zūleyhā il maẓannesi def’i üçün ‘azīzğa iltimās kıldı kim yūsuf ‘aleyhi’s-selāmın zindānda maḥbūs kılıp ve bu ḥabsde tıñrı te‘ālā yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa ta‘bīr ‘ilmin kerāmet kıldı.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

410.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām çıkkaç ol hālleridin vāqıf bolup zūleyhānı ma’zūr tuttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

410.2.Cümle

zūleyhā il maẓannesi def’i üçün ‘azīzğa iltimās kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

410.3.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmın zindānda maḥbūs kılıp

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

410.4.Cümle

bu ḥabsde tıñrı te‘ālā yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa ta‘bīr ‘ilmin kerāmet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

411.Cümle

zindān ehli tüş körüp bir birige aytsalar irdi ta‘bīr kıılır irdi ve hīç teḥallūf kıılmağandın zindān ehli müte‘accib bolur irdiler.

*Şartlı birleşik cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

411.1.Cümle

zindān ehli tüş körüp bir birige aytsalar irdi ta'bīr kıılır irdi

Yapısına Göre: Şartlı BirleşikCümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

411.1.1Cümle

zindān ehli tüş körüp bir birige aytsalar irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Fiil Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

411.2.Cümle

hīç teħallūf kıılmağandın zindān ehli mūte'accib bolur irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

412.Cümle melik rayyān suçısı birle bekavulı aña zehr birür tevehhümidin yazğurup 2 zindānga yiberdiler.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

412.1.Cümle

melik rayyān suçısı birle bekavulı aña zehr birür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

412.2.Cümle tevehhümidin yazğurup zindānga yiberdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

413.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām il tüşige ta'bīr kıılırını körüp ittifāk bile her biri yalğan tüş yasap yūsuf 'aleyhi's-selāmga 'arz kııldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

414.Cümle

suçı tüşini mundağ didi kim bir bāğda üç hoşā üzüm kördüm ol üzümni sıktım fi'l-ḥāl çağır boldı
anı melikge tuttum içip maña iltifāt ve taḥsīn kıldı.

*Ki'li birleşik cümle yapısı ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

414.1.Cümle suçı

tüşini mundağ didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

414.2.Cümle bir bāğda üç hoşā

üzüm kördüm

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

414.3.Cümle

ol üzümni sıktım

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

414.4.Cümle

fi'l-ḥāl çağır boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

414.5.Cümle anı

melikge tuttum

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

414.6.Cümle

içip maña iltifāt ve taḥsīn kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

415.Cümle

bekavul tüşini mundaķ didi kim melik maṭbaḥıdın üç ḥonda nān başıṃ üstide kördüm āsumāndın
ķuşlar başıṃğa 5 ḵonup ol nānlarnı yidiler.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

415.1.Cümle bekavul tüşini mundaķ didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

415.2.Cümle melik maṭbaḥıdın üç ḥonda nān başıṃ
üstide kördüm

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

415.3.Cümle

āsumāndın ķuşlar başıṃğa ḵonup ol nānlarnı yidiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

416.Cümle

çün yūsuf 'aleyhi's-selām ol ikevniḡ ḡaybdın aḡızlarıḡa kilgen sözlerniḡ birin ni'met ve birin
beliyyetķa dāll kördi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

417.Cümle

didi kim *lā ye'tikūmā ṭa'āmūn türzeķānihi illā nebbetūkūmā bite'vīlihi* ya'ni sizge olķa körüpsiz
tigmegey

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

417.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

417.2.Cümle

lā ye'tikūmā ṭa'āmūn türzeķānihi illā nebbetūkūmā bite'vīlihi ya'ni sizge olķa körüpsiz tigmegey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

418.Cümle

meger ol ki haber birür min sizge üç kündin sonra suçını melik rayyân çıkarıp terbiyet kılar bekavulnıñ boğzıdın asar.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

418.1.Cümle

meger ol ki haber birür min sizge

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

418.2.Cümle

üç kündin sonra suçını melik rayyân çıkarıp terbiyet kılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

418.3.Cümle

bekavulnıñ boğzıdın asar
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

419.Cümle

alar ayttılar kim biz bu tüşni körmeydür irdük belki yasap irdük. *Ki'li
birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapısı görülmektedir:

419.1.Cümle

alar ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

419.2.Cümle

biz bu tüşni körmeydür irdük belki yasap irdük.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

419.3.Cümle

biz bu tüşni körmeydür irdük

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

420.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām ayttı kim tiñri te‘ālānıñ taqdīri miniñ taqrīrim bile muvāfıķ tüşüptür bākī siz bilürsiz ve suçıǵa ayttı kim melik rayyāñǵa barıp i’tibār tapsañ mini saǵındurgaysın çün yūsuf ‘aleyhi’s-selām maħlaşı üçün tiñri te‘ālāǵa ilticā kılmay maħlūķnı vesīle kıldı.

*Ki’li birleşik cümle, Bağlı cümle ve şartlı birleşik cümle yapıları görülmektedir. 7 cümleden oluşmaktadır: **420.1.Cümle**

yūsuf ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

420.2.Cümle

tiñri te‘ālānıñ taqdīri miniñ taqrīrim bile muvāfıķ tüşüptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

420.3.Cümle

bākī siz bilürsiz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

420.4.Cümle

suçığa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

420. 5.Cümle melik rayyānğa barıp i'tibār tapsaŋ mini
sağındurğaysın

Yapısına Göre: Şartlı BirleşikCümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

420.5.1.Cümle

melik rayyānğa barıp i'tibār tapsaŋ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

420.6.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām maḥlaşı üçün tınrı te'ālāğa ilticā kılmay maḥlūknı vesīle kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

421.Cümle

ḥaḳ te'ālā ğayretdin yıllar anı zindānda asradı ve hemol üç künde melik rayyān bekavul ḳatlığa
ḥükm kıldı ve sāḳīni terbiyet kıldı ve ol sāḳī yiti yılğaça yūsuf 'aleyhi's-selāmı sağınmadı.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 4 cümleden oluşmaktadır:

421.1.Cümle

ḥaḳ te'ālā ğayretdin yıllar anı zindānda asradı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

421.2.Cümle hemol üç künde melik rayyān bekavul

katliğa hüküm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

421.3.Cümle

sākīni terbiyet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

421.4.Cümle

ol sākī yiti yılğaça yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı sağınmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

422.Cümle

bir kiçe melik tüş kördi kim yiti simiz uynı yiti aruq uy yidiler ve yiti kögergen hūşeni yiti quruq hūşe
çıрмаşıp bī-ṭarāvet kıldı ve bu tüş ta‘bīridin mu‘abbirler bile kāhinler ‘āciz boldılar.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

422.1.Cümle

bir kiçe melik tüş kördi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

422.2.Cümle

yiti simiz uynı yiti aruq uy yidiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

422.3.Cümle

yiti kögergen hūşeni yiti quruq hūşe çıрмаşıp bī-ṭarāvet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

422.4.Cümle

bu tüş ta‘bīridin mu‘abbirler bile kāhinler ‘āciz boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

423.Cümle

sākīnīn yādīğa yūsuf ‘aleyhi’s-selām kilip melik ‘arzığa yitkürdi ve melik emri bile barıp yūsuf ‘aleyhi’s-selāmdın bu tüş ta‘bīrin sordı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

423.1.Cümle

sākīnīn yādīğa yūsuf ‘aleyhi’s-selām kilip melik ‘arzığa yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

423.2.Cümle

melik emri bile barıp yūsuf ‘aleyhi’s-selāmdın bu tüş ta‘bīrin sordı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

424.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām ayttı kim simiz uylar ve tāze hūşeler tokluk ve zirā‘atlık yılğa delīldür ve aruğ uylar bile kuruğ hūşeler қаһтлїққа дәлл. yiti yıl tokluk bolup yene yiti yıl қаһтлїқ болғусıdur.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

424.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

424.2.Cümle

simiz uylar ve tāze hūşeler tokluk ve zirā‘atlık yılğa delīldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

424.3.Cümle

aruğ uylar bile kuruğ hūşeler қаһтлїққа дәлл. yiti yıl tokluk bolup yene yiti yıl қаһтлїқ болғусıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

425.Cümle

burunğı yıllarda aşlığırıznı yahşı asran kim sonğı yıllarda yarağay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

426.Cümle

sākī bu ta'bīrni melikge ayttı irse haqīqati aña ma'lūm boldı irse yūsuf 'aleyhi's-selāmı tiledi. *Şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

426.1.Cümle

sākī bu ta'bīrni melikge ayttı irse haqīqati aña ma'lūm boldı irse yūsuf 'aleyhi's-selāmı tiledi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

426.1.1.Cümle

sākī bu ta'bīrni melikge ayttı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

426.1.2.Cümle

haqīqati aña ma'lūm boldı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

427.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām barmay i'lām kıldı kim turunc bile iligin kisgen zu'afādın istifsār kılgıl.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

427.1.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām barmay i'lām kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

427.2.Cümle

turunc bile iligin kisgen zu'afādın istifsār kılğıl.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

428.Cümle

melik tefahhüşğa meşğül bolup 'azīzni ve züleyhānı ve zu'afānı tiledi ve züleyhā ol cemā'at bile yūsuf 'aleyhi's-selāmnıñ pākligige tanuğluq birip 'azīz infī'ālidin züleyhānı talāq kıldı ve yūsuf 'aleyhi's-selāmnı zindāndın çıkarıp melik qaşığa kiltürdiler.

*Bağlı cümle. "ve" bağlamaedatıyla bağlı 3 cümleden oluşmaktadır:

428.1.Cümle melik tefahhüşğa meşğül bolup 'azīzni ve züleyhānı ve zu'afānı tiledi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

428.2.Cümle

züleyhā ol cemā'at bile yūsuf 'aleyhi's-selāmnıñ pākligige tanuğluq birip 'azīz infī'ālidin züleyhānı talāq kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

428.3.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selāmnı zindāndın çıkarıp melik qaşığa kiltürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

429.Cümle

melik i'zāz kılıp münāsib yirde olturtup didi kim bu tüşüm ta'bīridin maña öz taqrīrindin işitür hātırım bar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

429.1.Cümle

melik i'zāz kılıp münāsib yirde olturtup didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

429.2.Cümle

kim bu tüşüm ta'bīridin maña öz taqrırınđın işitür hâtırım bar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

430.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām burun anıñ tüşin ayttı kim ayt unutup irdi kim yādığa kilmedi.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

430.1.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām burun anıñ tüşin ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

430.2.Cümle

ayt unutup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

430. 3.Cümle yādığa kilmedi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

431.Cümle

beğāyet mūte'accib bolup yūsuf 'aleyhi's-selāmdın ta'bīrin yokqarı ötken destūr bile ayttı kim melik 'azīzni 'azl kılıp 'azlzlıǵnı yūsuf 'aleyhi's-selāmğa birdi ve mülk ve hazāyinnin emīni ve şāhib-i ihtiyārı kıldı.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

431. 1.Cümle beğāyet mūte'accib bolup yūsuf

'aleyhi's-selāmdın ta'bīrin yokqarı ötken destūr bile

ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

431.2.Cümle

melik 'azīzni 'azl kılıp 'azlzlıǵnı yūsuf 'aleyhi's-selāmğa birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

431.3.Cümle

mülk ve hazāyinnin emīni ve şāhib-i ihtiyārı kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

432.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām vilāyet ma’mūr yıllarda aşlığını yahşı muhāfazat kılıp kaht bolğan yıllarda
halāyıkka sebeb-i rızık boldı ve kaht şiddeti bir yirge yitti kim halāyık bar ve yokın belki öz nefslerin
yigülükge sattılar.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

432.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām vilāyet ma’mūr yıllarda aşlığını yahşı muhāfazat kılıp kaht bolğan yıllarda
halāyıkka sebeb-i rızık boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

432.2.Cümle

kaht şiddeti bir yirge yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

432.3.Cümle

halāyık
bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** İsim Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

432.4.Cümle

yokın belki öz nefslerin yigülükge sattılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

433.Cümle

rivāyet budur kim yūsuf ‘aleyhi’s-selām cemī’ mısır ilin satkūn alıp kaḥṭdın çıḳḳandın sonra āzād kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

433.1.Cümle rivāyet budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

433.2.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām cemī’ mısır ilin satkūn alıp kaḥṭdın çıḳḳandın sonra āzād kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

434.Cümle

zūleyḥānı öz nikāḥı ‘aḳdığa kıvürdi ve bu vaḳtda yūsuf ‘aleyhi’s-selām otuz iki yaşar irdi ve zūleyḥā otuz ve bıkır irdi.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 3 cümleden oluşmaktadır:

434.1.Cümle

zūleyḥānı öz nikāḥı ‘aḳdığa kıvürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

434.2.Cümle

bu vaḳtda yūsuf ‘aleyhi’s-selām otuz iki yaşar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

434.3.Cümle

zūleyḥā otuz ve bıkır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

435.Cümle

niyüçün ki ‘azîz ‘innîn irdi ve yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa züleyhādın iki oğul boldı.

*Ki’li birleşik cümle yapısı ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

435.1.Cümle niyüçün

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

435.2.Cümle

‘azîz ‘innîn irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

435.3.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa züleyhādın iki oğul boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

436.Cümle

nağldur kim қаһт шидети ша’b bolğanda kim eṭrāfdın ḥalk rızq üçün yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa yüz koyup irdiler.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

436.1.Cümle nağldur

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

436.2.Cümle қаһт шидети ша’b bolğanda kim eṭrāfdın ḥalk rızq üçün yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa yüz koyup irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

437.Cümle

ken‘ān ili hem ol cümledin irdi ve ya‘kūb ‘aleyhi’s-selām yūsuf ‘aleyhi’s-selām firākıda ḥalkdın ülfet üzüp ve ferzendleridin üns münқаtı‘ 2 kılıp kūşe tutup beytü’l-aḥzān maḳāmı bolup irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

437.1.Cümle

ken‘ân ili hem ol cümledin irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

437.2.Cümle

ya‘kūb ‘aleyhi’s-selām yūsuf ‘aleyhi’s-selām firākıda halkdın ülfet üzüp ve ferzendleridin üns münkaṭı‘kılıp kūşe tutup beytü’l-aḥzān maḳāmı bolup irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

438.Cümle

ferzendleri anıṅ ruḥṣatı bile mısırga rūzī üçün müteveccih bolup ibni yāmīnni 3 ya‘kūb ‘aleyhi’s-selām öz kaşıda asradı kim andın yūsuf ‘aleyhi’s-selām isi tapar irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

438.1.Cümle

ferzendleri anıṅ ruḥṣatı bile mısırga rūzī üçün müteveccih bolup ibni yāmīnni 3 ya‘kūb ‘aleyhi’s-selām öz kaşıda asradı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

438.2.Cümle

andın yūsuf ‘aleyhi’s-selām isi tapar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

439.Cümle

çün on aḡa ini yūsuf ‘aleyhi’s-selām ḥıdmetiḡa yitiştiler bızā‘atların ‘arz kılıp rūzī tilediler.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

439.1.Cümle

çün on aḡa ini yūsuf ‘aleyhi’s-selām ḥıdmetiḡa yitiştiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

439.2.Cümle

bızā'atların 'arz kılıp rüzī tilediler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

440.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām alardın neseblerini sorup atalarının hālīn tefahhūş kılıp tirig irkenin 5 bilip ibni yāmīn hālīn ma'lūm kılıp ihtirām itip aşığ birip bızā'atların dağı aşığ içige yaşurun salıp uzattı ve ayttı kim yene kilseniz ƙalğan ininizni alıp kiliğ kim bu ƙatlağdın köprek ri'āyet ƙılay.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

440.1.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām alardın neseblerini sorup atalarının hālīn tefahhūş kılıp tirig irkenin 5 bilip ibni yāmīn hālīn ma'lūm kılıp ihtirām itip aşığ birip bızā'atların dağı aşığ içige yaşurun salıp uzattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

440.2.Cümle

ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

440.3.Cümle

yene kilseniz ƙalğan ininizni alıp kiliğ

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

440.4.Cümle

yene kilseniz

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

440.5.Cümle

bu ƙatlağdın köprek ri'āyet ƙılay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

441.Cümle

alar ken'ānda kilgendin son keyfiyetni ya'kūb 'aleyhi's-selām kaşıda 'arz kılıp yine katla ibni yāmīnni egerçi ya'kūb rāzı irmes irdi özleri bile alıp mışırğa yūsuf 'aleyhi's-selām mülāzemetiğa barğaylar.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

441.1.Cümle

alar ken'ānda kilgendin son keyfiyetni ya'kūb 'aleyhi's-selām kaşıda 'arz kılıp yine katla ibni yāmīnni egerçi ya'kūb rāzı irmes irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

441.2.Cümle özleri bile alıp mışırğa yūsuf 'aleyhi's-selām mülāzemetiğa barğaylar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

442.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām hıdmetide ötken hālātnı takrīr kıldılar ve iltimās ittiler kim ibni yāmīnni bir katla alar bile 'azīz kaşığa yibergey.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

442.1.Cümle

ya'kūb 'aleyhi's-selām hıdmetide ötken hālātnı takrīr kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

442.2.Cümle

iltimās ittiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

442.3.Cümle

ibni yāmīnni bir katla alar bile 'azīz kaşığa yibergey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

443.Cümle

aḡa ol ṣa'b kōrūndi ammā żarūretdin ibni yāmīnni bir ḡatla alar bile 'azīz ḡaşıġa yiberdi ve bir ruḡ'a bitidi.

*Baġlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

443.1.Cümle aḡa ol ṣa'b kōrūndi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

443.2.Cümle

żarūretdin ibni yāmīnni bir ḡatla alar bile 'azīz ḡaşıġa yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

443.3.Cümle

bir ruḡ'a bitidi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

444.Cümle

ibrāhīm 'aleyhi's-selāmnıñ destārın ki ırś destūrı bile ya'ḡūb 'aleyhi's-selāmġa ḡalıp irdi ve alarġa vaşıyyet ḡıldı kim mışıırġa bir dervāzedin kirmenġ *lā tedḡulū min bābin vāḡidin ve edḡulū min ebvābin mūteferriḡatin.*

*Baġlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

444.1.Cümle

ibrāhīm 'aleyhi's-selāmnıñ destārın ki ırś destūrı bile ya'ḡūb 'aleyhi's-selāmġa ḡalıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

444.2.Cümle

alarġa vaşıyyet ḡıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

444.3.Cümle mışırğa bir dervâzedin kirmen *lâ tedhulū min bâbin vâhidin ve edhulū min ebvâbin müteferriqatin.*

445.Cümle

alar ya'kûb 'aleyhi's-selâm buyurğan destûr bile 'amel kılip 'azîz işigige hâzır boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

446.Cümle

'azîzğa haber bolğaç alarnı tilep ta'zîm bile olturtup ibni yâmîn ruķ'a bile destârı yūsuf 'aleyhi'sselâmğa teslim kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

447.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selâmğa müfrîṭ neşâṭ yüzlenip buyurđı kim alar ileyige ḥon tarttılar ve her ikevge bir ṭabaḳ koydurđı ve ibni yâmîn yalguz ḳaldı.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

447.1.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selâmğa müfrîṭ neşâṭ yüzlenip buyurđı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

447.2.Cümle

alar ileyige ḥon tarttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

447.3.Cümle

her ikevge bir ṭabaḳ koydurđı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

447. 4.Cümle ibni yāmīn
yalğuz kaldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

448.Cümle

alardın anı öz kaşığa tilep hem-ṭabaḵ kıldı çün yūsuf ‘aleyhi’s-selām bürḵa’ bile irdi alar tanımas irdiler.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

448. 1.Cümle alardın anı öz
kaşığa tilep hem-ṭabaḵ kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

448.2.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām bürḵa’ bile irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

448.3.Cümle

alar tanımas irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

449.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnıñ ṭāḵatı ḵalmadı ḵarındaşığa özin nāzūklūk bile ızhār ḵılıp kim müteğayyır
bolmadı dağı ol cemā‘atḵa kitürgen ulağlarığa köre aşlığ birip altun iklīl kim cevāhir bile muraşşa’
ḵılıp irdiler ibni yāmīn yükide yaşurdı.

*Sıralı cümle yapısı ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

449.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnıñ ṭāḵatı ḵalmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

449.2.Cümle

ķarındaşıĝa özin nāzüklük bile iķhār kıılıp kim müteĝayyir bolmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

449.3.Cümle

ol cemā‘atķa kitürĝen ulaĝlarıĝa köre aşıĝ birip altun iķlīl kim cevāhir bile muraşşā‘ kıılıp irdiler

449.4.Cümle

ibni yāmīn
yükide yaşırdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

450.Cümle

alar ken‘ānĝa müteveccih bolĝandın soĝ kışı yiberip yüklerin aķtartıp şa‘annı ibni yāmīn yükide taptılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

451.Cümle

ibni yāmīnni alıp ‘azīz ķaşıĝa kıltürdiler ve ķardaşları hem anıĝ bile ķaytıp kildiler.

*Baĝlı cümle. “ve” baĝlamaedatıyla baĝlı 2 cümleden oluşmaktadır:

451.1.Cümle

ibni yāmīnni alıp ‘azīz ķaşıĝa kıltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

451.2.Cümle

ķardaşları hem anıĝ bile ķaytıp kildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

452.Cümle

bu yirde iķtilāf köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

453.Cümle

her taqdır bile yūsuf ‘aleyhi’s-selām ibni yāmīnni alıp ƙalıp ƙardaşları yene ken‘ānğa barıp ya‘ƙūb ‘aleyhi’s-selāmğa ibni yāmīnniñ uğruluƙ ƙılıp ‘azīz anı asrağanın ayttılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

454.Cümle

ya‘ƙūb ‘aleyhi’s-selāmniñ miñneti otı ve firƙati şu‘lesi birge miñ bolup bir yolu ayağdın tüşti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

455.Cümle

‘āƙıbet ‘azīzğa bir ruƙ‘a bitip yehūdā oğlı fāriždin yiberdi ve öz ħālını kim yūsuf atlığ oğlı firāƙıdın ni şu‘übetƙa ƙalıp irdi ve ibni yāmīn firƙatidin ni şiddetƙa musaħħar boldı dip ‘arż ƙıldı.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

455.1.Cümle

‘āƙıbet ‘azīzğa bir ruƙ‘a bitip yehūdā oğlı fāriždin yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

455.2.Cümle

öz ħālını kim yūsuf atlığ oğlı firāƙıdın ni şu‘übetƙa ƙalıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

455.3.Cümle

ibni yāmīn firƙatidin ni şiddetƙa musaħħar boldı dip ‘arż ƙıldı.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

455.3.1 ibni yāmīn firkatidin ni şiddetka
musahhar boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

456.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām anıñ cevābıda ol nev’ naşīhat-āmīz ruḡ’a yiberdi kim ya’ḡūb ‘aleyhi’sselāmğa
yitgeç okutup ayttı kim bu mektūbdın enbiyā kelāmı ve rūsul peygāmı ḡālātı köñülge yitişedür.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

456.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām anıñ cevābıda ol nev’ naşīhat-āmīz ruḡ’a yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

456.2.Cümle

ya’ḡūb ‘aleyhi’s-selāmğa yitgeç okutup ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

456.3.Cümle

bu mektūbdın enbiyā kelāmı ve rūsul peygāmı ḡālātı köñülge yitişedür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

457.Cümle

yene oğlanlarığa mışırğa barurnı teklīf kılıp alar bızā’at-ı müzcāt bile kildiler ve bu katla yūsuf
‘aleyhi’s-selām özin alarğa zāhir kılıp köp elṡāf körgüzdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

457.1.Cümle

yene oğlanlarığa mışırğa barurnı teklīf kılıp alar bızā’at-ı müzcāt bile kildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

457.2.Cümle

bu katla yūsuf ‘aleyhi’s-selām özin alarğa zāhir kılıp köp elṭāf körgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

458.Cümle

alarnı öz kılğanlarınıñ hacāleti yūsuf ‘aleyhi’s-selām luṭf u keremi lāl kılıp ya‘kūb ‘aleyhi’sselāmnıñ közi körmesin ‘arz kıldılar.

*iç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

458.1.Cümle

alarnı öz kılğanlarınıñ hacāleti yūsuf ‘aleyhi’s-selām luṭf u keremi lāl kılıp ya‘kūb ‘aleyhi’sselāmnıñ közi körmesin ‘arz kıldılar.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

458.1.1.Cümle

alarnı öz kılğanlarınıñ hacāleti yūsuf ‘aleyhi’s-selām luṭf u keremi lāl kılıp ya‘kūb ‘aleyhi’sselāmnıñ közi körmesin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

459.Cümle yūsuf ‘aleyhi’s-selām öz köñlegin yehūdādın ya‘kūb ‘aleyhi’s-selāmğa yiberdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

460.Cümle

yehūdā mışırdın çıkkaç ya‘kūb ‘aleyhi’s-selām ol köñlek isin 25 ken‘ānda tapıp huẕẕārğa zāhir kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

461.Cümle

alar anıñ dimāğı hıffetiğa haml kılıp yehūdā yitişip yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnıñ hayātı haberin ve selāmetliğin ya’kūb ‘aleyhi’s-selāmğa yitkürüp köñlekni anıñ yüzige saldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

462.Cümle

hemol zamān başır bolğan közi binā bolup şükrler kıldı ve yehūdā barça hāl keyfiyetin anıñ ‘arız kılıp mışırğa barur sözide irdi kim yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnıñ resüllerin ‘azım yarağlar bile yitip ve zürriyyatın mışırğa iltip yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa haber yitgeç istikbāl kılıp melik rayyān dağı ol devletni ğanīmet bile muvāfaqat kıldı.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

462.1.Cümle

hemol zamān başır bolğan közi binā bolup şükrler kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

462.2.Cümle

yehūdā barça hāl keyfiyetin anıñ ‘arız kılıp mışırğa barur sözide irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

462.3.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmnıñ resüllerin ‘azım yarağlar bile yitip ve zürriyyatın mışırğa iltip yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa haber yitgeç istikbāl kılıp melik rayyān dağı ol devletni ğanīmet bile muvāfaqat kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

463.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa yavuglaşkaç ya’kūb ‘aleyhi’s-selām mahmildin çıkıp yūsuf ‘aleyhi’s-selām anıñ ayağığa tüşüp körüştiler ve mışırğa kilip yūsuf ‘aleyhi’s-selām atası anasını taht üstide olturtup özi alar yanında oturup qardaşlarığa olça kâ’ide-i ikrām idi becā kiltürdi ve alar barça anıñ

secde-i taḥiyyat kıldılar ve yūsuf ‘aleyhi’s-selām ya’kūb ‘aleyhi’s-selāmğa ayttı kim *yā abati hazā te’vīlū ru’yāye min kablū.*

*Bağlı cümle yapısı, sıralı cümle yapısı ve ki’li birleşik cümle.

463.1.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmğa yavuşlaşkaç ya’kūb ‘aleyhi’s-selām maḥmildin çıkıp yūsuf ‘aleyhi’sselām anıñ ayağığa tüşüp körüştiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

463.2.Cümle

mışırğa kilip yūsuf ‘aleyhi’s-selām atası anasını taht üstide olturtup özi alar yanında oturup kardaşlarığa olça kâ’ide-i ikrām idi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

463.3.Cümle

becā kiltürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

463.4.Cümle

alar barça aña secde-i taḥiyyat kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

463.5.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām ya’kūb ‘aleyhi’s-selāmğa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

463.6.Cümle

yā abati hazā te’vīlū ru’yāye min kablū.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

464.Cümle

bir rivāyet on yiti yıldın sonra bir rivāyetde yigirmi dört yıldın sonra ya'kūb 'aleyhi's-selām tıñrı te'ālā rahmetiğa bardı ve yūsuf 'aleyhi's-selāmı vaşī kılıp irdi ve anıñ vaşıyyeti bile kudūsde ibrahīm ve işhaq 'aleyhi's-selām civārıda qoydılar ve az fırsatdın sonra melik rayyān hem 'ālemdin çıktı ve anıñ benī a'māmıdın kábūs atlığ kāfir-i maḵhūr mısır tahtıda saltanatқа olturdı ve yūsuf 'aleyhi's-selām anı bir niçe yıl islāmğa delālet kıldı.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 6 cümleden meydana gelmektedir:

464.1.Cümle

bir rivāyet on yiti yıldın sonra bir rivāyetde yigirmi dört yıldın sonra ya'kūb 'aleyhi's-selām tıñrı te'ālā rahmetiğa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

464.2.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selāmı vaşī kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

464.3.Cümle anıñ vaşıyyeti bile kudūsde ibrahīm ve işhaq 'aleyhi's-selām civārıda qoydılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

464.4.Cümle az fırsatdın sonra melik rayyān hem 'ālemdin çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

464.5.Cümle

anıñ benī a'māmıdın kábūs atlığ kāfir-i maḵhūr mısır tahtıda saltanatқа olturdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

464.6.Cümle

yūsuf 'aleyhi's-selām anı bir niçe yıl islāmğa delālet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

465.Cümle

yir tutmas irdi ammā yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı ta’zīm kıılır irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

465.1.Cümle yir tutmas irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

465.2.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selāmı ta’zīm kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

466.Cümle

yūsuf ‘aleyhi’s-selām anıñ da’vetidin me’yūs bolup belki öz evkâtıdın hem melül haq te’âlâdın münâcâtda âbâ ve ecdâdı şöhetin tiledi ve ol du’â müstecâb boldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

466.1.Cümle yūsuf ‘aleyhi’s-selām anıñ da’vetidin me’yūs bolup belki öz evkâtıdın hem melül haq te’âlâdın münâcâtda âbâ ve ecdâdı şöhetin tiledi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

466.2.Cümle ol du’â müstecâb boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

467.Cümle

benī isrâ’îlğa islām rūsūhığa vaşıyyet kıılıp fir’avn bile mūsā ‘aleyhi’s-selāmdın haber birip ol kavmniñ vālisi yehūdānı kıılıp öziniñ medfenini nīl rūdıda mışırđın bir yıgaç yırakraç yir muqarrar kııldı ve dār-ı beğādın gülşen-i fenāğa hırām kııldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

467.1.Cümle

benī isrā'īlğa islām rūsūhıǵa vaşıyyet kılıp fir'avn bile mūsā 'aleyhi's-selāmdın haber birip ol
kavmniñ vālisi yehūdānı kılıp öziniñ medfenini nīl rūdıda mışırđın bir yıǵaç yırakraq yir muqarrar
kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

467.2.Cümle dār-ı beḳādın gülşen-i fenāǵa hırām kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

468.Cümle

benī isrā'īl ya'ḳūb 'aleyhi's-selām zürriyyātıdır ve esbāt on bir oǵlı.

*Baǵlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

468.1.Cümle

benī isrā'īl ya'ḳūb 'aleyhi's-selām zürriyyātıdır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

468.2.Cümle

esbāt on bir oǵlı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

469.Cümle

hızır 'aleyhi's-selāmnı mürsel dipdürler ve ol erfahşed bin sāmniñ oǵlanlarıdır.

*Baǵlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

469.1.Cümle

hızır 'aleyhi's-selāmnı mürsel dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

469.2.Cümle ol erfahşed bin sāmniñ

oǵlanlarıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

470.Cümle

zü'lkarneyn zamānıda anıñ mülāzımı irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

471.Cümle

zü'lkarneyn hayvān suyı hayāli bile zulemātka kirgende hıızır 'aleyhi's-selām anı **14** başlap kirdi ve dirler kim ilyās 'aleyhi's-selām dağı bile irdi.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

471.1.Cümle zü'lkarneyn hayvān suyı hayāli bile zulemātka kirgende hıızır 'aleyhi's-selām anı başlap kirdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

471.2.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

471.3.Cümle

ilyās 'aleyhi's-selām dağı bile irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

472.Cümle

ümīd kim koyıraq

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

473.Cümle

ol sunı tiñri te'ālā bu ikevge naşīb kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

474.Cümle

zü'lkarneyn maḥrūm yandı ve ba'zı dipdürler kim ḥaḳ te'ālā ḥızır 'aleyhi's-selāmğa 'ilm-i ledünni naşīb kıldı ve ḥayvān suyu 'ibāret andındur.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

474.1.Cümle zü'lkarneyn

maḥrūm yandı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

474.2.Cümle

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

474.3.Cümle

ḥaḳ te'ālā ḥızır 'aleyhi's-selāmğa 'ilm-i ledünni naşīb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

474.4.Cümle

ḥayvān suyu 'ibāret andındur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

475.Cümle

ehl-i islām mu'teqıdı oldur kim ḥızır 'aleyhi's-selām cāvīd tapıpdur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

475.1.Cümle ehl-i islām mu'teqıdı oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

475.2.Cümle

hızır 'aleyhi's-selām cāvīd tapıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

476.Cümle

hâce muḥammed pārsā ḳaddese sırruhu ba'zı nüshada mundaḳ bitıpdür kim hızır 'aleyhi's-selām sebzvārınḡ kök atlıḡ kintidindür ve ḥālā ḥazret-i risālet dīnidedür ve imām şāfi'ī rahimehullah mezhebidedür allahu te'ālā a'lem.

*Baḡlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

476.1.Cümle hâce muḥammed pārsā ḳaddese sırruhu ba'zı nüshada mundaḳ
bitıpdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

476.2.Cümle

hızır 'aleyhi's-selām sebzvārınḡ kök atlıḡ kintidindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

476.3.Cümle

ḥālā ḥazret-i risālet dīnidedür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

476.4.Cümle

imām şāfi'ī rahimehullah mezhebidedür allahu te'ālā a'lem.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

477.Cümle

eyyūb-ı şabūr 'aleyhi's-selām: anası lūt 'aleyhi's-selām kıızıdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

478.Cümle

atasını 'ayş bin isḥāk 'aleyhi's-selām evlādıdır dipdürler ve ba'zı muḥālefet kılıpdurlar. *Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır

478.1.Cümle

atasını 'ayş bin isḥāk 'aleyhi's-selām evlādıdır dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

478.2.Cümle

ba'zı muḥālefet kılıpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

479.Cümle mevlüdi rūmdur ammā şāmda
muḳīm irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

479.1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

479.2.Cümle

şāmda muḳīm irdi.
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

480.Cümle

her nev' māl ve menāli köp irdi ve on oğlu bar irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

480.1.Cümle

her nev' māl ve menāli köp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

480.2.Cümle

on oğlu bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

481.Cümle

ğanīmet cinsidin hīç nime yok irdi kim haq te'ālā 'ibādeti tesbīhi ve tehlīlīga ol nev' meşğūl ve meş'ūf irdi kim hīç nimege iltifāt kılmaz irdi. *Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

481.1.Cümle

ğanīmet cinsidin hīç nime yok irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

481.2.Cümle

haq te'ālā 'ibādeti tesbīhi ve tehlīlīga ol nev' meşğūl ve meş'ūf irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

481.3.Cümle

hīç nimege iltifāt kılmaz irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

482.Cümle melāyike ayttılar kim hūdāyā hīç nev'cem'iiyyetdin yoqtur kim aña naşīb kılmaysın niyüçün siniñ 'ibādetiñdin özge iş kılgay.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

482.1.Cümle

melāyike ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

482.2.Cümle

hūdāyā hīç nev'cem'iiyyetdin yoqtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

482.3.Cümle aña

naştb kılmaysın

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

482.4.Cümle

niyüçün siniñ 'ibādetiñdin özge iş kılgay.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

483.Cümle

tiñri te'ālā melāyikege hıttāb kıldı kim bu zāhir cem'iyetleri perīşānılg 22 esbābıdur *Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

483.1.Cümle

tiñri te'ālā melāyikege hıttāb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

483.2.Cümle

bu zāhir cem'iyetleri perīşānılg esbābıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

484.Cümle velī siziñ mazanneniz bu bolsa kim bu cihetlerdin kim anıñ köñli cem' üçün 'ibādetka meş'ūfdur.

*Şartlı birleşik ve ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

484.1.Cümle velī siziñ mazanneniz bu bolsa bu cihetlerdin kim anıñ köñli cem' üçün 'ibādetka meş'ūfdur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

484.1.1.Cümle

velī siziñ mazanneniz bu bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

485.Cümle

andağ kılay kim sizler bilgeysiz kim bular bolmasa hem anıñ işi tã'atdur.

*Şartlı birleşik ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

485.1.Cümle andağ kılay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

485.2.Cümle

sizler bilgeysiz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

485.3.Cümle

bular bolmasa hem anıñ işi tã'atdur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

485.3.1.Cümle bular

bolma/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

486.Cümle

bu mükālemedin soñra tiñri te'ālā eyyüb 'aleyhi's-selām sarı belālar müteveccih kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

487.Cümle

evvel mevāşīsığa andağ āfet tüşti kim biri qalmadı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

487.1.Cümle evvel mevāşīsığa

andağ āfet tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

487.2.Cümle biri kalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklem Yerine Göre:** Kurallı Cümle

488.Cümle

ayttılar irse iltifât kılmadı.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

488.1.Cümle

ayttılar irse iltifât kılmadı.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

488.2.Cümle

ayttılar irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

489.Cümle mezzū'ātiğa andağ belā yüzlendi kim yok

hesābı tuttı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

489.1.Cümle mezzū'ātiğa andağ belā yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

489.2.Cümle

yok hesābı tuttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

490.Cümle muña

mültefit bolmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

491.Cümle

her cihāti ki aña şey' ıtlākı kılsa bolur.

*Şartlı birleşik cümle yapısı bulunmaktadır. 2 cümleden oluşmaktadır:

491.1.Cümle

her cihāti ki aña şey' ıtlākı kılsa bolur.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

491.1.1Cümle

her cihāti ki aña şey' ıtlākı kıl/sa

Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

492.Cümle

bī-niyāzlık yirige bardı pervā kılmadı.

*Sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. 2 cümleden oluşmaktadır:

492.1.Cümle

bī-niyāzlık yirige bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

492.2.Cümle

pervā kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

493.Cümle

hemol haq te'ālā 'ibādetiğa meşğül irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

494.Cümle

üy yıkılıp on oğlu tam astıda kaldılar ve helāk boldılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

506.1.Cümle

üy yıkılıp on oğlu tam astıda kaldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

494.2.Cümle

Yapısına Göre:

helāk boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

495.Cümle ol didi kim tiñri te'ālā maña besdür alar bolmasa
bolmasun.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. 3cümleden oluşmaktadır:

495.1.Cümle

ol didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

495.2.Cümle

tiñri te'ālā maña besdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

495.3.Cümle bolmasa

bolmasun.

Yapısına Göre: Şartlı BirleşikCümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

495.4.Cümle bolma/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

496.Cümle

bulardın soñra hīç nimesi belki hīç kişisi qalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

497.Cümle

mübârek cismiğa bî-mârlıġlar ve belâlar yüzlendi daġı cerâhatlar bolup kırtlar tüşti daġı ol cerâhatlar islenip ol nevâhî halkı andın müteneffir bolup aralarından anı iħrâc kılıp bir nâ-münâsib yirge saldılar ve tigreside hîç kişi kılmadı.

*Baġlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

497.1.Cümle

mübârek cismiğa bî-mârlıġlar ve belâlar yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

497.2.Cümle

cerâhatlar bolup kırtlar tüşti

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

497.3.Cümle

ol cerâhatlar islenip ol nevâhî halkı andın müteneffir bolup aralarından anı iħrâc kılıp bir nâmünâsib yirge saldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

497.4.Cümle

tigreside hîç kişi kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

498.Cümle

haremiden kim atını raħime binti ya'kûb 'aleyhi's-selâm dipdürler ve binti ibrâhîm bin yûsuf 'aleyhi's-selâm hem dipdürler ve raħime yâ müzd-verlik yâ gedâlıġ kılıp eyyûb 'aleyhi's-selâmğa kıt kıltürür irdi ve eyyûb 'aleyhi's-selâm ol beliyâtka şabr kılıp tinri te'âlâ tã'atından hâtırıġa özge nime kıçmey.

*Baġlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

498.1.Cümle

haremiden kim atını raħime binti ya'kûb 'aleyhi's-selâm dipdürler

Yapısına Göre:

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

498.2.Cümle

binti ibrahīm bin yūsuf ‘aleyhi’s-selām hem dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

498.3.Cümle raḥime yā müzd-verlik yā gedālīg kılıp eyyūb ‘aleyhi’s-selāmğa
ķūt kiltürür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

498.4.Cümle

eyyūb ‘aleyhi’s-selām ol beliyyātķa şabr kılıp tiñri te‘ālā tã‘atıdın ħātırıǵa özge nime kiçmey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

499.Cümle

dirler ki şerīf bedenidin bir ķurt eger tüşse irdi yene alıp ornıǵa koyar irdi kim sizge ħaķ bu naşīb
ķılǵan rūzīdin.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

499.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

499.2.Cümle

şerīf bedenidin bir ķurt eger tüşse irdi yene alıp ornıǵa koyar irdi kim sizge ħaķ bu naşīb ķılǵan
rūzīdin.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Devrik Cümle

499.2.1Cümle

şerīf bedenidin bir ķurt eger tüşse irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

500.Cümle

yene alıp ornığa koyar irdi ve şeytân-ı la'tn raḥimeğa her nev' igvâlar kıılır irdi kim muḥâfazatı
eyyûb 'aleyhi's-selâmğa yitmegey.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

500.1.Cümle

yene alıp ornığa koyar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

500.2.Cümle

şeytân-ı la'tn raḥimeğa her nev' igvâlar kıılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

500.3.Cümle muḥâfazatı eyyûb 'aleyhi's-
selâmğa yitmegey.

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

501.Cümle

tiḡri te'âlâ anı şeytân mutâba'atıdın asrar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

502.Cümle

tâ ol kim bir kün bir za'tfe şüreti bile raḥimeğa uçradı ve raḥime ol kün hîç nime tapmaydur irdi kim
eyyûb 'aleyhi's-selâmğa kiltürgey.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

Yapısına Göre:

502.1.Cümle

tā ol kim bir kün bir za'īfe şüreti bile raḥimeḡa uçradı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

502.2.Cümle

raḥime ol kün hīç nime tapmaydur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

502.3.Cümle

eyyūb 'aleyhi's-selāmḡa kiltürgey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

503.Cümle

şeytān aḡa ayttı kim minin saçıḡm beḡāyet kıskadur eger ḡīsūlarıḡnı kisip maḡa birseḡ kim saçıḡmḡa
ulasam munça bahāsın birür min.

*Şartlı birleşik cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

503.1.Cümle

şeytān aḡa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

503.2.Cümle

minin saçıḡm beḡāyet kıskadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

503. 3.Cümle eger gīsūlarıñnı kisip maña
birseñ saçıñğa ulasam munça bahāsın birür min.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

503.3.1.Cümle

eger gīsūlarıñnı kisip maña birseñ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

503.3.2.Cümle saçıñğa
ulasam

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

504.Cümle raḥime didi kim eyyūb ‘aleyhi’s-selām bu kūn ḳūt tapmaydur 8 maña gīsū bolmasa
bolmasun.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

504. 1.Cümle raḥime didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

504.2.Cümle eyyūb ‘aleyhi’s-selām bu kūn
ḳūt tapmaydur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

504.3.Cümle

Bolma/sa bolmasun.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

504.3.1.Cümle

Bolma/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

505.Cümle

öz gīsūların kisip aña birip alğan vechğa kūt alıp eyyüb ‘aleyhi’s-selām kaşığa yitmesdin burun ol
la’ın eyyüb ‘aleyhi’s-selām kaşığa raḥimeniñ saçıñ kiltürüp nā-münāsib sözler didi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

506.Cümle raḥime kūt kitürgeç eyyüb ‘aleyhi’s-selām anıñ
saçıñ körmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

507.Cümle

meşhürdur kim ‘ahd kıldı kim raḥimeni yüz yıgaç urğay.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

507.1.Cümle meşhürdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

507.2.Cümle

‘ahd kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

507.3.Cümle raḥimeni yüz yıgaç urğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

508.Cümle çün haq sübhānehu ve te’ālā eyyübniñ belıyyātını nihāyetka yitkürdi ve ol hemol şabr
u şükr kıldı irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

508.1.Cümle

çün haq sübhānehu ve te'ālā eyyūbnıñ belıyyātını nihāyetka yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

508.2.Cümle

ol hemol şabr u şükr kılrur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

509.Cümle

melekūt 'ālemiğa şūr tüşti ve ğavğā ve melāyike anıñ fazl u şabūrluğın i'tirāf kılıp öz sözleridin nādım boldılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

509.1.Cümle

melekūt 'ālemiğa şūr tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

509.2.Cümle

ğavğā ve melāyike anıñ fazl u şabūrluğın i'tirāf kılıp öz sözleridin nādım boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

510.Cümle

tiñri te'ālā 'ināyet kılıp aña şıñhat yiberip cebrā'ıl 'aleyhi's-selām kildi ve iligin tutup kopardı ve tamām kırtlar tenidin tüşti ve iki cānibidin iki bulağ peydā boldı ve cebrā'ıl 'aleyhi's-selām anıñ mübārek cismını ol sularğa ğusl birip barça cerāhatları bütti ve rañimeniñ pākligige tanuğluğ birip meşhūrdur kim yüz süpürgü yığaçnı bir birige bağlap rañimeniñ uçasığa urup 'ahd 'uhdesidin çıktı ve eyyūb 'aleyhi's-selāmğa tiñri te'ālā zāyi' bolğan emvālıdın artuğraq yene kerāmet kıldı.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 7 cümleden meydana gelmektedir:

510.1.Cümle

tiñri te'ālā 'ināyet kılıp aña şıñhat yiberip cebrā'ıl 'aleyhi's-selām kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.2.Cümle

iligin tutup kopardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.3.Cümle

tamām kırtlar tenidin tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.4.Cümle

iki cânibidin iki bulağ peydā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.5.Cümle

cebrā'ıl 'aleyhi's-selām anıñ mübārek cismini ol sularğa ğusl birip barça cerāhatları bütti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.6.Cümle

raħimeniñ pāklığıge tanuğluğ birip meşhūrdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.7.Cümle yüz süpürgü yıǵačnı bir birige baǵlap raħimeniñ uçasıǵa urup 'ahd

'uhdesidin çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

510.8.Cümle eyyūb 'aleyhi's-selāmğa tiñri te'ālā zāyi' bolğan emvālının artuğraq yene
kerāmet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

511.Cümle

ba'zı dipdürler kim evlâdın hem tirgüzdi ve altun çivürtke yağdı ve ba'zı anıñ menzili şâmdadur ve ba'zı ħorāsân vilâyetide rāz-ı meşhedde dipdürler ve müddet-i nübüvvetide üç kişi ĩmān kiltürdiler ve belıyyâtıda mürted boldılar.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle.

511.1.Cümle

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.2.Cümle

evlâdın
hem tirgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.3.Cümle

altun çivürtke yağdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.4.Cümle

ba'zı anıñ menzili şâmdadur ba'zı ħorāsân vilâyetide rāz-ı meşhedde dipdürler

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.4.1 ba'zı anıñ menzili

şâmdadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.4.2 ba'zı ħorāsân vilâyetide rāz-ı

meşhedde[dür]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.5.Cümle

müddet-i nübüvvetide üç kişi ĩmān kiltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

511.6.Cümle beliyâtıda mürted boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

512.Cümle

şıhhatdın sonra rûmğa bardı hûmil ki uluğrağ oğlu irdi vaşī kılıp ‘âlemdin ötti.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

512.1.Cümle

şıhhatdın sonra rûmğa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

512.2.Cümle

hûmil ki uluğrağ oğlu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

512.3.Cümle

vaşī kılıp ‘âlemdin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

513.Cümle

‘ömri bâbıda ihtilâf köp üçün bitilmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

514.Cümle

şu‘ayb ‘aleyhi’s-selâm: anı haţbü’l-enbiyâ dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

515.Cümle

ibrāhīm yā şālīh ‘aleyhümü’s-selām evlādıdın ikende ihtilāf bar ve anası lūt ‘aleyhi’s-selām kıızı irdi atı mīkā ve haḳ te‘ālā anı medyen ve aşḥāb-ı eyke hidāyetiga meb‘ūs kıldı ve ba‘zı medyen ve eyke aşḥābın bir ḳavm dipdürler ve alar keyl ve vezn işinde ḳalblıḡ kılur irdiler ve tenge ve pul ve sāyir meskūkātın nime ḳatıp bī-‘ayār yasar irdiler ve uğruluk ve ḳarakçılık kılur irdiler ve şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām mülāzemetiga kılur ilniḡ yolın tutup men’ ve ezā itseler irdi ve milletleri büt-perestlik şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām alarnı tüz yolğa delālet kılıp tinri te‘ālā ‘azābıdın ḳorḳutur irdi.

*Baḡlı cümle yapısı ve şartlı cümle. 8 cümleden meydana gelmektedir:

515.1.Cümle

ibrāhīm yā şālīh ‘aleyhümü’s-selām evlādıdın ikende ihtilāf bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

515.2.Cümle

anası lūt ‘aleyhi’s-selām kıızı irdi atı mīkā

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Devrik Cümle

515.3.Cümle

haḳ te‘ālā anı medyen ve aşḥāb-ı eyke hidāyetiga meb‘ūs kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

515.4.Cümle

ba‘zı medyen ve eyke aşḥābın bir ḳavm dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

515.5.Cümle

alar keyl ve vezn işinde ḳalblıḡ kılur irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

515.6.Cümle

tenge ve pul ve sāyir meskūkātın nime ḳatıp bī-‘ayār yasar irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

515.7.Cümle

şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām mülāzemetiğa kilür ilniñ yolın tutup men’ ve ezā itseler irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

515.7.1.Cümle

ilniñ yolın tutup men’ ve ezā itseler irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

515.8.Cümle

milletleri büt-perestlık şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām alarnı tüz yolğa delālet kılıp tiñri te‘ālā ‘azābıdın
korqutur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

516.Cümle

alar muķābeleside istihzā ve sefāhat kılur irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

517.Cümle

çün bu müddet taṭvīl taptı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

518.Cümle

ol ḳavm cehāletleridin şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām taḥvīfin yalğan ḥayāl kılıp temeshur yüzidin ‘azāb
va‘desiğa teḳāzā körgüzdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

519.Cümle

şu'ayb 'aleyhi's-selām münācāt kıılıp *rabbenā feth beynenā ve beyne kavminā bi'l-ḥaqqı ve ente ḥayru'l-fātiḥine* tekellümi bile tazarru' kııldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

520.Cümle

tiḡri te'ālā yiti kūn havānıḡ ḡarāretin ol mertebede kııldı kim ol ḡavm bī-tāḡat bolup 'ayāl ve eṡfālları bile şehrdin çıkıp mīşe ve dıraḡt-istāḡa yüzlendiler ve ibni 'abbās raḡıyallahu 'anhdın menḡüldür kim ḡazā-yı āsumān-ı ilāḡı dūzaḡ otıdın şu'le yiberip barḡasın örtedi ve tāriḡ ehli hem anı semūm yilige isnād kıılıpdurlar.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

520.1.Cümle

tiḡri te'ālā yiti kūn havānıḡ ḡarāretin ol mertebede kııldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

520.2.Cümle

ol ḡavm bī-tāḡat bolup 'ayāl ve eṡfālları bile şehrdin çıkıp mīşe ve dıraḡt-istāḡa yüzlendiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

520.3.Cümle

ibni 'abbās raḡıyallahu 'anhdın menḡüldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

520.4.Cümle

ḡazā-yı āsumān-ı ilāḡı dūzaḡ otıdın şu'le yiberip barḡasın örtedi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

520.5.Cümle

tāriḡ ehli hem anı semūm yilige isnād kıılıpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

521.Cümle

her taqđır bile şu'ayb 'aleyhi's-selām ibrahīm 'aleyhi's-selām şerī'atığa da'vet kıılır irdi ve da'veti müddetide miñ yitmiş kişi anıñ da'vetiğa kirdiler ve ol qavm helākidin soñra haq te'ālā emri bile hemol yirde sākin boldı.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

521.1.Cümle

her taqđır bile şu'ayb 'aleyhi's-selām ibrahīm 'aleyhi's-selām şerī'atığa da'vet kıılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

521.2.Cümle

da'veti müddetide miñ yitmiş kişi anıñ da'vetiğa kirdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

521. 3.Cümle ol qavm helākidin soñra haq te'ālā
emri bile hemol yirde sākin boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

522.Cümle

tā mūsā ‘aleyhi’s-selām aña koşuldı ve mūsā ‘aleyhi’s-selām ayrılğandın soñra yiti yıl ve tört ay hayâtda irdi ve ‘ömri iki yüz yigirmige yitkendin soñra âhîret ‘âlemiğa yüzlendi ve mekkede rûkn ve maķâm arasıda medfûndur ve aşhâbı rass zikri kim ötti ba’zı şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām zamânıda dipdürler.

*Bağlı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

522. 1.Cümle tā mūsā ‘aleyhi’s-selām aña koşuldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

522.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ayrılğandın soñra yiti yıl ve tört ay hayâtda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

522.3.Cümle

‘ömri iki yüz yigirmige yitkendin soñra âhîret ‘âlemiğa yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

522.4.Cümle mekkede rûkn ve maķâm arasıda medfûndur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

522.5.Cümle

aşhâbı rass zikri kim ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

522.6.Cümle

ba’zı şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām zamânıda dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

523.Cümle şu'ayb 'aleyhi's-selāmnı süryānī tili bile
śīrūb dipdūrler.

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

524.Cümle

mu'cizātıdın biri ol kim küffār taşnı mis kılmaḵ tilediler anıḡ du'āsı bile barça taşlar mis boldı çün
'aḡīde kılmadılar yene ol ḡālḡa bardı.

*Baḡlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

524.1.Cümle

mu'cizātıdın biri ol kim küffār taşnı mis kılmaḵ tilediler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

524.2.Cümle

anıḡ du'āsı bile barça taşlar mis boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

524.3.Cümle

'aḡīde kılmadılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

524.4.Cümle yene ol ḡālḡa bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle **mūsā ve hārūn** 'aleyhimū's-selām:

525.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām ulu'l-'azmdūr ve laḡabı kelīmullahdur.

*Baḡlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

525.1.Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ulu’l-‘azmdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

525.2.Cümle laḳabı kelīmullahdur.

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

526.Cümle

ya‘ḳūb ‘aleyhi’s-selām evlādıdır ve bu ḳışşanıḡ ibtidāsı budur kim yūsuf ‘aleyhi’s-selām rayyān bin velīddin sonḡra ḳābūs zamānıda rıḫlet ḳıldı. *Baḡlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

526.1.Cümle

ya‘ḳūb ‘aleyhi’s-selām evlādıdır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

526.2.Cümle bu ḳışşanıḡ

ibtidāsı budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

526.3.Cümle yūsuf ‘aleyhi’s-selām rayyān bin velīddin sonḡra ḳābūs zamānıda rıḫlet ḳıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

527.Cümle

ḳābūs benī isrā’īlni zebūn ḳılıp ‘azīm ‘anīf teklīfler ḳılır irdi ve barḡasın öz ‘ubūdiyyetiḡa mensūb ḳılıp ḳıbtīlerḡa kim öz ḳavmi irdi ‘āciz ve zīrdest ḳılır irdi.

*Baḡlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

527.1.Cümle

ḳābūs benī isrā’īlni zebūn ḳılıp ‘azīm ‘anīf teklīfler ḳılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

527.2.Cümle barçasın öz 'ubūdiyyetiğa mensūb kılp kıbtlerğa kim
öz kavmi irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

527.3.Cümle

'āciz ve zīrdest kılpur irdi

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

528.Cümle

çün ol fir'avn cehennemğa bardı qardaşı velîd bin muş'ab ki meşhûr budur kim fir'avn oldur mışır salţanatıda olturdı ve köp yıl halknı bût-perestlikğa teklîf kıldı.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

528.1.Cümle

çün ol fir'avn cehennemğa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

528.2.Cümle qardaşı velîd bin muş'ab -ki meşhûr budur kim fir'avn oldur- mışır salţanatıda olturdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

528.3.Cümle

köp yıl halknı bût-perestlikğa teklîf kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

529.Cümle

çün salţanatı zamānı imtidād taptı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

530.Cümle

mebhût dimāğığa fāsîd hayāl bolup *ana rabbükümü'l-a'lā* da'vāsı bile ilni öz 'ibādetiğā teklîf kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.Cümle

çün salţanatı zamānı imtidād taptı ulūhiyyet müdde'āsı bile cebbār-şıfâtılık bünyād kıldı ve benî isrâ'îlğa cefā ve sitemni haddin ötkerdi ve andağ ki şerhi köprek tevārîhde meşhûrdur ve halk

arasıda meşhūr ve kıbtīlerğa ri'āyet kıldı ve ol mel'ün bir kiçe tüş kördi kim şām sarıdın bir ot peydā bolup bāğ ve sarāyların küydürdi ve kint ve şehirleridin eşer qoymadı vehm bile uyğanıp kâhinlerni tilep bu tüşniñ ta'bīrin tiledi.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle yapısı görülmektedir:

531.1.Cümle

çün salţanatı zamānı imtidād taptı ulūhiyyet müdde'ası bile cebbār-şifâtlıq bünyād kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.2.Cümle

benī isrā'īlğa cefā ve sitemni ħaddın ötkerdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.3.Cümle

andaq ki şerĥi köprek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.4.Cümle

ĥalq arasında meşhūr ve kıbtīlerğa ri'āyet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.5.Cümle

ol mel'ün bir kiçe tüş kördi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.6.Cümle

şām sarıdın bir ot peydā bolup bāğ ve sarāyların küydürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

531.7.Cümle

kint ve şehirleridin eşer qoymadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

531.8.Cümle

vehm bile uyğanıp kâhinlerni tilep bu tüşniñ ta'bîrin tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

532.Cümle

alar didiler kim ol sarıdın birev mütevellid bolğay kim siniñ devletiñ ve milletiñ zevâliğa sa'y kılğay ve benī isrā'ıldin bolğay ve kıbtıler zevāli andın bolğay.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

532.1.Cümle

alar didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

532.2.Cümle

ol sarıdın birev mütevellid bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

532.3.Cümle

siniñ devletiñ ve milletiñ zevâliğa sa'y kılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

532.4.Cümle

benī isrā'ıldin bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

532.5.Cümle

kıbtıler zevāli andın bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

533.Cümle

fir'avn zu'afā ta'yīn kıldı kim benī isrā'īldin her oğul mütevellid bolsa öltürgeyler.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

533.1.Cümle

fir'avn zu'afā ta'yīn kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

533.2.Cümle

benī isrā'īldin her oğul mütevellid bolsa öltürgeyler.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

533.3.Cümle

benī isrā'īldin her oğul mütevellid bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

534.Cümle

biş yıldın sonra benī isrā'īlğa tã'ün zaḥmeti vāqı' bolup köp ḥalk žāyi' boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

535.Cümle

kıbtīler fir'avnğa ayttılar kim bu tãyifenin etfālin sin öltüre sin uluğların tã'ün az vaḳtda tükenürler.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

535.1.Cümle

kıbtīler fir'avnğa ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

535.2.Cümle

bu t ayifeni  et f lin sin  lt re sin ulu ların t   n az vaktde t ken rler.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

535.2.1.Cümle

bu t ayifeni  et f lin sin  lt re sin

Yapısına Göre:  art Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

536.Cümle

bizi  h dmet ve bek rımızı kim kılur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

537.Cümle

fir avn n d nli ı dın buyurdı kim et f lini bir yıl öltürsünler bir yıl  oysunlar.

*Ki li birleşik cümle yapısı ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

537.1.Cümle

fir avn n d nli ı dın buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

537.2.Cümle

et f lini bir yıl  ld rs nler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

537.3.Cümle

bir yıl  oysunlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

538.Cümle

baḥṣṭiṣ yıl hārūn ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı ve ğayr-ı baḥṣṭiṣ yıl mūsā ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

538.1.Cümle baḥṣṭiṣ yıl hārūn ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

538.2.Cümle ğayr-ı baḥṣṭiṣ yıl mūsā ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

539.Cümle

tafṣīl budur kim kāhinler didiler fir’avngā kim ol mevlūd fülān kiçe iskenderiye ata pūṣtidin raḥmğa barur.

*Ki’li birleşik cümle yapısı, iç içe birleşik cümle yapısı ve şartlı birleşik cümle.

539.1.Cümle

tafṣīl budur

539.2.Cümle kāhinler didiler fir’avngā kim ol mevlūd fülān kiçe iskenderiye ata pūṣtidin raḥmğa barur.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

539.2.1.Cümle

fir’avngā kim ol mevlūd fülān kiçe iskenderiye ata pūṣtidin raḥmğa barur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

540.Cümle

fir’avn iskenderiyege barıp ol kiçe benī isrā’īlni zu’afādın ayırdı ve özi asiye birle kim ḥaremi irdi ḥalvet ihtiyār kıldı ve ‘ümrān mūsā ‘aleyhi’s-selām atası kim muḥarreb kişisi irdi bāğ işigide koydı.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

540.1.Cümle

fir'avn iskenderiyege barıp ol kiçe benī isrā'īlni zu'afādın ayırdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

540.2.Cümle

özi asiye birle -kim haremı irdi- halvet ihtiyār kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

540.3.Cümle ümrān mūsā 'aleyhi's-selām atası -kim muḳarreb kişisi irdi- bāğ işigide
koydı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

541.Cümle

zu'afā seyrde irdiler kim bāğ işigide ayttılar. *Ki'li
birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

541.1.Cümle

zu'afā seyrde irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

541.2.Cümle

bāğ işigide ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

542.Cümle

'ümrān ḥatunın körüp meyl kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

543.Cümle

el-kıřřa mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ anası hāmile boldı ve mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ bir mu‘cizi bu kim anasınıñ hāmile irkeni özge zu‘afā dik ma‘lūm bolmas irdi ve mü’ekkilelerğa vuķūf hāşıl irmes irdi.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

543.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ anası hāmile boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

543.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ bir mu‘cizi bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

543.3.Cümle

anasınıñ hāmile irkeni özge zu‘afā dik ma‘lūm bolmas irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

543.4.Cümle

mü’ekkilelerğa vuķūf hāşıl irmes irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

544.Cümle çün mūsā ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

545.Cümle

anası anı bir tābütkā mamuķlar arasında ta’biye kılıp derzlerin ķır bile tutup nıl rūdıǵa salıp tıñrı te’ālāǵa tapşurdı ve fir’avnıñ bir kıızı bar irdi kim aña baraş ‘illeti bar irdi ve ‘ilācıdın eķıbbā nevmīd bolup irdiler.

*Ki’li birleşik cümle ve bağli cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

545.1.Cümle

anası anı bir tābūtka mamuklar arasında ta'biye kılip derzlerin kıt bile tutup nıl rüdiğa salıp tıñrı te'ālāğa tapşurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

545.2.Cümle

fir'avnnıñ bir kıızı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

545.3.Cümle

ağa baraş 'illeti bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

545.4.Cümle

'ilācıdın eñıbbā nevmıd bolup irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

546.Cümle

kāhinler uşbu tāriñde dip irdiler bir zü'l-ñayāt deryādın çıkkay kim anıñ 22 ağızı lu'ābıdın ol maraž def' bolğay.

*iç içe birleşik cümle ve ki'li birleşik cümle.

546.1.Cümle

kāhinler uşbu tāriñde dip irdiler bir zü'l-ñayāt deryādın çıkkay kim anıñ 22 ağızı lu'ābıdın ol maraž def' bolğay.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

546.2.Cümle bir zü'l-ñayāt

deryādın çıkkay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

546.3.Cümle anıñ ağızı lu'ābıdın ol maraž def' bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

547.Cümle

qız anası bile hemol va'de küni nıl kırağıda oturup irdiler kim ol tābūt yitip bir dırahtқа bend boldı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

547.1.Cümle

qız anası bile hemol va'de küni nıl kırağıda oturup irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

547.2.Cümle

ol tābūt yitip bir dırahtқа bend boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

548.Cümle

kenīzekler ol şandukñı kiltürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

549.Cümle

asiye açtı tıflnı kördi kim barmağın imedür irdi.

*Sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

549.1.Cümle asiye

açtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

549.2.Cümle

tıflını kırdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

549.3.Cümle

barmağın imedür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

550.Cümle

yene mūsā ‘aleyhi’s-selām mu‘cizi bu kim ağzı suyu bile ol baraş fi’l-ḥāl def’ boldı ve asiye aḡa mūsā at koydı ki ‘ibrī til bile ma’nāsı serv dıraḡtıdır.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

550.1.Cümle

yene mūsā ‘aleyhi’s-selām mu‘cizi bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

550.2.Cümle

ağzı suyu bile ol baraş fi’l-ḥāl def’ boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

550.3.Cümle

asiye aḡa

mūsā at koydı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

550.4.Cümle

‘ibrī til bile ma’nāsı serv dıraḡtıdır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

551.Cümle

ana ve kız mūsā ‘aleyhi’s-selāmı fir‘avn ıaşığa kiltürdiler ve fir‘avnın közi anıı yüziğe tüşgeç
tıırı te‘ālā mūsā ‘aleyhi’s-selām muıabbetini anıı köıliğe salıp ıalkı ayttılar kim bu hemol tıııdur
kim tiler irdiı

*Bağılı cümle ve ki’li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

551.1.Cümle

ana ve kız mūsā ‘aleyhi’s-selāmı fir‘avn ıaşığa kiltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

551.2.Cümle

fir‘avnın közi anıı yüziğe tüşgeç tıırı te‘ālā mūsā ‘aleyhi’s-selām muıabbetini anıı köıliğe salıp
ıalkı ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

551.3.Cümle kim

bu hemol tıııdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

551.4.Cümle

tiler irdiı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

552.Cümle ıatlide te‘ıır kılma ammā asiye ayttı kim ıurretü ‘aynin ıı ve leke ‘asaı en yenfe‘anā
ev nettiıazehu veleden.

*Bağılı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

552.1.Cümle

ıatlide te‘ıır kılma

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

552.2.Cümle

asiye ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

552.3.Cümle

ḳurretü ‘aynin lı ve leke ‘asaṭ en yenfe‘anā ev nettiḥāzehu veleden.

553.Cümle

fır‘avn anıñ ḳatlin asiyeğa bağışlap asiye anıñ muḥāfazatı üçün sūtlüg zu‘afā kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

554.Cümle

hıç ḳaysınıñ sūtin içmey ittifāḳā anasını hem kiltürüp irdiler.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

554.1.Cümle

hıç ḳaysınıñ sūtin içmey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

554.2.Cümle

ittifāḳā anasını hem kiltürüp irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

555.Cümle

anasınıñ sūtin içe kırıştı ve anası sūti bile perveriş taptı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

555.1.Cümle

anasınıñ sūtin içe kırıştı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

555.2.Cümle

anası sūti bile perveriş taptı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

556.Cümle

bir yaşağandın sonra asiye fir'avn kaşığa kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

557.Cümle

fir'avn koyınığa algaç ilig urup anıñ saşalın tutup tartıp niçe kılın üzüp fir'avn ğazab kıldı dağı mūsā
'aleyhi's-selāmnıñ katlığa hūkm kıldı ve asiye mānı' boldı kim eţfālñi bu nev' harekātқа muĥāţab
kılса bolmas kim alarğa şu'ūr ve ğaraţ bolmas.

*Bağlı cümle yapısı, şartlı cümle yapısı ve ki'li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

557.1.Cümle

fir'avn koyınığa algaç ilig urup anıñ saşalın tutup tartıp niçe kılın üzüp fir'avn ğazab kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

557.2.Cümle mūsā 'aleyhi's-selāmnıñ
katlığa hūkm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

557.3.Cümle

asiye
mānı' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

557.4.Cümle eţfālñi bu nev' harekātқа muĥāţab
kılса bolmas

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

557.5.Cümle eţfālñi bu nev' harekātқа
muĥāţab kılса

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

557. 6.Cümle alarğa

şu'ūr ve ğaraž bolmas

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

558.Cümle

imtiḥān üçün buyurđ kim bir ṭabaḳda ot ve bir ṭabaḳda yāḳūt-ı aḥmer kiltürdiler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

558. 1.Cümle imtiḥān

üçün buyurđ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

558.2.Cümle

bir ṭabaḳda ot ve bir ṭabaḳda yāḳūt-ı aḥmer kiltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

559.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām ilig yāḳūt ṭabaḳıġa uzattı ammā cebrā'ıl 'aleyhi's-selām iligin ot ṭabaḳı sarı
māyil kıldı ve mūsā 'aleyhi's-selām bir çoġnı alıp aġzıġa saldı tili küydi.

*Baġlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

559.1.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām ilig yāḳūt ṭabaḳıġa uzattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

559.2.Cümle

cebrā'ıl 'aleyhi's-selām iligin ot ṭabaḳı sarı māyil kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

559.3.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām bir çoğnı alıp ağızığa saldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

559.4.Cümle

tili küydi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

560.Cümle

dirler kim mübârek tilide lüknet vâkı‘ boldı kim sîn harfin yahşı ayta almas irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

560.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

560.2.Cümle

mübârek tilide lüknet vâkı' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

560.3.Cümle

sîn harfin yahşı ayta almas irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

561.Cümle

andağ ki münâcâtıda *vehlül 'uğdeten min lisânî* andın haber birür ve fir'avn bu işni körgeç münbasıt bolup mūsā 'aleyhi's-selāmnı asiye anıñ qaşıdın iltip terbiyet kıılır irdi.

*Bağlı cümle yapısı görülmektedir. 2 cümleden oluşmaktadır:

561.1.Cümle andağ ki münâcâtıda *vehlül 'uğdeten min lisânî* andın haber birür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

561.2.Cümle

fir'avn bu işni körgeç münbasıt bolup mūsā 'aleyhi's-selāmnı asiye anıñ qaşıdın iltip terbiyet kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

562.Cümle

tā on yaşığa yitti ve anı selāṭın evlādı destūrı bile gāyet zīb ve tecemmülde asrar irdi.

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

562.1.Cümle

tā on yaşığa yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

562.2.Cümle

anı selāṭīn evlādı destūrı bile ḡāyet zīb ve tecemmülde asrar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

563.Cümle

otuz yaşığa yitgeç kıbtīlerniñ eşrāfıdın biri biriniñ kızın anıñ nikāhığa kivürdi ve ol ıoyda mülük destūrı bile āyīnler baḡlattı ve mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa iki ferzend boldı ve ol münāsebet-i aşılı bile benī isrāīlğa kıbtīler zulm kılğanda raḥm kılur irdi.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla baḡlı 4 cümleden oluşmaktadır:

563.1.Cümle

otuz yaşığa yitgeç kıbtīlerniñ eşrāfıdın biri biriniñ kızın anıñ nikāhığa kivürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

563.2.Cümle

ol ıoyda mülük destūrı bile āyīnler baḡlattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

563.3.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa iki ferzend boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

563.4.Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle
ol münāsebet-i aṣlī bile benī isrā'īlğa kıbtīler zūlm kılğanda raḥm kılur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

564.Cümle

bir kün seyrde kördi kim bir benī isrā'īlğa kânūn atlıg kıbtī şiddet bile ezā kılatur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

564.1.Cümle bir kün seyrde kördi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

564.2.Cümle

bir benī isrā'īlğa kânūn atlıg kıbtī şiddet bile ezā kılatur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

565.Cümle

ol naşṭhat yüzidin men' kıldı ve ol mümteni' bolmadı ve īzānı arturdı ve çün ol bī-kā'ideliğı ḥaddin ötti.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

565.1.Cümle

ol naşṭhat yüzidin men' kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

565.2.Cümle

ol mümteni' bolmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

565.3.Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

İzānı arturdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

565.4.Cümle

çün ol bī-kā'ideliğı ḥaddin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

566.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selāmnın ğazabı otı müştā'il bolup ol kıbtıni urğaç yıkılıp öldi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

567.Cümle

fir'avn işitgeç mūsā 'aleyhi's-selām katlini köñlige cezm kılıp anıñ iḥşārıǵa ḥükm kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

568.Cümle

hemol neccār kim anası anı suğa salurda şanduk yonup irdi küfrdin yanıp dīn qabūl kılıp irdi mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ol hāldin haber birdi.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

568.1.Cümle hemol

neccār[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

568.2.Cümle

anası anı suğa salurda şanduk yonup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

568.3.Cümle

küfrdin yanıp dīn qabūl kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

568.4.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ol hāldin haber birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

569.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa çün henüz nübüvvet rütbesi yitmeydür irdi vehmdin yayağ mışırdın kaçıp yiti kiçe kündüz köp riyāzat bile yol qatı kılıp bir çāh başığa yitişti kim medāyin nevāhīside irdi ve anda bir dıraht sāyeside sākin boldı.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

569.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa çün henüz nübüvvet rütbesi yitmeydür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

569.2.Cümle

vehmdin yayağ mışıldın kaçıp yiti kiçe kündüz köp riyāzat bile yol ıat' kılıp bir ıāh başığa yitişti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

569.3.Cümle

medāyin nevāhīside irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

569.4.Cümle

anda bir dıraht sāyeside sākin boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

570.Cümle

bir lahzadın sonıra il gālā ıarasın bir ıāh başığa suvarğalı kiltürüp bir ıāh üstide yapkıan taşnı alıp ıalın koy ve mevāşīğa su birdiler dağı ıāhğa taşnı yapıp gālāların suvarıp kittiler.

*bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

570.1.Cümle

bir lahzadın sonıra il gālā ıarasın bir ıāh başığa suvarğalı kiltürüp bir ıāh üstide yapkıan taşnı alıp ıalın koy ve mevāşīğa su birdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

570.2.Cümle

ıāhğa taşnı yapıp gālāların suvarıp kittiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

571.Cümle

iki za'ıfe bir niçe koynı kıraıkka asrap irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

572.Cümle

il kitkendin sonra koyların suvarıp il mevâşîsidin alan sunı oylarıa birdiler ve msa ‘aleyhi’s-selam ol idin mte‘accib bolup ol zu‘afanı keyfiyet-i hlin sorup alar didiler kim biz şu‘ayb peyamber kıızları biz.

*Balı cmle ve ki’li birleşik cmle. 3 cmleden oluşmaktadır:

572.1.Cmle

il kitkendin sonra koyların suvarıp il mevâşîsidin alan sunı oylarıa birdiler

Yapısına Göre: Basit Cmle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cmlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cmle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cmle

572.2.Cmle

msa ‘aleyhi’s-selam ol idin mte‘accib bolup ol zu‘afanı keyfiyet-i hlin sorup alar didiler

Yapısına Göre: Basit Cmle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cmlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cmle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cmle

572. 3.Cmle biz şu‘ayb peyamber kıızları
biz.

Yapısına Göre: Basit Cmle, **Yüklemine Göre:** Ad Cmlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cmle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cmle

573.Cmle

kffar koyların suvarandın sonra ol gladın alan tufeylı sudur kim biz hem sulap barur biz.

*Ki’li birleşik cmle. 2 cmleden oluşmaktadır:

573. 1.Cmle

kffar koyların suvarandın
sonra ol gladın alan tufeylı sudur

Yapısına Göre: Basit Cmle, **Yüklemine Göre:** Ad Cmlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cmle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cmle

573.2.Cmle

biz hem
sulap barur biz.

Yapısına Göre: Basit Cmle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cmlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cmle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

574.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām alarnıñ qoylarığa su tartıp sīr-āb kılıp yiberdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

575.Cümle

alar hoşnūd kilip mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ol hāldin haber birdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

576.Cümle

şu‘ayb ‘aleyhi’s-selām mūsā ‘aleyhi’s-selāmıñ üyige indep haseb ve nesebin ma‘lūm kılıp şafūra atlığ kızın aña atadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

577.Cümle

bu şart bile kim sikiz yıl mūsā ‘aleyhi’s-selām şu‘ayb ‘aleyhi’s-selāmıñ kütgey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

578.Cümle mī‘ād ötker mūsā ‘aleyhi’s-selāmıñ üylendürüp birer nime mālıdın birip on yıldın sonra ādem şafıy(ullah) behiştin çıkarğan ‘aşānı aña birip anı mışırğa uzattı ve ‘aşā bābıda söz köptür mebsūt kütübdin bilse bolur.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve şartlı birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

578.1.Cümle mī‘ād ötker mūsā ‘aleyhi’s-selāmıñ üylendürüp birer nime mālıdın birip on yıldın sonra ādem şafıy(ullah) behiştin çıkarğan ‘aşānı aña birip anı mışırğa uzattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

578.2.Cümle

'aşā bābıda söz köptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

578.3.Cümle

mebsūt kütübdin bilse bolur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

578.3.1.Cümle mebsūt

kütübdin bil/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

579.Cümle

çün mūsā 'aleyhi's-selām biş kün yörüdi tūr-ı sīnā tağığa yitişti altınçı kiçe kim havā savuğ bolup bulut 'ālemni tīre kıldı şafūrağa toğurur derdi peydā bolup otka ihtiyāc boldı ve ol tağ sarı müteveccih boldı kim ot kitürgey köp yügürgendin soñra bir yaruğluğ köründi yitkeç ol yaruğluğ bir dırahtda irdi.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 9 cümleden oluşmaktadır:

579.1.Cümle

çün mūsā 'aleyhi's-selām biş kün yörüdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

579.2.Cümle

tūr-ı sīnā tağığa yitişti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

579.3.Cümle

altınçı kiçe kim havā savuğ bolup bulut 'ālemni tīre kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

579.4.Cümle şafūrağa

toğurur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre**: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre**: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

579.5.Cümle

derdi peydā bolup otka ihtiyāc boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre**: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre**: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

579.6.Cümle

ol tağ sarı müteveccih boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre**: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre**: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

579.7.Cümle ot

kitürgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre**: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre**: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

579.8.Cümle köp yügürgendin soñra bir

yaruğluğ köründi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre**: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre**: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

579.9.Cümle

yitkeç ol yaruğluğ bir dırahtda irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre**: Ad Cümlesi **Anlamına Göre**: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre**: Kurallı Cümle

580.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yitkeç dırahtka çıktı ve ol yaruğluğ kaşıda kuyaş nūrı tīre köründi ammā yığaçnı küydürmedi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

580.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yitkeç dırahtka çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

580.2.Cümle ol yaruğluğ kaşıda kuyaş

nūri tīre köründi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

580.3.Cümle yığaçnı

küydürmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

581.Cümle

yafrağ ve şāhların tāzerağ kılıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

582.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa hayret ğālib bolup didi yā rab bu ni hāl irkin.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

582.1.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa hayret ğālib bolup didi yā rab

bu ni hāl irkin.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

582.1.1cümle

yā rab bu ni hāl irkin.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

583.Cümle

innī enallah nidāsi kilip mūsā ‘aleyhi’s-selāmnın devlet-mend başığa risālet tācı koyuldu ve sa‘ādet-mend ignige nübüvvet hil’ati kiydürüldi ve yed-i beyzā ve ‘aşā mu‘cizesi kerāmet ve arada ötken mükāleme şahā sūreside ma‘lūm ve mūsā ‘aleyhi’s-selām öz ‘ubūdiyyeti ‘aczin zāhir kılip hārūn ‘aleyhi’s-selāmğa hem nübüvvet devleti naşīb bolup fir‘avn hidāyetiğa ve benī isrā’l istiḥlāşığa me’mūr boldı.

*Bağlı cümle yapısı görülmektedir. 5 cümleden oluşmaktadır:

583.1.Cümle *innī enallah* nidāsi kilip mūsā ‘aleyhi’s-selāmnın devlet-mend başığa risālet tācı koyuldu

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

583.2.Cümle

sa‘ādet-mend ignige nübüvvet hil’ati kiydürüldi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

583.3.Cümle

yed-i beyzā ve ‘aşā mu‘cizesi kerāmet[dür]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

583.4.Cümle

arada ötken mükāleme şahā sūreside ma‘lūm[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

583.5.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām öz ‘ubūdiyyeti ‘aczin zāhir kılip hārūn ‘aleyhi’s-selāmğa hem nübüvvet devleti naşīb bolup fir‘avn hidāyetiğa ve benī isrā’l istiḥlāşığa me’mūr boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

584.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām vādī-i muḳaddesdin mesrūr yanıp menzilğa kilip tanlası mısır ‘azīmeti kılip yitken kiçe anası üyige barıp anası ve halkını öz dīniğa kivürüp hārūn ‘aleyhi’s-selāmğa nübüvvet beşāreti birip tanlası fir‘avn kaşığığa yüzlendi ve aña nübüvvet feridin ilge mehābet dest birip fir‘avn

bile mülākāt kılıp anı tıñrı te‘ālā ‘übūdiyyetiğa delālet kıldı ve öz nübūvvetin izhār kılıp dīniğa yol körgüzdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

584.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām vādī-i muḳaddesdin mesrūr yanıp menzilğa kilip tanlası mışır ‘azīmeti kılıp yitken kiçe anası üyige barıp anası ve halkını öz dīniğa kivürüp hārūn ‘aleyhi’s-selāmğa nübūvvet beşāreti birip tanlası fir‘avn қаşrığa yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

584.2.Cümle ve aña nübūvvet feridin ilge mehābet dest birip fir‘avn bile mülākāt kılıp anı tıñrı te‘ālā ‘übūdiyyetiğa delālet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

584.3.Cümle

öz nübūvvetin izhār kılıp dīniğa yol körgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

585.Cümle

fir‘avn mu‘cize tiledi irse mūsā ‘aleyhi’s-selām ‘aşānı iligidin salğaç ejdehāyī boldı kim heybetidin niçe kişi helāk boldı.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

585.1.Cümle

fir‘avn mu‘cize tiledi irse mūsā ‘aleyhi’s-selām ‘aşānı iligidin salğaç ejdehāyī boldı

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

585.1.1Cümle

fir‘avn mu‘cize tiledi irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

585.2.Cümle

heybetidin niçe kişi helāk boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

586.Cümle

fir'avn vehmidin bī-hūş bolup öz hāliğa kildi soñra iltimās kıldı mūsā 'aleyhi's-selām 'aşānı alğaç hemol 'aşā boldı ve 'aşānı alurda yed-i beyzā körgüzdi.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

586.1.Cümle

fir'avn vehmidin bī-hūş bolup öz hāliğa kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

586.2.Cümle

soñra iltimās kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

Kurallı Cümle **586.3.Cümle** mūsā 'aleyhi's-selām

'aşānı alğaç hemol 'aşā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

586.4.Cümle

'aşānı alurda yed-i beyzā körgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

587.Cümle

fir'avn didi sin sāhir sin.

*İç içe birleşik cümle yapısı mevcuttur. 2 cümleden oluşmaktadır:

587.1.Cümle

fir'avn didi sin sāhir sin.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

587.1.1.Cümle sin

sāhîr sin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

588.Cümle

minî hem sihrîlerim bar eger alarğa gâlib kilsen sin digen dik kılay yok irse sini helâk itey.

*Şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

588.1.Cümle minî hem sihrîlerim bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

588.2.Cümle

eger alarğa gâlib kilsen sin digen dik kılay yok irse sini helâk itey.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

588. 2.1cümle eger

alarğa gâlib kilsen

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

588.2.2.Cümle

sin digen dik kılay yok irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle Yüklem **Yerine Göre:**

Kurallı Cümle

589.Cümle

sāhîrlerin yığıp hālîni alarğa ayttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

590.Cümle

alar kabûl kıldılar kim niçe künden sonra biz sihrler kılalı kim mûsânın sihrin bâtıl kılgay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

590.1.Cümle

alar kabûl kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

590.2.Cümle

niçe künden sonra biz sihrler kılalı kim mûsânın sihrin bâtıl kılgay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

591.Cümle

mî'âd küni alar ip ve yıgaçlar bile yılanlar yasap irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

592.Cümle

ol deştka koygaç müteharrik bolup mûsâ 'aleyhi's-selâm 'aşânı taşlağa ejdehâ bolup ol sihrlerini yuttı ve mûsâ 'aleyhi's-selâm tutğanda hemol 'aşâ bolup.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

592.1.Cümle

ol deştka koygaç müteharrik bolup mūsā ‘aleyhi’s-selā ‘aşānı taşlağaç ejdehā bolup ol sihrlerini yutt

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Yüklemin

592.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām tutğanda hemol ‘aşā bolup.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

593.Cümle

ol saħara bu ħālını körgeç mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ĩmān kitürdiler ve benī isrā’īl mesrūr boldılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

593.1.Cümle ol saħara bu ħālını körgeç mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ĩmān kitürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

593.2.Cümle

benī isrā’īl mesrūr boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

594.Cümle asiye dağı fir’avn muşāħabetidin küdürerde

beteng boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

595.Cümle

ħaķ te’ālāğa münācāt kıldı kim *rabbi bin ĩ ‘indeke beyten fī’l-cenneti ve neccinī min fir’avne ve ‘amelihı ve necinnī mine’l-ķavmi’z-żżalimīne.*

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

595.1.Cümle

ḥaḳ te'ālāḡa

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

595.2.Cümle

rabbi bin lī 'indeke beyten fī'l-cenneti ve neccinī min fir'avne ve 'amelihi ve necinnī mine'l-kavmi'z-zālimīne.

596.Cümle

ḥaḳ te'ālā du'āsın müstecāb kıldı ve fir'avn benī isrā'īliniñ sürürin körüp sāyir kıbtīlerḡa buyurđı kim alarḡa burunḡıdın köprek ezā kılgaylar.

*Baḡlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

596.1.Cümle

ḥaḳ te'ālā du'āsın müstecāb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

596.2.Cümle

fir'avn benī isrā'īliniñ sürürin körüp sāyir kıbtīlerḡa buyurđı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

596.3.Cümle

allarḡa burunḡıdın köprek ezā kılgaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

597.Cümle

alar mūsā 'aleyhi's-selām ḡazretide tazarru' ve tazallum kıldılar irse mūsā 'aleyhi's-selām kıbtīler bābıda du'ā kıldı ve belıyyet alar sarı yüzlendi.

*Baḡlı cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

597.1.Cümle

alar mūsā ‘aleyhi’s-selām ḥaẓretide taẓarru’ ve taẓallum kıldılar irse mūsā ‘aleyhi’s-selām kıbtīler bābıda du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

597.1.1.Cümle alar mūsā ‘aleyhi’s-selām ḥaẓretide taẓarru’ ve taẓallum kıldılar irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

597.2.Cümle belıyyet alar sarı yüzlendi.

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Yüklemin**

598.Cümle

ol il üç yıl at belāıa mūbtelā boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

599.Cümle

ikinci tūfān belāı irdi kim ba'zı yağın dipdürler ba'zı tū'ūn özge nimeler hem dipdürler.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

599.1.Cümle

ikinci tūfān belāı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

599.2.Cümle

ba'zı yağın dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

599.3.Cümle

ba'zı tū'ūn özge nimeler hem dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

600.Cümle

bu belā yiti kūngee boldı ve ekser eşrāfları öldi ve üçüncü kūn ivürtke belāı irdi kim bara mezzū'āt ve cihātların nā-būd kıldı.

*Bağılı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

600.1.Cümle

bu belā yiti kūngee boldı ve ekser eşrāfları öldi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

600.2.Cümle

üçüncü kün çivürtke belâsı irdi

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin

600.3.Cümle

kim barça mezzrû'ât ve cihâtların nâ-bûd kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

601.Cümle

bu hem yiti kün irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

602.Cümle

törtünçü kaml belâsı irdi kim a'zâlarığa belki kulağ ve közleriğa tüşüp köpini ma'düm kıldı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

602.1.Cümle

törtünçü kaml belâsı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

602.2.Cümle

a'zâlarığa belki kulağ ve közleriğa tüşüp köpini

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

603.Cümle

anda ihtilâf köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

604.Cümle

bişinçi zefādi' belāsi irdi çün bular bile ol bed-bahtlar tenbīh bolmadılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

604.1.Cümle

bişinçi zefādi' belāsi irdi

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin

604.2.Cümle

bular bile ol bed-bahtlar tenbīh bolmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

605.Cümle

altınçı belā ol irdi kim haq te'ālā alarğa nīl suyn qan kıldı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

605.1.Cümle

altınçı belā ol irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

605.2.Cümle

haq te'ālā alarğa nīl suyn qan kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

606.Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

benī isrāʾīlğa su irdi kıbtığa ƙan.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

606.1.Cümle

benī isrāʾīlğa su irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

606.2.Cümle

kıbtığa ƙan [irdi]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

607.Cümle

bu hem yiti künge tarttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

608.Cümle

yitingi belā ol irdi kim ‘aẓīm yıllar ve tīre havālar ve ra’d u berķlar alarnı helāk itti ve sikizingi belā ol ol irdi kim yazı vuḥūṣ ve sibā’ını ḥaķ te’ālā alarķa musallaṭ kıldı kim ‘aẓāb kıldılar.

*Ki’li birleşik cümle ve baēlı cümle.

608.1.Cümle

yitingi belā ol irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

608.2.Cümle

‘aẓīm yıllar ve tīre havālar ve ra’d u berķlar alanı helāk itti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

608.3.Cümle

sikizingi belā ol ol irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

608.4.Cümle

yazı vuḥūṣ ve sibā’ını ḥaķ te’ālā alarķa musallaṭ kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

608.5.Cümle

‘aẓāb kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

609.Cümle

her belā bolēanda ṣarṭ kılr irdiler kim def’ bolēanda īmān kiltürelī.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

609.1.Cümle

her belā bolēanda ṣarṭ kılr irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

609.2.Cümle

def' bolğanda ĩmān kiltürelî.

Yapısına Göre: Emir Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

610.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām du'ā bile def' kılğaç küfrde muzırırak bolup benī isrā'ılğa zulum köprek kılur irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

611.Cümle

çün mūsā 'aleyhi's-selām fir'avn bile kavmidin nā-ümīd boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

612.Cümle

öz kavmi benī isrā'ılğa haq te'ālā emri bile buyurdı kim mışırdın çıkıp nıl kırağında tüşsünler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

612.1.Cümle öz kavmi benī isrā'ılğa haq te'ālā
emri bile buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

612.2.Cümle

mişırdın çıkıp nıl kırağında tüşsünler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

613.Cümle

ol kavm buyurğan dik kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

614.Cümle ötken belıyyât eśnāsıda fir'avn şarḥ-ı mümerredni hāmānğa buyurdı kim āsumānğa çıkıp mūsā 'aleyhi's-selām tıñrısı bile uruşķay dip.

*Ki'li birleşik cümle ve iç içe birleşik cümle yapıları görölmektedir. **3** cümleden oluşmaktadır:

614.1.Cümle ötken belıyyât eśnāsıda fir'avn şarḥ-ı mümerredni hāmānğa buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

614. 2.Cümle āsumānğa çıkıp mūsā 'aleyhi's-selām tıñrısı bile uruşķay dip.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

614.2.1.Cümle

āsumānğa çıkıp mūsā 'aleyhi's-selām tıñrısı bile uruşķay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

615.Cümle

köp müddet 'ālem üstādların cem' kılıp ol şarḥnı yasadı kim *yā hāmānübni lī şarḥan* aña dāıldür ve anıñ irtifā'ın ba'zı tört yıǵaç ve ba'zı mundın artuķ dipdürler.

*Ki'li birleşik cümle ve baǵlı cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

615. 1.Cümle köp müddet 'ālem üstādların cem' kılıp ol şarḥnı yasadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

615.2.Cümle *yā hāmānübni lī şarḥan* aña dāıldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

615.3.Cümle

anıñ irtifā'ın ba'zı tört yıǵaç ve ba'zı mundın artuķ dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

616.Cümle

fir'avn çün 2 ol kaşrga çıktı āsumān aña yirdin körüngen dik köründi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

616.1.Cümle

fir'avn çün ol kaşrga çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

616.2.Cümle āsumān aña yirdin
körüngen dik köründi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

617.Cümle

münfa'il tüşgendin soñ haq te'ālā emri bile ol kaşr nā-būd boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

618.Cümle

çün mūsā 'aleyhi's-selām kavmin nıl kırağında ta'biye kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

619.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selāmnıñ tábütın anıñ vaşıyyeti mücibi bile alıp çıktılar ve ol maqbere nıl rūdı içinde
kalıp irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

619.1.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selāmnıñ tábütın anıñ vaşıyyeti mücibi bile alıp çıktılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

619.2.Cümle

ol maḳbere nīl rūdı içinde ƙalıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

620.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile su anır ı üstidin kitti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

621.Cümle

tā yirni ƙazıp tābūtın kim ba‘zı taşdın ve ba‘zı şīşedin dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

622.Cümle

fır‘avn bu ḥāletdin vukūf tapƙaç ƙirig tartıp mūsā ‘aleyhi’s-selām rūberūyığa ƙıƙtı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

623.Cümle

ol sipehniḡ ‘adedin ḥesābdın taşƙarı dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

624.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām beḡāyet mütevehhim boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

625.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa nidā kildi kim *ızrīb bi’aşākel-ḥacera*.

*K’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

625.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa nidā kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

625.2.Cümle

ızrīb
bi’aşākel-ḥacera.

626.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ḥaḳ te‘ālā emrin becā kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

627.Cümle

nīl deryāsıda on iki yirde su ayrılıp on iki küçe suv peydā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

628.Cümle

esbāt ‘adedi bile muvāfıḳ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

629.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām her sabṭ ḳavmini bir küçege fermān buyurdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

630.Cümle

alargā buyurğan dik kıılıp çün haq te'ālā emri bile deryā tübi qurup irdi sālim öttiler.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

630.1.Cümle

alargā buyurğan dik kıılıp çün haq te'ālā emri bile deryā tübi qurup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

630.2.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

631.Cümle

fir'avn su kırağığa yitkeç ol hālñi müşāhade kılgāç a'zāsığa ra'şe tüşüp suğa kirerde mütereddid boldı ve hāmān iğvāsı bile atın sürdi ve kıbtīler dağı kirdiler.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

631.1.Cümle

fir'avn su kırağığa yitkeç ol hālñi müşāhade kılgāç a'zāsığa ra'şe tüşüp suğa kirerde mütereddid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

631.2.Cümle

hāmān iğvāsı bile atın sürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

631.3.Cümle

kıbtīler dağı kirdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

632.Cümle

çün tamām çirigdin biri taşğarı qalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

633.Cümle

henüz biri sudın çıkmaydur irdi kim suğa emr boldı kim muttaşıl bolup ahh rlık ve m ntakimlik bahrı m tel tim boldı irse bir lahzada fir'avn bile anda 'az m sip hdın    r almadı.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

633.1.Cümle

henüz biri sudın ıkmaydur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

633.2.Cümle

suğa emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

633.3.Cümle muttaşıl bolup ahh rlık ve m ntakimlik bahrı m tel tim boldı irse bir lahzada fir'avn bile anda 'az m sip hdın    r almadı.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

633.3.1.Cümle muttaşıl bolup ahh rlık ve m ntakimlik bahrı m tel tim boldı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

634.Cümle

ne' zubillahi min az billahi ve ne' zubillahi min ş r ri enf sin  ve min seyyi' ti a'm lin  ve bu v ı'a 'a  ura k nide ş dır boldı ve nie k n ol dery  yüzide ve iki ıraıda ıbt l rdin l  i irdi.

*Bağılı cümle. "ve" bağlamaedatıyla bağılı 3 cümle mevcuttur:

634.1.Cümle

ne‘üzubillahi min ğažabillahi ve ne‘uzubillahi min şürûri enfûsinâ ve min seyyi‘âti a‘mâlinâ

634.2.Cümle

bu vâkı‘a ‘aşûra künide şâdır boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

634.3.Cümle

niçe kün ol deryâ yüzide ve iki kırağıda kıbtîlerdin lâşı irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

635.Cümle

nihâyetsiz zîb ü tecemmül kim alarnıñ libâsıda irdi mûsâ ‘aleyhi’s-selâm kavmiğa irşâd kılur irdi kim bu emvâlğa taşarruf kılmañ.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

635.1.Cümle nihâyetsiz zîb ü tecemmül -kim alarnıñ libâsıda irdi- mûsâ ‘aleyhi’s-selâm kavmiğa irşâd kılur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

635.2.Cümle bu emvâlğa

taşarruf kılmañ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

636.Cümle

sa‘âdet ehli me’mûr bolup şeķâvet ehli ol cemâdnı ihtiyâr kılıp cem‘ kılur irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

637.Cümle

tâ ‘âkıbet alarğa yitişken koyıraķ meżkûr bolğay inşâallahu’l-‘azîz ve mûsâ ‘aleyhi’s-selâm yûşâ bin nûnğa qalın sipâh қоşup mısırga yiberdi ve ol mısırnı fetḥ kılıp kıbtîler emvâlnı ve sâyir cihâtın

żabı kılıp hem kıbtıdin bir kişini velı'ahd kıldı dağı mūsā 'aleyhi's-selāmğa koşuldı ve mūsā 'aleyhi's-selām muharrem ayınıñ on ikiside su yaķasıdın köçüp 'azımet kıldı.

*Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

637.1.Cümle

tā 'ākıbet alarğa yitişken koyıraķ meżkūr bolğay inşāallahu'l-'azız

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre:Devrik Cümle

637.2.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām yūşā bin nūnğa ķalın sipāh koşup
mışırga yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

637.3.Cümle

ol mışırmı feth kılıp kıbtıler emvālın ve sāyir cihātın żabı kılıp hem kıbtıdin bir kişini velı'ahd kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

637.4.Cümle mūsā 'aleyhi's-selāmğa koşuldı**Yapısına Göre:** Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**
Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

637.5.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām muharrem ayınıñ on ikiside su yaķasıdın köçüp 'azımet
kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

638.Cümle

ol yan ki tiñri te'ālā emri irdi ba'zı rey şehriğa dipdürler çün benī isrā'ıl dāyım mūsā
'aleyhi'sselāmdın iltimās kılurlar irdi kim bir 'alā-ħide şerı'at biziñ üçün tilesen kim ol destūr bile
'amel kılsak.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

638.1.Cümle

ol yan ki tiñri te'ālā emri irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

638.2.Cümle

ba'zı rey şehriğa dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

638.3.Cümle

benī isrā'īl dāyim mūsā 'aleyhi's-selāmdın iltimās kıılurlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

638.4.Cümle

bir 'alā-ḥıde şerī'at biziñ üçün tilesen ol destūr bile 'amel kılsaḳ.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

638.4.1.Cümle

ol destūr bile 'amel kılsaḳ.

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

639.Cümle

ol ḥazret münācāt kıılıp ḥıṭāb kildi kim ṭūr-ı sīnā tağığa barıp otuz kūn rūze tutup olça tiler sin yıtsün.

*Kı'lı birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

639.1.Cümle

ol ḥazret münācāt kıılıp ḥıṭāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

639.2.Cümle

ṭūr-ı sīnā tağığa barıp otuz kūn rūze tutup olça tiler sin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

639.3.Cümle yıtsün.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

640.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām kavmniñ hilāfetin hārūn ‘aleyhi’s-selāmğa birip kavm eşrāfıdın yitmiş kişi ayırıp özi bile alıp tūr-ı sīnā tağığa barıp mī‘ād muqarrar kıldı kim kaçan kilgey.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

640.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām kavmniñ hilāfetin hārūn ‘aleyhi’s-selāmğa birip kavm eşrāfıdın yitmiş kişi ayırıp özi bile alıp tūr-ı sīnā tağığa barıp mī‘ād muqarrar kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

640.2.Cümle

kaçan kilgey.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

641.Cümle

çün rûze eyyāmı ol muqaddes vādide mu‘tekif boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

642.Cümle

cebrā’l ‘aleyhi’s-selām kilip peygām kiltürdi kim yene ol kün dağı bu destūr bile ötker.

*Ki’li birleşik cümle yapısı görülmektedir. 2 cümleden oluşmaktadır:

642.1.Cümle

cebrā’l ‘aleyhi’s-selām kilip peygām kiltürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

642.2.Cümle

yene ol kün dağı bu destūr bile ötker.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

643.Cümle

çün kırk kün ötti mūsā ‘aleyhi’s-selām tūrğa müteveccih bolup ol cemā’at qaldılar aralarıda bir bulut peydā bolup māni’ boldı.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

643.1.Cümle

çün kırk kün etti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

643.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām tūrğa müteveccih bolup ol cemā’at qaldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

656.3.Cümle aralarıda bir bulut peydā
bolup māni’ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

644.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām bile haq sübhānehu ve te’ālā tilsiz tekellüm kıldı ve on levh yiberdi ve anda şerī’at ahkāmı merķūm irdi ve mūsā ‘aleyhi’s-selām rü’yet istid’ası kılıp müyesser bolmadı çün refīqları qaşığa kildi.

*Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

644.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām bile haq sübhānehu ve te’ālā tilsiz tekellüm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

644.2.Cümle

on levh yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

644.3.Cümle anda şer'at

aḥkāmı merķūm irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

644.4.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām rü'yet istid'āsı kılip müyesser bolmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

644.5.Cümle

refīqları қаşıға kildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

645.Cümle

ol қавмлары һақ те'ālā kelāmını ішітүрні istid'ā kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

646.Cümle barçanı ғазаб-ı ilāhī helāk kıldı yine mūsā 'aleyhi's-selām қайтып қавмиға мұлһақ boldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

646.1.Cümle

barçanı ғазаб-ı ilāhī helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

646.2.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām қайтып қавмиға мұлһақ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

647.Cümle

ol on kün cihetidin kim mev'idğa ötüp irdi kavm sāmīrī iğvāsı bile gūsāle-perest bolup irdiler. *Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

647.1.Cümle

ol on kün cihetidin kim mev'idğa ötüp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

647.2.Cümle kavm sāmīrī iğvāsı bile gūsāle-perest
bolup irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

648.Cümle

meger on iki miñ kişi kim gūsāle perestış kılmaydurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

649.Cümle

cemī' benī isrā'īlni qatl kılsunlar ğarīb rustāhīz tüşti ve 'acīb qatl vāqı' boldı.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

649.1.Cümle

cemī' benī isrā'īlni qatl kılsunlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

649.2.Cümle

ğarīb rustāhīz testi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

649.3.Cümle

'acīb qatl vāqı' boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

650.Cümle

yene mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile tıñrı te‘ālā alarnıñ qalğanın bağışladı ve tığ yörümes boldı ve mūsā ‘aleyhi’s-selām buyurdı kim qatldın ilig tarttılar.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle yapısı bulunmaktadır. 4 cümleden oluşmaktadır:

650.1.Cümle

yene mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile tıñrı te‘ālā alarnıñ qalğanın bağışladı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

650.2.Cümle

tığ yörümes boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

650.3.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

650.4.Cümle

qatldın ilig tarttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

651.Cümle

yene mūsā ‘aleyhi’s-selām barıp münācāt kıldı tevrīt nāzil boldı ve ol kırk mücelled irdi anıñ aḥkāmnıñ işittiler ve qabūl kılmay didiler.

*Bağlı cümle, iç içe birleşik cümle ve sıralı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

651.1.Cümle

yene mūsā ‘aleyhi’s-selām barıp münācāt kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

651.2.Cümle

tevrīt nāzil boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

651.3.Cümle

ol kırk mücelled irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

651.4.Cümle

aḥkāmin işittiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

651.5.Cümle

ḳabūl ḳılmay didiler.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

651.5.1.Cümle ḳabūl

ḳılmay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

652.Cümle

semi'nā ve *'aşaynā* mūsā *'aleyhi's-selām*ğa yine melālet bolup cembrā'īl *'aleyhi's-selām* tırnağını yirdin köterip ol ḳavm başı üstige kiltürdi kim tiḡri te'ālā ḥükmin işitmeseler başlarığa urḡaylar.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

652.1.Cümle

semi'nā ve *'aşaynā* mūsā *'aleyhi's-selām*ğa yine melālet bolup cembrā'īl *'aleyhi's-selām* tırnağını yirdin köterip ol ḳavm başı üstige kiltürdi

652.2.Cümle

tiḡri te'ālā ḥükmin işitmeseler başlarığa urḡaylar

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

652.2.1.Cümle tiḡri te'ālā ḥükmin iṣitme/seler**Yapısına Göre:** Şart Cümlesi**Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

653.Cümle

zarüretdin secde kıldılar ammā vehmdin bir yüz bile secde kıldılar *Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

653.1.Cümle

zarüretdin secde kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

653.2.Cümle

vehmdin bir yüz bile secde kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

654.Cümle

bir közleri taḡ sarı irdi kim taḡ tüşmegey andaḡ ki yehūdḡa bu destūr boldı imdi daḡı bir köz bile secde kıılurlar.

*Sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

654.1.Cümle

bir közleri taḡ sarı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

654.2.Cümle taḡ

tüşmegey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

654.3.Cümle andaḡ ki yehūdḡa

bu destūr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

654.4.Cümle

imdi dağı bir köz bile secde kıılurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

655.Cümle

çün kavm dīn kabūl kıldılar yene mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile ol tağ alar başı üstidin ğāyib boldı ve tevrīt aḥkā mı altı yüz on üçge qarār tuttı **6** ve mūsā ‘aleyhi’s-selām kavmini başlap mışırğa müteveccih boldı ve mūsā ‘aleyhi’s-selām siksən bir yaşağanda tıñrı te‘ālā emri bile bir şanduk yasap cevāhir bile muraşsa’ **7** kılip elvāḥ-ı semāvīni anda salıp tigresige heft-reng dībādın şādırvān serā-perde tikip anıñ muḥāfazatın hārūn ‘aleyhi’s-selām evlādığa muḥarrar **8** kıldı.

*Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

655.1.Cümle

çün kavm dīn kabūl kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

655.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile ol tağ alar başı üstidin ğāyib boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

655.3.Cümle

tevrīt aḥkā mı altı yüz on üçge qarār tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

655.4.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām kavmini başlap mışırğa müteveccih boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

655.5.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām siksen bir yaşağanda tıñrı te’ālā emri bile bir şanduk yasap cevāhir bile muraşşa’ kılıp elvāh-ı semāvīni anda salıp tigresige heft-reng dībādın şādırvān serā-perde tikip anıñ muḥāfazatın hārūn ‘aleyhi’s-selām evlādıǵa muḥarrar kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

656.Cümle

anı şandūku’ş-şehāde didiler ve ol tevābi’ beytū’l-maḥdiska şöhret tuttı ve bu uçurda benī isrā’īl ‘āmīl atlıǵ kışını qardaşınıñ iki oǵlı mālı üçün öltürüp iki qavm arasıǵa saldılar ve qanını tapmaq üçün mūsā ‘aleyhi’s-selāmǵa ilḥāḥ būnyād kıldılar.

*Baǵlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

656.1.Cümle

anı şandūku’ş-şehāde didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

656.2.Cümle

Yüklemine Göre:

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

ol tevābi' beytū'l-maḳdisḳa şöhret tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

656.3.Cümle

bu uçurda benī isrā'īl 'āmīl atlıḡ kişini ḳardaşınıḡ iki oḡlı mālī üçün öltürüp iki ḳavm arasıḡa saldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

656.4.Cümle

ḳanını tapmaḳ üçün mūsā 'aleyhi's-selāmḡa ilḫāḫ bünyād ḳıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

657.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām ol iki ḳavmḡa kim maḳtūl alarnıḡ arasında tapılıp irdi ḳassāme ḥükm ḳıldı alar ḳabūl ḳılmadılar.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

657.1.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām ol iki ḳavmḡa kim maḳtūl alarnıḡ arasında tapılıp

irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

657.2.Cümle ḳassāme

ḥükm ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

657.3.Cümle

alar ḳabūl ḳılmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemine Göre:

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

658.Cümle

didiler kim du‘ā kı l tā kâtil tapılsun.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle yapısı bulunmaktadır. 3 cümleden oluşmaktadır:

658.1.Cümle

didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, Eylem Cümlesi

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

658.2.Cümle

du‘ā kı l

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

658.3.Cümle

tā kâtil tapılsun.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

659.Cümle

du‘ā kı ldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

660.Cümle

tiñri te‘ālā ħükm buyurdı kim bir uynı kı ltürüp öltürüñ ve anıñ bir ‘uźvını maķtülğa uruñ tā aytsun
kim kâtili kimdür.

Yüklemine Göre:

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

660.1.Cümle

tiḡri te'ālā ḡḡkm buyurđı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

660.2.Cümle

bir uynı kiltürüp öltürün

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

660.3.Cümle anıḡ bir 'użvını

maḡtūlḡa urun

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

660.4.Cümle

Aytsun

Yapısına Göre: Basit Cümle, Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

660.5.Cümle

ḡātīli kimdür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

661.Cümle

alar uy şıfātıda ilḡāḡ kılıp özlerige işni düşvār kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre:

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

662.Cümle

tā iş aña yitti kim bir uy kim orta yaşlıg rengi sarıg zirā‘at ve yük zaḥmetin körmegen bolğay nāpāk yirde otlamamış bolğay ve ‘ömride aña meşakḳat yitmemiş bolğay. *Ki’li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

662.1.Cümle

tā iş aña yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

662.2.Cümle

bir uy kim orta yaşlıg rengi sarıg zirā‘at ve yük zaḥmetin körmegen bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

662.3.Cümle

nā-pāk yirde otlamamış bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

662.4.Cümle

‘ömride aña meşakḳat yitmemiş bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

663.Cümle tapkuluğ boldılar andağ kim bakara süreside mezkûrdur.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

663.1.Cümle

tapkuluğ boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

663.2.Cümle andağ kim bakara süreside mezkûrdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

664.Cümle

tapkandın sonra iyesi bahāsıda mübālağa kılıp uy tirisin yarmağ toldurup aña birür va'desi bile uynı alıp öltürdiler ve itidin iligge urup ölüğ tirildi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

664.1.Cümle

tapkandın sonra iyesi bahāsıda mübālağa kılıp uy tirisin yarmağ toldurup aña birür va'desi bile uynı alıp öltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

664.2.Cümle

itidin iligge urup ölüğ tirildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

665.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām andın kâtilni sordı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

666.Cümle

ol iki kâtilni körgüzdi ve hemol zamân tıñrı te‘âlâ hükmin bütkerdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

667.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām kâtillerin kışāşğa yitkürdi ve ol uynı küydürüp külin asradılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

667.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām kâtillerin kışāşğa yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

667.2.Cümle ol uynı küydürüp külin asradılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

668.Cümle

her kaçan bu nev’ iş vâkı’ bolsa anıñ külidin hem bu hâşıyyet tapar irdiler ve ol mu’cize hārūn ‘aleyhi’s-selām evlādıda irdi ve bu vâkı’adın soñra benī isrā’īlğa qurbān farz boldı ve qārān cūyeside şu’ayb ‘aleyhi’s-selām kilip mūsā ‘aleyhi’s-selāmı kördi.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

668.1.Cümle

her kaçan bu nev’ iş vâkı’ bolsa anıñ külidin hem bu hâşıyyet tapar irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

668.2.Cümle

ol mu’cize hārūn ‘aleyhi’s-selām evlādıda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

668.3.Cümle

bu vâkı’adın soñra benī isrā’īlğa qurbān farz boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

668.4.Cümle

kārān cūyeside şu'ayb 'aleyhi's-selām kilip mūsā 'aleyhi's-selāmnı kördi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

669.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām 'azīm ceşn kılıp şu'ayb 'aleyhi's-selāmnı zıyāfet kıldı ve şu'ayb mūsā 'aleyhi's-selāmğa buyurdi kim sabtīnniñ riyāsetin bir kişige kim alar arasında 'aқıl ve kiyāset ve şecā'at bile ārāste bolğay muқarrar kıldı ve ol ḥalāyıqnıñ 'adedin defterlerde meştūr kıldılar.

*Bağlı cümle, iç içe birleşik cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

669.1.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām 'azīm ceşn kılıp şu'ayb 'aleyhi's-selāmnı zıyāfet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

669.2.Cümle

şu'ayb mūsā 'aleyhi's-selāmğa buyurdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

669.3.Cümle

kim sabtīnniñ riyāsetin bir kişige -kim alar arasında 'aқıl ve kiyāset ve şecā'at bile ārāste bolğay-muқarrar kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

669.4.Cümle

ol ḥalāyıqnıñ 'adedin defterlerde meştūr kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

670.Cümle

altı yüz miñdin artuқ irdiler kim yigirmi yaş bile ilig arasında irdiler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

670.1.Cümle

altı yüz minidin artuk irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

670.2.Cümle

yigirmi yaş bile ilig arasında irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

671.Cümle

şeyh ve şebâbîniñ nihâyeti yok irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

672.Cümle

evvel on iki kişi bularğa serdâr boldılar ve bu vaqt havânıñ harâreti çağı irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

672.1.Cümle

evvel on iki kişi bularğa serdâr boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

672.2.Cümle

bu vaqt havânıñ harâreti çağı irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

673.Cümle

haq te'âlâ müsâ 'aleyhi's-selâmnıñ çirigi üstige dâyim bir qara bulut yiberip irdi kim kölege kılğay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

673.1.Cümle

ḥaḳ te‘ālā mūsā ‘aleyhi’s-selāmın irigi űstige dāyim bir ara bulut yiberip irdi

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle
Yűklemin Yerine Gre: Kurallı Cűmle

673.2.Cűmle

kleге ılğay.

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle
Yűklemin Yerine Gre: Kurallı Cűmle

674.Cűmle nāğāḥ ḥārűn bile meryemniğ ḥayālīga bu iğti kim neseb ve ḥasebde biz műsādın kem imes biz ve beşeriyet cihetidin bir niğe nime műsā ‘aleyhi’s-selām nisbetiğā didiler kim ol ḥazret ol nimelerdin berī irdi.

*Bağlı cűmle ve ki’li birleşik cűmle. 3 cűmleden oluşmaktadır:

674.1.Cűmle nāğāḥ ḥārűn bile meryemniğ ḥayālīga bu iğti kim neseb ve ḥasebde biz műsādın kem imes biz

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Ad Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumsuz Cűmle,
Yűklemin Yerine Gre: Kurallı Cűmle

674.2.Cűmle

beşeriyet cihetidin bir niğe nime műsā ‘aleyhi’s-selām nisbetiğā didiler

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Eylem Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle
Yűklemin Yerine Gre: Kurallı Cűmle

674.3.Cűmle

ol ḥazret ol nimelerdin berī irdi.

Yapısına Gre: Basit Cűmle, **Yűklemine Gre:** Ad Cűmlesi **Anlamına Gre:** Olumlu Cűmle
Yűklemin Yerine Gre: Kurallı Cűmle

675.Cűmle

ol bulutdın bu iş men’iğā bir nehīb űn kildi kim iy benī isrā’l sizge ni ḥadd kim műsā ‘aleyhi’sselām bile űzűñűzni ting tutğay siz kim bu kűngeğē barğā műrsel peygamberlerni cebrā’l vāsıtası bile ve ilhām bile yā rű’yā bile űz ḥıṭābımızğā műşerref ılıp biz ve ağā vāsıtasız ol kelām-ı muḥabbetimizğā tekellűm ılıp biz ve ağā birilsen mu’cizāt ḥiğ resűlğa birilmeydűr.

*Ki’li birleşik cűmle. 3 cűmleden oluşmaktadır:

675.1.Cümle

ol bulutdın bu iş men'îğa bir nehtb ün kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

675.2.Cümle

iy benī isrā'īl sizge ni ḥadd kim mūsā 'aleyhi's-selām bile özünüzni ting tutḳay siz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

675.3.Cümle bu küngeçe barça mürsel peygamberlerni cebrā'īl vāsıtası bile ve ilhām bile yā rū'yā bile öz ḥiṭābımızğa müşerref kıılıp biz ve aṇa vāsıtasız ol kelām-ı muḥabbetimizğa tekellüm kıılıp biz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

675.4.Cümle

aña birilgen mu'cizât hîç resûlğa birilmeydür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

676.Cümle

bu ün mürtefi' bolğaç ol bulut dağı ğāyib bolup havā astıda ẖarāret tapıp hārūn 'aleyhi's-selām bile meryem mūsā 'aleyhi's-selām ẖazretide ol küstāhlıkdın istiğfār kıldılar ve ol 'afv kıldı ammā meryem yüzige baraş 'illeti zāhir bolup ol hem mūsā 'aleyhi's-selām du'āsı bile def' boldı.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

676.1.Cümle

bu ün mürtefi' bolğaç ol bulut dağı ğāyib bolup havā astıda ẖarāret tapıp hārūn 'aleyhi's-selām bile meryem mūsā 'aleyhi's-selām ẖazretide ol küstāhlıkdın istiğfār kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

676.2.Cümle

ol 'afv kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

676.3.Cümle

meryem yüzige baraş 'illeti zāhir bolup ol hem mūsā 'aleyhi's-selām du'āsı bile def' boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

677.Cümle

yene ẖārūn ẖışşasıdur ol benī isrā'ilde 'ilm ü faẖlda münferid irdi ve ğāyet ḥusn ü cemālidin anı münnevver dirler irdi ve mūsā 'aleyhi's-selāmın ıy yakın ẖarābetidür 3 ve mūsā 'aleyhi's-selām anı ıy terbiyetide mübālağa ıılır irdi. *Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

677.1.Cümle

ol benī isrā'īlde 'ilm ü faẓlida münferid irdi

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:**

677.2.Cümle

ğāyet ḥüsn ü cemālidin anı münevver dirler irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

677.3.Cümle mūsā 'aleyhi's-selāmnın

yakın qarābetidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

677.4.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām anın terbiyetide mübālağa kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

678.Cümle

'ulūm-ı ġarībe ve fūnūn-ı 'acībe kim feyz-i ilāhīdin mübārek zamīriğa mūnaqqāş irdi anın fehmi yitkençeni aña ta'līm kıılır irdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

678.1.Cümle

'ulūm-ı ġarībe ve fūnūn-ı 'acībe kim feyz-i ilāhīdin mübārek zamīriğa mūnaqqāş irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

678.2.Cümle

anın fehmi yitkençeni aña ta'līm kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

679.Cümle

bu cümledin kimyā 'ilmidür kim kārūn örgenip anı iştiğāl körgüzdi ve anı māl ve tecemmüli ol yirge yitti kim hazāyin ve künūzlarının kilidlerin kırk haçır köterür irdi.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

679.1.Cümle bu cümledin kimyā 'ilmidür

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:**

679.2.Cümle

kārūn örgenip anı iştiğāl körgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

679.3.Cümle

anı māl ve tecemmüli ol yirge yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

679.4.Cümle

hazāyin ve künūzlarının kilidlerin kırk haçır köterür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

680.Cümle

ekser benī isrā'īl anı münkād boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

681.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām hüküm kıldı kim miñdin bir zekāt tıñrı te'ālā hükmi bile birgil.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

681.1.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām hüküm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

681.2.Cümle

miḡdin bir zekāt tiḡri te‘ālā ḥükmi bile birgil.

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

682.Cümle

ol bī-tevfīḡ ibā ḡıldı.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yapısına Göre: Basit Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Olumlu Cümle

683.Cümle

bu beytü'l-mağdis ve şandūk-ı şehâdet ihtiyârı kim hârûn 'aleyhi's-selâmğa ta'alluk irdi istid'â kıldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

683.1.Cümle bu beytü'l-mağdis ve şandūk-ı şehâdet ihtiyârı kim hârûn 'aleyhi's-selâmğa ta'alluk irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

683.2.Cümle

istid'â kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

684.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selâm ayttı kim ol işler haq te'âlâ emri bile aña qarâr tutuptur andağ ki munça zâhir esbâbı saña müte'allık boluptur.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

684.1.Cümle mūsā 'aleyhi's-selâm ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

684.2.Cümle

ol işler haq te'âlâ emri bile aña qarâr tutuptur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

684.3.Cümle andağ ki munça zâhir esbâbı saña müte'allık boluptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

685.Cümle

kârûn mūsā 'aleyhi's-selâmğa ihânet ve istihzâ kılip bir za'îfeğa köp māl birip buyurdı kim mūsā

‘aleyhi’s-selāmğa özi bile töhmet kılğay ve tevrīt hūkmi bile mūsā ‘aleyhi’s-selāmı benī isrā’īlğa buyurup siyāset kıldurğay.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

685.1.Cümle

ķārūn mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ihānet ve istihzā kılıp bir za’īfeğa köp māl birip buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

685.2.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa özi bile

töhmet kılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

685.3.Cümle

tevrīt hūkmi bile mūsā ‘aleyhi’s-selāmı benī isrā’īlğa buyurup siyāset kıldurğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

686.Cümle

ol vaķtnı asrap ol ĥatun ĥopup bu sözni ayturda tiŗri te‘ālā tilige rāst sözler saldı kim ķārūn aŗa buyuruptur ve sözi tükengendin soŗra īmān ‘arż kılıp mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ‘ōzr ĥoldı.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

686.1.Cümle

ol vaķtnı asrap ol ĥatun ĥopup bu sözni ayturda tiŗri te‘ālā tilige rāst sözler saldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

686.2.Cümle ķārūn

aŗa buyuruptur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

686.3.Cümle

sözi tükengendin soŗra īmān ‘arż kılıp mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ‘ōzr ĥoldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

687.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa kārūn işide ğažab müstevlī bolup münācāt kılıp cebrā’lī ‘aleyhi’s-selām kılip hüküm kiltürdi kim biz yirni siniñ fermānında kılduk.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

687.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa kārūn işide ğažab müstevlī bolup münācāt kılıp cebrā’lī ‘aleyhi’s-selām kılip hüküm kiltürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

687.2.Cümle

biz yirni siniñ fermānında kılduk.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

688.Cümle

kārūn her nige şāyeste bolsa kııl.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

688.1.Cümle kārūn her nige şāyeste bolsa kııl.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

688.1.1.Cümle kārūn her

nige şāyeste bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

689.Cümle

musā ‘aleyhi’s-selām hoş-ḥāl bolup ol qavmğa buyurdı kim tıñrı te’ālā mini kārūnğa mużaffer kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

689.1.Cümle musā ‘aleyhi’s-selām hoş-ḥāl bolup ol
ķavmğa buyurdu

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

689.2.Cümle

tiŋri te‘ālā mini ķārūnğa mużaffer kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

690.Cümle

her kim anıŋ tābi‘idür aŋa ķoşulsun miniŋ tābi‘im maŋa ķatılsun.

*Şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

690.1.Cümle

her kim anıŋ tābi‘idür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

690.2.Cümle aŋa

ķoşulsun

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

690.3.Cümle miniŋ tābi‘im

maŋa ķatılsun.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

691.Cümle

ķavm mütevehhim bolup müsā ‘aleyhi’s-selāmğa ķoşuldu.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

692.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yirge ayttı kim *yā arzu huẓīhi* yir kārūnnı aşuğığaça özige tarttı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

692.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yirge ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

692.2.Cümle *yā arzu huẓīhi* yir kārūnnı aşuğığaça özige tarttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

693.Cümle

kārūn didi kim iy mūsā yene sihr āğāz kıldır.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

693.1.Cümle

kārūn didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

693.2.Cümle

iy mūsā yene sihr āğāz kıldır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

694.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ayttı kim *yā arz huẓīhi* tizigeçe yirge battı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

694.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

694.2.Cümle

yā arz huẓīhi tizigeçe yirge battı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

695.Cümle

ķārūn mütevehhim bolup ‘ōzr āġāz ķıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

696.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmġa maķbūl tüşmey yirge emr iter irdi ve yir anı ķoyıraķ tartar irdi.

*Baġlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

696.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmġa maķbūl tüşmey yirge emr iter irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

696.2.Cümle

yir anı ķoyıraķ tartar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

697.Cümle

tā tamām anı yirge ķirdi ve ġüm boldı. *Baġlı

cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

697.1.Cümle

tā tamām anı yirge ķirdi
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

697.2.Cümle

ġüm boldı.
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

698.Cümle

hı̇tāb kildi kim yā mūsā kārūn sindin yitmiş katla amān tiledi ve tapmadı bir katla bizdin tilese irdi kabūl kılr irdük.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

698.1.Cümle

hı̇tāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

698.2.Cümle yā mūsā kārūn sindin yitmiş

katla amān tiledi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

698.3.Cümle

tapmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

698.4.Cümle

bir katla bizdin tilese irdi kabūl kılr irdük.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

698.4.1.Cümle

bir katla bizdin tilese irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

699.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām didi kim min dağı köz tutar irdim kim sindin amān tilegey taqdīrīñ yok idi tilemedi.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

699.1.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

699.2.Cümle min dağı

köz tutar irdim

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

699.3.Cümle

sindin amān tilegey taqdīriñ yok idi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

699.4.Cümle tilemedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

700.Cümle

andın soñra ıavm erāzili ve bātılgā gümān boldı kim mūsā ‘aleyhi’s-selām kārūnnıñ mālı ıama’ıga anı helāk kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

700.1.Cümle

andın soñra ıavm erāzili ve bātılgā gümān boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

700.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām kārūnnıñ mālı ıama’ıga anı helāk kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı kim anıñ yıgılğanı mecmū’ı yirge kirdi kim hıç nime ıalmadı ve mūsā ‘aleyhi’s-selāmga emr-i ilāhī nāzil bolup irdi kim şām diyārıga ‘amālīka ve cabbārlar def’in kılgay ve ol ıâyife cesīm ve zaḥīm il idiler ve ‘avc bin ‘unuı ki meşhūrdur ki başı bulutka sūrtölür irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 8 cümleden oluşmaktadır:

701.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.2.Cümle

anın yıgılğanı mecmū‘ı yirge kirdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.3.Cümle hīç

nime kalmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

701.4.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa emr-i ilāhī nāzil bolup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.5.Cümle

şām diyārığa ‘amālika ve cabbārlar def’in kılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.6.Cümle

ol t̄ayife cesīm ve zaḥīm il idiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.7.Cümle

‘avc bin ‘unuq ki meşhūrdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

701.8.Cümle

başı bulutka sūrtülür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

702.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām on iki naķībni kim ķavmniņ serdārı kılıp irdi yiberdi kim şāmğa barıp ol ķavm aķvāliniņ keyfiyetin bilip ģaber kiltürgeyler.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

702.1.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām on iki naķībni kim ķavmniņ serdārı kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

702.2.Cümle

yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

702.3.Cümle şāmğa barıp ol ķavm aķvāliniņ keyfiyetin bilip ģaber kiltürgeyler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

703.Cümle

özi ķavm bile alar soņıķa tibredi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

704.Cümle

alar şāmğa yitip ittifākā ‘avc bin ‘unuķķa yoluķtılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

705.Cümle

‘avc alarnı tutup ba’zı dipdürler kim itegige salıp ba’zı dipdürler kim avuķıģa alıp pādışāh ķaşıģa iltti kim bu ģayife kiledür irmiş ki mülkni bizdin alģaylar.

*Ki'li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

705.1.Cümle

'avc alarnı tutup ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

705.2.Cümle

itegige salıp ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

705.3.Cümle

avuçığa alıp pādīṣāh қаşığa iltti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

705.4.Cümle

bu t̄āyife kiledür irmiş

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

705.5.Cümle

mülkni bizdin alğaylar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

706.Cümle

temeşhur kılip ol cemā'atnı koydılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

707.Cümle

қайтып şart қıldılar kim көргенлерin mūsā 'aleyhi's-selāmdın özge kişiye dimegeyler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

707.1.Cümle

ķayıp ŗarķ ķıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

707.2.Cümle ķorgenlerin mūsā ‘aleyhi’s-selāmdın özge ķiŗige dimegeyler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

708.Cümle

ķavm işittiler tevehhüm ğālib bolup münhezim bolmağaylar ammā ķavmğa yitkendir sonra yūŗā
bin nūnğa kālīb bin yūfennādın özge on refīķ yörüp ķavmğa ayttılar.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluŗmaktadır:

708.1.Cümle

ķavm işittiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

708.2.Cümle tevehhüm ğālib bolup

münhezim bolmağaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

708.3.Cümle

ķavmğa yitkendir sonra yūŗā bin nūnğa kālīb bin yūfennādın özge on refīķ yörüp ķavmğa ayttılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

709.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ŗām ‘azīmetin muŗammem ķılıp benī isrā’īl didiler kim bizge ‘amāliķa bile
uruŗur ķuvvet yoktur

*Kī’li birleşik cümle. 2 cümleden oluŗmaktadır:

709.1.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām ŗām ‘azīmetin muŗammem ķılıp benī isrā’īl didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

709. 2.Cümle bizge

'amālika bile uruşur kuvvet

yoktur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

710.Cümle

uruşka barmas biz iy mūsā eger şām mülki hükümeti tilersin *izheb ente ve rabbüke fekatilā.*

*Sıralı cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

710. 1.Cümle uruşka

barmas biz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

710.2.Cümle

iy mūsā eger şām mülki hükümeti tilersin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

710.3.Cümle

izheb ente ve rabbüke fekatilā.

711.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām kavmidin rence bolup secde kılip ayttı kim *rabbi innī lā emlikü 25 nefsi feefruk beynenā ve beyne kavmü'l-fāsıķın* ve yüşā ve kālūt yıǵlap kavmnı yaman du'ā kıldılar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

711.1.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām kavmidin rence bolup secde kılip ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

711.2.Cümle

rabbi innī lā emlikü nefsi feefruk beynenā ve beyne kavmü'l-fāsıķın ve yüşā ve kālūt yıǵlap kavmnı yaman du'ā kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

712.Cümle hemol zamān hıṭāb kildi kim iy mūsā niçe bu ḳavm biziṅ vāzıḥa āyāt ve beyyinātımıznı körüp temerrüd ve ‘iṣyān ḳılğaylar çün bularnı fāsıḳ didiṅ cezāların bireli.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

712.1.Cümle

hemol zamān hıṭāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

712.2.Cümle iy mūsā niçe bu ḳavm biziṅ vāzıḥa āyāt ve beyyinātımıznı körüp temerrüd ve ‘iṣyān ḳılğaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

712.3.Cümle

bularnı fāsıḳ didiṅ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

712.4.Cümle

cezāların bireli.

Yapısına Göre: Emir Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

713.Cümle

bu va’ṭddin soṅ on ḳiṣi kim ‘ahdlerin sındurup irdiler cesedleri irip aḳtılar ve ḳavm ḳalıp mūsā ve hārūn ve yūṣā ve kālūt ‘aleyhi’s-selām ṣāmğa ‘azīmet ḳıldılar ve benī isrā’īl mışırğa yandılar ve ol kün taṅdın aḳṣāmğaça yol yörüp aḳṣām menzilğa tüṣgendin soṅra kördiler kim hemol köçgen menzil irdi.

*Sıralı cümle ve Bağılı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

713.1.Cümle

bu va’ṭddin soṅ on ḳiṣi kim ‘ahdlerin sındurup irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

713.2.Cümle

cesedleri irip ahtılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

713.3.Cümle kavm ıalıp mūsā ve hārūn ve yūṣā ve kālūt ‘aleyhi’s-selām ṣāmğa
‘azīmet kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

713.4.Cümle benī isrā’īl mıṣırğa yandılar ve ol kūn taḥdın aḳṣāmğaça yol yörüp aḳṣām menzilğa
tüşgendin soıra kördiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

713.5.Cümle hemol

köçgen menzil irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

714.Cümle

ḥayret bile taḥlası köçüp yene bu ḥālını kördiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

715.Cümle

bildiler kim ol ef‘ālleri cihetidin tiḡri te‘ālā alarını bu belāğa giriftār kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

715.1.Cümle

bildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

715.2.Cümle

ol ef'ālleri cihetidin tinri te'ālā alarnı bu belāğa giriftār kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

716.Cümle

yene yirdin çıkardın nā-ümīd bolup yirig yirige tüşüp köñüllerin belāğa koydılar.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

716.1.Cümle

yene yirdin çıkardın

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

716.2.Cümle

nā-ümīd bolup yirig yirige tüşüp köñüllerin belāğa koydılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

717.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām çün aşhāb bile şāmğa yittiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

718.Cümle

ol kişi kim alarğa uçradı 'avc bin 'unuñ irdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

718.1.Cümle

ol kişi kim alarğa uçradı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

718.2.Cümle

‘avc bin ‘unuḳ irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

719.Cümle

dipdürler kim ‘avc bir taḡ pāresin köterip cemī ‘ḳavmniḡ üstige taşlap barısın helāk ḳıldı dip kiledür irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve iç içe birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

719.1.Cümle dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

719.2.Cümle

avc bir taḡ pāresin köterip cemī ‘ḳavmniḡ üstige taşlap barısın helāk ḳıldı dip kiledür irdi.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

719.2.1.Cümle avc bir taḡ pāresin köterip cemī ‘ḳavmniḡ üstige taşlap barısın helāk ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

720.Cümle

şāni’-i kār-sāz ḳudret izhārıḡa hüdhdüḡa emr ḳıldı kim ol taḡ üstide olturup çoḡuḡaç.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

720.1.Cümle şāni’-i kār-sāz ḳudret izhārıḡa hüdhdüḡa emr ḳıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

720.2.Cümle ol taḡ üstide olturup çoḡuḡaç.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

721.Cümle

andağ tişildi kim ‘avcnıñ boynıǵa tüşüp anı helāk kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

721.1.Cümle

andağ tişildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

721.2.Cümle

‘avcnıñ boynıǵa tüşüp anı helāk kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

722.Cümle

ba’zı dipdürler kim mūsā ‘aleyhi’s-selām żarbı bile öldi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

722.1.Cümle

ba’zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

722.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām żarbı bile öldi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

723.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām aşhābı bile qavm sarı kildiler kim bu kiři helāk boldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

723.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām aşhābı bile qavm sarı kildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

723.2.Cümle

bu kişi helāk boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

724.Cümle

alar ol hāllerin ‘arz kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

725.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘ā kılip alarğa biryān kerek ve terencübīn yağar irdi ve bir taşdın iki bulağ cārī bolup alar sīr-āb bolup irdiler. *Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

725.1.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘ā kılip alarğa biryān kerek ve terencübīn yağar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

725.2.Cümle

bir taşdın iki bulağ cārī bolup alar sīr-āb bolup irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

726.Cümle

tā haq te‘ālā ol qavmni kırk yıl ol bādiyede ‘azāb bile helāk kıldı kim biri qalmadı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

726.1.Cümle

tā haq te‘ālā ol qavmni kırk yıl ol bādiyede ‘azāb bile helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

726. 2.Cümle biri qalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

727.Cümle

ammā kudret körgüzüp tihde bolğan evlād ve etbā'ların alarnıñ 'adedi bile muvāfıķ beyābāndın necāt birdi ve kavmdın hemol tört büzürg-vār çıqtılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

727. 1.Cümle ammā kudret körgüzüp tihde bolğan evlād ve etbā'ların alarnıñ 'adedi bile muvāfıķ beyābāndın necāt birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

727.2.Cümle

kavmdın hemol tört büzürg-vār çıqtılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

728.Cümle mūsā 'aleyhi's-selāmınñ fażl u 'ilm ve nübüvvet cihetidin mertebesi andın ötti kim 'uķūl havşalasıǵa sıǵķay.

*Kı'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

728.1.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selāmınñ fażl u 'ilm ve nübüvvet cihetidin mertebesi andın ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

728.2.Cümle

'uķūl havşalasıǵa sıǵķay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

729.Cümle

yā tilige yā könligе kiķti kim āyā bu kūn 'ālem yüzide tiñri te'ālānıñ mindin dānāraķ bendesi bar mu ikin.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

729.1.Cümle

yā tilige yā köñlige kiçti

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

729.2.Cümle āyā bu kün 'ālem yüzide tiñri te'ālānıñ mindin dānāraķ bendesi bar mu
ikin.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

730.Cümle hıṭāb kildi kim iy mūsā özünđin 'ālimraķ bendeni körer bolsañ mecmu'u'l-
baḥreyñğa bar.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

730.1.Cümle

hıṭāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

730. 2.Cümle iy mūsā özünđin 'ālimraķ bendeni körer bolsañ
mecmu'u'l-baḥreyñğa bar.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

730.2.1.Cümle iy mūsā özünđin 'ālimraķ
bendeni körer bolsañ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

731.Cümle mūsā ve yūṣā ‘aleyhümü’s-selām ol mevzi’ğa bardılar ve bir taş üstide bulağ başıda azuqların unuttılar ve ol kaç balıg irdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

731. 1.Cümle mūsā ve yūṣā ‘aleyhümü’s-selām ol mevzi’ğa bardılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

731.2.Cümle

bir taş üstide bulağ başıda azuqların unuttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

731.3.Cümle

ol kaç balıg irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

732.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selām maḳdemi berekātıdın ol balıg tirilip talpınıp özin suğa saldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

733.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yūṣādın cū’ def’iğa nime tiledi irse yūṣā ‘aleyhi’s-selām ayttı zādın fülān taş üstide unutup min.

*Şartlı birleşik cümle ve iç içe birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

733.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yūṣādın cū’ def’iğa nime tiledi irse yūṣā ‘aleyhi’s-selām ayttı zādın fülān taş üstide unutup min.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

733.1.1cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yūṣādın cū‘ def’iğa nime tiledi ir/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

733.2.Cümle yūṣā ‘aleyhi’s-selām ayttı zādın fülān taş üstide
unutup min.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

733. 2.1.cümle zādın
fülān taş üstide unutup
min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

734.Cümle

ikev yandılar *ḳāle eraeyte iz eveynā ilā’s-saḥratū feinnī nesītū’l-ḥūt* çün yanıp ol mevzı’ğa yittiler
mūsā ‘aleyhi’s-selām hıızır ‘aleyhi’s-selāmğa müşerref bolup andın muşāḥabet istid’āsı ḳıldı.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

734. 1.Cümle ikev
yandılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

734.2.Cümle

ḳāle eraeyte iz eveynā ilā’s-saḥratū feinnī nesītū’l-ḥūt çün yanıp ol mevzı’ğa yittiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

734.3.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām hıızır ‘aleyhi’s-selāmğa müşerref bolup andın muşāḥabet istid’āsı ḳıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

735.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selām didi kim *setecidūnī inşāallahu şābiren velā a’şī leke emran* bu şart bile ikev bir kimege kirdiler ve baħr ƙat’ının ešnāsıda hızır ‘aleyhi’s-selām ol kimeniñ tübin tişip ma’yüb ƙıldı.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

735.1.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

735.2.Cümle *setecidūnī inşāallahu şābiren velā a’şī leke emran* bu şart bile ikev bir kimege kirdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

735.3.Cümle

baħr ƙat’ının ešnāsıda hızır ‘aleyhi’s-selām ol kimeniñ tübin tişip ma’yüb ƙıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

736.Cümle

beş zahmet bile yasadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

737.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām hāmūş bolup kimedın ƙıƙƙandın soñ bir şehrğa yittiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

738.Cümle

sürüg eţfāl oyunğa meşğul irdiler hızır ‘aleyhi’s-selām alar arasıdın bir tıfını helāk ƙıldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

738.1.Cümle

sürüg eţfâl oyunğa meşğûl irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

738.2.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selâm alar arasıdın bir tıflnı helāk kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

739.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selâmnı hayret-i bî-ihtiyâr kılıp yine ol iş keyfiyetidin su’âl kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

740.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selâm didi kim *elem eķul leke inneke len testîṭı’ ma’ṭ şabran* mūsā ‘aleyhi’s-selâm yine digendin peşîmân bolup ‘azîmet kılıp keçkurun bir şehrğa yittiler.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

740.1.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selâm didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

740.2.Cümle

kim *elem eķul leke inneke len testîṭı’ ma’ṭ şabran* mūsā ‘aleyhi’s-selâm yine digendin peşîmân bolup ‘azîmet kılıp keçkurun bir şehrğa yittiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

741.Cümle

ibni ‘abbās rażıyallahu ‘anh dipdür kim ol anṭâkiye şehri irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

741.1.Cümle

ibni ‘abbās rażıyallahu ‘anh dipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

741.2.Cümle ol anṭākiye şehri irdi. **Yapısına Göre:** Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi
Anlamına

Göre: Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

742.Cümle

kiçe anda bolup ol ildin ṭa‘ām tilep alar ibā kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

743.Cümle

ikev andın ötüp bir yirge yittiler kim bir buzuk dīvār irdi kim az eşeri çalıp irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

743.1.Cümle

ikev andın ötüp bir yirge yittiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

743.2.Cümle

bir buzuk dīvār irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

743.3.Cümle

az eşeri çalıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

744.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selām ol dīvārın ‘imāret kılıp biyik kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

745.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām yine ta‘accüb kılıp bī-ṭāḳat bolup didi kim bu dīvārı ni cihetdin ‘imāret kılmakğa bā’is irkin.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

745.1.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām yine ta‘accüb kılıp bī-ṭāḳat bolup didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

745.2.Cümle

bu dīvārı ni cihetdin ‘imāret kılmakğa bā’is irkin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Fiil? Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

746.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selām didi kim biziñ aramızda muşāhiblik uş munça bolğay.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

746.1.Cümle

hızır ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

746. 2.Cümle biziñ aramızda muşāhiblik uş munça bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

747.Cümle *ḳāle haḳā firāḳu beyni ve beynike* velikin üç iş ḥikmetin mūsā ‘aleyhi’s-selām sorup hızır ‘aleyhi’s-selām ayttı kim kime ğarḳığa cihet ol irdi kim çıkḳan vilāyet pādişāhı münzir atlığ zālīm kişidür ilniñ bütün kimesin zulm bile alur irdi ve bu kime on faḳīrniñ irdi kim ma’āşları anıñ icaresi bile kiçer irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

747. 1.Cümle *kāle hażā firāku beyni ve beynike* velīkin üç iş hikmetin

mūsā ‘aleyhi’s-selām sorup hıızır ‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

747.2.Cümle

kime ğarkığa cihet ol irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

747.3.Cümle

çıķķan vilāyet pādişāhı mūnzir atlığ zālīm kişidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

747.4.Cümle

ilniğ bütūn kimesin zūlm bile alur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

747.5.Cümle

bu kime on faķīrniğ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

747.6.Cümle

ma‘āşları anığ icaresi bile kiğer irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

748.Cümle

bu kimeni anığ üçūn tiştim ki peyvendlık körūp ma‘yūb dip almağay.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

748.1.Cümle

bu kimeni anığ üçūn tiştim

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

748.2.Cümle peyvendlik körüp ma'yüb

dip almağay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.Cümle

ol faķırler ma'āş cihetidin 'āciz bolmağaylar ve ol tıfl ki öltürdüm müslümān ilniñ oğlı irdi ve ulğaysa kāfir bolğusı irdi anıñ maşlağatı bu qatlda irdi kim küfr ehli zümresiğa kirmegey ve 'azābı dūzah müstevcibi bolmağay ammā bu vīrāne 'imāretiğa sebeb bu irdi kim bu şehrde iki yetim tıflıdur kim ata anaları şālīh irkendür ve ol eţfāl üçün bu dīvār arasında genc medfūn kılıpdurlar alar bülüg ħaddiğa yitip munı taşarruf kılur bolğuça bu dīvār münhedim irdi ve alar öz ħaķların tapmaslar irdi bu nişāne cihetidin tapķusıdurlar.

*Ki'li birleşik cümle, sıralı cümle ve baēlı cümle. **15** cümleden oluşmaktadır:

749.1.Cümle

ol faķırler ma'āş cihetidin 'āciz bolmağaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.2.Cümle

ol tıfl ki öltürdüm müslümān ilniñ oğlı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.3.Cümle

müslümān ilniñ oğlı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.4.Cümle

ulğaysa kāfir bolğusı irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.4.1.Cümle

Ulğay/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.5.Cümle anıñ maşlaḥatı

bu ƣatlda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.6.Cümle

küfr ehli zümresiḡa kirmegey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.7.Cümle

‘azāb-ı dūzaḡ müstevcibi bolmaḡay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.8.Cümle

bu vīrāne ‘imāretiḡa sebeb bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.9.Cümle

ol eṭfāl üçün bu dīvār arasıda genc medfün ƣılıpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.10.Cümle

bu şehrde iki yetīm ƣıfıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.11.Cümle

ata anaları şālih irkendür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.12.Cümle

alar bülûğ haddiğa yitip munı taşarruf kılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.13.Cümle

bolğuça bu dīvār münhedim irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

749.14.Cümle

alar öz haqların tapmaslar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

749.15.Cümle

bu nişāne cihetidin tapkusıdurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

750.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām hıızır ‘aleyhi’s-selāmnın ‘ilmiğa mu‘terif bolup hayr-bād kılıp bir biridin ayrılıştılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

751.Cümle

ba’zı bu vākı’anı tīhdin burun ba’zı sonra dipdürler ammā eşahh oldur kim tīh belıyyesi eyyāmıda irkendür.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

751.1.Cümle

ba’zı bu vākı’anı tīhdin burun ba’zı sonra dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

751.2.Cümle eşaḥḥ

oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

751.3.Cümle tîh beliiyesi eyyāmıda irkendür.

752.Cümle

ba'zı tevārîḥde hārūn 'aleyhi's-selāmın vāqı'asın tîh beliiyesinin üçünçi yılıda dipdürler ve ba'zı ol beliiyenin kırkınçı yılıda ve anın şerḥi budur kim mezkūr bolğan tevārîḥde mūsā'aleyhi'sselāmğa vaḥy kildi kim hārūn 'aleyhi's-selāmğa ecel yitipdür anın bile fülān mevzi'ğa bar.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

752.1.Cümle

ba'zı tevārîḥde hārūn 'aleyhi's-selāmın vāqı'asın tîh beliiyesinin üçünçi yılıda dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

752.2.Cümle

ba'zı ol beliiyenin kırkınçı yılıda [dipdürler]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

752.3.Cümle anın

şerḥi budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

752.4.Cümle mezkūr bolğan tevārîḥde mūsā'aleyhi's-selāmğa vaḥy kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

752.5.Cümle

hārūn 'aleyhi's-selāmğa ecel yitipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

752.6.Cümle anıñ bile fülān

mevzi'ğa bar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

753.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām hārūn ‘aleyhi’s-selām bile ol sarı müteveccih boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

754.Cümle

bir yirge yittiler kim bir mütekellif üyde bir zībā taht köründi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

754.1.Cümle

bir yirge yittiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

754.2.Cümle

bir mütekellif üyde bir zībā taht köründi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

755.Cümle

hārūn ‘aleyhi’s-selām mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ayttı kim hātırım arzū kıladur kim bu taht üstide ārām tapsam.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

755.1.Cümle

hārūn ‘aleyhi’s-selām mūsā ‘aleyhi’s-selāmğa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

755.2.Cümle

hātırım arzū kıladur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

755. 3.Cümle bu taht

üstide ārām tapsam.

756.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām ayttı kim andaķ kıl.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

756. 1.Cümle mūsā

'aleyhi's-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

756.2.Cümle andaķ kıl.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

757.Cümle

hārūn 'aleyhi's-selām istid'ā kıldı kim mūsā 'aleyhi's-selām dađı anıñ bile yatķay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

757.1.Cümle

hārūn 'aleyhi's-selām istid'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

757.2.Cümle mūsā 'aleyhi's-selām dađı anıñ bile yatķay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

758.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām ķabūl kıldı ķūn ikev taķt ūstide yattılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

758.1.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selām ķabūl kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

758.2.Cümle

ikev taht üstide yattılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

759.Cümle

hārūn ‘aleyhi’s-selām rūḥ vedī‘atın ecel müteḳāzīsığa tapşurdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

760.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām ma‘lūm kılğaç anıḡ medfeniğā meşğūl bolğaç ol üy bile taht
ğāyib boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

761.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ol ḳavmğā kilip ḡaber ayttı irse benī isrā‘īl didiler kim mūsā ‘aleyhi’s-selām
bu cihetdin ki ḳavm andın hārūn ‘aleyhi’s-selāmın köprek siverler anı özi ḳatlı ḳılıpdur.

*Şartlı birleşik cümle, ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

761.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām ol ḳavmğā kilip ḡaber ayttı irse benī isrā‘īl didiler

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

761.1.1.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selām ol ḳavmğā kilip

ḡaber ayttı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

761.2.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selām bu cihetdin ki ḳavm andın hārūn ‘aleyhi’s-selāmın köprek siverler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

761.3.Cümle

anı özi katlı kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

762.Cümle

‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı tā ḥaḳ te‘ālā üy ve taḥtnı körgen yirge ‘ālī ‘imāret yasap hārūn
‘aleyhi’sselāmnıñ el-‘ādāz atlığ oğlığa atası manşıbıda vālī kıldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

762.1.Cümle

aleyhi’s-selām du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

762.2.Cümle

tā ḥaḳ te‘ālā üy ve taḥtnı körgen yirge ‘ālī ‘imāret yasap hārūn ‘aleyhi’s-selāmnıñ el-‘ādāz atlığ
oğlığa atası manşıbıda vālī kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

763.Cümle

bu ḥāldin soñra kim mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ yaşı yüz yigirmige yitip irdi benī isrāīlni ḥāzır kılıp
alarğa naşīḥatlar kıldı

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

763.1.Cümle

bu ḥāldin soñra kim mūsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ yaşı yüz yigirmige yitip irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

763.2.Cümle

benī isrāīlni ḥāzır kılıp alarğa naşīḥatlar kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

764.Cümle

kātibler olturtup tevrītni mūte‘addid bitip ve özi birini mübārek haṭṭı bile bitip cibrīl ‘aleyhi’s-selām bile taṣḥīṭ kılıp ṣandūku’ş-şehādeğa saldı ve özgelerni taṣḥīṭ kılğandın **17** sonra yūṣā bile kavm arasından çıktı ve yūṣā ‘aleyhi’s-selāmı kuçup hayr-bād kılıp kiygen köñlegi arasından ğāyib boldı.

*Bağlı cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

764.1.Cümle

kātibler olturtup tevrītni mūte‘addid bitip ve özi birini mübārek haṭṭı bile bitip cibrīl ‘aleyhi’s-selām bile taṣḥīṭ kılıp ṣandūku’ş-şehādeğa saldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

764.2.Cümle

özgelerni taṣḥīṭ kılğandın sonra yūṣā bile kavm arasından çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

764.3.Cümle

yūṣā ‘aleyhi’s-selāmı kuçup hayr-bād kılıp kiygen köñlegi arasından ğāyib boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

765.Cümle

nā-inṣāf kavm yūṣānı mūsā ‘aleyhi’s-selām katliğa müttehem kılıp maḥbūs kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

766.Cümle

kiçesi mūsā ‘aleyhi’s-selām kavm tüşige kirip ol işdin men’ kılıp tañlası anı kıydılar ve mūsā hārūndın üç yaş küçük irdi ve kabri ma’lūm imes kim kaydadur.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. **4** cümleden oluşmaktadır:

766.1.Cümle

kiçesi mūsā ‘aleyhi’s-selām kavm tüşige kirip ol işdin men’ kılıp tañlası anı kıydılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

766.2.Cümle

mūsā hārūndın üç yaş kiçik irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

766.3.Cümle

ma'lūm imes

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

766.4.Cümle

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

767.Cümle

ba'zı müteferriķ aḥbār ki ol çağ vāķı' boldı fir'avn kızının meşşātası bar irdi bir kūn anıñ saçın tararda tarağı iligdin tüştı bismillah dip yirdin aldı.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

767.1.Cümle

ba'zı müteferriķ aḥbār ki ol çağ vāķı' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

767.2.Cümle

fir'avn kızının meşşātası bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

767.3.Cümle

bir kūn anıñ saçın tararda tarağı iligdin tüştı bismillah dip yirdin aldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

768.Cümle

kız atasığa ayttı kim atası ol za'İfeni timür kazuğlar bile çārmıḡ kılıp otluḡ kıızıḡ taşnı baş ve yüzige koydurdı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

768.1.Cümle

kız atasığa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

768.2.Cümle

atası ol za'İfeni timür kazuğlar bile çārmıḡ kılıp otluḡ kıızıḡ taşnı baş ve yüzige koydurdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

769.Cümle ol

mazlūme yanmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

770.Cümle

üç aylık tıflın kızık tennūrğa saldı ol tıfl anasığa faṣṭḥ til bile didi kim *ıṣbır̄ yā ümmāh feḳad veṣalti ilallahi ve nilti rızāhu ve leyse'l-āne beyneki ve beyne'l-cenneti ḥaṭvetāhu ev ḥaṭveteyn* bu ḥāldin 'azīm ḥalk kıbtīlerdin müslümān boldılar ve **asiyye binti müzāḥim** raḫıyallahu 'anhā: anıḡ maḳteli mücmelen ötti çün tācū'r-ricāl irdi ança bile ölse bolmas.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 7 cümleden oluşmaktadır:

770.1.Cümle

üç aylık tıflın kızık tennūrğa saldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

770.2.Cümle

ol tıfl anasığa faṣṭḥ til bile didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

770.3.Cümle

ıṣbır̄ yā ümmāh feḳad veṣalti ilallahi ve nilti rızāhu ve leyse'l-āne beyneki ve beyne'l-cenneti ḥaṭvetāhu ev ḥaṭveteyn bu ḥāldin 'azīm ḥalk kıbtīlerdin müslümān boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

770.4.Cümle **asiyye binti müzāḥim** raḫıyallahu 'anhā: anıḡ maḳteli

mücmelen ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

770.5.Cümle

tācū'r-ricāl irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

770.6.Cümle ança bile ölse bolmas

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

770.6.1.Cümle ança

bile öt/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

771.Cümle

nisbeti lût ‘aleyhi’s-selāmğa yiter ve fir‘avnnıñ akrabāsıdırur ba‘zı anıñ maqtelin dipdürler kim meşşātanı fir‘avn katlı kılurda ol ıztırāb kılıp fir‘avnğa katıq sözlep dīnin ızhār kıldı fir‘avn anı hem meşşātağa kılğan ‘azāb bile katlı kıldı.

*Bağlı cümle, iç içe birleşik cümle, ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

771.1.Cümle

nisbeti lût ‘aleyhi’s-selāmğa yiter

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

771.2.Cümle fir‘avnnıñ

akrabāsıdırur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

771.3.Cümle ba‘zı anıñ

maqtelin dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

771.4.Cümle

meşşātanı fir‘avn katlı kılurda ol ıztırāb kılıp fir‘avnğa katıq sözlep dīnin ızhār kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

771.5.Cümle fir‘avn anı hem meşşātağa kılğan ‘azāb bile katlı kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

772.Cümle

ammā ‘azābı çağıda mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile tıñrı te‘ālā ol ‘azābdın elem yitkürmey behişt-i cāvidāneğa iltti ve mūsā ‘aleyhi’s-selāmınñ mu‘cizātı barça enbiyādın köptür.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

772.1.Cümle

ammā ‘azābı çağıda mūsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile tıñrı te‘ālā ol ‘azābdın elem yitkürmey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

772.2.Cümle

behişt-i cāvidāneğa iltti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

772.3.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmınñ mu‘cizātı barça enbiyādın köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

773.Cümle

yūşā bin nūn ‘aleyhi’s-selām: mürsel peygamberdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

774.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-selāmdın soñra şām hilāfetin yahşı kıldı ve köprek müfessirler müttefikdürler muña kim haq sübhānehu ve te‘ālā ol āyetde dipdür kim ve *iz k̄āle mūsā lifetihu lā ebrahu hattā ebluğa mecmu‘u’l-bahreyn ev emziya huquben fetī(!)* ‘ibāret yūşādındur.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

774.1.Cümle

mūsā ‘aleyhi’s-selāmdın soñra şām hilāfetin yahşı kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

774.2.Cümle

köprek müfessirler müttefikdürler muña

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

774.3.Cümle

haq sübhānehu ve te'ālā ol āyetde dipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

774. 4.Cümle *ve iz k̄āle mūsā lifetīhu lā ebrahu hattā
ebluğa mecmu'ū'l-bahreyn ev emziya huḳuben fetī(!)*
'ibāret yūṣādındur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

775.Cümle

aḡa emr boldı kim mūsā 'aleyhi's-selāmdın soḡra ṣām cabbārları istīlā taptılar barıp alarnı def' kılḡay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

775. 1.Cümle aḡa emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

775.2.Cümle

mūsā 'aleyhi's-selāmdın soḡra ṣām cabbārları istīlā taptılar barıp alarnı def' kılḡay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

776.Cümle

yūṣā 'aleyhi's-selām benī isrā'īl bile müteveccih bolup ürdün rūdıḡa yitkende su uluḡ irdi mūsā du'āsı bile nīl ṣaḡ bolḡan dik ṣaḡ bolup çirig ötti ve dārī ṣehri kim metānet ve ḡurḡanı rif'atda evṣāfdın taṣḡarıdur muḡāṣara kıldı.

*Sıralı cümle ve baḡlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

776.1.Cümle

yūṣā 'aleyhi's-selām benī isrā'īl bile müteveccih bolup ürdün rūdıḡa yitkende su uluḡ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

776.2.Cümle

mūsā du'āsı bile nīl şaḡ bolḡan dik şaḡ bolup çirig ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

776.3.Cümle dārī şehri -kim metānet ve ḡurḡanı rif'atda evşāfdın taşḡarıdur- muḡāşara
kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

777.Cümle ḡalāyık ayttılar kim bu ḡal'anı muḡāşara bile almak
mümkin irmes.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

777.1.Cümle

ḡalāyık ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

777.2.Cümle bu ḡal'anı muḡāşara bile almak mümkin irmes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

778.Cümle

yūşā 'aleyhi's-selām işitip du'ā kıldı ol ḡurḡannıḡ bāresi yıkılıp ḡavm kirip taşarruf ve ḡanāyimni
yūşā 'aleyhi's-selām ḡavmḡa emr kıldı kim ötken yazuḡlarıḡız 'özri üçün tiḡri ḡazretide tazarru'
kılıp ḡaleb-i maḡfiret kılıḡ.

*Sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

778.1.Cümle

yūşā 'aleyhi's-selām işitip du'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

778.2.Cümle

ol ḡurḡannıḡ bāresi yıkılıp ḡavm kirip taşarruf ve ḡanāyimni yūşā 'aleyhi's-selām ḡavmḡa emr

kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

778.3.Cümle

ötken yazuklarıñız 'özri üçün tiñri ħazretide tazarru' kılıp taleb-i mağfiret kılıñ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

779.Cümle

alar kim emr becā kiltürdiler mağfūr boldılar.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

779.1.Cümle

alar kim emr becā kiltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

779.2.Cümle

mağfūr boldılar.
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

780.Cümle

ba'zı ol sözge istihzā kıldılar āsumāndın bir ot tüşüp müstehzi ilni örtedi ve yüşā 'aleyhi's-selām
dārī şehrini fetḥ kılıp belķāğa müteveccih boldılar ve bālık digen anda pādişāh irdi.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

780.1.Cümle

ba'zı ol sözge istihzā kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

780.2.Cümle

āsumāndın bir ot tüşüp müstehzi ilni örtedi

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

780.3.Cümle

yūṣā ‘aleyhi’s-selām dārī şehrini fetḥ kılp belkāğa müteveccih boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

780.4.Cümle

bālīḡ digen anda pādişāh irdi.

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

781.Cümle

bel'am bā'ūr ki müstecābu'd-da'vā irdi ol şehirde irdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

781.1.Cümle

bel'am bā'ūr ki müstecābu'd-da'vā irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

781.2.Cümle

ol şehirde irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

782.Cümle

yūṣā 'aleyhi's-selām muḥāṣara kılgandın sonra bālīḳ istid'āsıdın du'ā kıldı kim yūṣā 'aleyhi'sselām münhezim boldı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

783.1.Cümle

yūṣā 'aleyhi's-selām muḥāṣara kılgandın sonra bālīḳ istid'āsıdın du'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

783.2.Cümle yūṣā 'aleyhi's-selām münhezim boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

784.Cümle

yūṣā 'aleyhi's-selām münācāt kıldı kim ḥiṭāb kıldı bu şehirde bir bende biziñ ism-i a'zam bile du'ā kıılır.

*Ki'li birleşik cümle yapısı ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

784.1.Cümle

yūṣā ‘aleyhi’s-selām münācāt kıldı

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

784.2.Cümle

ḥiṭāb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

784.3.Cümle

bu şehirde bir bende biziñ ism-i a‘zam

bile du‘ā kıılır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

785.Cümle

bu inhizām anıñ du‘āsıdın boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

786.Cümle

yūṣā ‘aleyhi’s-selām didi kim bār-ı ḥüdāyā ğayr-ı mevķı’ du‘ā kıldı ol ismni aña unutturğıl.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

786.1.Cümle

yūṣā

‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

786.2.Cümle

bār-ı ḥüdāyā ğayr-ı

mevķı’ du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

786.3.Cümle

ol ismni aña unutturğıl.

Yapısına Göre: Emir Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

787.Cümle

tiḡri yūṣā ‘aleyhi’s-selām istid‘āsı bile ol ism bel‘am žamīridin maḡv boldı.

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

788.Cümle

yene yūṣā ‘aleyhi’s-selām sipāh yığıp ol şehri muḡāşara kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

789.Cümle

bu katla ḡoş şekl fāḡişelerni şehrdin çıḡardılar kim benī isrā‘īldin her kim zinā kılsa irdi tiḡri te‘ālā belā yiberür irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

789.1.Cümle

bu katla ḡoş şekl fāḡişelerni şehrdin çıḡardılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

789.2.Cümle

benī isrā‘īldin her kim zinā kılsa irdi tiḡri te‘ālā belā yiberür irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

789.3.Cümle

benī isrā‘īldin her kim zinā kılsa irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

790.Cümle

birev ol fevāhişdin biri bile zinā kılğaç aralarığa tã'ün tüşti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

791.Cümle

ol kişi bile ol fāhişeni öltürüp halk tazarru' kılıp yūşā 'aleyhi's-selām du'ası bile tiñri te'ālā ol belānı def' kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

792.Cümle

andın sonra yūṣā ‘aleyhi’s-selām ol şehri feth kıldı ve ‘amālika katliğa hüküm kıldı ve bel’am hem ol maqtūllar arasında.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

792.1.Cümle

andın sonra yūṣā ‘aleyhi’s-selām ol şehri feth kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

792.2.Cümle

amālika
katliğa hüküm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

792.3.Cümle

bel’am hem ol maqtūllar arasında.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

793.Cümle

çün islām terkin kılıp irdi dūzaḥ ‘azīmeti kıldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

793.1.Cümle

çün islām terkin kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

793.2.Cümle

dūzaḥ ‘azīmeti kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

794.Cümle cum’a şabāḥıdın şāmığaça yakın katlı irdi ve ‘amālikaḥ hāṭır-cem’ bolmaydur irdi ve benī isrā’īlğa şenbe kiçesi ve küni hem t̤a’atdın özge iş ruḥṣat yok irdi ve yūṣā ‘aleyhi’s-selām

du'ası bile tıñrı te'ālā künni mağrib sarı kıaytarıp felekde ança tevaqqıf birdi kim kıavm düşmen işidin fāriğ bolup öz 'ibādetleriğa meşğūl boldılar ve künni yūşā 'aleyhi's-selāmdın başķa sūleymān 'aleyhi's-selām bile emīrū'l-mū'minīn 'ali kerremallahu vechehu mu'cize ve kerāmātıdın mağribdin maşrık sarı ģareket birdi.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

794.1.Cümle cum'a şabāhıdın şāmığaça

yakın katlı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

794.2.Cümle

'amālikadın ģātır-cem' bolmaydur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

794.3.Cümle benī isrā'ılğa şenbe kıçesi ve küni hem tã'atdın özge iş

ruşsat yok irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** İsim Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

794.4.Cümle

yūşā 'aleyhi's-selām du'ası bile tıñrı te'ālā künni mağrib sarı kıaytarıp felekde ança tevaqqıf birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

807.5.Cümle

kıavm düşmen işidin fāriğ bolup öz 'ibādetleriğa meşğūl boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

794.6.Cümle künni yūşā 'aleyhi's-selāmdın başķa sūleymān 'aleyhi's-selām bile emīrū'l-

mū'minīn 'ali kerremallahu vechehu mu'cize ve kerāmātıdın mağribdin maşrık sarı ģareket birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

795.Cümle

her kıysı öz yiride kilgey inşaallahu te'ālā ve yūṣā 'aleyhi's-selām bu fetḥdin soḡra 'āy digen ṣehrni hem fetḥ kılıp ilidin on iki miḡ kāfirni kıtl kıldı ve ol diyārda köp ḡalknı islāmḡa kıvürdi ve maḡrib zemīnḡa 'azm kılıp köp bilād alıp otuz bir pādiṣāḡ küffardın öltürüp kıayttı ve munça ḡarāyib takrīben yiti yılda boldı ve andın soḡra ḡalknı tevrīt mütāla'asıḡa ta'līm kıldı.

*Baḡlı cümle. "ve" baḡlamaedatıyla baḡlı 6 cümleden oluşmaktadır:

795.1.Cümle

her kıysı öz yiride kilgey inşaallahu te'ālā

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

795.2.Cümle

yūṣā 'aleyhi's-selām bu fetḥdin soḡra 'āy digen ṣehrni hem fetḥ kılıp ilidin on iki miḡ kāfirni kıtl kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

795.3.Cümle

ol diyārda köp ḡalknı islāmḡa kıvürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

795.4.Cümle

maḡrib zemīnḡa 'azm kılıp köp bilād alıp otuz bir pādiṣāḡ küffardın öltürüp kıayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

795.5.Cümle

munça ḡarāyib takrīben yiti yılda boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

795.6.Cümle

andın soḡra ḡalknı tevrīt mütāla'asıḡa ta'līm kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

796.Cümle

andın soñ ƙazā yitti ve ba'zı islāmğa kirgenlerdin hem mürted boldılar dipdürler ve kālūt bin yufennānı öz hilāfetiga müşerref ƙılıp halknı aña tapşurdı ve 'ālemdin vedā' ƙılıp çıktı.

*iç içe birleşik cümle ve Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

796.1.Cümle

andın soñ ƙazā yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

796.2.Cümle

ba'zı islāmğa kirgenlerdin hem mürted boldılar dipdürler

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

796.2.1.Cümle

ba'zı islāmğa kirgenlerdin hem mürted boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

796.3.Cümle

kālūt bin yufennānı öz hilāfetiğa müşerref kılıp halknı aña tapşurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

796.4.Cümle

'ālemdin vedā' kılıp çıktı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

797.Cümle

yaşı ba'zı rivāyetde yüz on ve ba'zıda yüz yigirmi yitidür vallahü a'lem.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

798.Cümle

kālīb bin yufennā 'aleyhi's-selām: köprek 'ulemā қаşıда мүрсeldүр ve yūşā 'aleyhi's-selāmdın soñra benī isrā'īlni yañşı žabť kılıp mülk açtı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

798.1.Cümle köprek 'ulemā

қаşıда мүрсeldүр

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

798.2.Cümle

yüşā ‘aleyhi’s-selāmdın sonra benī isrā’līni yahşı zabt kılıp mülk açtı.

799.Cümle

āḫirū’l-emr selem ḫıyāmıḡa sipāḫ tartıp melik barıḡnı esīr kıldı ve ol kāfirī irdi kim yıllar cabbār şıfātılıḡ bile salṭanat kıldı.

*Baḡlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

799.1.Cümle āḫirū’l-emr selem ḫıyāmıḡa sipāḫ tartıp melik barıḡnı esīr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

799.2.Cümle

ol kāfirī irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

799.3.Cümle

yıllar cabbār şıfātılıḡ bile salṭanat kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

800.Cümle

dirler ki yitmiş pādişāḫ ve pādişāḫlıḡ dā’iye kılganlar ḫabside irdiler kim barmaḡların kisip irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

800.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

800.2.Cümle

yitmiş pādişāḫ ve pādişāḫlıḡ dā’iye kılganlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

800.3.Cümle

barmağların kisip irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

801.Cümle

şüm ta'âmı tartılurda alarnı hâzır kılip ileylerige ta'âm koydılar ve alar ağızların yirge kiltürüp itler dik nime yirler irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

801.1.Cümle

şüm ta'âmı tartılurda alarnı hâzır kılip ileylerige ta'âm koydılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

801.2.Cümle

alar ağızların yirge kiltürüp itler dik nime yirler irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

802.Cümle

kālib anıñ bile hem bu mu'âmeleni kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

803.Cümle

çün bu fetḥ dest birdi kālib qavmnı mışırğa alıp kildi ve köp vaqt hem nübüvvet ve hem salṭanat sürdi.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

803.1.Cümle

çün bu fetḥ dest birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

803.2.Cümle

kālib kavmni mışırğa alıp kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

803.3.Cümle köp vaqt hem nübüvvet ve hem

salṭanat sürdi.

804.Cümle

‘ākıbet oğlu nūṣā kavşğa müselleṃ tutup velī’ahd kılıp ‘ālemdin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

805.Cümle

müddet-i zamanı niçe yıl irkeni ma‘lūm irmes üçün bitilmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

806.Cümle

hızkıṭ ‘aleyhi’s-selām: ḥalāyık anı ebu’l-‘acūz didiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

807.Cümle

şerḥi bu kim atasının iki ḥatunı bar irdi anıṅ anasığa ferzend bolmas irdi yaşı hem ulḡayıp irdi ammā yene bir ḥatunıdın on oğlu bar irdi ve bu ḥatun andaḡ ki zu‘afā resmidür ol birge hem oğulsızlıḡ cihetidin ṭa’n kılırlar irdi ve hem ‘acūzelıḡdın şamātat körgüzür irdi.

*Baḡlı cümle, sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 8 cümleden oluşmaktadır:

807.1.Cümle şerḥi

bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.2.Cümle

atasının iki hatunı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.3.Cümle anın anasığa

ferzend bolmas irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.4.Cümle

yaşı hem ulğayıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.5.Cümle

yene bir hatunıdın on oğlu bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.6.Cümle

bu hatun andağ ki zu'afā resmidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.7.Cümle

ol birge hem oğulsızlığ cihetidin ta'n kılurlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

807.8.Cümle

hem 'acüzeliğidın şamātāt körgüzür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

808.Cümle

‘acūze anıñ şamātatıdın müte’eśśir bolup bir kiçe tañ atqunça münācāt kılıp **10** tiñri te‘ālādın bu belānıñ ‘ilācını tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

809.Cümle

tiñri te‘ālā anıñ du‘āsın bu nev‘ müstecāb kılıpdur kim on iki yaşıdın yiğit boldı ve hızkıñ ‘aleyhi’sselāmnıñ atasıdın hāmile bolup hızkıñ ‘aleyhi’s-selām vücdқа kildi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

809.1.Cümle

tiñri te‘ālā anıñ du‘āsın bu nev‘ müstecāb kılıpdur

809.2.Cümle

on iki yaşıdın yiğit boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

809.3.Cümle hızkıñ ‘aleyhi’s-selāmnıñ atasıdın hāmile bolup hızkıñ ‘aleyhi’s-selām vücdқа kildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

810.Cümle

bu cihetdin anı ebu’l-‘acūz dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

811.Cümle

tefsir ehli қаşıда муһālefedür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

812.Cümle

bu bâbda kim ol peygamber kim kavmini 'işyānları cihetidin helāk kıldı ve ol du'ā bile barçasın tirgüzdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

812.1.Cümle bu bâbda kim ol peygamber kim kavmini 'işyānları cihetidin helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

812.2.Cümle

ol du'ā bile barçasın tirgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

813.Cümle

yüşādur yā uşmu'il yā hızkıl 'aleyhimü's-selām dipdürler.

*İç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

813.1.Cümle

yüşādur yā uşmu'il yā hızkıl 'aleyhimü's-selām dipdürler.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

813.1.1.Cümle

yüşādur yā uşmu'il yā hızkıl 'aleyhimü's-selām

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

814.Cümle

eşahh oldur kim hızkıl 'aleyhi's-selām bolğay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

814.1.Cümle eşahh oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

814.2.Cümle

hızkıl 'aleyhi's-selām bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

815.Cümle

ol vākı'a bu nev'dür kim hızkıl 'aleyhi's-selāmğa emr boldı kim ilyā şehriğa barıp küffārı dīnğa delalet kılğay ve ba'zı dārān digen şehri dipdürler.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

815.1.Cümle

ol vākı'a bu nev'dür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

815.2.Cümle

hızkıl 'aleyhi's-selāmğa emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:**

Kurallı Cümle

815.3.Cümle

ilyā şehriğa barıp küffārı dīnga delalet kılgay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

815. 4.Cümle ba'zı dārān digen şehri
dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

816.Cümle

hızkıł 'aleyhi's-selām emrni bu kavmğa terğib kıldı kabūl kılmadılar.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

816. 1.Cümle hızkıł 'aleyhi's-selām
emrni bu kavmğa terğib kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

816.2.Cümle

kabūl kılmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

817.Cümle

qahr-ı ilāhī kavmni t̄ā'ūn belāsığa mübtelā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

818.Cümle

kavm ol belā maḥlaşığa celā ihtiyār kıldılar çün mülkлерidin bir miqdār yol çıqtılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

818.1.Cümle

ķavm ol belā maķlaķıķa celā iķtiyār ķıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

818.2.Cümle

mülķleridin bir miķdār yol ķıķtıılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

819.Cümle

bir hāyil ün āsumāndın kilip barķası helāk boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

820.Cümle

ibni ‘abbās raķıyallahu ‘anh alarnı tōrt miķ dipdūr ve ķasan sikiz miķ ve vehb bin mūnebbih siksen miķ.

*Baķlı cümle. 2 cümleden oluķmaktadır:

820.1.Cümle

ibni ‘abbās raķıyallahu ‘anh alarnı tōrt miķ dipdūr

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

820.2.Cümle ķasan sikiz miķ ve vehb bin mūnebbih siksen miķ.[dipdūr]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

821.Cümle

her taķdīr bile ķün barķa helāk boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** 383

822.Cümle

kişi yok irdi kim alarnı defn kılğay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

822.1.Cümle

kişi yok irdi

Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

822.2.Cümle

alarnı defn kılğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

Kurallı Cümle

823.Cümle

islenip itleri sünekleridin ayrıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

824.Cümle

hızkıl 'aleyhi's-selām i'tikāfıdın çıkıp çün kavmğa ötüp ol hālını kördi köñlige riqkat bolup du'ā kıldı
kim yā rab bu halknı tirgüz.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

824.1.Cümle

hızkıl 'aleyhi's-selām i'tikāfıdın çıkıp çün kavmğa ötüp ol hālını kördi köñlige riqkat bolup du'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

824.2.Cümle

yā rab bu halknı tirgüz.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

825.Cümle du'âsı

müstecâb boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

826.Cümle

tiñri te'âlâ alarnı barçasın tirgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** 385

827.Cümle

bāvücūd bu ğarīb hāl ol ıavm gāhī hıızķīl ‘aleyhi’s-selām emriĝa muııı’ irdiler ve gāh imes irdiler.

*Baĝlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

827.1.Cümle bāvücūd bu ğarīb hāl ol ıavm gāhī hıızķīl ‘aleyhi’s-selām emriĝa muııı’ irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

827.2.Cümle

gāh imes irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

828.Cümle

mübārek hātırı alardın melūl bolup vaıandın ĥicret kılıp bābilĝa bardı ve anda müddetī bolup tiıri te‘ālā ĥükmin bütkerdi ve mübārek merıadın ĥille bile kūfe arasında hem dipdürler.

*Baĝlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

828.1.Cümle

mübārek hātırı alardın melūl bolup vaıandın ĥicret kılıp bābilĝa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

828.2.Cümle

anda müddetī bolup tiıri te‘ālā ĥükmin bütkerdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

828.3.Cümle mübārek merıadın ĥille bile kūfe arasında

hem dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

829.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām: hārūn ‘aleyhi’s-selām neslidindür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

830.Cümle

ba’zı anı idrīs dipdürler bu ma’nī bile kim anıñ rūhı ve haqıqatı bu şüret bile nākışlar 23 tekmīli üçün zuhūr kılmış bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

831.Cümle ba’zı hem müsellemler tutmaydurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

832.Cümle

rivāyetdür ki hızkıl ‘aleyhi’s-selāmdın soñra benī isrā’ıl arasında millet hayşıyyetidin köp bulğançuğluğ vākı’ boldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

832.1.Cümle rivāyetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

832.2.Cümle

hızkıl ‘aleyhi’s-selāmdın soñra benī isrā’ıl arasında millet hayşıyyetidin köp bulğançuğluğ vākı’ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

833.Cümle

ol nev’ kim mūsā ‘aleyhi’s-selām aradın çıktı ve tevrīt ahkāmı unut boldı ve envā’i bütler yasap ol kavm büt-perestlikke meşğül boldılar ve fışk ve ‘ışyanları haddin ötti ve haq te’ālā ilyās

‘aleyhi’sselāmnı alarnıñ hidāyeti üçün meb‘ūs kıldı ve ilyās ‘aleyhi’s-selām alarnı tıñrı te‘ālāğa delalet kıldı.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 7 cümleden oluşmaktadır:

833.1.Cümle ol

nev’ **Yapısına**

Göre: Basit

Cümle,

Yüklemine

Göre: Eylem

Cümlesi

Anlamına

Göre: Olumlu

Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

833.2.Cümle mūsā ‘aleyhi’s-

selām aradın çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

833.3.Cümle

tevrīt aḥkāmı unut boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

833.4.Cümle

envā’i bütler yasap ol ḳavm büt-perestlıkḳa meşğül boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

833.5.Cümle

fısq ve ‘ișyānları ḥaddın ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

833.6.Cümle

ḥaḳ te‘ālā ilyās ‘aleyhi’s-selāmın alarınḡ hidāyeti üçün meb‘ūs kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

833.7.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām aların tıḡrı te‘ālāğa delalet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

834.Cümle

hıḡ kişı ilyās ‘aleyhi’s-selām sözün ḡabūl kılmadı ve anıḡ ḡatli ḡaşıdıḡa meşḡūl boldılar.

*Baḡlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

834.1.Cümle

hıḡ kişı ilyās ‘aleyhi’s-selām sözün ḡabūl kılmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

834.2.Cümle anıḡ ḡatli ḡaşıdıḡa meşḡūl boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

835.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām emr-i ilāhī bile alarınḡ arasından ḡıḡtı taḡlar arasında maḡfī ma‘āş ötkerür irdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

835.1.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām emr-i ilāhī bile alarınḡ arasından ḡıḡtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

835.2.Cümle

taḡlar arasında maḡfī ma‘āş ötkerür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

836.Cümle

tā ol ki ba'lbek pādīşāhı bir 'azīm büt yasap atın ba'l koydı ve barça işde isti'ānet andın kıılır irdi ve siver oğlu haste boldı ve her niçe anıñ şöhetin istid'ā kıldı fāyide tapmadı.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

836.1.Cümle

tā ol ki ba'lbek pādīşāhı bir 'azīm büt yasap atın ba'l koydı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

836.2.Cümle

barça işde isti'ānet andın kıılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

836.3.Cümle

siver oğlu haste boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

836.4.Cümle

her niçe anıñ şöhetin istid'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

836.5.Cümle fāyide tapmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

837.Cümle

hāmkāre-i kıattāle-i ğarīb irdi benī isrā'ıldın yiti pādīşāhğa tigip irdi her birin bir hīle bile öltürüp yitmiş ferzend ol selāṭīndin hāşıl kıılmış irdi ve ilyās 'aleyhi's-selāmğa beğayet düşmen irdi ve anıñ kıatlığa köp sa'y kıılır irdi ve oğlanları şifāsığa şām vilāyetleri bütleridin istimdād üçün cemā'at-ı keşir yiberip irdi.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

837.1.Cümle

ḥāmkāre-i ḳattāle-i ğarīb irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

837.2.Cümle

benī isrāʾīldin yiti pādişāḥğa tigip irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

837.3.Cümle ilyās ‘aleyhi’s-selāmğa

beğayet düşmen irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

837.4.Cümle

anıñ ḳatliğa köp sa’y ḳılur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

837.5.Cümle

oğlanları şifāsığa şām vilāyetleri bütleridin istimdād üçün cemā’at-ı keşīr yiberip irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

838.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām çün alarğa uçrap didi kim iy nādān ḳavm bu cemādlar hīç nev’ nef’ ve zarar tigürgen imes aña maraž birgen ḥālīḳdın şifāsın tilemes siz. *Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

838.1.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām çün alarğa uçrap didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

838.2.Cümle

iy nādān ḳavm bu cemādlar hīç nev’ nef’ ve zarar tigürgen imes

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

838.3.Cümle

aña maraž birgen ħālıkdın şifāsın tilemes siz.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

839.Cümle

ķavmğa anıñ sözi heybetidin titretme tüşti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

840.Cümle

kilip pādişāhğa ayttılar kim kişiler yiberip ilyās ‘aleyhi’s-selāmnı kiltürürge ħüküm kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

840.1.Cümle

kilip pādişāhğa ayttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

840.2.Cümle

kişiler yiberip ilyās ‘aleyhi’s-selāmnı kiltürürge ħüküm kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

841.Cümle

ol ilge āsumāndın ot tüşüp küydiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

842.Cümle

niçe қатла бу nev’ küydiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

843.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām emr-i ilāhī bile ba’lbekge kilip yūnus ‘aleyhi’s-selām üyide qārār tuttı ve yūnus ‘aleyhi’s-selām tıfl irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

843.1.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām emr-i ilāhī bile ba’lbekge kilip yūnus ‘aleyhi’s-selām üyide qārār tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

843.2.Cümle

yūnus ‘aleyhi’s-selām tıfl irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

844.Cümle

niçe kündin soñra yene tağ ve deşt ‘azīmeti kıldı ve ol fevrde yūnus ‘aleyhi’s-selāmğa ecel yitip āhır boldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

844.1.Cümle niçe kündin soñra yene tağ ve deşt ‘azīmeti kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

844.2.Cümle

ol fevrde yūnus ‘aleyhi’s-selāmğa ecel yitip āhır boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

845.Cümle

yūnus ‘aleyhi’s-selām atası ilyās ‘aleyhi’s-selāmı tapıp iltimās kılıp ilyās ‘aleyhi’s-selām du‘ası bile yūnus ‘aleyhi’s-selām bedeniğa rûh kirip ihyā zümresiğa kirdi ve ilyās ‘aleyhi’s-selām ‘acüzeler üyleride mañfı yörür irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

845.1.Cümle

yūnus ‘aleyhi’s-selām atası ilyās ‘aleyhi’s-selāmnı tapıp iltimās kılp ilyās ‘aleyhi’s-selām du‘ası
bile yūnus ‘aleyhi’s-selām bedenîḡa rūḡ kirip iḡyā zūmresiḡa kirdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

845.2.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām ‘acūzeler üyleride maḡfî yörür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

846.Cümle

çūn ḡavm nādānlıḡıdın melūl boldı du‘ā kıldı üç yıl ilge yaḡın yaḡmadı ve ‘azīm ḡaḡḡ boldı.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

846.1.Cümle

çūn ḡavm nādānlıḡıdın melūl boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

846.2.Cümle

du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

846.3.Cümle

üç yıl ilge yaḡın yaḡmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

846.4.Cümle

‘azīm ḡaḡḡ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

847.Cümle

bu esnāda elyesa‘ ‘aleyhi’s-selām ilyās ‘aleyhi’s-selāmğa refîk boldı ve ol yiğit irdi ve ilyās ‘aleyhi’s-selām ulğayıp irdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

847.1.Cümle

bu esnāda elyesa‘ ‘aleyhi’s-selām ilyās ‘aleyhi’s-selāmğa refîk boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

847.2.Cümle

ol yiğit irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

847.3.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selām ulğayıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

848.Cümle

yene emr-i ilāhī bile kavm arasığa kirip didi yıllardur kim bu cemādları perestiş kıladur siz.

*İç içe birleşik cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

848.1.Cümle

yene emr-i ilāhī bile kavm arasığa kirip didi yıllardur kim bu cemādları perestiş kıladur siz.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

848.1.1.Cümle

yıllardur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

848.1.2.Cümle

bu cemādları perestiş kıladur siz.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

849.Cümle

bularğa şefā'at kılıñ kim sizge yağın yağsun ve illā ĩmān kiltürün min tiñri te'ālāğa münācāt kılay tā yağın yağsun.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

849.1.Cümle

bularğa şefā'at kılıñ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

849.2.Cümle sizge

yağın yağsun

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

849.3.Cümle

illā ĩmān kiltürün

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

849.4.Cümle min tiñri te'ālāğa münācāt kılay tā

yağın yağsun.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

850.Cümle

ķabūl ķıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

851.Cümle alar şefā'atıdın yübūset köprek bolğay ilyās 'aleyhi's-selām du'āsıdın yağın yağıp ĥubūbāt kögerdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

851.1.Cümle

alar şefā'atıdın yübūset köprek bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

851.2.Cümle

ilyās 'aleyhi's-selām du'āsıdın yağın yağıp hūbūbāt kögerdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

852.Cümle

küffār va'değa vefā kılmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

853.Cümle

ilyās 'aleyhi's-selāmğa ol gümrahlar ihtilātıdın melālet artқandın soñ elyesa' 'aleyhi's-selāmı öz hilāfetiğa ta'yın kılıp halāyık közidin mahfı boldı ve tiñri te'ālā anı 'izzet kıbābıda ildin meşūr asraptur.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

853.1.Cümle ilyās 'aleyhi's-selāmğa ol gümrahlar ihtilātıdın melālet artқandın soñ elyesa' 'aleyhi's-selāmı öz hilāfetiğa ta'yın kılıp halāyık közidin mahfı boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

853.2.Cümle

tiñri te'ālā anı 'izzet kıbābıda ildin meşūr asraptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

854.Cümle

baħr u ber dermāndeleriğa dest-gırılıq kılur ve hālā tirigdür.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

854.1.Cümle baħr u ber dermāndeleriġa dest-g'irliħ kılur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

854.2.Cümle

ħālā tirigdūr.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

855.Cümle

andaħ ki ħızır 'aleyhi's-selām vallahu te'ālā a'lem ve müddet-i da'veti bir kişi anıı ħīniġa kirdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

856.Cümle

elyesa' 'aleyhi's-selām: benī isrā'īl enbiyāsıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

857.Cümle

atasını aħtūb dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

858.Cümle

anıı işi diħkānlıħ irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

859.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selāmğa vahy yitti kim anı velī’ahdın kıl.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

859.1.Cümle

ilyās ‘aleyhi’s-selāmğa vahy yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

859.2.Cümle

anı velī’ahdın kıl.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

860.Cümle

ol hāzret anın terbiyetiga meşgūl boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

861.Cümle

işi ilge hilāfetka yitti ve müddetī benī isrā’īlni haq te’ālāğa da’vet kıldı ve andın hāriq-ı ‘ādāt ve mu’cizāt köp vākı’ boluptur.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

861.1.Cümle

işi ilge hilāfetka yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

861.2.Cümle

müddetī benī isrā’īlni haq te’ālāğa da’vet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

861.3.Cümle

andın hāriq-ı ‘ādāt ve mu’cizāt köp vākı’ boluptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

862.Cümle ol cümledin biri bu kim birev üyige mihmān boldı ve ol mīzbānğa ferzend ārzūsı irdi ve bolmas irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

862.1.Cümle

ol cümledin biri bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

862.2.Cümle birev üyige

mihmān boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

862.3.Cümle

ol mīzbānğa ferzend ārzūsı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

862.4.Cümle bolmas irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemine Göre:** Kurallı Cümle

863.Cümle

anıñ du'ası bile tiñri te'ālā aña ferzend birdi ve ol ferzendığa niçe vaqtdın soñra ecel yitti yene anıñ du'ası bile rūh bedeniğa kirip köp vaqt tirildi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

863.1.Cümle

anıñ du'ası bile tiñri te'ālā aña ferzend birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

863.2.Cümle

ol ferzendığa niçe vaqtdın soñra ecel yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

863.3.Cümle

anıñ du'ası bile rūh bedeniğa kirip köp vaqt tirildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

864.Cümle bu nev'

mu'cizâtı köptür.

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

865.Cümle

bāvücūd bu nev' hālāt benī isrā'īl gāhī münkād irdiler gāhī yok.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

865.1.Cümle

bāvücūd bu nev' hālāt benī isrā'īl gāhī münkād irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

865.2.Cümle gāhī yok.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

866.Cümle

hātırı ol ildin tarıkıp zülkiflni öz hilāfetiga ta'yīn kıldı ve özi münācāt kılip tiñri te'ālāğa vāşıl boldı ve bu murādın tiñri te'ālā hāşıl kıldı.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

866.1.Cümle

hātırı ol ildin tarıkıp zülkiflni öz hilāfetiga ta'yīn kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

866.2.Cümle

özi münācāt kılip tiñri te'ālāğa vāşıl boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

866.3.Cümle

bu murādın tiñri te‘ālā hāşıl kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

867.Cümle

zülkifl ‘aleyhi’s-selām bābıda ihtilāf köptür.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

868.Cümle

ba‘zı anı hızkıl dipdürler ve eyyüb ‘aleyhi’s-selāmnıñ oğlıdur ve atı bişr ve eger bu rivāyetlerdin her kıysı rāst bolsa elyesa‘ zamānıdın yırak tüşer.

*Bağlı cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

868.1.Cümle

ba‘zı anı hızkıl dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

868.2.Cümle

eyyüb ‘aleyhi’s-selāmnıñ oğlıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

868.3.Cümle

atı bişr ve eger bu rivāyetlerdin her kıysı rāst bolsa elyesa‘ zamānıdın yırak tüşer.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemine **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

868.3.1.Cümle

atı bişr ve eger bu rivāyetlerdin her kıysı rāst bol/sa

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

869.Cümle

ol eşaḥḥ rivāyet bile elyesa' bin aḥṭūb 'aleyhi's-selāmğa vaşīdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

870.Cümle bu laḳab bile mūlaḳḳab bolğanıda

aḳvāl köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

871.Cümle

bu muhtaşarda iki kavı bile ihtışār kıılır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

872.Cümle

biri ol kim elyesa'nın veşâyāsığa benī isrā'ılın tınrı te'ālāğa delālet kıılmağıda mūsā 'aleyhi'sselām dīninin revācıda ve tevrīt aḥkāmının icrāsıda ve ta'līmide 3 mütekeffil boldı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

872.1.Cümle

biri ol[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

872.2.Cümle

elyesa'nın veşâyāsığa benī isrā'ılın tınrı te'ālāğa delālet kıılmağıda mūsā 'aleyhi's-selām dīninin revācıda ve tevrīt aḥkāmının icrāsıda ve ta'līmide mütekeffil boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

873.Cümle

yene bir kavı ol kim tınrı te'ālā anı bir kāfir pādışāh da'vetiğa emr kııldı kim atı ken'ān idi.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

873.1.Cümle

yene bir kavı ol[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

873.2.Cümle

kınrı te'ālā anı bir kāfir pādışāh da'vetiğa emr kııldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

873.3.Cümle atı ken'ān idi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

874.Cümle

ol ayttı kim mindin köp'ışyān vāqı' boluptur sözüñ bile ĩmān qabūl kılsam ni biley kim tiñri te'ālā
qaşıda qabūl bar mu yā yoq.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

874.1.Cümle

ol ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

874.2.Cümle

mindin köp'ışyān vāqı' boluptur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

874.3.Cümle

sözüñ bile ĩmān qabūl kılsam ni biley

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

874.3.1Cümle

sözüñ bile ĩmān qabūl kılsam

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

874.4.Cümle

tiñri te'ālā qaşıda qabūl bar mu

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

874.5.Cümle yok.[mu]

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

875.Cümle

meger sin haq te'ālā rahmetiğa kefil bolğay sin kim min köñül tinçi bile ĩmān kiltür gey min.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

875.1.Cümle

meger sin haq te'ālā rahmetiğa kefil bolğay sin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

875.2.Cümle

min köñül tinçi bile ĩmān kiltür gey min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

876.Cümle

zülkifl 'aleyhi's-selām ken'ānğa kefil boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

877.Cümle

ken'ān haqı bitip birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

878.Cümle

ol ĩmān qabūl kılıp salṭanat terkin tutup tıñrı 'ibādetiğa meşğūl boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

879.Cümle

çün ecel yitti ol haqını vaşıyyet kıldı kim anıñ bile defn qılğaylar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

879.1.Cümle

çün ecel yitti ol haṭnı vaşıyyet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

879.2.Cümle

anın bile defn kılgaylar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

880.Cümle

rivāyet budur kim ḥaḳ te'ālā peygamberi kefāleti cihetidin ken'āṅa raḥmet kılıp behişt neşīb kıldı
ve bir melekge emr kıldı kim ol ḥaṭ bile ilge zāhir bolup ken'ān beşāretin yitkürdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle.

880.1.Cümle rivāyet budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

880.2.Cümle ḥaḳ te'ālā peygamberi kefāleti cihetidin ken'āṅa raḥmet kılıp
behişt neşīb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

880.3.Cümle bir

melekge emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

880.4.Cümle

ol ḥaṭ bile ilge zāhir bolup ken'ān beşāretin yitkürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

881.Cümle

ķavm ol ĥāldin mūte'eśśir bolup īmān ķabūl ķılıp anıķ risāletīķa i'tirāf ķıldılar ve ba'zı dipdūrler kim i'tirāf ehliniķ īmānlarıķa hem ķabūl üçün kefīl boldı. *Baķlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

881.1.Cümle

ķavm ol ĥāldin mūte'eśśir bolup īmān ķabūl ķılıp anıķ risāletīķa i'tirāf ķıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

881.2.Cümle

ba'zı dipdūrler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

881.3.Cümle

i'tirāf ehliniķ īmānlarıķa hem ķabūl üçün kefīl boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

882.Cümle

ķün işi tiķri te'ālā rahmetīķa i'timādıdın bu nev' işlerge kefālet irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

883.Cümle

bu laķab bile meşhūr boldı ve müddet ķavmi hidāyetīķa iştiķāl ķörgüzüp 'ālem-i fānīķa vedā' ķıldı.

*Baķlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

883.1.Cümle

bu laķab bile
meşhūr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

883.2.Cümle

müddet ķavmi hidāyetīķa iştiķāl ķörgüzüp 'ālem-i fānīķa vedā' ķıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

884.Cümle

işmuyel ‘aleyhi’s-selām: ‘ālī-şān peygamberdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

885.Cümle

zülkifl ötkendin sonra niçe ıarnğaça benī isrā’īl arasında peygamber meb’ūs bolmadı ve e’ādī ğālib bolup alarnıñ aıhvāliğa köp fütür yüzlendi ve ıatlı ve esīr ve tārāc kördiler ve düşmenlerin sekīne tābūtıdın niçe peygamberzāde ve melikzāde bile tārāc ve esīr ittiler.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

885.1.Cümle

zülkifl ötkendin sonra niçe ıarnğaça benī isrā’īl arasında peygamber meb’ūs bolmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

885.2.Cümle

e’ādī ğālib bolup alarnıñ aıhvāliğa köp fütür yüzlendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

885.3.Cümle

ıatlı ve esīr ve tārāc kördiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

885.4.Cümle

düşmenlerin sekīne tābūtıdın niçe peygamberzāde ve melikzāde bile tārāc ve esīr ittiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

886.Cümle

qavm tazarru' kılıp özlerige bir pişvā tilediler irse tiñri te'ālā işmuyel 'aleyhi's-selāmnı meb'ūs kıldı ve anıñ bi'seti zamānıda 'ālī imām tiñri raḥmetiğa bardı kim qavmniñ qabz ve baştı anıñ iligide irdi.

*Şartlı birleşik cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

886.1.Cümle

qavm tazarru' kılıp özlerige bir pişvā tilediler irse tiñri te'ālā işmuyel 'aleyhi's-selāmnı meb'ūs kıldı

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

886.1.1Cümle

qavm tazarru' kılıp özlerige bir pişvā tilediler irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

886.2.Cümle anıñ bi'seti zamānıda 'ālī imām tiñri
raḥmetiğa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

886.3.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle
kavminin kabz ve başı anın iligide irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

887.Cümle

kavm işmuyeldin pādīshāh istid'ā kıldılar ve ol ilhām mūcibi bile şārekīnīdīn didi ki tālūtka meşhūrdur
tinri te'ālā sizge pādīshāhlıkka taqdīr kılıpdur.

*Bağlı cümle,sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle.

887.1.Cümle

avm işmuyeldin pādīshāh istid'ā kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

887.2.Cümle

ol ilhām mūcibi bile şārekīnīdīn didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

887.3.Cümle tālūtka

meşhūrdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

887.4.Cümle

tinri te'ālā sizge pādīshāhlıkka taqdīr kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

888.Cümle

kavm 'ār kıldılar kim bu vaqtkaça saltanat yehūdā neslidin irdi ve şārek ibni yāmin neslidin irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

888.1.Cümle

kavm 'ār kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

888.2.Cümle bu vaqtқаça salţanat

yehūdā neslidin irdi **Yüklemine Göre:**

Ad Cümlesi

888.3.Cümle

şārek ibni yāmin neslidin irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.Cümle

işmuyel ‘aleyhi’s-selām didi kim taqdīr budur kim anıñ salţanatı vaqti yitkeç ƣuddus tağı müddetlerdür ki teskīn tapıpdur otsız ƣaynay başlağay ve sekīne tābūtı kim ƣarnlardur ğāyib bolğay āşikār bolğay ve hāl ol kim bular vuƣū‘ taptı ve işmuyel ‘aleyhi’s-selām tālūtı salţanat emriğā mensüb ƣıldı.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle.

889.1.Cümle

işmuyel ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.2.Cümle taqdīr

budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.3.Cümle anıñ salţanatı vaqti yitkeç ƣuddus tağı

müddetlerdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.4.Cümle teskīn

tapıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.5.Cümle otsız

ķaynay başlaķay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.6.Cümle

sekīne tābūtı kim ķarnlardur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.7.Cümle ğāyib

bolķay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.8.Cümle āşikār

bolķay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889.9.Cümle

ķāl ol kim bular vuķū‘ taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

889. 10.Cümle işmuyel ‘aleyhi’s-selām

ķālūtın salķanat emriķa mensūb ķıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

890.Cümle

ķavm dađı ķabūl ķıldılar ve ol vaķtda filistīn mūlki cālūtnıı istīlāsıdın benī isrā'īl ol yirge yitip irdi kim barķa ķulm ķōrerler irdi.

*Bađlı cūmle ve ķi'li birleřik cūmle. 3 cūmleden oluřmaktadıř:

890. 1.Cūmle ķavm dađı ķabūl ķıldılar

Yapısına Gōre: Basit Cūmle, **Yūklemine Gōre:** Eylem Cūmlesi **Anlamına Gōre:** Olumlu Cūmle
Yūklemin Yerine Gōre: Kurallı Cūmle

890.2.Cūmle

ol vaķtda filistīn mūlki cālūtnıı istīlāsıdın benī isrā'īl ol yirge yitip irdi **Yapısına**

Gōre: Basit Cūmle, **Yūklemine Gōre:**

Yūklemin Yerine Gōre: Kurallı Cūmle

890.3.Cūmle

barķa ķulm ķōrerler irdi.

Eylem Cūmlesi **Anlamına Gōre:** Olumlu Cūmle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

891.Cümle

sonra alarğa cizye ta'yîn kılıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

892.Cümle

işmuyel 'aleyhi's-selām tālūtnı cālūt def'iğa emr kıldı ve tālūt siksen min çirig bile 'azīmet filistīnğa kıldı ve anıñ sipāhı cālūt vehmidin beyābānda susızlığ ve ısığ havā şiddetidin müteferriķ bolup üç yüz kişi bile cālūtķa yitişti ve cālūt anıñ allıda sipāh tüzetmekge 'ār kılıp yalguz meydānğa kirdi ve tālūt dāvud 'aleyhi's-selāmğa kızın birür va'desi kıldı ve anı utru yiberdi.

*Bağlı cümle. "ve" bağlamaedatıyla bağlı 6 cümleden oluşmaktadır:

892.1.Cümle

işmuyel 'aleyhi's-selām tālūtnı cālūt def'iğa emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

892.2.Cümle

tālūt siksen min çirig bile 'azīmet filistīnğa kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

892.3.Cümle anıñ sipāhı cālūt vehmidin beyābānda susızlığ ve ısığ havā şiddetidin müteferriķ bolup üç yüz kişi bile cālūtķa yitişti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

892.4.Cümle cālūt anıñ allıda sipāh tüzetmekge 'ār kılıp yalguz

mejdānğa kirdi **Yapısına Göre:** Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle, **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Kurallı Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

892.5.Cümle

ṭālūt dāṣud ‘aleyhi’s-selāmğa kızın birür va‘desi kıldı

892.6.Cümle aña utru yiberdi.

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre:

893.Cümle

dāṣud ‘aleyhi’s-selām cālūtnı helāk kıldı ve cālūtnı hem kelbās dirler benī isrā’īl feth tapıp cālūt
‘azīm çiriginiñ emvālın tazarru’ kıldılar ve işmuyel ‘aleyhi’s-selāmınñ yaşı ilig ikige yitkende
‘ālemdin ötti ve on iki yıl qavm arasında nübüvvet kıldı ve merqadin dirler ki sāvededür.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle.

893.1.Cümle

dāṣud ‘aleyhi’s-selām cālūtnı helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

893.2.Cümle cālūtnı

hem kelbās dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

893.3.Cümle

benī isrā’īl feth tapıp cālūt ‘azīm çiriginiñ emvālın tazarru’ kıldılar

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

893.4.Cümle

işmuyel ‘aleyhi’s-selāmnın yaşı ilig ikige yitkende ‘ālemdin ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

893.5.Cümle

on iki yıl kavm arasında nübüvvet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

893.6.Cümle merķadin

dirler **893.7.Cümle**

sāvededür.

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre:

894.Cümle

dāvud bin iṣā ‘aleyhi’s-selām: yehūdā evlādıdır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

895.Cümle

anın zikri icmāli bile ötti cüz’ī tafṣīl zarūrdur.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

895.1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle, **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Kurallı Cümle
anır zikri icmāli bile ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

895.2.Cümle

cüz'ī tafşīl zarūrdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

896.Cümle

eşmūil 'aleyhi's-selām zikri dağı anır zikride lāzım kilür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

897.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selāmnır aḥvālınır tafşīli bu kim ṭşānır on üç oğı bar irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

897.1.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selāmnır aḥvālınır tafşīli bu[dur]

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklem

Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Basit Cümle,

Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi **Yerine Göre:**

897.2.Cümle

İşānır on üç oğlu bar irdi.

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Yüklem **Yerine Göre:**

898.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām barçadın kiçikrek irdi ve haķır cūsseraķ irdi ve kerīh manzarraķ.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

898.1.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām barçadın kiçikrek irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

898.2.Cümle

haķır cūsseraķ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

898.3.Cümle

kerīh manzarraķ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

899.Cümle

İşā anı şubānlıķķa ta’yīn kılıp irdi ve aņa ‘acīb hālāt müşāhade bolur irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

899.1.Cümle

İşā anı şubānlıķķa ta’yīn kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

899.2.Cümle

aḡa ‘acīb ḡālāt müṣāhade bolur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

900.Cümle

çün işmuyel ‘aleyhi’s-selām kelbās uruşıḡa ṭālūtnı muḡarrar kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

901.Cümle

vaḡy kıldı kim cālūtnıḡ ḡatlı ṭṣā evlādıdın ol biriniḡ iligidedür kim fülān zırh anıḡ boyıḡa rāstdur.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

901.1.Cümle

vaḡy kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

901.2.Cümle

cālūtnıḡ ḡatlı ṭṣā evlādıdın ol biriniḡ iligidedür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

901.3.Cümle

fülān zırh anıḡ boyıḡa rāstdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

902.Cümle

işmuyel ‘aleyhi’s-selām ṭṣānıḡ evlādın tilep on iki aḡa ininiḡ boyıḡa rāst kilmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

903.Cümle

İşāğa ayttı kim yene oğluñ bar ise kiltür.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

903.1.Cümle

İşāğa ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

903.2.Cümle

yene oğluñ bar ise kiltür.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

903.2.1.Cümle

yene
oğluñ bar /ise

Yapısına Göre: Şartlı Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

904.Cümle

İşā ayttı kim bir oğlum bar kim koy küter ammā aña bu iş kâbiliyyeti yoktur anı tilemek bîfāyidedür.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle.

904.1.Cümle

İşā ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

904.2.Cümle

bir
oğlum bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

904.3.Cümle

ķoy k ter

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

904.4.Cümle

an  bu i    biliyyeti yoktur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

904.5.Cümle

anı tilemek b -f yided r.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

905.Cümle

i muyel ‘aleyhi’s-sel m körgeç bildi kim nübüvvet Ő  katini     arıdur.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

905.1.Cümle

i muyel ‘aleyhi’s-sel m körgeç bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

905.2.Cümle

nübüvvet Ő  katini     arıdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

906.Cümle

anı  bile m l     kılıp didi kim singe    a v li din   ar b     r h   ma’  m bolur mu.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

906.1.Cümle

anı  bile m l     kılıp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

906. 2.Cümle singe öz aḥvālīḡdin
ḡarīb āśār hīḡ ma'lūm bolur mu.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

907.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selām ayttı kim bolur. *Ki'li
birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

907. 1.Cümle dāvud 'aleyhi's-selām
ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

907.2.Cümle bolur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

908.Cümle

şerḡını sordı irse köp ḡarīb āśār beyān kıldı ve ol cümledin biri bu kim didi ki bir taş minīḡ bile
tekellūm kıldı kim min ol taş min kim minīḡ bile hārūn 'aleyhi's-selām fūlān düşmenini helāk 7 kıldı
ve min ol taşnı alıp tobraḡa saldıḡ yene iki taş hemol destūr bile biri mūsā 'aleyhi's-selām biri
ibrāhīm 'aleyhi's-selām düşmenini öltürüp biz.

*Şartlı birleşik cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 7 cümleden oluşmaktadır:

908.1.Cümle

şerḡını sordı irse köp ḡarīb āśār beyān kıldı

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

908.1.1.Cümle

şerḡını sordı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

908.2.Cümle

ol cümledin biri bu kim didi

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

908.2.1.Cümle bu

kim

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

908.3.Cümle

bir taş minin bile tekellüm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

908.4.Cümle

min ol taş min kim minin bile hārūn ‘aleyhi’s-selām fūlān düşmenini helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

908.5.Cümle

min ol taşnı alıp tobrağa saldım

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

908.6.Cümle

iki taş hemol destür bile biri mūsā ‘aleyhi’s-selām biri ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām düşmenini öltürüp biz.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

909.Cümle

bizni dağı köter dip ayttılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

910.Cümle

alarnı hem tobrağa salıp salğandın sonra üçelesi taş bir boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

911.Cümle

işmuyel ‘aleyhi’s-selām dāvud ‘aleyhi’s-selāmğa nübüvvet ve salṭanat beşāretin birip ṭālūt kaşığa kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

912.Cümle

ṭālūt küyevligi ve mülk şirketi va‘desi birip dāvud ‘aleyhi’s-selām cālūt meydānığa kirip ol taşnı anı atıp ḳādir ḳudreti bile anı helāk ḳılıp cālūt benī isrā’īlğa maḡlūb boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

913.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām ṭālūt va‘deleriġa vefā tiledi.

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

914.Cümle

ṭālūt köp ḥizmet buyurġandın soġra kızın aġa birdi ve benī isrā’īl ḳaşıda dāvud ‘aleyhi’s-selāmnıġ ‘izz ü şerefi arttı ve ṭālūt vehmdin peşīmān bolup dāvud ‘aleyhi’s-selām ḳaşıdıġa bil baġladı.

*Baġlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

914.1.Cümle ṭālūt köp ḥizmet buyurġandın soġra

kızın aġa birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

914.2.Cümle

benī isrā’īl ḳaşıda dāvud ‘aleyhi’s-selāmnıġ ‘izz ü şerefi arttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

914.3.Cümle ṭālūt vehmdin peşīmān bolup dāvud ‘aleyhi’s-selām

ḳaşıdıġa bil baġladı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

915.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām andın ḳaçıp maḥfī yörür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

916.Cümle

ṭālūt köp kişi anıġ tapmaġıġa ta’yīn ḳılır irdi kim öltürgey.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

916.1.Cümle

ṭālūt köp kişi anıñ tapmağığa ta'yīn qılur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

916.2.Cümle öltürgey.

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

917.Cümle

benī isrā'īl 'ulemā ve aḥbārın qatlğa yitkürdi kim bu ṭāyifedin hīç kişi qalmadı ve bu iş vuḳū'ıdın soñra nādim bolup perīṣān-ḥāl gūr-istānlar kizer irdi kim ni qılsam tiñri te'ālā tevbemni qabūl qılğay.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

917.1.Cümle

benī isrā'īl 'ulemā ve aḥbārın qatlğa yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

917.2.Cümle

bu ṭāyifedin hīç kişi qalmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

917.3.Cümle

bu iş vuḳū'ıdın soñra nādim bolup perīṣān-ḥāl gūr-istānlar kizer irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

917.4.Cümle

ni qılsam tiñri te'ālā tevbemni qabūl qılğay.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

917.4.1.Cümle ni

qıl/sam

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

918.Cümle

bir müstecābü'd-da'va za'tfe ıalıp irdi aña tevessül kılop hālin didi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

918.1.Cümle

bir müstecābü'd-da'va za'tfe ıalıp irdi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

918.2.Cümle

anı tevessül kılıp hâlin didi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

919.Cümle

ol işmuyel 'aleyhi's-selâm kabri başığa barıp du'â kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

920.Cümle

işmuyel 'aleyhi's-selâm kabridin çıkıp ayttı kim anı cihād kılsañ kim on oğluñ ileyiñde şehīd bolsalar
sonra özün şehādet tapıp tıñrı te'ālā tevbeñni kabūl kılğay dip yine kabriğa kirdi.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle.

920.1.Cümle

işmuyel 'aleyhi's-selâm kabridin çıkıp ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

920.2.Cümle

anı cihād kılsañ on oğluñ ileyiñde şehīd bolsalar sonra özün şehādet tapıp tıñrı te'ālā tevbeñni
kabūl kılğay dip yine kabriğa kirdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

920.2.1.Cümle anı

cihād kılsañ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

920.2.2.Cümle

on oğluñ ileyiñde şehīd bolsalar

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.Cümle

ķabri bütö ve řālüt işmuyel 'aleyhi's-selām buyruğını becā kiltürüp andın kaçıp benī isrā'īl andın ĥalāş boldılar ve bu ĥāldin soğra dāvud 'aleyhi's-selām nübüvvet-i bülend pāyesi bilen saltanat pirāyesiđa müşerref boldı ve anığ řānıda bu āyet kildi kim *yā dāvude innā ce'alnāke ĥalīfeten fi'l-arzı feĥküm beyne'n-nāse bi'l-ĥaķķı* ve dirler ki 'āzameti bir yirge yitti kim dört miğ kişı kişe anja nigāĥ-bānılıđ kılurlar irdi ve mu'cizātıdın biri ĥasen şavtdur kim ĥaķ te'ālā anja naşīb kıldı kim kaçan ol şavt bile okusa irdi vuĥş u şayr ve cinn ü ins yığılıp bī-ĥāl bolurlar irdi.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle.

921.1.Cümle

ķabri bütö

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.2.Cümle

řālüt işmuyel 'aleyhi's-selām buyruğını becā kiltürüp andın kaçıp benī isrā'īl andın ĥalāş boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.3.Cümle bu ĥāldin soğra dāvud 'aleyhi's-selām nübüvvet-i bülend pāyesi bilen saltanat pirāyesiđa müşerref boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.4.Cümle

anığ řānıda bu āyet kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.5.Cümle *yā dāvude innā ce'alnāke ĥalīfeten fi'l-arzı feĥküm beyne'n-nāse bi'l-ĥaķķı* ve dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.6.Cümle

'āzameti bir yirge yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.7.Cümle

tört miñ kişi kiçe aña nigāh-bānlıǵ kılurlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.8.Cümle

mu'cizātıdın biri ḥasen şavtdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.9.Cümle

ḥaḳ te'ālā aña naşīb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.10.Cümle

kaçan ol şavt bile oḳusa irdi vuḥş u ṭayr ve cinn ü ins yığılıp bī-ḥāl bolurlar irdi.

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

921.10.1.Cümle kaçan ol

şavt bile oḳusa irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

922.Cümle

ol gāhlar özge libās kiyip tanımas ildin istifsārlar kılur irdi kim dāvud sizin bile niçük ma'āş kılatur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

922.1.Cümle

ol gāhlar özge libās kiyip tanımas ildin istifsārlar kılur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

922.2.Cümle

dāvud sizin bile niçük ma'āş kıladur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

923.Cümle bir kün aña mesmū' boldı kim dāvud 'aleyhi's-selāmnıñ 'aybı budur kim beytū'l-māldın ma'āş ötkeredür.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

923.1.Cümle bir kün aña mesmû' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

923.2.Cümle dāvud 'aleyhi's-

selāmnıñ 'aybı budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

923.3.Cümle beytū'l-māldın ma'āş ötkeredür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

924.Cümle

müte'eśsir bolup tiñri te'ālādın bir şan'at istid'āsı kıldı kim vech-i ma'āş andın hāşıl kılğay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

924.1.Cümle

müte'eśsir bolup tiñri te'ālādın bir şan'at istid'āsı kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

924.2.Cümle vech-i ma'āş

andın hāşıl kılğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

925.Cümle

tiñri te'ālā zırh-gırlik şan'atın aña kerāmet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

926.Cümle

yene bir mu'cizesi bu irdi kim zırh-gîrlikige hâcet-i efzâr yok irdi kim timür iligide mûm dik yumşar irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

926.1.Cümle

yene bir mu'cizesi bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

926.2.Cümle

zırh-gîrlikige hâcet-i efzâr yok irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

926.3.Cümle timür iligide mûm

dik yumşar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

927.Cümle

yasalgandın sonra öz hâliğa barur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

928.Cümle

rivāyetdür kim her kaçan tesbîh ve tehlîlğa meşğûl bolsa irdi tağ ve taş ve devāb u eşcār anıñ muvāfaqatığa tesbîhğa iştiğāl kılurlar irdi ve ol evkâtın dört kısım kılur irdi.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve Bağlı cümle.

928.1.Cümle rivāyetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

928. 2.Cümle her kaçan tesbîh ve tehlîlğa meşğûl bolsa irdi tağ ve taş ve devāb u eşcār anıñ muvāfaqatığa tesbîhğa iştiğāl kılurlar irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

928.2.1.Cümle her kaçan tesbîh ve tehlîlğa

meşğûl bolsa irdi **Yapısına Göre:** Şartlı

Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu

Cümle Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

928.3.Cümle

ol evkâtın tört kısım kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

929.Cümle bir kün ‘ulemâ bile şöhet tutup ders ve ta’lîmğa meşğûl bolur irdi ve yene bir kün
quzzâ mesnediğa oturup halâyık kazâyâsın bir biridin ötkerür irdi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

929.1.Cümle

bir kün ‘ulemâ bile şöhet tutup ders ve ta’lîmğa meşğûl bolur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

929.2.Cümle yene bir kün quzzâ mesnediğa oturup halâyık kazâyâsın bir

biridin ötkerür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

930.Cümle

yene bir kün öz haremleri bile zîst kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

931.Cümle yene bir kün münâcâtda dir irdi kim yâ rab siniñ hâzretiñde ni nev’ ma’âş kılsam kim
singe müstahsen tüşgey.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

931.1.Cümle

yene bir kün münâcâtda dir irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

931.2.Cümle

yā rab sinin ḥaẓretiṇde ni nev' ma'āṣ kılısam kim singe müstaḥsen tüşgey.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

931.2.1.Cümle

yā rab sinin ḥaẓretiṇde ni nev' ma'āṣ kılısam

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

932.Cümle

ḥiṭāb kilür irdi kim mini köp yād kıl ve mini sivgenlerni siv ve ḥalāyıkka öz nefsiṅğa ḥükm kılğan dik kıl ve ğāyib ḳardaşın firāşıdın muḥteriz bol.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

932.1.Cümle

ḥiṭāb kilür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

932.2.Cümle

mini köp yād kıl

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

932.3.Cümle

mini sivgenlerni siv

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

932.4.Cümle ḥalāyıkka öz nefsiṅğa ḥükm

kılğan dik kıl

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

932. 5.Cümle ğāyib

ḳardaşın firāşıdın muḥteriz bol.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

933.Cümle

menķūldür kim benī isrā'īl 'ulemāsı bir kūn didiler kim āyā hīç bendeġa bir kūn ötkey mü kim andın zelletī vüçūdķa kilmegey.

*Ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

933. 1.Cümle menķūldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

933.2.Cümle

benī isrā'īl 'ulemāsı bir kūn didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

933.3.Cümle āyā hīç bendeġa bir

kūn ötkey mü

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

933.4.Cümle andın zelletī vüçūdķa kilmegey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

934.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selām didi mindin 'ibādet kıılır kūn kilmegey ve bu ħayāl bile 'ibādet kūni işge meşġūl boldı.

*İç içe birleşik cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

934.1.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selām didi mindin 'ibādet kıılır kūn kilmegey

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

934.1.1.Cümle mindin ‘ibādet

kılur kün kilmegey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

934.2.Cümle

bu hayāl bile ‘ibādet küni işge meşgūl boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

935.Cümle

kördi kim bir ğarīb renklig ferişte çırāylıg irdi revzendin kirip anıñ qaşığa kındı.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

935.1.Cümle kördi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

935.2.Cümle

bir ğarīb renklig ferişte çırāylıg irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

935.3.Cümle revzendin kirip anıñ

qaşığa kındı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

936.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selāmğa kılğan hayālını unutturdılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

937.Cümle

ol kuşnı tutarğa meyl kılgaç ol kuş revzendin çıkıp tamğa kındı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

938.Cümle dāvud ‘aleyhi’s-selām anı tutmağa
tamğa çıktı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

939.Cümle

her yan köz salurda kim kuş kıyan bardı ikin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

940.Cümle

közi şavma'ası yanıdağı bustānğa tüşti kim bir cemīle ğusl kıladur irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

940.1.Cümle

közi şavma'ası yanıdağı bustānğa tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

940.2.Cümle

bir cemīle ğusl kıladur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

941.Cümle

hātırı beğāyet māyil boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

942.Cümle

tefaḥḥuş kılgandın soñ bildi kim ūryānıñ menkūḥasıdur ve ūryā 7 dāvud 'aleyhi's-selāmnıñ şavāb atlığ inisi bile belkā şehriniñ muḥāşarasığa meşğūl irdi ve kıavmda mūte'ayyin kışı irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

942.1.Cümle

tefaḥḥuş kılgandın soñ bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Olumlu

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

942.2.Cümle

ûryânın menkûhasıdur

Anlamına Göre: Cümle

942.3.Cümle ûryâ dâvud ‘aleyhi’s-selâmnın şavâb atlığ inisi bile belkâ şehrinin muhâşarasığa meşğûl irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

942.4.Cümle

ķavmda mûte’ayyin ķişı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

943.Cümle

dâvud ‘aleyhi’s-selâm şavâbķa nâme bitip düşvâr iş ûryâğa rücû’ ķıldı kim ûryâ ol ģarbde şehîd boldı.

*Kî’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

943.1.Cümle

dâvud ‘aleyhi’s-selâm şavâbķa nâme bitip düşvâr iş ûryâğa rücû’ ķıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

943.2.Cümle

ûryâ ol ģarbde şehîd boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

944.Cümle

dâvud ‘aleyhi’s-selâm ol za’ıfenin ‘iddeti ötkendin sonra nikâķ ķılmaķ boldı ve hemânâ ki dâvud ‘aleyhi’s-selâmnın toķsan toķuz ģaremi bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Olumlu

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

944.1.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām ol za’īfeniñ ‘iddeti ötkendin soñra nikāh kılmak boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

944.2.Cümle hemānā ki dāvud ‘aleyhi’s-selāmniñ toqsan toquz hāremi bar irdi.

Anlamına Göre: Cümle

945.Cümle

ol za’īfa didi bu şart bile kabūl kıılır min kim mindin oğluñ bolsa velī’ahdıñ bolğay. *iç içe birleşik cümle, ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

945.1.Cümle

ol za’īfa didi bu şart bile kabūl kıılır min kim mindin oğluñ bolsa velī’ahdıñ bolğay.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

945.1.1.Cümle

bu şart bile kabūl kıılır min

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

945.1.2.Cümle mindin oğluñ bolsa velī’ahdıñ bolğay.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

945.1.2.1.Cümle mindin

oğluñ bol/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

946.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Olumlu

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām kabūl kılıp anı kıoldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

947.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selāmnıñ anası oldur kim nübüvvet ve salṭanat dāvud ‘aleyhi’s-selāmdın sonṛa aña yitti ve müddetī dāvud ‘aleyhi’s-selāmnı tıñrı te‘ālā kılgan ḥaṭāsıǵa ‘ālim kılmadı.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

947.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selāmnıñ anası oldur

Anlamına Göre:

Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Olumlu

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

947.2.Cümle nübüvvet ve saltanat dāvud ‘aleyhi’s-selāmdın

sonra anı yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

947.3.Cümle

müddetī dāvud ‘aleyhi’s-selāmnı tıñrı te‘ālā kılğan haṭāsıǵa ‘ālim kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

948.Cümle

tā bir kün ḥalvetide ṭā‘atқа meşǵūl irdi kim ileyide niçe kişi ḥāzır boldı ve bu işǵa ma‘hūd irdi dāvud ‘aleyhi’s-selām sordı kim ni ḥalq siz.

*Ki’li birleşik cümle, sıralı cümle ve Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

948.1.Cümle

tā bir kün ḥalvetide ṭā‘atқа meşǵūl irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

948.2.Cümle

ileyide niçe kişi ḥāzır boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

948.3.Cümle

bu işǵa ma‘hūd irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

948.4.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

948.5.Cümle ni ḥalq siz.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

949.Cümle

alar didiler korkma *ḳālū lā teḥaf ḥaṣmāni baġī ba'żunā fe'eḥkūm beynenā bi'lḥaqqı velā teṣṭıṭ vahdinā ilā sevā'i's-şırāṭı* dāvud 'aleyhi's-selām ḥuṣūmetleridin sordı.

*İç içe birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

949.1.Cümle

alar didiler korkma *ḳālū lā teḥaf ḥaṣmāni baġī ba'żunā fe'eḥkūm beynenā bi'lḥaqqı velā teṣṭıṭ vahdinā ilā sevā'i's-şırāṭı*

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

950.Cümle

korkma *ḳālū lā teḥaf ḥaṣmāni baġī ba'żunā fe'eḥkūm beynenā bi'lḥaqqı velā teṣṭıṭ vahdinā ilā sevā'i's-şırāṭı*

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

950.2.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selām ḥuṣūmetleridin sordı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

951.Cümle

alardın yine biridin şikāyet kıldı kim toḳsan toḳuz ḳoyı bar ve minin bir ḳoyum bar irdi mindin ṭama' ḳılıp ol ḳoyumnu aldı.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

951.1.Cümle

alardın yine biridin şikāyet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

951.2.Cümle tokşan

tokuz koyı bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

951.3.Cümle miniñ bir

qoyum bar irdi

Yapısına Göre: Basit

Cümle, **Yüklemine**

Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre:

Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

951. 4.Cümle mindin ʔamaʔ

qılıp ol qoyumnı aldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

952.Cümle dāvud ‘aleyhi’s-selām ayttı kim mundaq bolsa singe ʔulm

qılıp dururlar.

*Ki’li birleşlik cümle ve şartlı birleşik cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

952. 1.Cümle dāvud

‘aleyhi’s-selām ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

952.2.Cümle mundaq bolsa singe ʔulm

qılıp dururlar.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

952. 3.Cümle mundaq bol/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

953.Cümle

alar mütebessim bolup didiler *қазақә'r-reculü'alā nefsihi* ve ğāyib boldılar.

*İç içe birleşik cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

953. 1.Cümle alar mütebessim

bolup didiler *қазақә'r-reculü'alā nefsihi*

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

953.1.1.Cümle *қазақә'r-reculü'alā*

nefsihi

953.3.Cümle

ğāyib boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

954.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selām bildi kim alar melāyike irdiler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

954.1.Cümle dāvud 'aleyhi's-selām bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

954.2.Cümle

alar melāyike irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

955.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selām kılğan işiniñ qabāhatidin hātırıǵa kilip dūd başıǵa aştı ve bu hātası 'özride kırk kün secdedin baş kötermedi. *Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

955.1.Cümle dāvud 'aleyhi's-selām kılğan işiniñ qabāhatidin hātırıǵa kilip dūd başıǵa aştı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

955.2.Cümle bu haṭāsı ‘özride kırk kün secdedin
baş kötermedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

956.Cümle

nevḥa bile öz ḥālīga yığlap tazallum kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

957.Cümle

cibrīl ‘aleyhi’s-selām kilip baḥṣṭış beṣāretin kiltürüp didi kim ūryānıḡ rızāsın ḥāşıl kıł.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

957.1.Cümle

cibrīl ‘aleyhi’s-selām kilip baḥṣṭış beṣāretin kiltürüp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

957.2.Cümle

ūryānıḡ rızāsın ḥāşıl kıł.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

958.Cümle

tiḡri te‘ālā keremi bile ḥod günāhıḡdın ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

959.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām cembrā’lī ‘aleyhi’s-selām ta’līmī bile ūryā ḵabri başıḡa barıp ūryādın ṭaleb-i ‘afv ḵıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

960.Cümle

ḥaḡ te‘ālā ūryānıḡ teniḡa rūḥ kivürüp dāvud ‘aleyhi’s-selām anı ḵatlıḡa emr ḵılḡanın ‘afv ḵılıp menkūḥasını nikāḥ ḵılḡalı cihetidin cevāb birmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

961.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām başıḡa tofraḡ savurup ceza’ būnyād ḵıldı irse ḥıṭāb kildi kim ḥāṭırını cem’ tut biz ḡün günāhınıḡı baḡışladuk.

*Ki’li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

961.1.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām başıḡa tofraḡ savurup ceza’ būnyād ḵıldı irse ḥıṭāb kildi kim ḥāṭırını cem’ tut biz ḡün günāhınıḡı baḡışladuk.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

961.1.1.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām başıḡa tofraḡ savurup ceza’ būnyād ḵıldı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

961.2.Cümle

ḥıṭāb kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

961.3.Cümle

ḥāṭırını cem’ tut biz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

961.4.Cümle çün günāhıñnı bağışladuk.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

962.Cümle

kıyāmet küni ūryāğa ança hūr ve kuşūr kerāmet kılalı kim hemol buhl kılgay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

962.1.Cümle

kıyāmet küni ūryāğa ança hūr ve kuşūr kerāmet kılalı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

962.2.Cümle hemol

buhl kılgay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

963.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selāmnıñ köñli ol işdin itmīnān taptı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

964.Cümle

bu vākı'adın soñ otuz yıl hayātda irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

965.Cümle rivāyetdür kim dāvud 'aleyhi's-selām tazallımı ve münācâtı çağı kim mülk işidin

pervāyī qalmaydur irdi oğlı şalom erāzil ve evbāş iğvāsı bile mülk işige daħl kılıp istiklāl kūsı urdı.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

965.1.Cümle rivāyetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

965.2.Cümle dāvud ‘aleyhi’s-selām tazallımı ve münācātı çağı kim mülk işidin pervāyī
kalmaydur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

965.3.Cümle

oğlı şalom erāzil ve evbāş igvāsı bile mülk işige daħl kılıp istiqlāl kūsı urdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

966.Cümle

çün dāvud ‘aleyhi’s-selām günāhı ‘afv bolup mülk işige şūrū’ kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

967.Cümle

firār ihtiyār kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

968.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām šavābnı anıñ def’iğa yiberip didi kim iliglesenı anı qatlı kılmağay sin.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

968.1.Cümle dāvud ‘aleyhi’s-selām šavābnı anıñ
def’iğa yiberip didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

968.2.Cümle

iliglesenı anı qatlı kılmağay sin.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

968.2.1.Cümle

iliglesen

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

969.Cümle

şavāb anı tutğaç āhīr kıldı dāvud ‘aleyhi’s-selām rencide ‘ālemdin ötti.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

969.1.Cümle

şavāb anı tutğaç āhīr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

969. 2.Cümle dāvud ‘aleyhi’s-selām rencide ‘ālemdin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

970.Cümle

öter çağda süleymān ‘aleyhi’s-selāmğa anıñ kışāşın buyurup süleymān ‘aleyhi’s-selām ol emrni becā kiltürdi ve bu vaqtda benī isrā’īl ol nev’ qalın bolup irdi kim ‘adedin kīşī bilmes irdi.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

970. 1.Cümle öter çağda süleymān ‘aleyhi’s-selāmğa anıñ kışāşın

buyurup süleymān ‘aleyhi’s-selām ol emrni becā kiltürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

970.2.Cümle

bu vaqtda benī isrā’īl ol nev’ qalın bolup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

970.3.Cümle

adedin kişi bilmes irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

971.Cümle

tiñri te'ālā alarnı tã'ün marazı bile kem kıldı menķüldür kim üç kiçe kündüzde yüz yitmiş miñ kişi alardın tiñri te'ālā hükmin bütkerdiler.

*Sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

971.1.Cümle

tiñri te'ālā alarnı tã'ün marazı bile kem kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

971.2.Cümle menķüldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

971.3.Cümle

üç kiçe kündüzde yüz yitmiş miñ kişi alardın tiñri te'ālā hükmin bütkerdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

972.Cümle

bu hāletde dāvud 'aleyhi's-selām ve kavm 'ulemā ve ahyārı beytül-maķdisniñ saħrası üstige kilip başların yalan kılip tażarru' kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

973.Cümle

haķ te'ālā ol belānı def' kılgāç dāvud 'aleyhi's-selām kavmniñ qalğanıǵa buyurdı kim bu yirde tiñri te'ālā şükriǵa bir ma'bed binā kılıñ kim hemişe şükr edāsıǵa 'ibādet kılgay siz ve kavm anıñ buyruǵı bile mescid-i aķşā 'imāretin binā kıldılar.

*Ki'li birleşik cümle ve baǵlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

973.1.Cümle haq te'ālā ol belānı def' kılğaç dāvud 'aleyhi's-selām kavmniñ
kalğanığa buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

973.2.Cümle

bu yirde tiñri te'ālā şükriğa bir ma'bed binā kılıñ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

973.3.Cümle hemīşe şükr edāsığa
'ibādet kılğay siz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

973.4.Cümle kavm anıñ buyruğı bile mescid-i aqşā 'imāretin binā kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

974.Cümle

barığa yitkenden soñ dāvud 'aleyhi's-selām bir rivāyet bile yüz bir rivāyet bile yüz yigirmi yaşap irdi
kim tiñri te'ālā rahmetiğa bardı ve hilāfet ve velī'ahdı süleymān 'aleyhi's-selām irdi öz salţanatı
zamānıda ol binānı tüketti.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

974.1.Cümle

barığa yitkenden soñ dāvud 'aleyhi's-selām bir rivāyet bile yüz bir rivāyet bile yüz yigirmi yaşap irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

974.2.Cümle

tiñri te'ālā rahmetiğa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

974.3.Cümle

hilāfet ve velī'ahdı süleymān 'aleyhi's-selām irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

974.4.Cümle

öz salṭanatı zamānıda ol binānı tüketti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

975.Cümle

süleymān bin dāvud ‘aleyhimü’s-selām: andın meşhūrraqdur kim aḥvāli köp şerḥқа ihtiyāc bolḡay
ammā cüz’ī tafşıldin çāre yoḡtur.

*Ki’li birleşik cümle ve baḡlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

975.1.Cümle andın meşhūrraqdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

975.2.Cümle aḥvāli köp şerḥқа

ihtiyāc bolḡay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

975.3.Cümle

cüz’ī tafşıldin çāre yoḡtur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

976.Cümle

ol du‘ā kıldı kim *rabbi hebḡi mülke lā yenbaḡī liahdin min ba’di* herāyine du‘āsı müstecāb bolup
bāvücüd nübüvvet bā’zı dipdürler kim bāvücüd ol kim rub’-ı meskūn salṭanatı aḡa naşīb kıldı. *Ki’li
cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

976.1.Cümle

ol du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

976.2.Cümle

rabbi heblī mülke lā yenbağī liahdin min ba'di herāyine du'āsı müstecāb bolup bāvücüd nübüvvet bā'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

976. 3.Cümle bāvücüd ol kim rub'-ı meskūn salṭanatı anḡa naṣīb kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

977.Cümle

bāvücüd salṭanat-ı cinn ü ins ve vuḥūṣ ve ṭayrnı anıḡ maḥkūm-ı emri kıldı fermānıḡa kivürdi ve ism-i a'zam yazılḡan ḡātem kerāmet kıldı kim mezkūr bolḡanlar anıḡ bereketidin ol buyurḡannı kıldılar ve ol bir bisāṭ yasattı kim cemī' ḡalḡ ve sipāhı anıḡ üstide sıḡar irdi.

*Baḡlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

977. 1.Cümle bāvücüd salṭanat-ı cinn ü ins ve vuḥūṣ ve ṭayrnı anıḡ maḥkūm-ı emri kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

977.2.Cümle

fermānıḡa kivürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

977.3.Cümle ism-i a'zam yazılḡan ḡātem kerāmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

977.4.Cümle

mezkūr bolḡanlar anıḡ bereketidin ol buyurḡannı kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

977.5.Cümle

ol bir bisāṭ yasattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

977.6.Cümle

cemī' ḥalk ve sipāhı anıṛ üstide sıḡar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

978.Cümle

ḡayan barsa ilge emr ḡılır irdi kim bu bisāṭ bile ḡalkını anıṛ bile iltür irdi ve meṣḡurdur kim ṣāmdın ṣabāḡ 'azīmet ḡılıp ṣām ṡa'āmin kābilde iḡtiyār ḡılır irdi kim *velisüleymāne'r-rīḡa ḡuduvvuhā ṣehrūn ve revāḡuhā ṣehrūn* anıṛ ṣānıda nāzil boluptur.

*Şartlı birleşik cümle, Ki'li birleşik cümle ve baḡlı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

978.1.Cümle

ḡayan barsa ilge emr ḡılır irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

978.1.1.Cümle ḡayan

bar/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

978.2.Cümle

bu bisāṭ bile ḡalkını anıṛ bile iltür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

978.3.Cümle meṣḡurdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

978.4.Cümle

ṣāmdın ṣabāḡ 'azīmet ḡılıp ṣām ṡa'āmin kābilde iḡtiyār ḡılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

978. 5.Cümle *velisüleymāne'r-rīḥa ğuduvvuhā şehṛün ve revāḥuhā şehṛün* anıḡ şānıda nāzil boluptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

979.Cümle

dāvud 'aleyhi's-selāmdın soḡra kim mescid-i aḡşā bināsını süleymān 'aleyhi's-selām tüketti ve anıḡ eśnāsıda beytü'l-maḡdis şehrin hem yasadı ve şehṛ 'aḡzemeti ve mescid zībide ehl-i tāṛiḡ ġarīb mübālaḡa kılıpdurlar.

*Baḡlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

979. 1.Cümle dāvud 'aleyhi's-selāmdın soḡra kim mescid-i aḡşā bināsını süleymān 'aleyhi's-selām tüketti

979.2.Cümle anıḡ eśnāsıda beytü'l-maḡdis şehrin hem yasadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

979.3.Cümle

şehṛ 'aḡzemeti ve mescid zībide ehl-i tāṛiḡ ġarīb mübālaḡa kılıpdurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

980.Cümle

ol cümledin biri budur kim şehṛḡa on iki ḡurḡan bir biriniḡ devriḡa yonḡan taşdın yasattı ve yine biri bu kim mescidni yiti renk taşdın tüketip ḡıymeti cevāhirdin muraşşa' ḡıldı ve uşak taş orıḡa hemol cevāhirdin töktürdi ve ol üyde emṛ ḡıldı kim herḡiz 'ibādet ve 'ulemā 'ilmi ta'līmidin ḡālī bolmaḡay ve beytü'l-maḡdis ve mescid-i aḡşā köp ḡarnlar bu destūr bile ma'mūr irdi.

*Baḡlı cümle ve ki'li birleşik cümle.

980.1.Cümle ol cümledin biri budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

980.2.Cümle

şehrğa on iki kurgan bir biriniñ devriğa yongan taşdın yasattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

980.3.Cümle

yene biri bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

980.4.Cümle

mescidni yiti renk taşdın tüketip kıymetī cevāhirdin muraşsa' kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

980.5.Cümle

uşak taş ornığa hemol cevāhirdin töktürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

980.6.Cümle

ol üyde emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

980.7.Cümle

hergiz 'ibādet ve 'ulemā 'ilmi ta'līmidin hālī bolmağay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

980.8.Cümle beytū'l-mağdis ve mescid-i aqşā köp qarnlar bu destūr bile ma'mūr irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

981.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

vîrānlığı buhtu'n-naşrdın irdi şāyed ki öz yiride kilgey ve süleymān 'aleyhi's-selām vaḥş ve ṭayr tilin tiṇri te'ālā 'ibādetidin bildi.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

981.1.Cümle

vîrānlığı buhtu'n-naşrdın irdi

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

981.2.Cümle

şāyed ki öz yiride kilgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

981.3.Cümle

süleymān 'aleyhi's-selām vaḥş ve ṭayr tilin tiṇri te'ālā 'ibādetidin bildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

982.Cümle

bir meydān-ı murabba' kim her zıl'ı on iki yıgaç bolğay ferş töşep irdi kim ḥıştının biri altun biri kümiş irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

982.1.Cümle bir meydān-ı murabba'[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

982.2.Cümle

her zıl'ı on iki yıgaç bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

982.3.Cümle

ferş töşep irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

982.4.Cümle

hıştının biri altun biri kümiş irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

983.Cümle

bir cānib tahtın kim cevāhir bile muraşsa' irdi kıoyarlar irdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

983.1.Cümle

bir cānib tahtın kim cevāhir bile muraşsa' irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

983.2.Cümle kıoyarlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

984.Cümle

tört miñ altun kürsī tahtının iki yanında kıoyarlar irdi kim benī isrā'īl 'ulemā ve aḥbārın olturturlar irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

984.1.Cümle

tört miñ altun kürsī tahtının iki yanında kıoyarlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

984.2.Cümle

benī isrā'īl 'ulemā ve aḥbārın olturturlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

985.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

tahtқа yakın āşaf-ı bürhîyâ ki vezîri irdi anıñ kürsîsin қоярлар irdi ve süleymân ‘aleyhi’s-selâm vahş u tayr tilin tûlû’dın ğurûbğaça *mâ ħalaķallah* қазиyyesin sorup ħûkm қилур irdi ve dîv ü perî ve vahş u tayr ħîdmetde turar irdi ve ısıĝ havâda tûyûr başı üstide sâye қилур irdiler.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

985.1.Cümle

tahtқа yakın āşaf-ı bürhîyâ ki vezîri irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

985.2.Cümle

anıñ kürsîsin қоярлар irdi

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

985.3.Cümle

süleymân ‘aleyhi’s-selâm vahş u tayr tilin tûlû’dın ğurûbğaça *mâ ħalaķallah* қазиyyesin sorup ħûkm қилур irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

985.4.Cümle

dîv ü perî ve vahş u tayr ħîdmetde turar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

985.5.Cümle

ısıĝ havâda tûyûr başı üstide sâye қилур irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

986.Cümle

aķşâm üyige ‘azîmet қılĝаç zenbîl-bâflıĝdın ħâşıl қılĝан nime bile rûze аçар irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

987.Cümle

bir kün anıñ hûkmi bile yıl mezkûr bolğan bisâtnı ve firâşnı iltip barur irdi vâdiyü'n-nemlğa yitti kim ba'zı anı t̡âyif-i hadīda dipdürler ve mūr hayliniñ sipāhıǵa emr kıldı kim süleymān sipāhı bile ötedür meskeniñizge kiriñ ki sizge ol sipāhdın zarar yitmegey.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

987.1.Cümle

bir kün anıñ hûkmi bile yıl mezkûr bolğan bisâtnı ve firâşnı iltip barur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

987.2.Cümle vâdiyü'n-nemlğa

yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

987.3.Cümle

ba'zı anı t̡âyif-i hadīda dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

987.4.Cümle mūr hayliniñ

sipāhıǵa emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

987.5.Cümle

süleymān sipāhı bile ötedür meskeniñizge kiriñ ki sizge ol sipāhdın zarar yitmegey.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

988.Cümle

süleymān 'aleyhi's-selām ol emrğa vākıf bolup tevaḵḵuf kılıp ol mūrñı avuçıǵa alıp anıñ bile mükāleme kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

989.Cümle

bir mını sordı kim hayliḡni biziḡ astımızdın tenbṡḡ kıldıḡ bilmes müsin kim biziḡ ayaḡımız astıda mūr āzürde bolmas.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

989.1.Cümle bir

mını sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

989.2.Cümle

hayliḡni biziḡ astımızdın tenbṡḡ kıldıḡ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

989.3.Cümle bilmes

müsin

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

989. 4.Cümle biziñ

ayağımız astıda mūr āzūrde

bolmas.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

990.Cümle

mūr didi kim yā nebiyyullah sindin hāṭır-cem'dür ammā şāyed siniñ şu'ūruñ bolmağay ḥayliñdin āsīb yitkey dip tenbīh vāqı' boldı ve riyāset şartı nā-mer'ī kalmadı.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

990. 1.Cümle mūr didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

990.2.Cümle

yā nebiyyullah sindin hāṭır-cem'dür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

990. 3.Cümle şāyed siniñ şu'ūruñ bolmağay ḥayliñdin āsīb yitkey dip

tenbīh vāqı' boldı

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

990.3.1.Cümle şāyed siniñ şu'ūruñ bolmağay

ḥayliñdin āsīb yitkey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

990.4.Cümle

riyāset şartı nā-mer'ī kalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

991.Cümle süleymān ‘aleyhi’s-selām didi kim mindin ‘azīmü’ş-şānraḳ maḥlūk
bilür müsın.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

991.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

991.2.Cümle mindin ‘azīmü’ş-şānraḳ maḥlūk bilür müsın.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

992.Cümle

didi kim sindin ‘azīmü’ş-şānraḳ mindür min siniḡ taḡtıḡ bir cemāddur miniḡ taḡtıḡ siniḡ mübārek
igniḡ.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

992.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

992.2.Cümle

sindin ‘azīmü’ş-şānraḳ mindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

992.3.Cümle

min siniḡ taḡtıḡ bir cemāddur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

992.4.Cümle miniḡ taḡtıḡ siniḡ mübārek igniḡ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

993.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi siniñ sipāhıñ köprek ikin yā miniñ.

*iç içe birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

993.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi siniñ sipāhıñ köprek ikin yā miniñ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

993.1.1cümle siniñ

sipāhıñ köprek ikin

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

993.1.2cümle yā miniñ.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

994.Cümle

mūr didi miniñ.

*iç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

994.1.Cümle

mūr didi miniñ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

994.1.1cümle miniñ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

995.Cümle süleymān ‘aleyhi’s-selām didi kim miniñ sipāhımınñ ‘adedin

kişi bilmes.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

995.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

995.2.Cümle minî sipâhımınî ‘adedin kişi bilmes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

996.Cümle

mûr emr kıldı kim yitmiş min mûr hayli çıktılar kim bir haylınî ‘adedin kişi bilmes irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

996.1.Cümle

mûr emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

996.2.Cümle

yitmiş min mûr hayli çıktılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

996.3.Cümle

bir haylınî ‘adedin kişi bilmes irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

997.Cümle

süleymân ‘aleyhi’s-selâm ol işdin ‘ibret alıp mûr süleymân‘aleyhi’s-selâmınî çevürtge ayağı bile
ziyâfet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

998.Cümle

süleymân ‘aleyhi’s-selâm mûrga nevâzişler kılıp ol yirdin ötti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

999.Cümle

menķıldür kim süleymān ‘aleyhi’s-selāmınır ħaşmeti nihāyetķa yitkendir sonra müdde‘ā kıldı kim her maĥlūkını kim ħaķ te‘ālā anır maĥkūmı kılıpdur barķasın zıyāfet kılgay.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

999.1.Cümle

menķıldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

999.2.Cümle süleymān ‘aleyhi’s-selāmınır ħaşmeti nihāyetķa yitkendir sonra müdde‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

999.3.Cümle her maĥlūkını kim ħaķ te‘ālā anır maĥkūmı kılıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

999. 4.Cümle

barķasın zıyāfet kılgay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1000.Cümle

münācāt kılıp ruĥşat hem taptı bir beyābān-ı vasī’-i ‘azīm taptı 8 kim bir ħarafı deryā irdi dīvlerge buyurdı kim iki miñ yiti yüz ħazan yasadılar kim her ħaysının devresinin ħuķrı miñ ħarı irdi.

*Sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1000.1.Cümle

münācāt kılıp ruĥşat hem taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1000.2.Cümle

bir beyābān-ı vasī'-i 'azīm taptı -kim bir tarafı deryā irdi-

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1000.3.Cümle dīvlerge

buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1000.4.Cümle

iki miñ yiti yüz qazan yasadılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1000.5.Cümle

her qaysının devresiniñ qutrı miñ qarı irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1001.Cümle

benāketī tārīhide 9 dipdūr kim yigirmi iki miñ uy zebh boldı özge barça eşyānı mundın kıyās kılsa bolur.

*Ki'li birleşik cümle, sıralı cümle ve şartlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1001.1.Cümle

benāketī tārīhide dipdūr

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1001.2.Cümle

yigirmi iki miñ uy zebh boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1001.3.Cümle

özge barça eşyânı mundın kıyās kılsa bolur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1001.3.1.Cümle özge barça eşyânı

mundın kıyās kı/la

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.Cümle

bu me'külât niçe vaqtdın son kim tükendi ol deştdə yaydılar ve barça maḥlūkātka şalā urdı ve bu ešnāda tiñri te'ālā baḥr devābıdın bir dābbeni sudın çıkardı ve ol dābbe süleymān 'aleyhi'sselāmğa didi kim sin maḥlūkātını ziyāfet kıladur imiş sin bu kün rızqımını ḥaḳ te'ālā sinin ḥoninge ḥavāle kılıpdur.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 7 cümleden oluşmaktadır:

1002.1.Cümle

bu me'külât niçe vaqtdın son kim tükendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.2.Cümle ol

deştdə yaydılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.3.Cümle

barça maḥlūkātka şalā urdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.4.Cümle

ešnāda tiñri te'ālā baḥr devābıdın bir dābbeni sudın çıkardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.5.Cümle

ol dābbe süleymān ‘aleyhi’s-selāmğa didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.6.Cümle

sin maḥlūḳātın zīyāfet kıladur imiş sin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1002.7.Cümle

bu kün rızqımın ḥaḳ te‘ālā sinin ḥonıngə ḥavāle kılıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1003.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi bu ṭa‘āmlardın kim yayılıpdur olça singe kāfīdür yigil.

*iç içe birleşik cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1003.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi bu ṭa‘āmlardın kim yayılıpdur olça singe kāfīdür yigil.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1003.1.1.Cümle

bu

ṭa‘āmlardın kim yayılıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1003.1.2.Cümle

olça singe kāfīdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1003.1.3.Cümle

yigil.

Yapısına Göre: Emir Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1004.Cümle

ol dābbe ol müddetde pişgen ʔaʔāmnı tamām yip toymay süleymān ʔaleyhiʔs-selāmdın nime tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1005.Cümle

süleymān ʔaleyhiʔs-selām ʔāciz boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1006.Cümle

dābbe didi kim şabāḥ yir rızkımdın şülüşi yiyildi yene iki şülüşi ǧalıpdur.

*Kiʔli birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1006.1.Cümle dābbe

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1006.2.Cümle

şabāḥ yir rızkımdın şülüşi yiyildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1006.3.Cümle

yene iki şülüşi ǧalıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1007.Cümle

süleymān ʔaleyhiʔs-selām didi kim sin meger tiḡri teʔālā ḡon erzākıdın toyǧay sin.

*Kiʔli birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1007.1.Cümle

süleymān ʔaleyhiʔs-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1007.2.Cümle

sin meger tiñri te'ālā ħon erzākıdın toyğay sin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1008.Cümle

dābbe didi kim yā süleymān sin munı bilmes mü irdiñ kim tiñri te'ālā maħlūkātın meger öz ħonı keremidin toyğarğay.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1008.1.Cümle dābbe didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1008.2.Cümle yā süleymān sin munı bilmes mü irdiñ

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1008.3.Cümle

tiñri te'ālā maħlūkātın meger öz ħonı keremidin toyğarğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1009.Cümle

bu nev' kim mini kördüñ bu baħrda tiñri te'ālā andağ cānvārlar yaratıpdur kim her birige iki min dikni tu'me kılıpdur.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1009.1.Cümle

bu nev' kim mini kördüñ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1009.2.Cümle bu bahırda tiñri te‘ālā andağ
cānvārlar yaratıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1009.3.Cümle

her birige iki min dikni tu‘me kılpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1010.Cümle

süleymān‘aleyhi’s-selām tiñri te‘ālā şun‘ığa āferīnler kılp öz kılğanıdın münfa‘il bolup hağ te‘ālā
kaşıda ‘acziğa i‘tirāf kıldı ve ‘afv u mağfiret tiledi.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1010.1.Cümle

süleymān‘aleyhi’s-selām tiñri te‘ālā şun‘ığa āferīnler kılp öz kılğanıdın münfa‘il bolup hağ te‘ālā
kaşıda ‘acziğa i‘tirāf kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1010.2.Cümle

‘afv u mağfiret tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1011.Cümle

tiñri te‘ālā anıñ maṭlūbın aña yitkürdi ve ol mütenebbih boldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1011.1.Cümle

tiñri te‘ālā anıñ maṭlūbın aña yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1011. 2.Cümle ol

mütenebbih boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1012.Cümle

menķüldür kim süleymān ‘aleyhi’s-selām ŗuyŗrdın her birini bir işge ta’yın ķılur irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1012. 1.Cümle

menķüldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1012.2.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām ŗuyŗrdın her birini bir işge ta’yın ķılur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1013.Cümle

hŗdhŗdni su tapmaķķa emr ķılıp irdi kim beyābānda gŗzer ķılurda suv derbāyest bolur irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1013.1.Cümle hŗdhŗdni su tapmaķķa emr ķılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1013.2.Cümle

beyābānda gŗzer ķılurda suv derbāyest bolur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1014.Cümle

bir ķŗn suġa iġtiyāc bolup hŗdhŗd tapılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1015.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām suvğa buyurđı kim anı hāzır kılğay.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1015.1.Cümle süleymān ‘aleyhi’s-selām

suvğa buyurđı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1015.2.Cümle

anı hāzır kılğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1016.Cümle

ol hāzır kılğaç süleymān ‘aleyhi’s-selām hitāb kıldı ğažab bile kim kıayan barıp irdiñ ve hāl ol ki hüdhdüd bir zamān mülāzemetdin fāriğ tapıp seyr üçün tayrān kılıp bir şehrga közi tüşüp kim atı sabā irdi ve pādışāhı belķīs atlığ hatun irdi ve anıñ aḥvāliniñ keyfiyetin meşrūḥ bilip kilip irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

1016.1.Cümle

ol hāzır kılğaç süleymān ‘aleyhi’s-selām hitāb kıldı ğažab bile

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

1016.2.Cümle

kıayan barıp irdiñ

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1016.3.Cümle

hāl ol[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1016.4.Cümle

hüdhüd bir zamān mülāzemetdin fāriğ tapıp seyr üçün ʔayrān ʔılıp bir ʔehrğa közi tüşüp kim atı sabā irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1016.5.Cümle

pādişāhı belqīs atlığ ʔatun irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1016.6.Cümle

anıñ aḥvāliniñ keyfiyetin meşrūḥ bilip kilip irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām sorğaç ‘arz kıldı kim bu nev’ ʔehrğa yittim bu nev’ pādişāhı bar ğāyet ḥüsn ü cemāl ve nihāyet ḥüsn ü kemāl ve selāṭin münferid ve milleti āfitāb-perestlığ atası ʔerāḥīl ya’rib bin ʔaḥṭān neslidin ve anası rayyāne cini kim cin ʔāhınıñ kıızı bolğay ve munuñ ešnāsıda ança ta’rif kıldı kim süleymān‘aleyhi’s-selāmğa anıñ mülākātı meyli bolup mektüb bitidi kim islām devletiğa müşerref bolsun ki *innehu min süleymāne ve innehu bismillahi’r-raḥmānirraḥīm ellā ta’lū ‘aleyye ve’etūnī müsliṃīne* andın muḥbirdür ve bu nāmeni hüdhüdğa birip sabā ʔehrğa yiberdi ve nāme belqīsğa yitkendin soñra belqīs bile tört kirpiç ikisi altun ikisi kümiş dağı bir mührluk dürc ve yüz kız ve oğul barça birisinde barçasığa irenler libāsı kiydürüp ārāste ʔılıp munzır bin ‘amr kim ‘aḳıl ve kiyāsetliğ kişi irdi bu nimeler bile süleymān ‘aleyhi’s-selām ḥuzūrığa yiberdi dağı didi kim eger ḥıṣṭlarını ʔabūl ʔılır ve siniñ bile istiğnā yüzidin mülākāt ʔılır peygamber imes ve eger ‘aks ʔılır peygamberdür.

*Ki’li birleşik cümle, sıralı cümle ve Bağlı cümle.

1017.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām sorğaç ‘arz kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.2.Cümle

bu nev' şehriğe yittim

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.3.Cümle bu

nev' pâdişâhı bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.4.Cümle

ğâyet hüsn ü cemâl ve nihâyet hüsn ü kemâl ve selâtin münferid ve milleti âfitâb-perestliğ atası
şerâhîl ya'rib bin kahtân neslidin ve anası rayyâne cini -kim cin şâhının kıızı bolğay- ve munuñ
ešnâsıda ança ta'rif kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.5.Cümle

süleymân'aleyhi's-selâmğa anıñ mülâkâtı meyli bolup mektüb bitidi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.6.Cümle islâm devletiğe müşerref bolsun ki *innehu min süleymâne ve innehu bismillahi'r-rahmānirrahīm ellā ta'lū 'aleyye ve'etūnī müsliḡine* andın muḡbirdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.7.Cümle bu nāmeni hūdhūdğa birip sabā

şehriğe yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1017.8.Cümle

nāme belķisğa yitkendin sonra belķis bile tört kirpiç ikisi altun ikisi kümiş dağı bir mührlük dürc ve
yüz kız ve oğul barça birisinde barçasığa irenler libāsı kiydürüp ārāste kılıp munzır bin 'amr kim
'akıl ve kiyāsetliğ kişi irdi- bu nimeler bile süleymân 'aleyhi's-selām hūzūriğe yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1017.9.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1017.10.Cümle

eger hııştlarnı kabûl kıılır sinî bile istîgnâ yüzîdîn mülâkât kıılır peygâmberrîmes

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1017.10.1.Cümle

eger hııştlarnı kabûl kıılır

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1017.10.2.Cümle

[eger] sinî bile istîgnâ yüzîdîn mülâkât kıılır

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1017.11.Cümle

eger 'aks kıılır peygâmberrîdür

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1017.11.1.Cümle

eger 'aks kıılır

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklem **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1018.Cümle andın soñra oğlanlarnı kıızlardın ayırsun dağı hoşşada nime irkenini disün digendin
soñra yitişmegin hem aytsun.

*Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle.

1018.1.Cümle

andın soñra oğlanlarnı kıızlardın ayırsun

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1018.2.Cümle

hoşkâda nime irkenini disün digendin sonra yitişmegin hem aytsun.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1018.2.1.Cümle nime

irkenini disün

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1019.Cümle

munzır müteveccih bolup süleymân 'aleyhi's-selâmğa cibrîl 'aleyhi's-selâm kilip ol işlerdin haber birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1020.Cümle

süleymân 'aleyhi's-selâm mezkûr bolğan ol on iki yıgaç altun ve kümiş hışt töşegen sipâhın ârâste kılıp munzırını yolıda dört hışt ornını açuq kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1021.Cümle

munzır bu hıştnı körüp hayrân qalıp öz kiltürgen tuhfesidin şermende bolup hemol açuq qalğan dört hışt ornığa koyup süleymân 'aleyhi's-selâm hâzretiğa kildi açuq yüz bile i'zâz u ikrâm kılıp buyurdi kim tuhfe kim kiltürüp irdiñ ni üçün taşladıñ anı qabûl kılmaz biz anı alıp qayıp belkîsğa ayt kim İmân qabûl kılsun ve inâsnı zekûrdın ayırdı ve dürc didi kim yâqût nâ-süftedür anı çıkarıp buyurdi kim elmâs bile sufte kılsunlar.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 10 cümleden oluşmaktadır:

1021.1.Cümle

munzır bu hıştı körup hayrān alıp ız kiltürgen tufe sidin ermende bolup hemol au alıan
trt hıt ornıa oyup süleymān ‘aleyhi’s-selām azretia kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1021.2.Cümle

au yüz bile i’zāz u ikrām ılıp buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1035.3.Cümle

tufe kim kiltürüp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1021.4.Cümle

ni üün taladı anı abül ılmas biz

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1021.5.Cümle

anı alıp aytıp belısa ayt

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1021.6.Cümle ĩmān

abül ılsun

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1021.7.Cümle inānı

ekürdın ayırdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1021.8.Cümle

dürç didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1021.9.Cümle

yāḳūt nā-süftedür anı çıkarıp buyurdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1021.10.Cümle

elmās bile sufte kılsunlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1022.Cümle

çün munzır belḳīs ḥıdmetiḡa körgenlerin 'arz kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1023.Cümle

belḳīs süleymān 'aleyhi's-selām ḥıdmetiḡa müteveccih boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1024.Cümle

bir yıḡaç yaḳın yitkende süleymān 'aleyhi's-selāmḡa ḥaber boldı ve mezālīm dīvānıda oturup didi kim bolḡay ki belḳīsınır taḡtın sabā şehridin kiltürgey ḳāle 'ifrītün mine'l-cinni enā ātike ḳable en tekūme min maḳāmike ve innī 'aleyhi leḳaviyyün emīnün.

*Baḡlı cümle ve ki'li birleşik cümle.

1024.1.Cümle

bir yıḡaç yaḳın yitkende süleymān 'aleyhi's-selāmḡa ḥaber boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1024.2.Cümle

mezālīm dīvānıda oturup didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1024.3.Cümle

bolğay ki belkışnıñ tahtın sabā şehridin kiltürgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1024. 4.Cümle *ķāle ‘ifrītün mine’l-cinni enā ātīke ķable en tekūme min maķāmike ve innī ‘aleyhi leķaviyyün emīnün.*

1025.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi kim mundın batraq kirek yene bir cin didi kim köz yumup açķunķa kiltüre.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1025. 1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1025.2.Cümle mundın

batraq kirek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1025.3.Cümle

yene bir cin didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1025.4.Cümle köz yumup açķunķa kiltüre.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1026.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām kılğan da’vīsi bile hāzır kıldı ve ol tahtnı yitti otlaş üy içide koyup barçasın muḳaffel kılıp irdi.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1026.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām kılğan da’vīsi bile hāzır kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1026.2.Cümle

ol tahtnı yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1026.3.Cümle

otlaş üy içide koyup barçasın muḳaffel kılıp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1027.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām buyurdı kim öz tahtı қаşıda қoydılar.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1027.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1027.2.Cümle

öz tahtı қаşıda қoydılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1028.Cümle

belḳışқа bār boldı ve öz tahtı kūşeside yir birip iltifātlar kıldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1028.1.Cümle belkışa bār boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1028.2.Cümle

öz tahtı küşesinde yir birip iltifâtlar kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1029.Cümle

belkış öz tahtını körüp müte'accib bolup süleymân 'aleyhi's-selâmın nübüvvetiğa şeki qalmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1030.Cümle

süleymân 'aleyhi's-selâm belkışnı öz kız qardaşı qaşıda tüşürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1031.Cümle niçe künlük muşāḥabetdin soñra mīzbān mihmānnıñ ḥaṣāyil-i ḥamīdesin ta'rīf kılıp süleymân 'aleyhi's-selām belkışnı öz nikāhığa tarttı ve anıñ mübārek ayağıda tüg bar irdi ol cihetdin dīvler ḥammām bināsın kılıp töre terkibi bile ol işniñ 'ilācın kıldılar ve ol şāhib-i devlet cihetidin niçe miñ yıldur kim ḥalāyık ḥammām āsāyışığa müşerrefdürler ta'rīfdin müstağnīdür.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

1031.1.Cümle niçe künlük muşāḥabetdin soñra mīzbān mihmānnıñ ḥaṣāyil-i ḥamīdesin ta'rīf kılıp süleymân 'aleyhi's-selām belkışnı öz nikāhığa tarttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1031.2.Cümle

anıñ mübārek ayağıda tüg bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1031.3.Cümle

ol cihetdin dīvler ḥammām bināsın kılıp töre terkībī bile ol işniñ ‘ilācın kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1031.4.Cümle

ol şāḥib-i devlet cihetidin niçe miñ yıldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1031.5.Cümle

ḥalāyık ḥammām āsāyişığa

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1031.6.Cümle

ta’rīfdin müstağnīdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1032.Cümle

‘aleyhi’s-selām fitnessi *veleḳad fetennā süleymāne ve elḳaynā ‘alā kürsiyyihi ḥaseden şümme enābe* süleymān ‘aleyhi’s-selām fitnessi şerḥide muḥtelif rivāyet bar ammā olça bu muḥtaşarğa münāsibdür yazılır.

Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle.

1032.1.Cümle

‘aleyhi’s-selām fitnessi *veleḳad fetennā süleymāne ve elḳaynā ‘alā kürsiyyihi ḥaseden şümme enābe* süleymān ‘aleyhi’s-selām fitnessi şerḥide muḥtelif rivāyet bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

1032. 2.Cümle

olça bu
muḥtaşarğa münāsibdür
yazılır.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1032.2.1.Cümle olça bu

muhtaşarğa münāsibdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1033.Cümle

ba'zı dipdürler ki bāvücūd yiti yüz harem ve üç yüz seriyyet tıñrı te'ālā süleymānğa bir oğul birdi kim bir közi kör ve bir iligi ve bir ayağı yok irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1033. 1.Cümle ba'zı

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1033.2.Cümle bāvücūd yiti yüz harem ve üç yüz seriyyet tıñrı te'ālā

süleymānğa bir oğul birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1033.3.Cümle

bir közi kör ve bir iligi ve bir ayağı yok irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1034.Cümle

süleymān 'aleyhi's-selām ve belķıs ve āşaf inşāf yüzidin özlerinin 'uyūbığa mu'terif bolup du'ā kılğaç ol tıfını haķ te'ālā tendürüst kıldı ve anıñ muhāfazatı üçün süleymān 'aleyhi's-selām cinlerni ta'yın kıldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1034.1.Cümle

süleymān 'aleyhi's-selām ve belķıs ve āşaf inşāf yüzidin özlerinin 'uyūbığa mu'terif bolup du'ā kılğaç ol tıfını haķ te'ālā tendürüst kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1034.2.Cümle

anır muḥāfazatı üçün süleymān ‘aleyhi’s-selām cinlerni ta’yīn kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.Cümle

tiḡri te’ālā anır öz oḡlını sāyir eṭfāldın mümtāz kılip pesendīde tüşmey ‘azrā’līga emr boldı kim rūḥın ḳabẓ kılip cesedin süleymān ‘aleyhi’s-selāmınır taḡtı üstide taşladılar kim ve *elḳaynā ‘alā kürsiyyihi ceseden* maḳşūd mundın bolḡay ve vehb bin münebbih bile ibni ‘abbās raḡıyallahu ‘anhumā dipdürler kim süleymān ‘aleyhi’s-selāmınır fitnesi intizā’ī irdi ve cesed ‘ibāreti şihryārd atlıḡ dīvdin irdi kim anır taḡtı üstige anır şūreti bile kırk kün mütemeşsil boldı ve bu iş keyfiyeti bu irdi kim süleymān ‘aleyhi’s-selām cezīre mülkidin birin kim atın şaydūn dipdürler ve büt-perest irdi öltürdi.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 9 cümleden oluşmaktadır:

1035.1.Cümle

tiḡri te’ālā anır öz oḡlını sāyir eṭfāldın mümtāz kılip pesendīde tüşmey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.2.Cümle

‘azrā’līga emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.3.Cümle

rūḥın ḳabẓ kılip cesedin süleymān ‘aleyhi’s-selāmınır taḡtı üstide taşladılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.4.Cümle ve *elḳaynā ‘alā kürsiyyihi ceseden* maḳşūd

mundın bolḡay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.5.Cümle

vehb bin münebbih bile ibni ‘abbās rażıyallahu ‘anhumā dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.5.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selāmın fitnesi intizā’ı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.6.Cümle

cesed ‘ibāreti şihryārd atlı dīvdin irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.7.Cümle

anıñ tahtı üstige anıñ şūreti bile kırk kün mütemeşşil boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.8.Cümle

bu iş keyfiyeti bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1035.9.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām cezāre mülkidin birin -kim atın şaydūn dipdürler ve büt-perest irdi- öltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1036.Cümle

kızın kim melāḥat zīveri bile ārāste irdi ḳoldı ve ol kız atası firāḳıda bī-ṭāḳat irdi.

* Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1036.1.Cümle

kızın -kim melāḥat zīveri bile ārāste irdi- ḳoldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1036.2.Cümle

ol kız atası firākıda bī-ṭāḳat irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1037.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām anıḡ devāsın tilep tapmas irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1038.Cümle

ol kız şeyṭān iḡvāsı bile süleymān ‘aleyhi’s-selāmḡa iltimās kıldı kim dīvler atam şekli bile bir şūret yasap kiltürseler kim gāhī anı körüp köñülge tesellī bolsa. *Ki’li birleşik cümle yapısı ve şartlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1038.1.Cümle

ol kız şeyṭān iḡvāsı bile süleymān ‘aleyhi’s-selāmḡa iltimās kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1038.2.Cümle

dīvler atam şekli bile bir şūret yasap kiltürseler kim gāhī anı körüp köñülge tesellī bolsa.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1038.2.1.Cümle

gāhī anı körüp köñülge tesellī bolsa.

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1039.Cümle

anıḡ müdde‘āsı maḳbūl tūşüp bu iş şūret tuttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1040.Cümle

çün kız burun büt-perest irdi bu şüretni perestiş kıla başladı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1040.1.Cümle

çün kız burun büt-perest irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1040.2.Cümle

bu şüretni perestiş kıla başladı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1041.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām ğāfil ve bu iş āşafğa yitti ve āşaf süleymān ‘aleyhi’s-selām mecliside enbiyā-yı sābıknıñ na’tın kılorda süleymān ‘aleyhi’s-selāmınñ atası zamānığaça ve tufüliyyet eyyāmınınñ ta’rīfin kıldı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1041.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām ğāfil ve bu iş āşafğa yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1041.2.Cümle

āşaf süleymān ‘aleyhi’s-selām mecliside enbiyā-yı sābıknıñ na’tın kılorda süleymān ‘aleyhi’s-selāmınñ atası zamānığaça ve tufüliyyet eyyāmınınñ ta’rīfin kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1042.Cümle

süleymān 2 ‘aleyhi’s-selāmğa bu düşvār kildi kim munça ğarīb ‘ināyetler kim haq te‘ālā saltanatı eyyāmıda naştb kıldı āşaf alardın niçük nime dimedi. *Sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1042.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selāmğa bu düşvār kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1042.2.Cümle

munça ğarīb ‘ināyetler kim haq te‘ālā saltanatı eyyāmıda naştb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1042.3.Cümle

āşaf alardın niçük nime dimedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1043.Cümle

āşafdın istifsār kılğaç ayttı kim birevniñ kim kırk kün üyide büt-perestliğ bolğay enbiyā zümreside ni nev’ ta’rīf kılsa bolğay.

*Sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1043.1.Cümle

āşafdın istifsār kılğaç ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1043.2. cümle

birevniñ kim kırk kün üyide büt-perestliğ bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1043.3.Cümle

enbiyā zümreside ni nev’ ta’rīf kılsa bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1044.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām sorup bilgenden sonra ol bütüni uşatıp özi tazarru’ğa tüşti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Fiil Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1045.Cümle

bu ešnāda müsterāhda kirerde ma’hūd tārīķı bile hātemini cerāde atlıg kenīzekge tapşurdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1046.Cümle

mezkūr bolğan dīv süleymān ‘aleyhi’s-selām şüreti bile kilip kenīzekdin hātemni alıp süleymān ‘aleyhi’s-selām tahtı üstige çıkıp hüküm kıla başladı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1047.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām çıkıp hātemni tilegeç şeklin hem tıñrı te‘ālā müteğayyır kılıp irdi kenīzek anı tanımadı.

*Sıralı cümle. 2cümleden oluşmaktadır:

1047.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām çıkıp hātemni tilegeç şeklin hem tıñrı te‘ālā müteğayyır kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1047.2.Cümle

kenīzek anı tanımadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1048.Cümle

didî kim hâtemni süleymân aldı sin ni kişi sin.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1048.1.Cümle

didî

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1048.2.Cümle

hâtemni

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1048.3.Cümle

sin ni kişi sin.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1049.Cümle

süleymân 'aleyhi's-selâm öz şüreti bile birevni tahtında körgeç bildi kim hâl nidür.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1049.1.Cümle

süleymân 'aleyhi's-selâm öz şüreti bile birevni tahtında körgeç bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1049.2.Cümle

hâl nidür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1050.Cümle

şehrdin çıkıp sergerdân yörür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1051.Cümle

ķayan barsa ni ķiķisin sorsalar irdi sũleymũn min dir irdi.

*Şartlı birleşik cümle, iç içe birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1051.1.Cümle

ķayan barsa ni ķiķisin sorsalar irdi sũleymũn min dir irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1051.1. 2.
Cümle ķayan
barsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1051.1.3.Cümle

ni ķiķisin sorsalar irdi

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1051.2.Cümle sũleymũn min dir irdi.

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1051.2. 1.
Cümle sũleymũn
min

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1052.Cümle

anı tilbe dip taş atıp başıķa tofraķ saķıp ezũ kılurlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1053.Cümle

dĩv-i la'ĩn taķt üstide nũ-ma'ķũl ve nũ-meşrũ' ģũkmeler kılur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1054.Cümle

müte‘accib ve müteğayyir bolğandın sonra dīv bildi kim kıladurğan iş anıñ işi imes.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1054.1.Cümle müte‘accib ve müteğayyir bolğandın

sonra dīv bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1054.2.Cümle

kıladurğan iş anıñ işi imes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1055.Cümle

ol hātemni deryāğa taşlap ğāyib boldı ve süleymān ‘aleyhi’s-selām ruzī cihetidin deryā kırağında balığçılarğa müzdverlik kılur irdi.

*Bağlı cümle. “ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1055.1.Cümle

ol hātemni deryāğa taşlap ğāyib boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1055.2.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām ruzī cihetidin deryā kırağında balığçılarğa müzdverlik kılur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1056.Cümle

ol hātemni bir balığ yutup irdi alarnıñ dāmığa tüşüp süleymān ‘aleyhi’s-selām müzdığa birdiler.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1056.1.Cümle

ol hâtemni bir balığ yutup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1056.2.Cümle alarnığ dâmiğa tüşüp süleymân 'aleyhi's-selâm müzdığa birdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1057.Cümle

süleymân 'aleyhi's-selâm balığ içidin hâtemni alıp yine salânat tahtığa bardı ve bu vâkı'a hemol büt-perestliğ eyyâmı bile muvâfık kırk kün ve ğasedni ba'zı müfessirler bu dîvdin ta'rîf kılıpdurlar ve anığ ğarâyib i'câzıdın bir küneş reddidür kim mücmelen ötti ve şerhi budur kim âsârını körerme meşğül irdi kim küneş battı ve mübârek hâtırığa 'aşr namâzı fevt bolğan üçün ıztırâbğa tüşti.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle.

1057.1.Cümle

süleymân 'aleyhi's-selâm balığ içidin hâtemni alıp yine salânat tahtığa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1057.2.Cümle

bu vâkı'a hemol büt-perestliğ eyyâmı bile muvâfık kırk kün ve ğasedni ba'zı müfessirler bu dîvdin ta'rîf kılıpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1057.3.Cümle

anığ ğarâyib i'câzıdın bir küneş reddidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1057.4.Cümle

şerhi
budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1057.5.Cümle

āsārını körerme meşğūl irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1057.6.Cümle küneş

battı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1057.7.Cümle

mübārek ḥāṭırığa ‘aşr namāzı fevt bolğan üçün ıztırābğa tüşti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1058.Cümle

tiñri te‘ālā küneşni қайтарıp ol ḥāzret namāzın қılғунча өз yiride турғuzdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1059.Cümle

tā namāz tükendi yene ğurūb қıldı. *Sıralı

cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1059.1.Cümle tā

namāz tükendi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1059.2.Cümle

ğurūb қıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1060.Cümle

tārīḥ ehli dipdürler kim süleymān ‘aleyhi’s-selāmnıñ şavma‘asınıñ işigide her kün ğaybdın bir dıraḥt peydā bolur irdi ve ḥāşıyyetin sorar irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1060.1.Cümle

tārīḥ ehli dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1060.2.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selāmnıñ şavma‘asınıñ işitide her kün ğaybdın bir dıraḥt peydā bolur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1060.3.Cümle

ḥāşıyyetin sorar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1061.Cümle

bir kün bir dıraḥt peydā boldı ḥāşıyyetin sorğaç cevāb birdi kim ḥāşıyyetim siniñ mülkünge vīrānlıǵdur.

*Sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1061.1.Cümle

bir kün bir dıraḥt peydā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1061.2.Cümle

ḥāşıyyetin sorğaç cevāb birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1061.3.Cümle

ḥāşıyyetim siniñ mülkünge vīrānlıǵdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1062.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām bildi kim vaqt yitipdür.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1062.1.Cümle

süleymān ‘aleyhi’s-selām bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1062.2.Cümle

vaqt yitipdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1063.Cümle

vaşıyyetler kitābet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.Cümle

tiñri te‘ālādın iltimās kıldı kim anıñ fevtin dīv ü perīdin niçe vaqt mañfī tutqay ve şışedin bir üyi bar irdi kim anda t̄a‘at kıılır irdi ol üyge kirip ‘aşāsığa tayanıp ‘ālemdin ötti ve ħalāyık körer irdi kim süleymān ‘aleyhi’s-selām ‘aşāsığa tayanıp turuptur.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle yapıları görülmektedir.

1064.1.Cümle

tiñri te‘ālādın iltimās kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.2.Cümle

anıñ fevtin dīv ü perīdin niçe vaqt mañfī tutqay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.3.Cümle

şīşedin bir üyi bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.4.Cümle

anda t̄ā'at kıılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.5.Cümle

ol üyge kirip 'aşāsığa tayanıp 'ālemdin ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.6.Cümle

ḥalāyık körer irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1064.7.Cümle

süleymān 'aleyhi's-selām 'aşāsığa tayanıp turuptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1065.Cümle

tā müddetlerdin soḡra il fevtin bildiler ve anıḡ mevtidin iḥfāsı iltimāsıda sözler dipdürler.

*Baḡlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1065.1.Cümle

tā müddetlerdin soḡra il fevtin bildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1065.2.Cümle

anıḡ mevtidin iḥfāsı iltimāsıda sözler dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1066.Cümle

yaḥşıraḳ budur kim beytü'l-maḳdis tüketmegi hemānça fırsat maḳşūd irdi kim 'aşā bütün irdi
tükengendin sonḡa 'aşā sındı ve dīvler ol işni tüketip irdiler vallahu a'lem.

*Ki'li birleşik cümle, sıralı cümle ve Bağlı cümle.

1066.1.Cümle yaḥşıraḳ budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1066.2.Cümle beytü'l-maḳdis tüketmegi hemānça fırsat maḳşūd irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1066.3.Cümle aşā bütün irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1066.4.Cümle

tükengendin sonḡa 'aşā sındı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1066.5. cümle dīvler ol işni tüketip irdiler vallahu a'lem.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

1067.Cümle

loḳmān ḥekīm: tārtḡ eholidin ba'zı anı ḥükemā silkide mezkūr kılıpdurlar ve ba'zı rivāyetde
mundaktır ki tiḡri te'ālā nübüvvet ve ḥikmet arasında muḥbir kıldı.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1067.1.Cümle

tārīḥ ehlidin ba'zı anı ḥükemā silkide mezkūr kılpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1067.2.Cümle

ba'zı

rivāyetde mundaḳtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1067.3.Cümle

tiḡri te'ālā nübüvvet ve ḥikmet arasında muḥbir kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1068.Cümle her taḳdīr bile *feleḳad āteynā loḳmānū'l-ḥekīmet*

anıḡ ṣānıdadur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1069.Cümle bola alur ki bāvücūd nübüvvet ḥikmet daḡı aḡa naṣīb

bolmış bolḡay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1069.1.Cümle

bola
alur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1069.2.Cümle

bāvücūd nübüvvet ḥikmet daḡı aḡa naṣīb
bolmış bolḡay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1070.Cümle

rengi kara irkendür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** İsim? Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1071.Cümle

dāvud ‘aleyhi’s-selām şöḥbetiḡa müşerref bolur irdi ve andın köp ġarāyib vücūd tutar irdi.

*Bağlı cümle."Ve" bağlama edatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1071.1.Cümle dāvud ‘aleyhi’s-selām şöḥbetiḡa

müşerref bolur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1071.2.Cümle

andın köp ġarāyib vücūd tutar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1072.Cümle

ba’zı dipdürler kim ḡul irdi ve āzād bolḡanıda muḡtelif rivāyet bar. *Ki’li

birleşik cümle yapısı ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1072.1.Cümle ba’zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1072.2.Cümle

ḡul irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1072.3.Cümle

andın köp ġarāyib vücūd tutar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1073.Cümle

biri bu kim hācesi bir rūd kırağıda birev bile nerd oynadı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümle vardır:

1073.1.Cümle

biri bu[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1073.2.Cümle

hācesi bir rūd kırağıda birev bile nerd oynadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1074.Cümle

bu şart bile kim mağlūb bolğan bu rūd suyn tamām içkey yā mālın birgey ve loxmānnıñ hācesi utkuzdı.

*Bağlı cümle. 3 cümle görülmektedir:

1074.1.Cümle bu şart bile kim mağlūb bolğan bu rūd suyn tamām içkey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1074.2.Cümle mālın

birgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1074.3.Cümle

loxmānnıñ hācesi utkuzdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1075.Cümle

harīf rūd-hāne suyn tamām içmek teklīf kıldı ve ol mütehayyir boldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle görülmektedir:

1075.1.Cümle

ḥarīf rūd-ḥāne suyn tamām içmek teklīf kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1075.2.Cümle

ol müteḥayyir boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1076.Cümle

loḳmān didi kim şart kıladurḡan vaḳtdaḡı sunı ḥāzır kııl yā ḡarażın bu ḥāzır su bolḡan bolsa rūdnın bu kıraḡındaḡı sunı turḡuz.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1076.1.Cümle loḳmān didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1076.2.Cümle

şart kıladurḡan vaḳtdaḡı sunı ḥāzır kııl

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1076.3.Cümle ḡarażın bu ḥāzır su bolḡan bolsa rūdnın bu

kıraḡındaḡı sunı turḡuz

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemi **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1076.3.1 cümle ḡarażın bu ḥāzır

su bolḡan bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1077.Cümle

ḥarīf bu işdin 'āciz boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1078.Cümle

hācesi hālāş tapıp loqmānnı āzād kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1079.Cümle

yene bir bu kim hācesi aña buyurdı kim koy öltürüp yahşırak ‘uzvını pişürüp kiltür.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1079.1.Cümle

yene

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1079.2.Cümle

hācesi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1079.3.Cümle

koy öltürüp yahşırak ‘uzvını pişürüp kiltür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1080.Cümle

ol yüregini tili bile pişürüp kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1081.Cümle

yene bir katla didi kim koy öltürüp yamanrak ‘uzvını pişürüp kiltür.

*Ki'li birleşik cümle yapısı görülmektedir 2 cümleden oluşmaktadır:

1081.1.Cümle

yene bir katla didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1081.2.Cümle

köy öltürüp yamanrak 'użvını pişürüp kiltür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1082.Cümle

hem ol iki 'użvın kiltürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1083.Cümle

hāce nüktesin sordı irse didi kim köñül nā-şāyeste ef'āldın ve til nā-şāyeste aqvāldın 5 berī bolsa alardın yaḥşıraq 'użv yoqtur ve eger bolmasa alardınm yamanrak yoq.

*Şartlı birleşik cümle, ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle.

1083.1.Cümle

hāce nüktesin sordı irse didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1083.1.1 cümle hāce

nüktesin sordı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1083.2.Cümle köñül nā-şāyeste ef'āldın ve til nā-şāyeste aqvāldın berī bolsa alardın yaḥşıraq 'użv yoqtur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1083.2.1 cümle köñül nā-şāyeste ef'āldın ve til nā-şāyeste
aķvāldın berī bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1083.3.Cümle eger bolmasa alardınm
yamanraķ yok.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1083. 3.1cümle
eger bolmasa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1084.Cümle

yene bieri bu kim hāce aņa buyurdı kim küncid ik ol arpa ikti.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1084. 1.Cümle

yene bieri bu

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1084.2.Cümle hāce

aņa buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1084.3.Cümle

küncid ik ol arpa ikti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1085.Cümle

hāce sordı kim arpa ikip küncid niçük tapar sin.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1085.1.Cümle

hâce sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1085.2.Cümle

arpa ikip küncid niçük tapar sin.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1086.Cümle

didı kim sin nā-şāyest iş kılıp niçük tiñri te'ālādın rahmet ve cennet t̄ama' kılur sin.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1086.1.Cümle

didı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1086.2.Cümle

sin nā-şāyest iş kılıp niçük tiñri te'ālādın rahmet ve cennet t̄ama' kılur sin.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1087.Cümle min hem didim arpa 7 iksem küncid şāyed bar

tapkay min.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1087.1.Cümle min hem didim arpa iksem küncid şāyed bar tapkay min.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1087.1.1cümle min hem

didim arpa iksem

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1088.Cümle

hâce mütenebbih bolup anı âzād kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1089.Cümle

du'ā kılip üç miñ yıl 'ömr tapıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1090.Cümle

ba'zı yitti kerkes 'ömri dipdürler ki her biri biş yüz yıldur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1090.1.cümle

ba'zı yitti kerkes 'ömri dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1090.2.cümle

her biri biş yüz yıldur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1091.Cümle

anıñ sözleridindür kim tört miñ söz bitipdürler ve tört söz bile iñtişār kılıpdurlar.

*Ki'li birleşik cümle ve bağı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1091.1.Cümle

anıñ sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1091.2.Cümle

tört miñ söz bitipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1091.3.Cümle

tört söz bile iñtişār kılıpdurlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1092.Cümle

İkisini dāyim yād kılmaḵ kirek ve ikisini unutmaḵ kirek.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1092.1.Cümle

İkisini dāyim yād kılmaḵ kirek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1092.2.Cümle

ikisini unutmaḵ kirek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1093.Cümle

burunḡı ikidin biri öz kılğan yamanlıḡdur ve biri ğayr kılğan yaḡşılıḡ ve sonḡı ikidin biri özi kılğan yaḡşılıḡdur ve biri ğayr kılğan yamanlıḡ.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 3 cümle vardır:

1093.1.Cümle

burunḡı ikidin biri öz kılğan yamanlıḡdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1093.2.Cümle

biri ğayr kılğan yaḡşılıḡ ve sonḡı ikidin biri özi kılğan yaḡşılıḡdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1093.3.Cümle

biri ğayr kılğan yamanlık.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1094.Cümle

loḡmänniñ ğarīb ḥālātı ve nāfi' maḡālātı köptür ve bu muḡtaşarda munça bile ḡanā'at kılıldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1094.1.Cümle

loḡmänniñ ğarīb ḥālātı ve nāfi' maḡālātı köptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1094.2.Cümle

bu muḡtaşarda munça bile ḡanā'at kılıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1095.Cümle yūnus bin mettā 'aleyhi's-selām: atası atı bile

meşhūrdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1096.Cümle

atası lādī bin ya'ḡūb 'aleyhi's-selām neslidindür ve mürsel peygamberdür kim ḡāle allahu te'ālā ve inne yūnuse lemine'l-mürselīne.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1096.1.Cümle

atası lādī bin ya'ḡūb 'aleyhi's-selām neslidindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1096.2.Cümle mürsel

peygamberdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1096.3.Cümle *ḳāle allahu te'ālā ve inne yūnuse lemine'l-mürselīne.*

1097.Cümle

egerçi süleymān 'aleyhi's-selām zamānıdın aña diginçe belki süleymān 'aleyhi's-selām evlādıdın irdi ammā çün hıç tārīḥde merbūṭ tapılmadı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1097.1.Cümle

egerçi süleymān 'aleyhi's-selām zamānıdın aña diginçe belki süleymān 'aleyhi's-selām evlādıdın irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1097.2.Cümle

çün hıç tārīḥde merbūṭ tapılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1098.Cümle yūnus 'aleyhi's-selām çün süleymān 'aleyhi's-selāmdın soñra mürsel peygamber irdi andın başlandı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1098.1.Cümle

yūnus 'aleyhi's-selām çün süleymān 'aleyhi's-selāmdın soñra mürsel peygamber irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1098.2.Cümle andın başlandı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1099.Cümle

anı tıñrı te‘ālā meḃ‘ūs kılıp sūy ilige yiberdi ve sūy ili anı nübüvvetde tekzıḃ kılıp yūnus ‘aleyhi’sselām ğaḏab kıldı ve ḥalkıġa yaman du‘ā kıldı.

*Baġlı cümle.”ve” baġlamaedatıyla baġlı 3 cümleden oluşmaktadır:

1099.1.Cümle

anı tıñrı te‘ālā meḃ‘ūs kılıp sūy ilige yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1099.2.Cümle

sūy ili anı nübüvvetde tekzıḃ kılıp yūnus ‘aleyhi’s-selām ğaḏab kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1099.3.Cümle

ḥalkıġa yaman du‘ā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1100.Cümle

ruḥṣat-ı ilāhı bolmay ehl ü ‘ıyāli bile ḥalk arasídın çıķıp alardıń andaķ maḥfı boldı kim eger tıñrı te‘ālādın ḳavmiġa belā kilse anı du‘ā kılırġa tapmaġaylar.

*Kı’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1100.1.Cümle

ruḥṣat-ı ilāhı bolmay ehl ü ‘ıyāli bile ḥalk arasídın çıķıp alardıń andaķ maḥfı boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1100.2.Cümle

eger tıñrı te‘ālādın ḳavmiġa belā kilse anı du‘ā kılırġa tapmaġaylar.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1100.2.1. Cümle

eger tıñrı te‘ālādın ḳavmiġa belā kilse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1101.Cümle tiñri te‘ālā ḥātemü’l-enbiyā şalavātullahu ‘aleyh ve ‘alā ālihiğa şabr kılmakğa emr kıılıp
yūnus ‘aleyhi’s-selām kılganıdın nehy kıılır kim *feeşbır liḥükmi rabbike ve lā tekün keşāhibü’l-ḥūti.*

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1101.1.Cümle tiñri te‘ālā ḥātemü’l-enbiyā şalavātullahu ‘aleyh ve ‘alā ālihiğa şabr kılmakğa emr
kıılıp yūnus ‘aleyhi’s-selām kılganıdın nehy kıılır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1101.2.Cümle

feeşbır liḥükmi rabbike ve lā tekün keşāhibü’l-ḥūti.

1102.Cümle

çün yūnus ‘aleyhi’s-selām ildin çıktı kavmiğa tiñri te‘ālā bir bulut yiberdi kim andın ot yağar irdi.

*Sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1102.1.Cümle

çün yūnus ‘aleyhi’s-selām ildin çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1102.2.Cümle

kavmiğa tiñri te‘ālā bir bulut yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1102.3.Cümle

andın ot yağar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1103.Cümle kavm muni körgeç yūnus ‘aleyhi’s-selāmıñ tiley başladılar kim ĩmān kitürgeyler 19
çün bildiler kim yūnus ‘aleyhi’s-selām alar tapķu dik barmaydur.

*Ki'li birleşik cümle yapısı ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1103.1.Cümle

ķavm munı ķörgeķ yūnus 'aleyhi's-selāmnı tiley başladılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1103.2.Cümle İmān

kitūrgeyler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1103.3.Cümle

bildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1103.4.Cümle yūnus 'aleyhi's-selām alar tapķu dik barmaydur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1104.Cümle

didiler kim yūnus 'adem bolsa yūnusnıñ tıñrısı ĥāzırdur.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1104.1.Cümle

didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1104.2.Cümle

yūnus 'adem bolsa yūnusnıñ tıñrısı ĥāzırdur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1104.2.1. cümle yūnus

'adem bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1105.Cümle

barçaları oğul uşakları bile başların yalan kılıp tazarru'ğa meşğul boldılar ve tevbe ve inābet kıla başladılar.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1105.1.Cümle

barçaları oğul uşakları bile başların yalan kılıp tazarru'ğa meşğul boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1105.2.Cümle

tevbe ve inābet kıla başladılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1106.Cümle

çün tevbeleride şādık irdiler tinri te'ālā kabūl kılıp ol belānı alardın def' kıldı. ammā yūnus 'aleyhi's-selām alardın ayrılığanda kimege kirip baħr yüzinde bir 'azīm balıg ağzın açıp kime ehliğa kaşd kıldı.

*Sıralı cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1106.1.Cümle

çün tevbeleride şādık irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1106.2.Cümle

tinri te'ālā kabūl kılıp ol belānı alardın def' kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1106.3.Cümle

yūnus 'aleyhi's-selām alardın ayrılığanda kimege kirip baħr yüzinde bir 'azīm balıg ağzın açıp kime ehliğa kaşd kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1107.Cümle

barça ittifāk kıldılar kim bir kişini aña şu'me birgeyler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1107.1.Cümle

barça ittifāk kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1107.2.Cümle

kim bir kişini aña şu'me birgeyler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1108.Cümle

niçe katla kūr'a saldılar kūr'a yūnus 'aleyhi's-selāmğa tüşüp.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1108.1.Cümle

niçe katla kūr'a saldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1108.2.Cümle

kūr'a yūnus 'aleyhi's-selāmğa tüşüp.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1109.Cümle yūnus 'aleyhi's-selām bildi kim
mağzūb boluptur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1109.1.Cümle yūnus 'aleyhi's-selām bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1109.2.Cümle mağzûb boluptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1110.Cümle

özin balıĝ ağızıĝa taşladı ve balıĝ yûnus ‘aleyhi’s-selâmı yutup tıñrı te‘âlâ balıĝnıñ ħırsaĝıda anı asradı ve yûnus ‘aleyhi’s-selâm kırĝ kûn balıĝ içinde irdi ve bu tesbîhıni vird kılıp irdi kim *lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü mine’z-zâlimîn*.

*Baĝlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1110.1.Cümle

özin balıĝ ağızıĝa taşladı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1110.2.Cümle

balıĝ yûnus ‘aleyhi’s-selâmı yutup tıñrı te‘âlâ balıĝnıñ ħırsaĝıda anı asradı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1110.3.Cümle

yûnus ‘aleyhi’s-selâm kırĝ kûn balıĝ içinde irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1110.4.Cümle

bu tesbîhıni vird kılıp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1110.5.Cümle

lâ ilâhe illâ ente sübhâneke innî küntü mine’z-zâlimîn.

1111.Cümle

kırk kündin sonra tiŗri te' l  y nus 'aleyhi's-sel m  at sıdın ki ip anı     aran ulukt n  ut ardı
kim biri kime ve biri su ve biri balı  dery   ıra ı a kilip anı  ıra  a saldı ve ol yanıla tok an ya 
dik bolup irdi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1111.1.Cümle kırk künden sonra tıñrı te‘ālā yūnus ‘aleyhi’s-selām haṭāsıdın kiçip anı üç
karanğulukdın kütqardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1111.2.Cümle

biri kime ve biri su ve biri balıǵ deryā kıraǵıǵa kilip anı kıraǵka saldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1111.3.Cümle

ol yañıla tokқан yaş dik bolup irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1112.Cümle

bir sütlüg kiyikge emr boldı kim her kün kilip aña sūt birür irdi ve bir yıǵaç aña sāye kıtur irdi.

*Ki’li birleşik cümle ve baǵlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1112.1.Cümle

bir sütlüg kiyikge emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1112.2.Cümle

her kün kilip aña sūt birür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1112.3.Cümle

bir yıǵaç aña sāye kıtur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

1113.Cümle kırk künden sonra öz hâliğa kilip emr-i ilāhī bile kavm arasığa kirdi.

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Yüklemin

1114.Cümle

kavm anıñ hidāyeti bile ĩmān şerefiğa müşerref boldılar ve köp vaqt bolup tıñrı te'ālā hükmin bütkerdi ve dirler ki kûfede medfûndur.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1114.1.Cümle

kavm anıñ hidāyeti bile ĩmān şerefiğa müşerref boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1114.2.Cümle

köp vaqt bolup tıñrı te'ālā hükmin bütkerdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1114.3.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1114.4.Cümle kûfede medfûndur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1115.Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

‘āmūs ve mūsā ve ma’: şāhib-i güzīde ḥamīdullah el-müstevfī bu üç kişini ehl-i tārīḥdin naql kılıpdur ki mürsel irdiler benī isrā’īlni mūsā dīni bile da’vet kıldılar.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1115.1.Cümle

şāhib-i güzīde ḥamīdullah el-müstevfī bu üç kişini ehl-i tārīḥdin naql kılıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1115.2.Cümle

mürsel irdiler

Yapısına Göre: **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi

Yüklemin

1115.3.Cümle

benī isrā’īlni mūsā dīni bile da’vet kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

1116.Cümle

şādık ve şadduk ve selūm: bu üç kişige tıñrı te’ālā nübüvvet birip anṭākiye ḥalkığa yiberdi kim alar hevldin barça helāk boldılar

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1116.1.Cümle

bu üç kişige tıñrı te’ālā nübüvvet birip anṭākiye ḥalkığa yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1116.2.Cümle

alar hevldin barça helāk boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

1117.Cümle

ğayr eţfāl kim bülūğ ḥaddiğa yitmeydür irdiler ve ol eţfāl ĩmān devletiğa müşerref boldılar.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1117.1.Cümle ğayr eţfāl kim bülūğ ḥaddiğa yitmeydür irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1117.2.Cümle

ol eţfāl ĩmān devletiğa müşerref boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1118.Cümle

fincār mūsā ve māmū'l-ḳavsī ve cevferref ve şan'ā kūsı ve ũryā: bu biş kişini ehl-i tārīḥ
peygamber dipdürler.

Yapısına Göre:

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Yüklemin

Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yerine Göre: Kurallı Cümle

1119.Cümle

benī isrā'īlde mūsā 'aleyhi's-selām dīniğa da'vet kıldılar ve zülkifl 'ahdiğa yakın irdiler ba'zı zülkifl 'aleyhi's-selāmnı bulardın soñra aytıp durlar.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1119.1.Cümle

benī isrā'īlde mūsā 'aleyhi's-selām dīniğa da'vet kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1119.2.Cümle

zülkifl 'ahdiğa yakın irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1119.3.Cümle

ba'zı zülkifl 'aleyhi's-selāmnı bulardın soñra aytıp durlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1120.Cümle nevāyil ve hükāy: ba'zı müverrihler bu ikevni

peygamber dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1121.Cümle

zülkifl zamānıda mūsā 'aleyhi's-selām dīniğa da'vet kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1122.Cümle zicürmā ve medāhī: ba'zı qavl bile

peygamberdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1123.Cümle

zülkifl 'aleyhi's-selâmdın soñra da'vetleri mûsâ 'aleyhi's-selâm dîniğa irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1124.Cümle

şa'yâ: peygamber irdi ve ba'zı dipdürler kim yünus 'aleyhi's-selâm özidin soñ anı benî isrâ'îlğa vâlî kıldı ve anı ba'zı dipdürler kim ol yünus 'aleyhi's-selâmdın burunraq irdi allahu a'lem.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle.

1124.1.Cümle peygamber

irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1124.2.Cümle ba'zı

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1124.3.Cümle

yünus 'aleyhi's-selâm özidin soñ anı benî isrâ'îlğa vâlî kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1124.4.Cümle

anı ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1124.5.Cümle

ol yünus 'aleyhi's-selâmdın burunraq irdi allahu a'lem

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

1125.Cümle

buhtu'n-naşrnıñ buzıǵluǵı ve beytū'l-maǵdisni vīrān kılıp cevāhiri kim süleymān 'aleyhi'sselāmdın beri bar irdi ol barçasın iltkeni ve 'azīm ǵatllar ǵılǵanı köprek ehl-i tārīḥ ittifāķı bile bu enbiyā zamānıdadur ve ba'zı dipdürler kim danyāl 'aleyhi's-selāmı buhtu'n-naşr beytū'lmaǵdisdin iltip müddeti zamānıda asrap bir tüş körüp unuṭqandın soñra danyāl 'aleyhi's-selām hem tüşin hem ta'bīrin aytıp ol benddin ḥalāş boldı.

*Ki'li birleşik cümle ve baǵlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1125.1.Cümle

buhtu'n-naşrnıñ buzıǵluǵı ve beytū'l-maǵdisni vīrān kılıp cevāhiri -kim süleymān 'aleyhi'sselāmdın beri bar irdi- ol barçasın iltkeni ve 'azīm ǵatllar ǵılǵanı köprek ehl-i tārīḥ ittifāķı bile bu enbiyā zamānıdadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1125.2.Cümle ba'zı

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1125.3.Cümle danyāl 'aleyhi's-selāmı buhtu'n-naşr beytū'l-maǵdisdin iltip müddeti zamānıda asrap bir tüş körüp unuṭqandın soñra danyāl 'aleyhi's-selām hem tüşin hem ta'bīrin aytıp ol benddin ḥalāş boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1126.Cümle

'üzeyr 'aleyhi's-selām: enbiyā evlādıdır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1127.Cümle

buhtu'n-naşr beytū'l-maǵdisni buzǵanda anı ebnā-yı cinsi bile esīr kılıp bābilǵa iltti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.Cümle

andın hālāş tapıp kilürde bir kintde tüşti ve işegini bağlap uçasın bir dırahtқа koydı ve ileyide incīr irdi ve bir zarf üzüm şırası bu maħalde hayāliğa tıñrı te‘ālā emvātın ıhyā kıurğa fikrge tüşti ve ol kintniñ buzuğlarında ādemīniñ kuruq sūñekleri bar irdi alarnı körüp hayreti arttı kim bu çürük sūñeklerni tırgüzmetke ğayrı hayret ki ‘aqlığa müstevlī bolğay özge nime yoqtur.

*Bağlı cümle, ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle.

1128.1.Cümle

andın hālāş tapıp kilürde bir kintde tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.2.Cümle

işegini bağlap uçasın bir dırahtқа koydı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.3.Cümle

bir zarf üzüm şırası bu maħalde hayāliğa tıñrı te‘ālā emvātın ıhyā kıurğa fikrge tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.4.Cümle

ol kintniñ buzuğlarında ādemīniñ kuruq sūñekleri bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.5.Cümle

alarnı körüp hayreti arttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.6.Cümle

bu çürük sūñeklerni tırgüzmetke ğayrı hayret ki ‘aqlığa müstevlī bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1128.7.Cümle özge nime yoktur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1129.Cümle

haq te'ālā qüdrati iktizāy ol kıldı kim 'azīznin hayreti def' bolup bu hāl an'a 'ayne'l-yaqīn bolğay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1129.1.Cümle

haq te'ālā qüdrati iktizāy ol kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1129.2.Cümle

azīznin hayreti def' bolup bu hāl an'a 'ayne'l-yaqīn bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1130.Cümle

lācerem emr boldı kim rūhın mübārek cesedidin çıkardılar merkebin dağı rūhsız kıldılar ve tıjri
te'ālā 'üzeyr 'aleyhi's-selām cismin il közidin nihān asradı.

*Ki'li birleşik cümle, bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1130.1.Cümle lācerem emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1130.2.Cümle

rūhın mübārek cesedidin çıkardılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1130.3.Cümle merkebin

dağı rūhsız kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1130.4.Cümle

tiñri te‘ālā ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām cismın il közidin nihān asradı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1131.Cümle

bu hālğa yüz yıl ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1132.Cümle

bu müddetdin soñra tiñri te‘ālā ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmı tirgüzdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1133.Cümle

bir melek andın sordı kim *kem lebiste* cevāb birdi kim *yavmān ev ba‘ze yavmin* ol melek didi *bel lebiste mi’ete ‘āmin feenzur ilā ta‘āmike ve şarābıke lem yetesenneh veenzur ilā hımārike* çün munı ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām mülāhaza kıldı kim incır öz ornıda ve üzüm şırası hemol zarfda tāze irdi ve merkebiniñ çürügen süñeklerige baqtı kördi kim bir birige muttaşıl bolup üstige it orlandı ve anıñ üstige tiri tartıldı dağı rūh bedenığa kirip tirildi.

*Ki’li birleşik cümle, iç içe birleşik cümle ve Bağlı cümle.

1133.1.Cümle bir

melek andın sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1133.2.Cümle cevāb

birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.3.Cümle *yavmān*

ev ba'ze yavmin

1133.4.Cümle ol melek

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.4.1cümle *bel lebiste mi'ete 'āmin feenzur ilā ta'āmike ve şarābike lem yetesenneh
veenşur ilā hımārike*

1133.5.Cümle

çün muni 'üzejr 'aleyhi's-selām mülāhaza kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.6.Cümle

incīr öz ornıda ve üzüm şırası hemol zarfda tāze irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.7.Cümle

merkebiniñ çürügen süneklerige baqtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.8.Cümle kördi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.9.Cümle

bir birige muttaşıl bolup üstige it orlandı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.10.Cümle

anıñ üstige tiri tartıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1133.11.Cümle

rūḥ bedeniğa kirip tirildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1134.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām bildi kim anıñ yüz yıl burunğı kılğan tereddüdi cihetidin ḥaḳ te‘ālā aña bu nev’ kudretin körgüzdi ve anıñ şan‘atığa āferīn oqup merkebin minip öz şehrıǵa tibredi.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1134.1.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām bildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1134.2.Cümle

anıñ yüz yıl burunğı kılğan tereddüdi cihetidin ḥaḳ te‘ālā aña bu nev’ kudretin körgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1134. 3.Cümle anıñ şan‘atığa āferīn oqup merkebin minip öz şehrıǵa tibredi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1135.Cümle

ol şehrıǵa yitkendin soñra çün yüz yıl ötken cihetidin köp taǵayyūr tapıp hıç yirni tanımay köp zahmet bile öz sarāyını taptı ammā kişi yoḳ irdi bir kör kenīzekdin özge.

*Sıralı cümle ve Bağılı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1135. 1.Cümle ol şehrıǵa yitkendin soñra çün yüz yıl ötken cihetidin köp taǵayyūr tapıp hıç yirni tanımay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1135.2.Cümle

köp zaḥmet bile öz sarāyını taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1135.3.Cümle

kişi yok irdi bir kör kenİzekdin özge

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Devrik Cümle

1136.Cümle

sonḡra ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām andın sordı kim bu üy ‘üzeyrniḡ üyidür.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1136.1.Cümle

sonḡra ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām andın sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1136.2.Cümle

bu üy ‘üzeyrniḡ üyidür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1137.Cümle

ol taṣdīḡ kılıp didi kim sin kim sin kim bu yüz yılda kim miniḡ maḡdūmum 2 ḡāyib boluptur min anı
kem işitip min.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapısı .

1137.1.Cümle

ol taṣdīḡ kılıp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1137.2.Cümle sin

kim sin

Yapısına Göre: Soru Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1137.3.Cümle

bu yüz yılda kim miniñ maḥdūmum ġāyib boluptur min anı kem işitip min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1137.3.1.Cümle bu yüz yılda kim miniñ
maḥdūmum ġāyib boluptur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1138.Cümle

ol didi ki ‘üzeyr mindür min.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1138.1.Cümle

ol didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1138.2.Cümle

‘üzeyr mindür min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1139.Cümle

kenīzek ayttı kim eger çın ayta sin ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām müstecābu’d-da’vā irdi du’ā kııl ki miniñ
közüm binā bolsun.

*Ki’li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1139.1.Cümle

 kenīzek ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1139.2.Cümle

eger çın ayta sin ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām müstecābu’d-da’vā irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1139.2.1. cümle eger

çın ayta sin

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1139.3.Cümle

du‘ā kııl

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1139.4.Cümle miniñ közüñ binā bolsun.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1140.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām du‘ā kııldı haq te‘ālā ol kenīzekniñ közin binā kııldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1140.1.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selām du‘ā kııldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1140.2.Cümle

haq te‘ālā ol kenīzekniñ közin binā kııldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1141.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmniñ mübārek yüzün körgeç tanıdı kim aña bu yüz yılda hīç tağyīr vākı‘ bolmaydur irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1141.1.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmnın mübārek yüzün körgeç tanıdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1141.2.Cümle

aña bu yüz yılda hīç tağyır vākı’ bolmaydur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1142.Cümle

feryād kılıp ayağığa tüşüp yügürüp ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmnın oğlanlarığa müjde yitkürdi kim oğlanlarıdın biri yüz yaşar irdi ve biri yüz on yaşar irdi. *Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1142.1.Cümle

feryād kılıp ayağığa tüşüp yügürüp ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmnın oğlanlarığa müjde yitkürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1142.2.Cümle

oğlanlarıdın biri yüz yaşar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1142.3.Cümle

biri yüz on yaşar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1143.Cümle

ataların yigit körüp tanımadılar kim ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmnın bağırdı bir hāl irdi hilāl şekli bile.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1143.1.Cümle

ataların yigit körüp tanımadılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1143.2.Cümle

‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmnın bağrıda bir hāl irdi hilāl şekli bile.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

1144.Cümle

ol nişānnı açıp körüp alar hem mübārek kademîğa yüz sūrtūp kavmğa haber boldı. kavm hem inanmadı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1144.1.Cümle ol nişānnı açıp körüp alar hem mübārek kademîğa yüz sūrtūp kavmğa
haber boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1144.2.Cümle kavm hem inanmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1145.Cümle

didiler kim tevrîtni hîç kim ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmdın yahşırak bilmes irdi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1145.1.Cümle

didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1145.2.Cümle

tevrîtni hîç kim ‘üzeyr ‘aleyhi’s-selāmdın yahşırak bilmes irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1146.Cümle

tā ol kitābnı buḥtu'n-naşr iltti aramızda kişi bilmes.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1146.1.Cümle

tā ol kitābnı buḥtu'n-naşr iltti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1146.2.Cümle

aramızda kişi bilmes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1147.Cümle

'üzeyr 'aleyhi's-selām tevrītni ezber okudı ve alar bildiler ve ba'zı yirlerde yaşurun alanını tapıp muābele kıldılar irse bir arf artu ve öksük imes irdi.

*Balı cümle ve şartlı birleşik cümle yapısı bir arada görülmektedir. 4 cümleden oluşmaktadır:

1147.1.Cümle

üzeyr 'aleyhi's-selām tevrītni ezber okudı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1147.2.Cümle

alar bildiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1147.3.Cümle

ba'zı yirlerde yaşurun alanını tapıp muābele kıldılar irse bir arf artu ve öksük imes irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1147.3.1.Cümle

ba'zı yirlerde yaşurun alanını tapıp muābele kıldılar irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1148.Cümle

ba'zı bu ğarīb hālātını 'üzeyr 'aleyhi's-selāmını ibnullah didiler ve *ķāleti' l-yehūdu 'üzeyrūbnūllah* ve ba'zı müverrihler 'üzeyr 'aleyhi's-selāmını ve vāķı' bolġan hālātını irmiyāġa isnād kılıpdurlar ve 'üzeyr 'aleyhi's-selām 'azr atlıġ inisi bile toġup bile öldiler ammā öler vaķtda 'üzeyr 'aleyhi'sselām yüz yaşar irdi.

*Baġlı cümle. "ve" baġlamaedatıyla baġlı ve ama baġlama edatıyla baġlı 5 cümleden oluşmaktadır:

1148.1.Cümle

ba'zı bu ğarīb hālātını 'üzeyr 'aleyhi's-selāmını ibnullah didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1148.2.Cümle

ķāleti' l-yehūdu 'üzeyrūbnūllah

1148.3.Cümle

ba'zı müverrihler 'üzeyr 'aleyhi's-selāmını ve vāķı' bolġan hālātını irmiyāġa isnād kılıpdurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1148.4.Cümle

'üzeyr 'aleyhi's-selām 'azr atlıġ inisi bile toġup bile öldiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1148.5.Cümle

öler vaķtda 'üzeyr 'aleyhi's-selām yüz yaşar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1149.Cümle

mundın ğarībraķ hāl tevārīķde az vāķı'dur oġlanları ķarı kişiler irdiler yaşķa atalarının uluġraķ vallahu a'lem.

*Sıralı cümle. 3 cümle mevcuttur:

1149.1.Cümle

undın ġarībraḡ ḡāl tevārīḡde az vāḡı'dur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1149.2.Cümle

oġlanları ḡarı kişiler irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1149.3.Cümle

yaşḡa atalarıdın uluġraḡ vallahu a'lem.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

1150.Cümle

zekeriyā ve yahyā 'aleyhimü's-selām ve **meryem binti imrān:** alar zeylide zekeriya
'aleyhi'sselāmnı sūleymān 'aleyhi's-selām neslidin dipdürler ve ol beytü'l-maḡdisde mücāvir irdi ve
'imrān kim zekeriya 'aleyhi's-selāmnıḡ 'ammzādesi irdi ol daġı mücāvir irdi.

*Baġlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1150.1.Cümle

alar zeylide zekeriya 'aleyhi's-selāmnı sūleymān 'aleyhi's-selām neslidin dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1150.2.Cümle

ol beytü'l-maḡdisde mücāvir irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1150.3.Cümle

'imrān kim zekeriya 'aleyhi's-selāmnıḡ 'ammzādesi irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1150.4.Cümle

ol daġı mücāvir irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1151.Cümle

ikelesinin haremeleri igeçi sinil irdiler ve 'imrānğa ferzend köp boldı ve zekeriya 'aleyhi's-selāmğa bolmadı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 3 cümleden oluşmaktadır:

1151.1.Cümle

ikelesinin haremeleri igeçi sinil irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1151.2.Cümle

'imrānğa ferzend köp boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1151.3.Cümle

zekeriya 'aleyhi's-selāmğa bolmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.Cümle

'imrān bu şükr-āneğa nezr kıldı kim yene ferzend bolsa beytü'l-mağdisğa mücâvir bolğay ve haremı kim atı eyhaşā irdi meryemğa hāmile irdi ve tokğandın sonra nezr cihetidin 'imrān mütehayyir boldı kim ināşnı mücâvir kılmalar irdi ve *kāle allahu te'ālā innī veza'tuhā ünsā vallahu a'lemü bimā veza'at ve leyse'z-zekeru kāl ünsā ve innī semmeytühā meryeme ve innī ü'zuhā bike ve zürriyetühā mine's-şeytānı'r-racīm* bu şerefdin meryemni bir nimege çırmay eyhaşā beytü'l-mağdisğa ilti.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve Bağlı cümle.

1152.1.Cümle

'imrān bu şükr-āneğa nezr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.2.Cümle

yene ferzend bolsa beytü'l-mağdiska mücâvir bolğay

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.2.1.Cümle

ferzend bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.3.Cümle

haremi kim atı eyhaşa irdi meryemğa hāmile irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.4.Cümle

toğğandın soñra nezr cihetidin 'imrān mütehayyir boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.5.Cümle

ināsnı mücâvir kılmalar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1152.6.Cümle

kāle allahu te'ālā innī veza'tuhā ünsā vallahu a'lemü bimā veza'at ve leyse'z-zekeru kāl ünsā ve innī semmeytühā meryeme ve innī ü'zuhā bike ve zürriyetühā mine's-şeytānı'r-racīm bu şerefdin meryemni bir nimege çırmay eyhaşa beytü'l-mağdiska iltti.

1153.Cümle

'ulemā ve aḥbār anıñ kavlin münkire kördiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1154.Cümle

zekeriyā‘aleyhi’s-selāmğa vaḥy kildi kim bu faḳīreni oğulğa qabūl kılduḳ *fetekḳabbelhā bīqabūlin ḥasenin.*

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1154.1.Cümle

zekeriyā‘aleyhi’s-selāmğa vaḥy kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1154.2.Cümle bu faḳīreni

oğulğa qabūl kılduḳ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1154.3.Cümle *fetekḳabbelhā*

bīqabūlin ḥasenin.

1155.Cümle bu cihetdin aḥyār anıḡ muḥāfazatığa

meşğūl boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1156.Cümle

zekeriyā ‘aleyhi’s-selām didi kim anıḡ ta‘ahhüdü minge evlādur kim ḥalası minıḡ üyümdedür.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1156.1.Cümle

zekeriyā ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1156.2.Cümle anıḡ ta‘ahhüdü

minge evlādur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1156.3.Cümle ẖalası miniṉ üyümdedür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1157.Cümle

aḥyār ḵabūl ḵılmay üç ḵatla ḵur'a saldılar üçelesı ḵur'a zekeriya 'aleyhi's-selām atıḡa tüşti.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1157.1.Cümle

aḥyār ḵabūl ḵılmay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz
Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1157.2.Cümle

üç ḵatla ḵur'a saldılar

Anlamına Göre:

1157.3.Cümle

üçesi kur'a zekeriya 'aleyhi's-selām atığa tüşti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1158.Cümle

barça zarūreten müsellemtuttılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1159.Cümle

sonra zekeriya 'aleyhi's-selām meryemni üyige iltip eyşa' kim zekeriyanın haremi ve meryemnin halası irdi anın muhāfazatığa meşğül boldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1159.1.Cümle

sonra zekeriya 'aleyhi's-selām meryemni üyige iltip eyşa' kim zekeriyanın haremi ve meryemnin halası irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1159.2.Cümle

anın muhāfazatığa meşğül boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1160.Cümle

tā anı 'ibādetka mescid kabiliyyeti hıdmeti peydā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1161.Cümle

sonra zekeriya ‘aleyhi’s-selām anıñ üçün mescidde bir ğurfe yasattı kim işigi yok irdi *Ki’li
birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1161.1.Cümle

sonra zekeriya ‘aleyhi’s-selām anıñ üçün mescidde bir ğurfe yasattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1161.2.Cümle

işigi yok irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1162.Cümle

zİne bile aña çıkar irdi ve özi ğāyib bolsa özi ğurfe tōşūĝin kufıl kılur irdi.

*Baĝlı cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1162.1.Cümle

zİne bile aña çıkar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1162.2.Cümle

özi ğāyib bolsa özi ğurfe tōşūĝin kufıl kılur irdi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle Yüklemi **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1162.2.1.Cümle

özi ğāyib bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1163.Cümle

ol cümledin biri bu kim kışda yaz mīvesi ve ‘aks hem körer irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1163.1.Cümle

ol cümledin biri bu

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1163.2.Cümle

kışda yaz mīvesi ve 'aks hem körer irdi.

Anlamına Göre:

1164.Cümle

sorğanda kim *ennā leki hażā fī ğayri vaḳtihi* cevāb taptı kim *hażā min 'indillahi yezuḳu men yeşā'u biġayri ḥisāb* bu vaḳtda zekeriya 'aleyhi's-selām ve ḥaremi kiber-i sinde irdiler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1164.1.Cümle sorğanda kim *ennā leki hażā fī ğayri vaḳtihi* cevāb taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1164.2.Cümle

hażā min 'indillahi yezuḳu men yeşā'u biġayri ḥisāb bu vaḳtda zekeriya 'aleyhi's-selām ve ḥaremi kiber-i sinde irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1165.Cümle

zekeriya 'aleyhi's-selām didi kim ḥālīḳı kim meryemğa ğayr vaḳtide bu nev' fevākih naşīb kıla alur minin hem ḥayātım şeceresidin egerçi ğayr vaḳtdur bir niçe kerāmet kıla alur.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1165.1.Cümle

zekeriya 'aleyhi's-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1165.2.Cümle hâlıkı kim meryemğa ğayr vaqtide bu nev' fevâkih naşib kıla alur minir hem hayâtım şeceresidin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Devrik Cümle

1165.2.1 cümle hâlıkı kim meryemğa ğayr vaqtide bu nev' fevâkih naşib kıla

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1165.3.Cümle

egerçi ğayr vaqtdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1165.4.Cümle

bir niçe kerâmet kıla alur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1166.Cümle

bu ârzü könlige ötti cibrîl 'aleyhi's-selâm yahyâ 'aleyhi's-selâm **25** vücûdığa beşâret birdi *fenâ dethû'l-melâ'iketü ve hüve kâyimün yüşalli fi'l-mihrâbi* ve çün yahyâ 'aleyhi's-selâm mütevellid boldı.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1166.1.Cümle

bu ârzü könlige ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1166.2.Cümle

cibrîl 'aleyhi's-selâm yahyâ 'aleyhi's-selâm vücûdığa beşâret birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1166.3.Cümle *fenā dethü'l-melâ'iketü ve hüve kıyımün yüşalli fi'l-mihrâbi* ve çün yahyâ 'aleyhi's-selâm mütevellid boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1167.Cümle

az vaktın sonra tıñrı te'âlâ mübârek köñlin vahy nüzûlının münevver kıldı kim *yâ yahyâ huẓî'kitābe bıkuvvetin ve âteynāhü'l-ḥükme şabiyyen* ve yahyâ 'aleyhi's-selâmnın tã'atı begâyet ve yığlamağı 2 bî-nihâyet irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1167.1.Cümle

az vaktın sonra tıñrı te'âlâ mübârek köñlin vahy nüzûlının münevver kıldı

Anlamına Göre:

1167.2.Cümle

yâ yahyâ huẓî'l-kitābe bıkuvvetin ve âteynāhü'l-ḥükme şabiyyen ve yahyâ 'aleyhi's-selâmnın tã'atı begâyet ve yığlamağı bî-nihâyet irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1168.Cümle

dirler ki ğâyet bükâdın iki közide iki nāv-dân dik çukur ḥaṭ peydâ bolur irdi ve bu fevrde meryem zu'afâ 'özridin ğusl kıılır maḥalde cibrîl 'aleyhi's-selâmğa beşâret birdi.

*Ki'li birleşik cümle, bağılı cümle ve sıralı cümle.

1168.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1168.2.Cümle

ğâyet bükâdın iki közide iki nāv-dân dik çukur ḥaṭ peydâ bolur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Fiil Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1168.3.Cümle

bu fevrde meryem zu'afā 'özridin ğusl kıılır

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1168.4.Cümle

maḥalde cibrīl 'aleyhi's-selāmğa beşāret birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1169.Cümle

ba'zı dipdürler 'İsā 'aleyhi's-selām tokuz aydın soñra mütevellid boldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden olumaktadır:

1169.1.Cümle ba'zı dipdürler **Yapısına Göre:** Basit

Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1169.2.Cümle

'İsā 'aleyhi's-selām tokuz aydın soñra mütevellid boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1170.Cümle

ḥalāyık nā-münāsib sözler didiler ammā 'İsā 'aleyhi's-selām hemol dem tekellüm kıılıp tinri te'ālānıñ bendeliğı ve öziniñ nübüvvetiğa ve anası pākligige tanuğluğ birdi ve ḥātemü'l-enbiyā vücūd-ı mübārekiğa şallallahu 'aleyhi vesellem beşāret yitkürdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1170.1.Cümle

ḥalāyık nā-münāsib sözler didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1170.2.Cümle

‘İsā ‘aleyhi’s-selām hemol dem tekellüm kılip tinri te‘ālānıñ bendeliğı ve öziniñ nübüvvetiğa ve anası pāklığıge tanuğluğ birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1170.3.Cümle

hātemü’l-enbiyā vüçüd-ı mübārekiğa şallallahu ‘aleyhi vesellem beşāret yitkürdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1171.Cümle

niçe vaqt kim ötti yaḥyā ‘aleyhi’s-selām bile muşāḥabet kılur irdi ol vaqt kim ‘İsā ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı ve aḥyār aña ta’n kıldılar.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1171.1.Cümle

niçe vaqt kim ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1171.2.Cümle

yaḥyā ‘aleyhi’s-selām bile muṣāḥabet kıılır irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1171.3.Cümle

vaḳt kim ‘İsā ‘aleyhi’s-selām mütevellid boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1171.4.Cümle

aḥyār aḥa ṭa’n kııldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1172.Cümle

bāwücüd ol ki tiḥri te‘ālā ‘İsā ‘aleyhi’s-selāmı ötken tekellüm bile kim mütekellim kııldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1173.Cümle

benī isrā’īliniḡ yüzi köñli ḡaraları ‘İsā ‘aleyhi’s-selāmı ol iş töhmeti bile mu‘aẓẓeb tutar irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1174.Cümle

tā iş ol yirge yitti kim zekeriya ‘aleyhi’s-selām ol nā-pāk il arasidin ḡaḡtı ve alar ḡavlay barıp meṣḡurdur kim ol ḡazret yıḡaḡ ṣikāfıḡa kirip ol ṣikāf bütti ve a’dā yitip iteginiḡ uḡın yıḡaḡdın taṣḡarı körup yıḡaḡ baṣıdın erre ḡoyup zekeriya ‘aleyhi’s-selāmı helāk kııldılar.

*Baḡlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

1174.1.Cümle

tā iş ol yirge yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1174.2.Cümle

zekeriyā ‘aleyhi’s-selām ol nā-pāk il arasıdın kaçtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1174.3.Cümle alar kavlay

barıp meşhūrdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1174.4.Cümle

ol hāzret yıgaç şikāfıga kirip ol şikāf bütti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1174.5.Cümle a’dā yitip iteginiñ uçın yıgaçdın taşğarı körüp yıgaç başıdın erre koyup zekeriya
‘aleyhi’sselāmı helāk kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1175.Cümle

bu yirde çün dirdin belki dem urardın **10** hāme tili lāl ve til hāmesi güng maqāldür.

*Sıralı cümle. **3** cümleden oluşmaktadır:

1175.1.Cümle

bu yirde çün dirdin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1175.2.Cümle belki

dem urardın

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1175.3.Cümle

hāme tili lāl ve til hāmesi güng maqāldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1176.Cümle

evlā ol kim maḫṣūdka ṣūrū' kılalı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1176.1.Cümle

evlā ol[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1176.2.Cümle

maḫṣūdka ṣūrū' kılalı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1177.Cümle

yaḥyā 'aleyhi's-selām ḫatli bu nev' irdi kim ol zamānnıḡ pādiṣāhınıḡ yaṣḡa yitken ḫaremi bar irdi
ve bu cihetdin kim çün ḫarıpdur.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1177.1.Cümle

yaḥyā 'aleyhi's-selām ḫatli bu nev' irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1177.2.Cümle

ol zamānnıḡ pādiṣāhınıḡ yaṣḡa yitken

ḫaremi bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1177.3.Cümle

bu cihetdin kim çün ḫarıpdur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1178.Cümle

bolmağay kim pādīṣāh yine birevni nikāhığa kivürgey ve anıñ mūcibi ‘azli bolğay.

*Ki’li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1178.1.Cümle bolmağay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1178.2.Cümle

pādīṣāh yine birevni nikāhığa kivürgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1178.3.Cümle

anıñ mūcibi ‘azli bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1179.Cümle

özge abuşqadın cemīle kıızı bar irdi pādīṣāhğa terğīb kıldı kim ol kıznı alğay.

*Sıralı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1179.1.Cümle

özge abuşqadın cemīle kıızı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1179.2.Cümle pādīṣāhğa

terğīb kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1179.3.Cümle ol kıznı alğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1180.Cümle

pādiṣāh yaḥyā ‘aleyhi’s-selāmdın sordı irse yaḥyā ‘aleyhi’ s-selām didi ki saḡa anıḡ nikāḡı revā irmes.

*Şartlı birleşik cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1180.1.Cümle

pādiṣāh yaḥyā ‘aleyhi’s-selāmdın sordı irse yaḥyā ‘aleyhi’ s-selām didi ki saḡa anıḡ nikāḡı revā irmes.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1180.1.1.cümle pādiṣāh yaḥyā ‘aleyhi’s-selāmdın sordı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1180.2.Cümle yaḥyā ‘aleyhi’ s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1180.3.Cümle

saḡa anıḡ nikāḡı revā irmes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1181.Cümle

ol kız bile anasıḡa yaḥyā ‘aleyhi’s-selām ‘adāveti peydā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1182.Cümle

bir kün ki pādiṣāh mest irdi ol kızını anası ārāste kılıp anıḡ kaşıḡa yiberdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1182.1.Cümle

bir kün ki pādiṣāh mest irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1182.2.Cümle

ol kızını anası ârâste kılıp anıñ qaşığa yiberdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1183.Cümle

sekr ğalebâtı ve şehvet tuğyânıdın aña meyl kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1184.Cümle

kız ibā kıldı kim eger hâcetimni revā kıılır sin bu iş bolur.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1184.1.Cümle

kız ibā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1184.2.Cümle

eger hâcetimni revā kıılır sin bu iş bolur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1184.2.1.Cümle eger

hâcetimni revā kıılır sin

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1185.Cümle

sordı kim hâcetiñ nidür.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1185.1.Cümle sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1185.2.Cümle

hācetiñ nidür.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1186.Cümle

ol bed-baht didi kim hācetim yaḥyā katlidür.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1186.1.Cümle

ol bed-baht didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1186.2.Cümle

hācetim yaḥyā katlidür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1187.Cümle

ol zānī bu zāniye ḥāṭırı üçün ma'sūm katliğa rızā birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1188.Cümle

dirler ki ol ḥazret katl bolğandın soñra ol iki mel'ünnı yir yuttı.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1188.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1188.2.Cümle

ol hâzret katl bolğandın sonra ol iki mel'ünnı yir yuttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1189.Cümle

dirler ki benî isrâ'îlñiñ iki fesâdıdın sonğısı yahyâ 'aleyhi's-selâm katlidür.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1189.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1189.2.Cümle

benî isrâ'îlñiñ iki fesâdıdın sonğısı yahyâ 'aleyhi's-selâm katlidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1190.Cümle

bu emr vuķū'ıdın sonra tñri te'ālā fāris mülükidin ħaridus atlıǵnı isrâ'îlğa istilā birdi kim ol iki peygamber ħanı 'ivażı alarnı andaķ ħatl kıldı kim yehüddın kişi az ħaldı ve dirler ki beytü'l-maķdis dervāzesidin ħaridus ordusıǵaça rūd-ĥāne dik ħan aķtı.

Ki'li birleşik cümle ve baǵlı cümle.

1190.1.Cümle

bu emr vuķū'ıdın sonra tñri te'ālā fāris mülükidin ħaridus atlıǵnı isrâ'îlğa istilā birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1190.2.Cümle

ol iki peygamber ħanı 'ivażı alarnı andaķ ħatl kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1190.3.Cümle

yehüddin kişi az kaldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1190.4.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1190.5.Cümle beytül-mağdis dervāzesidin ḥaridus ordusığaça rūd-
ḥāne dik kan aqtı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1191.Cümle

el-kışşa yahyā ve zekeriya ‘aleyhi’s-selām dār-ı fenādın bu nev’ dār-ı beḳāğa bardılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1192.Cümle

‘İsā bin meryem şalavātullahu ‘aleyh: bir ḳavl bile üçünçi ulu’l-‘azmdür bir ḳavl bile bişinçi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1193.Cümle

andın burunğı enbiyādın sonra hıç ḳaysığa kırk yaşıdın burun nübüvvet yitmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1194.Cümle ol māder-zād peygamber irdi ve anıḳ velādetidin burun tinri te‘ālā meryemğa anıḳ
vücūdı beşāretin birdi kim *iz ḳāleti’l-melā’iketi yā meryemü innallahe yübeşşirüke bikelimetin
minhü ismihü’l-mesīḥü ‘İsā ibnü meryemü vecīhen fi’d-dünyā ve’l-āḫireti ve mine’l-muḳarrabāne ve*

tekellümnâse fi'l-mehdî ve kehlen. mesîh lafzıda söz köptür ve 'İsâ 'aleyhi's-selâm velâdetide hem söz köptür.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1194.1.Cümle ol mâder-zâd

peygamber irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1194.2.Cümle

anır velâdetidin burun tırı te'âlâ meryemğa anır vücûdı beşâretin birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1194.3.Cümle

iz kâleti'l-melâ'iketi yâ meryemü innallahe yübeşşirüke bikelimetin minhü ismihü'l-mesîhü 'İsâ ibnû meryemü vecîhen fi'd-dünyâ ve'l-âhireti ve mine'l-muqarrabîne ve tekellümnâse fi'l-mehdî ve kehlen. mesîh lafzıda söz köptür

1194.4.Cümle

'İsâ 'aleyhi's-selâm velâdetide hem söz köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1195.Cümle

tefâsir kütübidin ma'lûm bolur çün bu muhtaşarda maîlûb ihtîşârdur.

*Bağılı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1195.1.Cümle

tefâsir kütübidin ma'lûm bolur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1195.2.Cümle bu muhtaşarda

maîlûb ihtîşârdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1196.Cümle

ba'zı müverrihâne işlerge kâni' boluldu.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1197.Cümle

muḳarrardur kim 'İsā 'aleyhi's-selāmnın atası yoktur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1197.1.Cümle muḳarrardur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1197.2.Cümle

'İsā 'aleyhi's-selāmnın atası yoktur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1198.Cümle

cibrīl 'aleyhi's-selāmnın nefesi bile ḥāmīle boldı ve toğurur vaḳtda beytü'l-maḳdisdin çıḳıp kırağraḳ yirde vaż'-ı ḥaml kıldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1198.1.Cümle

cibrīl 'aleyhi's-selāmnın nefesi bile ḥāmīle boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1198.2.Cümle

toğurur vaḳtda beytü'l-maḳdisdin çıḳıp kırağraḳ yirde vaż'-ı ḥaml kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1199.Cümle

halk bu işni bilip barıp ol hālni körüp irig sözler ayta başladılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1200.Cümle

yokkırıraq bitilipdür kim 'İsā 'aleyhi's-selām ni nev' cevāblar birdi andın soñ il müte'accib bolup söz ayta almadı kıyttılar.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1200.1.Cümle

yokkırıraq bitilipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1200.2.Cümle

'İsā 'aleyhi's-selām ni nev' cevāblar birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1200.3.Cümle

andın soñ il müte'accib bolup söz ayta almadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1200.4.Cümle

kıyttılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1201.Cümle

meryemni hābīb neccār -kim hālazādesi irdi- 'İsā 'aleyhi's-selām bile alıp dımaşqqa bardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1202.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām on üç yaşağunça anda ma’āş kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1203.Cümle

anda hem ‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmın mu‘cizâtı köp zāhir boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1204.Cümle

çün incil ‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmğa nāzil boldı üçevle beytü’l-mağdisğa kilip ‘Tsā ‘aleyhi’s-selām emr-i ilāhī bile halknı tıñrı te‘ālā emriğa delālet kıldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1204.1.Cümle

çün incil ‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmğa nāzil boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1204.2.Cümle

üçevle beytü’l-mağdisğa kilip ‘Tsā ‘aleyhi’s-selām emr-i ilāhī bile halknı tıñrı te‘ālā emriğa delālet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1205.Cümle

halk anı tekzīb kılip nā-münāsib sözler didiler ammā havāriyūn īmān kiltürüp dīnini qabūl kıldılar ve alar on iki kişi irdiler ve pīşeleri boyagçılık irdi.

*Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1205.1.Cümle

halk anı tekzīb kılip nā-münāsib sözler didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1205.2.Cümle

ḥavāriyūn īmān kiltürüp dīnini ḡabūl ḡıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1205.3.Cümle

alar on iki ḡişi irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1205.4.Cümle

pīṣeleri boyaḡcılık irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1206.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmdın mu‘cize tilediler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1207.Cümle

barḡanıṡ raḡtların nīl kūyige saldı alar ıztırāb ḡılḡaḡ kim bulardın her birini bir renk buyurupturlar

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām nīl kūyige ilig urdı her birini kim ḡıḡardı iyesi tilegen renk bile ḡıḡtı.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1207.1.Cümle

barḡanıṡ raḡtların nīl kūyige saldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1207.2.Cümle

alar ıztırāb ḡılḡaḡ kim bulardın her birini bir renk buyurupturlar ‘Tsā ‘aleyhi’s-selām nīl kūyige ilig urdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1207.3.Cümle

her birini kim çıkardı iyesi tilegen renk bile çıktı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1208.Cümle

bu mu'cize ol ilge mûcib-i îmân boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1209.Cümle

ol nime kim 'İsā 'aleyhi's-selām ilge emr kıldı tevḥīd irdi ve ḥātemü'n-nübüvvenin risāletiga ikrār kıldı.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1209.1.Cümle

ol nime kim 'İsā 'aleyhi's-selām ilge emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1209.2.Cümle

tevḥīd irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1209.3.Cümle

ḥātemü'n-nübüvvenin risāletiga ikrār kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1210.Cümle

ḳāle allahu te'ālā ve iz ḳāle 'İsabnü meryeme yā benī isrā'ile innī resūlullahi ileykūm muşaddıḳan
limā beyne yedey mine't-tevrīti ve mübeşşiran biresūlin ye'tī min ba'dī ismuhu aḥmedū şallallahu

‘aleyhi ve ‘alā ālihi ve sellem ‘İsā ‘aleyhi’s-selām ‘ālem ve dünyā esbābıdın hīç nime kabūl kılmadı
ve alardın bir peşmīne ton ve bōrk ve ‘aşāsı bar irdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1210.1.Cümle

*ķāle allahu te‘ālā ve iz ķāle ‘İsabnū meryeme yā benī isrā‘īle innī resūlullahi ileykūm muşaddıķan
limā beyne yedey mine’t-tevrīti ve mübeşşiran biresūlin ye’tī min ba’dī ismuhu aķmedū şallallahu*

‘aleyhi ve ‘alā ālihi ve sellem ‘İsā ‘aleyhi’s-selām ‘ālem ve dünyā esbābıdın hīç nime kabūl kılmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1210.2.Cümle

alardın bir peşmīne ton ve bōrk ve ‘aşāsı bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1211.Cümle

bir yirde bolmas irdi dāyim seyrde irdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1211.1.Cümle

bir yirde bolmas irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1211.2.Cümle dāyim

seyrde irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1212.Cümle

rūzī üçün kesb kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1213.Cümle

her ni yitti kâni' boldı çün havâriyûn iltimâs kıldılar kim bir mesken yasalı.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle yapıları görülmektedir. 4 cümleden oluşmaktadır:

1213.1.Cümle

her ni yitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1213.2.Cümle

kâni' boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1213.3.Cümle

çün havâriyûn iltimâs kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1213.4.Cümle

bir
mesken yasalı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.Cümle

ķabûl kılmadı ve źu'afâ bile ihtilâtı yok irdi bu cihetlerdin mücerredlikķa meşhûr boldı ve sāyir mu'cizâtıdın biri ĥuffâşdur kim balçığ bile ol hey'et bile nefesin sürdi rûĥ tapıp uçtı ve imdigeķe bar ve biri abraş 'ilâcıdur kim *ķāle allahu te'ālā ennī aĥluķu lekûm mine'ġ-ġīni keheyeti'ġ-ġayrı feenfûĥu fīhi fetekûnu ġayran biiznillahi ve ubriyu'l-ekmehu ve'l-abraşu* yene ol kim du'â bile ölügni tircüzdi ve *uĥyī'l-mevtā biiznillahi* ve ol ölüğ kim 'İsā 'aleyhi's-selām tircüzdi ibnû'l-'acûz irdi ve şerĥi budur kim seyr ešnāsıda bir 'acûzeni kôrdi kim bir ķabir başıda mü'eşşir nevĥa kıladur.

*Bağlı cümle, sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle yapıları görülmektedir.

1214.1.Cümle

ķabûl kılmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1214.2.Cümle

zu'afā bile ihtilāṭı yok irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.3.Cümle

bu cihetlerdin mücerredlikka meşhūr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.4.Cümle

sāyir mu'cizātıdın biri ḥuffāşdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.5.Cümle

balçığ bile ol hey'et bile nefesin sürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.6.Cümle

.rūḥ tapıp uçtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.7.Cümle imdigeçe

bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.8.Cümle

biri abraş 'ilācıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.9.Cümle

ķāle allahu te'ālā ennī ahlukū lekūm mine't-ṭīni keheyeti't-ṭayrī feenfūḥu fīhi fetekūnu ṭayran
biiznillahi ve ubriyu'l-ekmehu ve'l-abraṣu yene ol kim du'ā bile ölügni tırgüzdi

1214.10.Cümle

ibnū'l-'acūz irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.11.Cümle şerḥi

budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.12.Cümle

seyr ešnāsıda bir 'acūzeni kırdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1214.13.Cümle bir kabir başıda mü'eśśir nevḥa kıladur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1215.Cümle

keyfiyetin sordı didi kim oğlum irdi ve firākıdın bī-ṭākat min.

*Sıralı cümle, Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle yapıları görülmektedir. 4 cümleden oluşmaktadır:

1215.1.Cümle

keyfiyetin sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1215.2.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1215.3.Cümle oğlum

irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1215.4.Cümle

firākıdın bī-ṭākat min.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1216.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām du‘ā kılıp tiḡri te‘ālā ol meyyitḡa rūḡ kivürdi ve ölüḡ tirilgeç iltimās kıldı kim du‘ā kılgay kim burunḡı ḡālīga barḡay ve mevt sekerātı bolmaḡay.

*Baḡlı cümle ve ki’li birleşik cümle yapıları görölmektedir. 5 cümleden oluşmaktadır:

1216.1.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām du‘ā kılıp tiḡri te‘ālā ol meyyitḡa rūḡ kivürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1216.2.Cümle

ölüg tirilgeç iltimās kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1216.3.Cümle

du'ā kılgay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1216.4.Cümle

burunğı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1216.5.Cümle

mevt

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Cümle, Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1217.Cümle

rūḥullah du'āsı bile bu iş hem boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1218.Cümle

rūḥullah andın ötti naşşibīn vilāyetide melike bar irdi mütekebbir ve cabbār-şifat.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1218.1.Cümle

rūḥullah andın ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin

Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1218.2.Cümle

naşşibîn vilâyetide melike bar irdi mütekebbir ve cabbâr-şıfat.

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Yerine Göre:

1219.Cümle

‘İsâ ‘aleyhi’s-selâm anıñ da‘vetiğa me’mûr bolup ol yan ‘azîmet kıldı ve havâriyûnğa didi kim sizdin kim bolğay kim kirip nidâ kılğay kim ‘İsâ rûḥullah tıñrı te‘âlânıñ resûlüdür ve kelimesidür kilipdür.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle yapıları görülmektedir.

1219.1.Cümle

‘İsâ ‘aleyhi’s-selâm anıñ da‘vetiğa me’mûr bolup ol yan ‘azîmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1219.2.Cümle

havâriyûnğa didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1219.3.Cümle

sizdin kim bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1219.4.Cümle

kim kirip nidâ kılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1219.5.Cümle

kim ‘İsâ rûḥullah tıñrı te‘âlânıñ resûlüdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin

Kurallı Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1219.6.Cümle kelimesidir

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1219.7.Cümle kilipdür.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Yerine Göre:**

1220.Cümle

ya'ķūb ve tumaş ve Őem'ūn ũçev didiler kim biz barur biz.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1220.1.Cümle

ya'ķūb ve tumaş ve Őem'ūn ũçev didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1220.2.Cümle biz barur biz.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1221.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām her ķaysı bābıda bir söz ayttı dağı alarnı uzattı.

*Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1221.1.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām her ķaysı bābıda bir söz ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1221.2.Cümle

alarnı uzattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin

Kurallı Cümle

1222.Cümle

alardın ikisi ilgerirek ve şem'ün keyinrek yörüp ya'ķūb ol nidānı ķıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin **Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1223.Cümle

il hücūm ķılķaç yandı.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Yerine Göre:**

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemin

Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

1224.Cümle

tumas ikrār kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1225.Cümle

anı pādişāh kaşığa ilttiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1226.Cümle

hemol sözni ayttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1227.Cümle

ol zālīm buyurdı kim tumasnıñ ilig ayağın kisip közlerin hem kör kıldılar ve ol sözidin qaytmadı.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1227.1.Cümle ol

zālīm buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1227.2.Cümle

tumasnıñ ilig ayağın kisip közlerin hem kör kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1227.3.Cümle

Kurallı Cümle

ol sözidin kaytmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre:

1228.Cümle

bu maḥalde şem'ün yitip melikdin tumas ilzāmıḡa söz istid'āsını kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1229.Cümle

ruḥşat taptı daḡı sordı tumasdın bu kişi kim sin anıḡ risāletıḡa ikrār kıla sin hıç ḥücceti ve mu'cizi bar mu.

*Baḡlı cümle ve iç içe birleşik cümle.

1229.1.Cümle

ruḥşat taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1229.2.Cümle

sordı tumasdın bu kişi kim sin anıḡ risāletıḡa ikrār kıla sin hıç ḥücceti ve mu'cizi bar mu.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1229.2.1.Cümle tumasdın

bu kişi kim sin

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1229.2.2.Cümle

anıḡ risāletıḡa ikrār kıla si

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1229.2.3.Cümle

hıç ḥücceti ve mu'cizi bar mu

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1230.Cümle didi

kim bar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1230.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1230. 2.Cümle bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1231.Cümle

şem'un didi kim ayt.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1231. 1.Cümle

şem'un didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1231.2.Cümle

ayt

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1232.Cümle

ol didi kim kişi akşam ni yise ve üyide ni nime bolsa aytur. *Ki'li

birleşik cümle ve şartlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1232.1.Cümle

ol didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1232.2.Cümle

kişi akşām ni yise ve üyide ni nime bolsa aytur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1232.2.1.Cümle

kişi akşām ni yise

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1232.2.2.Cümle üyide

ni nime bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1233.Cümle

şem'ün didi kim imkân-ı sihr bar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1233.1.Cümle şem'ün didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1233.2.Cümle

imkân-ı sihr bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1234.Cümle

tumas didi kim ölügni tirgüzür ve şem'ün melik sarı bakıp ayttı munuñ imtiḥānı āsāndur ve imkân yoktur kim bu iş tiñri te'ālādın yā peygamberidin kilür eger ḥükm kılsañ kim ol kilse fi'l-ḥāl ma'lūm bolur.

*Ki'li birleşik cümle, sıralı cümle, Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle yapıları görülmektedir. 8 cümleden oluşmaktadır: **1234.1.Cümle** tumas didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.2.Cümle ölügni

tirgüzür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.3.Cümle

şem'ün melik sarı bakıp ayttı munuñ imtiḥānı āsāndur ve imkān yoḡtur kim bu iş tiñri te'ālādın yā peygamberidin kilür eger ḥükm kılsañ kim ol kilse fi'l-ḥāl ma'lūm bolur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.3.1..Cümle munuñ

imtiḥānı āsāndur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.3.2.Cümle imkān

yoḡtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.3.3.cümle bu iş tiñri te'ālādın yā peygamberidin kilür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.3.3.Cümle eger ḥükm kılsañ kim eger ḥükm kılsañ fi'l-ḥāl ma'lūm bolur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1234.3.4.Cümle eger

ḥükm kılsañ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1235.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmnı fi’l-ḥāl ḥāzır kıldılar ve tumas aytқан sözlerni sordılar.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1235.1.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmnı fi’l-ḥāl ḥāzır kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1235.2.Cümle tumas aytқан

sözlerni sordılar **Yapısına**

Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Eylem

Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1236.Cümle

barçasıǵa ikrār kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1237.Cümle

şem‘ün didi bu sözleriñ çındur evvel refiķıñdın başla.

*iç içe birleşik cümle.

1237.1.Cümle

şem‘ün didi bu sözleriñ çındur evvel refiķıñdın başla.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1237. 1.1Cümle

bu sözleriñ çındur

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1237.1.2.Cümle

evvel refîkîñdın başla

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1238.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmnıñ kisilgen a‘zāsın orunlarığa koyup du‘ā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1239.Cümle

tiñri te‘ālā barçasın bütkerdi ve ħuffāş bābıda teķāzā kıldılar yasadı.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1239.1.Cümle

tiñri te‘ālā barçasın bütkerdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1239.2.Cümle

ħuffāş bābıda teķāzā kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1239.3.Cümle yasadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1240.Cümle

selmān-ı fāris rażıyallahu ‘anhdın menķūldür kim ol vilāyetniñ cemī’ maražasını didiler kim şaḥīḥ kılmak kirek anıñ du‘āsı bile barça şıḥḥat taptılar.

*Ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1240.1.Cümle

selmān-ı fāris rażıyallahu ‘anhdın menķūldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1240.2.Cümle

ol vilāyetniñ cemī’ maražasını didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1240.3.Cümle

şahīḥ kılmak kirek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1240.4.Cümle

anıñ du‘āsı bile barça şıḥḥat taptılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1241.Cümle

barçadın soñra ölügni tirgüzür iltimāsı kıldılar.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1241.1.Cümle

barçadın soñra ölügni tirgüzür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1241.2.Cümle

iltimāsı kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1242.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām didi kim her ölügni kim siz diseniz du‘ā kılay.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1242.1.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1242.2.Cümle

her ölügni kim siz diseniz du‘ā kılay

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1242.2.1.Cümle

her ölügni kim siz diseniz

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1243.Cümle

ittifāk bile sām bin nūḥnı didiler kim tirgüz kim mevtidin tört miñ yıl ötüptür.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1243.1.Cümle

ittifāk bile sām bin nūḥnı didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1243.2.Cümle

tirgüz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1243.3.Cümle

mevtidin tört miñ yıl ötüptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1244.Cümle

anırın kabri başığa barır 'İsâ 'aleyhi's-selâm iki rek'at namâz kıldı ve du'â kıldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1244.1.Cümle

anırın kabri başığa barır 'İsâ 'aleyhi's-selâm iki rek'at namâz kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1244.2.Cümle

du'â kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1245.Cümle

kabri şak boldı bir ak saç saşal kişi çıktı ve ilge didi 5 kim 'İsâ rûhullah peygamberdür anırın dîniğa kirin ve ğanîmet tutuñ.

*Sıralı cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1245.1.Cümle

kabri şak boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1245.2.Cümle

bir ak saç saşal kişi çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1245.3.Cümle

ilge didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1245.4.Cümle Tsā rūḥullah

peygamberdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1245.5.Cümle

anıḡ dīniḡa kirin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1245.6.Cümle

ḡanīmet tutuḡ.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1246.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām andın sordı kim siziḡ zamānda saḡ aḡarmas irmiḡ.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1246.1.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām andın sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1246.2.Cümle siziḡ zamānda saḡ aḡarmas irmiḡ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1247.Cümle

sām didi kim siniḡ du‘āḡ üni yitkeḡ kıyāmet boldı

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1247.1.Cümle

sām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1247.2.Cümle siniñ du‘āñ üni

yitkeç kıyāmet boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1248.Cümle

sağınıp vehm ve havfdın bular aқardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1249.Cümle

çün sām ilge nidālar birdi ‘Tsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile evvelğı hālīga bardı ve şaq bolğan yirge koşuldı.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1249.1.Cümle

çün sām ilge nidālar birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1249.2.Cümle

Tsā ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile evvelğı hālīga bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1249. 3.Cümle şaq bolğan

yirge koşuldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1250.Cümle

hem selmān-ı fārisdin menķūldür rażıyallahu ‘anh kim bu mu‘cizeni körüp ol mülk ili müslümān boldılar.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1250. 1.Cümle hem
selmān-ı fārisdin menķūldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1250.2.Cümle rażıyallahu ‘anh kim bu mu‘cizeni körüp ol mülk ili müslümān boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.Cümle

ba’zı seferde kim yimekge tenlik vāķı’ irdi benī isrā’īl ḥavāriyūnğa didiler kim eger ‘İsā ‘aleyhi’sselām du’ā kılsa kim tiñri te’ālā āsumāndın mayda yiberse kim ṭa’āmğa muḥtāc ḥalāyık andın behre tapsalar ve tiñri te’ālā vüçüdı ve ‘İsā ‘aleyhi’s-selām nübüvvetiğa ta’yīn bolsa dip.

*Sıralı cümle, ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle.

1251.1.Cümle

ba’zı seferde kim yimekge tenlik vāķı’ irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.2.cümle

benī isrā’īl ḥavāriyūnğa didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.3.cümle eger ‘İsā ‘aleyhi’s-selām du’ā kılsa kim tiñri te’ālā āsumāndın mayda yiberse kim ṭa’āmğa muḥtāc ḥalāyık andın behre tapsalar ve tiñri te’ālā vüçüdı ve ‘İsā ‘aleyhi’s-selām nübüvvetiğa ta’yīn bolsa dip.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.3.1.cümle

eger 'İsā 'aleyhi's-selām du'ā kılsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.3.2.Cümle

tiñri te'ālā āsumāndın mayda yiberse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.3.3.Cümle

ta'amğa muhtāc ħalāyık

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1251.3.4.Cümle

tiñri te'ālā vücūdı ve 'İsā 'aleyhi's-selām

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1252.Cümle

ħavāriyūn 'arz kılğaç 'İsā 'aleyhi's-selām tazarru' kılıp didi kim *rabbenā enzil 'aleynā mā'ideten mine's-semā'i tekūnu lenā'ıden lievvelinā ve āħirinā ve āyeten minke verzuķnā ve ente ħayra'rrāzıķın* çün 'İsā 'aleyhi's-selām münācātdın fāriğ boldı *Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1252.1.Cümle

ħavāriyūn 'arz kılğaç 'İsā 'aleyhi's-selām tazarru' kılıp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1252.2.Cümle

rabbenā enzil 'aleynā mā'ideten mine's-semā'i tekūnu lenā'ıden lievvelinā ve āħirinā ve āyeten minke verzuķnā ve ente ħayra'r-rāzıķın çün 'İsā 'aleyhi's-selām münācātdın fāriğ böldü

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1253.Cümle

vaħy kildi kim biz mayda yibereli ve her kişi küfrān-ı ni'met kılsa ħatık 'azābğa giriftār bolur.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve şartlı birleşik cümle.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** 594

1253.1.Cümle

vaḥy kildi

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre:

1253.2.Cümle biz

mayda yibereli

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1253.3.Cümle

her kişi küfrān-ı ni'met kılsa katık 'azābğa giriftār bolur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1253.3.1.Cümle

her kişi küfrān-ı ni'met kılsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1254.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām bu sözni aytkaç barça didiler kim her kişi küfrān-ı ni'met kılsa anja katık 'azāb kıldık.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1254.1.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām bu sözni aytkaç barça didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1254.2.Cümle

her kişi küfrān-ı ni'met kılsa anja katık 'azāb kıldık.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1254.2.1.cümle

her kişi küfrān-ı ni'met kılsa

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** 595

Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1255.Cümle

bu sözdin sonıra tıñrı te'ālā āsumāndın mayda yiterdi.

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre:

1256.Cümle

honıñ zīnetini ve 'azametini aytañña ħācet ırmes ki tıñrı te'ālā honı irdi ammā mayda nān ve biryān balıǵ irdi.

*Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1256.1.Cümle honıñ zīnetini ve 'azametini aytañña ħācet ırmes

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1256.2.Cümle

tıñrı te'ālā honı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1256.3.Cümle mayda nān ve biryān balıǵ irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1257.Cümle

ta'ām ve mezesi hem ta'rīfdin taşqarı irdi ve anda tuz ve sebzeler bar irdi.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1257.1.Cümle

ta'ām ve mezesi hem ta'rīfdin taşqarı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** 596

Kurallı Cümle

1257.2.Cümle

anda tuz ve sebzeler bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1258.Cümle

bir rivāyet bile üç kün bir rivāyet bile kırk kün bu mayda indi.

Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre:

1259.Cümle

ķavm her niķe yidiler kem bolmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1260.Cümle

cemī' maraķa anı yigeķ şıķķat taptılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1261.Cümle

şabāķ iner irdi aķşāmķa il andın yir irdiler aķşām yene āsumānķa barur irdi.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1261.1.Cümle şabāķ

iner irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1261.2.Cümle

aķşāmķa il andın yir irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1261.3.Cümle aķşām yene āsumānķa barur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1262.Cümle

ķavmdın ba'ķı inkārķa til uzattı kim bu mayda āsumāndın kilmeydür 'tsā siķr ķıladır.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1262.1.Cümle

ķavmdın ba'zı inkārķa til uzattı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1262.2.Cümle

bu mayda āsumāndın kilmeyd r

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1262.3.Cümle

‘Tsā siħr kıladur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1263.Cümle

herāyine kim tiħri te‘ālā k fr n-ı ni‘met kılganlarını va‘de kılgan dest r bile toņuz Şekli bile
orunlarıdın ķopardı ve ol toņuzlar mezbelelerde kizip nec setlerni yir irdiler.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1263.1.Cümle

herāyine kim tiħri te‘ālā k fr n-ı ni‘met kılganlarını va‘de kılgan dest r bile toņuz Şekli bile
orunlarıdın ķopardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1263.2.Cümle

ol toņuzlar mezbelelerde kizip nec setlerni yir irdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1264.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-sel m ķaŐıķa barıp başların yirge ķoyarlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1265.Cümle

tā üç künden sonra aḳbeḥ vüçūh bile ‘adem yolıḡa ‘azīmet kıldılar kim *ne‘uḡu billahi min şurūri enfüsinā ve min seyyi’āti a‘mālinā*.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1265.1.Cümle tā üç künden sonra **18** aḳbeḥ vüçūh bile ‘adem yolıḡa

‘azīmet kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1265.2.Cümle

*ne‘uḡu billahi min şurūri enfüsinā ve min seyyi’āti a‘mālinā. ****

1266.Cümle

‘İsā ‘aleyhi’s-selāmın mu‘cizāti beḡāyet ġarīb ve köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1267.Cümle

mabsūṭraḡ kütübdin ma‘lūm kılsa bolur ve ‘İsā ‘aleyhi’s-selām āsumānġa çıġķanda muḡtelif köptür ammā şāḡib-i güzīde mundaġ dipdür kim ol cemā‘at yehūd ve mesh bolġandın sonra ‘İsā ‘aleyhi’s-selām yanıp beytül-maḡdiska kildi ve ol gümrāhlarnın baġıyyesi ‘aleyhi’s-selāmın katlıġa ḡaşd kıldılar.

*Şartlı birleşik cümle, Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle.

1267.1.Cümle

mabsūṭraḡ kütübdin ma‘lūm kılsa bolur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1267.1.1.Cümle

mabsūṭraḡ

kütübdin ma‘lūm kılsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1267.2.Cümle

‘İsā ‘aleyhi’s-selām āsumānğa çıkqanda muhtelif köptür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1267.3.Cümle şāhib-i güzīde

mundağ dipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1267.4.Cümle ol cemā‘at yehūd ve mesh bolğandın sonra ‘İsā ‘aleyhi’s-selām yanıp beytü’l-

mağdisğa kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1267.5.Cümle ol gümrahların bağıyyesi ‘aleyhi’s-selāmın katlığa kaçd kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1268.Cümle

‘İsā ‘aleyhi’s-selām muhtefi boldı ve şem‘ünnı tuttılar ve ol ‘İsā ‘aleyhi’s-selāmı körgüzmedi.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 3 cümleden oluşmaktadır:

1268.1.Cümle

‘İsā ‘aleyhi’s-selām muhtefi boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1268.2.Cümle

şem‘ünnı tuttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1268.3.Cümle

ol ‘İsā ‘aleyhi’s-selāmı körgüzmedi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1269.Cümle

pervis otuz direm rüşvet alıp 'İsā 'aleyhi's-selāmı körgüzdü.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle cühūdlar tilediler kim 'İsā 'aleyhi's-selāmı tutup öltürgeyleyler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1269.1.Cümle

cühūdlar tilediler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1269.2.Cümle

'İsā 'aleyhi's-selāmı tutup öltürgeyleyler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1270.Cümle

tiñri te'ālā alarını közidin anı ğāyib kılıp āsumāñğa çıkardı ve İşū'nı kim cühūdlarını uluğı irdi 'İsā 'aleyhi's-selāmın şekli bile müşekkel.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1270.1.Cümle

tiñri te'ālā alarını közidin anı ğāyib kılıp āsumāñğa çıkardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1270.2.Cümle

İşū'nı -kim cühūdlarını uluğı irdi- 'İsā 'aleyhi's-selāmın şekli bile müşekkel.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1271.Cümle

cehūdlar anı 'İsā 'aleyhi's-selām sağınp tuttılar ıatlı kılğalı ol her niçe feryād kıldı min İşū' min fāyide birmedü.

*Sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1271.1.Cümle

cehūdlar anı 'İsā 'aleyhi's-selām sağınıp tuttılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1271.2.Cümle

katl kılğalı ol her niçe feryād kıldı min

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1271.3.Cümle

İşū' min fāyide birmedi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1272.Cümle

anı bir dırahtқа boğzıdın astılar ve yiti kiçe kündüz asıglıq қaldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1272.1.Cümle

anı bir dırahtқа boğzıdın astılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1272.2.Cümle

yiti kiçe kündüz asıglıq қaldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1273.Cümle

meryem anı 'İsā 'aleyhi's-selām sağınıp her kiçe kilip 'azā resmi bile yığlar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1274.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmnı meryem hāṭırı itmīnānı üçün yiti kiçesidin soṅra āsumāndın yirge nāzil kıldı kim meryem қаşıға kildi.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1274.1.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmnı meryem hāṭırı itmīnānı üçün yiti kiçesidin soṅra āsumāndın yirge nāzil kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1274.2.Cümle meryem

қаşıға kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1275.Cümle meryemğa aḥvāldın ḥaber-dār kılp meryemniñ

hāṭırı qarār taptı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1276.Cümle

yene yitti kişi ḥavāriyūndın ‘Tsā ‘aleyhi’s-selāmnı kördiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1277.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām alarğa pendler ve naṣīḥatlar kıldı ve her қaysını bir işge ta’yīn kıldı.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1277.1.Cümle

‘Tsā ‘aleyhi’s-selām alarğa pendler ve naṣīḥatlar kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1277.2.Cümle

her kıaysını bir işge ta'yîn kııldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1278.Cümle

tanılası bu ğarīb işni āşikāre kııldılar irse yehūd barıanı tekzīb kıılıp zindānğa maıhbūs kııldılar ammā
İşū'nı yokıaıanlar barıp asılııan kıışını kördiler kim İşū' irdi kim tııri te'ālā aşıl şūretiıa iltip irdi.

*Şartlı birleşik cümle, Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1278.1.Cümle

tanılası bu ğarīb işni āşikāre kııldılar irse yehūd barıanı tekzīb kıılıp zindānğa maıhbūs kııldılar

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1278.1.1cümle

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

tañlası bu ğarīb işni āşikāre kıldılar irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1278.2.Cümle

İşū'nı yoqlağanlar barıp asılğan kişini kördiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1278.3.Cümle

İşū' irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1278.4.Cümle

tiñri te'ālā aşıl şüretiğa iltip irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1279.Cümle

bu işdin köp il 'İsā 'aleyhi's-selām dīnin ihtiyār kıldılar ve meryemni ba'zı dipdürler kim 'İsā 'aleyhi's-selām def'idin burun 'ālemdin kitti ba'zı dipdürler kim 'İsā 'aleyhi's-selām altı yıldın sonıra.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle.

1279.1.Cümle

bu işdin köp il 'İsā 'aleyhi's-selām dīnin ihtiyār kıldılar

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1279.2.Cümle meryemni

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1279.3.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām def'idin burun 'ālemdin kitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1279.4.Cümle

ba'zı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1279.5.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām altı yıldın sonra [kitti]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1280.Cümle

her taqdīr bile va'de budur kim mehdī zuhūr kılğanıdın sonra ingey dağı deccālını helāk kılıp sāyir
milel ehlin hātemü'n-nübüvve milletiğa delālet kılğay.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1280.1.Cümle

her taqdīr bile va'de budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1280.2.Cümle mehdī zuhūr

kılğanıdın sonra ingey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1280.3.Cümle

deccālın helāk kılıp sāyir milel ehlin hātemū'n-nübüvve milletīğa delālet kılğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1281.Cümle

şallallahu 'aleyhi vesellem ve'l-'ilmü 'indallah 'İsā 'aleyhi's-selāmnı dipdürler kim on yiti yaşıda meb'ūs boldı otuz üçde āsumānğa çıktı.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1281.1.Cümle

şallallahu 'aleyhi vesellem ve'l-'ilmü 'indallah 'İsā 'aleyhi's-selāmnı dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

1281.2.Cümle

on yiti yaşıda meb'ûs boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1281.3.Cümle

otuz üçde âsumānğa çıktı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1282.Cümle

aşhâb-ı kehf ve ba'zı müteferriķ aḥbâr: aşhâb-ı kehf bâbıda ihtilâf köptür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1283.Cümle

muhtaşarı budur kim yûnân mülkide efsûs şehride daqyânûs atlıķ melik-i cabbâr bar irmiş kim ba'zı dipdürler kim ulûhiyyet da'vîsi kıılır irmiş ve bu aşhâb-ı kehf ba'zı rivāyet bile anıḡ mülkiniḡ büzürg-zādeleri ve ba'zı rivāyet bile nevvābları ve mülāzımları irmişler ve müslümân ikendürler ve yaşırun tiḡri te'ālā 'ibādetin kıılır irmişler.

*Ki'li birleşik cümle ve Bağlı cümle yapısı görölmektedir:

1283.1.Cümle muhtaşarı

budur

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1283.2.Cümle

yūnān mülkide efsūs şehride daqyānūs atlığ melik-i cabbār bar irmiş

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1283.3.Cümle ba'zı

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1283.4.Cümle

ulūhiyyet da'vīsi kıılır irmiş

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1283.5.Cümle

bu aşhâb-ı kehf ba'zı rivâyet bile anıñ mülkiniñ büzürg-zâdeleri ve ba'zı rivâyet bile nevvâbları ve mülâzımları irmişler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1283.6.Cümle müslümân

ikendürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz??

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1283.7.Cümle

yaşurun tiñri te'âlâ 'ibâdetin kılur irmişler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1284.Cümle

daqyânûs bu hâldin vâkıf bolup alarnıñ katli fikride bolmış.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1285.Cümle

alar bu hâlni ma'lûm kılıp ittifâk bile şehirleridin kaçıp il yoluğur vehmidin yolsız beyâbânğa 13 tüşüp bir koyçığa uçrap koyçı dağı alarğa қоşulup koyçının iti hem қоşulup raqım atlıq ğârğa kirmişler ve alarnıñ 'adedide tereddüd bar.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1285.1.Cümle

alar bu hâlni ma'lûm kılıp ittifâk bile şehirleridin kaçıp il yoluğur vehmidin yolsız beyâbânğa tüşüp bir koyçığa uçrap koyçı dağı alarğa қоşulup koyçının iti hem қоşulup raqım atlıq ğârğa kirmişler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1285.2.Cümle

alarnıñ ‘adedide tereddüd bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1286.Cümle

niçük kim kelām-ı mecīd haber birür kim *seyeķūlūne šelāšetün rābi’ühüm kelbihüm ve yeķūlūne ḥamsetün ve sādīsühüm kelbühüm recmen bi’l-ğaybi ve yeķūlūne seb’atün ve šāminühüm 15 kelbühüm* her taķdīr bile ġārga kirip ḥaķ te’ālā alarġa uyķunı müstevlī kılıp alar üç yüz toķuz yıl uyumıřlar *šelāše mi’etin vezdādu tis’an.* *Ki’li birleřik cümle. 2 cümleden oluřmaktadıř:

1286.1.Cümle

niçük kim kelām-ı mecīd haber birür

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1286.2.Cümle *seyeķūlūne šelāšetün rābi’ühüm kelbihüm ve yeķūlūne ḥamsetün ve sādīsühüm kelbühüm recmen bi’l-ğaybi ve yeķūlūne seb’atün ve šāminühüm kelbühüm* her taķdīr bile ġārga kirip ḥaķ te’ālā alarġa uyķunı müstevlī kılıp alar üç yüz toķuz yıl uyumıřlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1286. 3.Cümle *šelāše mi’etin vezdādu tis’an.*

1287.Cümle ol müddetde daķyānūs cehennemġa barıp niçe pādiřāḥ gerdiřler bolup bir ḥūdā-perest ‘ādil pādiřāḥġa salṭanat yitkende ařḥāb-ı kehf tiņri te’ālā emri bile uyġanmıřlar ve temlīḥā digen refīķlerin řehrġa yibermiřler ṭa’ām kiltürürge.

*Baġlı cümle. ”ve” baġlama edatıyla baġlı 2 cümleden oluşmaktadış:

1287. 1.Cümle ol müddetde daķyānūs cehennemġa barıp niçe

pādiřāḥ gerdiřler bolup bir ḥūdā-perest ‘ādil pādiřāḥġa salṭanat

yitkende ařḥāb-ı kehf tiņri te’ālā emri bile uyġanmıřlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1287..2.Cümle

temlīḥā digen refīķlerin řehrġa yibermişler ṭa’ām kiltürürge.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

1288.Cümle

çün ol refîk gârdın çıkıp yollar važ'ın özgeçe körüp şehrga yitkeç evzâ'ın müteğayyir tapıp halâyıknı
'İsâ 'aleyhi's-selâm dīniğa fehm kılıp müteğayyir bolmış.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1288.Cümle

bi'ž-žarüre ta'am alurda direm çıkarğaç daqyānūs gencini tapıp sin dip anı tutmışlar.

*iç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1288.1.Cümle

bi'ž-žarüre ta'am alurda direm çıkarğaç daqyānūs gencini tapıp sin dip anı tutmışlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1288.1.1.Cümle

bi'ž-žarüre ta'am alurda direm çıkarğaç daqyānūs gencini tapıp sin

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1289.Cümle

köp mācerādın soñra pādişāh qaşığa iltmişler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1290.Cümle

ol faķīr-i müteğayyir özge pādişāh ve özge hālk körüp hayrān ırmış.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1291.Cümle

pādiṣāh anıñ ḥālī keyfiyetin sorup ol faḳır her söz ki öz ḥālidin aytur ‘aceb körünür.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1291.1.Cümle

pādiṣāh anıñ ḥālī keyfiyetin sorup ol faḳır her söz ki öz ḥālidin aytur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1291.2.Cümle

‘aceb körünür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1292.Cümle

pādiṣāh ‘ulemānı yıǵıp bu bābda ḳıl u ḳāl.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1293.Cümle

sonra alar dimişler kim ‘İsā ‘aleyhi’s-selām incilde bu ḥāldin haber biripdür kim daḳyānūs çağıda bu cemā‘at ğārga kirip üç yüz toḳuz yıl ötüp siniñ zamānında uyğangaylar.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1293.1.Cümle

sonra alar dimişler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1293.2.Cümle

‘İsā ‘aleyhi’s-selām incilde bu ḥāldin haber biripdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1293.3.Cümle daḳyānūs çağıda bu cemā‘at ğārga kirip üç yüz toḳuz yıl ötüp siniñ zamānında uyğangaylar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1294.Cümle

pādiṣāh bu işdin mesrūr bolup temliḥāğa yol başlatıp aşḥāb-ı kehf şoḥbetiğa müşerref bolup alar ta‘ām yip tiñri te‘ālāğa secdāt-ı şükr kılıp yene uykuğa barmışlar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1295.Cümle

uyuklağaç rūḥların qābız-ı ervāḥ ḥaḳ te‘ālā emri bile qabz kılmış.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1296.Cümle ol pādiṣāh ğār işigide uluĝ künbed yasap alarnı medfün kılıp ol yir ḥalāyıkka ‘azīm ma‘bed bolmış.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1297.Cümle

bu kışsa tevārīḥ ve tefāsirde mebsūt bar ve aḥbārın ğarībidin biri budur.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle görülmektedir:

1297.1.Cümle bu kışsa tevārīḥ ve tefāsirde mebsūt bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1297.2.Cümle

aḥbārın ğarībidin biri budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1298.Cümle

ḥaṭṭalatü'ş-şādıknıñ hidāyeti ḥāzūr ilige kim yemen mülkidindür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1299.Cümle

aşḥāb-ı keḥfdin sonḡra diyilipdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1300.Cümle

ol peygamberdür kim ḥaḡ te'ālā dīniḡa ol ḡavmni da'vet ḡıldılar ve ol bī-dīnler alarnı tekzīb ḡılıp öltürdiler.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1300.1.Cümle ol

peygamberdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1300.2.Cümle

ḥaḡ te'ālā dīniḡa ol ḡavmni da'vet ḡıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1300.3.Cümle

ol bī-dīnler alarnı tekzīb ḡılıp öltürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1301.Cümle

tiḡri te'ālā bābil pādīşāhın ol ilge müstevlī ḡıldı kim barḡasın helāk ḡıldı ve 'tsā 'aleyhi's-selāmdın sonḡra siksən yılḡaḡa dīniḡa ḡalel boldı.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1301.1.Cümle

tiñri te'ālā bābil pādişāhın ol ilge müstevlī kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1301.2.Cümle

barçasın helāk kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1301.3.Cümle

'İsā 'aleyhi's-selāmdın sonıra siksən yılğaça dīniğa ħalel boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.Cümle

yūnus cūhūd u 'aẓīm riyāzatlar bile ilni mu'teqıd kılıp 'İsā 'aleyhi's-selām ıaşıdın kiledür min ve ba'ẓı 'İsānıñ tiñri oğlıdur dipdürler ba'ẓı tiñri 'İsānıñ oğlı dipdürler ve ba'ẓı şerīkdür dip ızlāl kıldı ve özin ħalvetde zebĥ kıldı ve ol nādān ıavm üç fırka bolup ol şūmnıñ sözi bile 'amel kıldılar.

*Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle yapıları görülmektedir.

1302.1.Cümle

yūnus cūhūd u 'aẓīm riyāzatlar bile ilni mu'teqıd kılıp 'İsā 'aleyhi's-selām ıaşıdın kiledür min

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.2.Cümle

ba'ẓı 'İsānıñ tiñri oğlıdur dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.2.1.Cümle

'İsānıñ tiñri oğlıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.3.Cümle

ba'zı tıñrı 'Tsānıñ oǵlı dipdürler

Yapısına Göre: İç içe Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.3.1.Cümle

tıñrı 'Tsānıñ oǵlı[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.4.Cümle

ba'zı şerıkdür dip ızıl kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.4.1.Cümle şerıkdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.5.Cümle

özin halvetde zebh kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1302.6.Cümle

ol nādān kavm üç fırka bolup ol şūmnıñ sözi bile 'amel kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1303.Cümle

köp vaqtқа diginçe bu bāṭıl millet il arasında bar irdi veeḥtelefu'l-aḥzābu beynehüm alarnıñ şānıdadur.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1303.1.Cümle

köp vaqtқа diginçe bu bāṭıl millet il arasında bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1303.2.Cümle *veehteľefu'l-aħzābu beynehüm* alarınñ şānıdadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1304.Cümle

cercīs ‘aleyhi’s-selām: şām vilāyetiniñ filistīn şehrıde muķīm irdi ve ba‘zı dipdürler kim ‘tsā ‘aleyhi’s-selāmınñ ħavāriyūnınıñ şākirdi irdi ve köp māl ve ğanīmeti bar irdi.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1304.1.Cümle

şām vilāyetiniñ filistīn şehrıde muķīm irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1304.2.Cümle ba‘zı

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1304.3.Cümle

‘tsā ‘aleyhi’s-selāmınñ ħavāriyūnınıñ şākirdi irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1304.4.Cümle

köp māl ve ğanīmeti bar irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1305.Cümle

ol vaķtda mülk pādīşāhı cihādī irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1306.Cümle

büt-perest ve bir 'azîm büt altundın yasap atın eflûk koyup irdi ve ħalâyıkka ol büt 'ibâdetin teklîf kıılır irdi.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1306.1.Cümle

büt-perest ve bir 'azîm büt altundın yasap atın eflûk koyup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1306.2.Cümle

ħalâyıkka ol büt 'ibâdetin teklîf kıılır irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1307.Cümle

her kim mutâba'at kıılmasa helâk kıılır irdi ve taĥt-gâhı muşul idi.

*Şartlı birleşik cümle ve Bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1307.1.Cümle

her kim mutâba'at kıılmasa helâk kıılır irdi

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1307.1.1.Cümle her kim

mutâba'at kıılma/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1307.2.Cümle

taĥt-gâhı muşul idi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1308.Cümle çün anıñ zamânıda zulm ve ta'addī köp irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1309.Cümle

cercīs 'aleyhi's-selām tuhfe ve teberrükler müretteb kılıp bardı kim aña pīškeş kılıp anıñ zıll-ı ħimāyetiga ħalkınıñ zulmıdın ĩmin bolğay.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1309.1.Cümle

cercīs 'aleyhi's-selām tuhfe ve teberrükler mürettep kılıp bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1309.2.Cümle aña pīškeş kılıp anıñ zıll-ı ħimāyetiga ħalkınıñ zulmıdın ĩmin bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1310.Cümle

ittifākā ol yitgen zamān bir uluq ot yaqıp ħalknı eflūk perestiş kılurğa teklif kılur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1311.Cümle

qabūl qılmağannı ol otqa salur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1312.Cümle cercīs 'aleyhi's-selām bu ħālñi körüp ħamiyyet ve ğayreti otı müştā'il bolup emvālını müstaħaklarğa ulaşıp ħaq te'ālā emri bile ol zālīmñi naşıħat başlap tiñri te'ālā 'ubūdiyyetiğa delālet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1313.Cümle

ol zālīm didi kim eflūḳḳa secde kılsaṅ ḥalāṣ sin yok irse ‘azāb bile helāk kılay.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle.

1313.1.Cümle

ol zālīm didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1313.2.Cümle

eflūḳḳa secde kılsaṅ ḥalāṣ sin yok irse ‘azāb bile helāk kılay

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1313.2.1.Cümle eflūḳḳa

secde kılsaṅ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1313.2.2.Cümle ḥalāṣ

sin yok irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1314.Cümle

çün bu emr müte‘azzir irdi buyurdı kim timür tarağlar bile cercīs ‘aleyhi’s-selāmınñ a‘zā ve reg ü peyin bir biridin ayırıp timür kazıknı otқа salıp kızıtıp başığa қақтurdı ve zindānğa yiberip çärmih kılıp bir sūtünñi üstige naşb kıldı.

*Sıralı cümle, Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1314.1.Cümle çün bu emr müte‘azzir irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1314.2.Cümle buyurdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1314.3.Cümle

timür tarağlar bile cercīs ‘aleyhi’s-selāmınñ a’zā ve reg ü peyin bir biridin ayırıp timür kızıkñı otka salıp kızıtıp başığa kaqturdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1314.4.Cümle

zindānğa yiberip çärmih kılıp bir sütünñı üstige naşb kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1315.Cümle

yarım kiçe haq te‘ālā bir melekni yiberip cercīs ‘aleyhi’s-selāmñı ol sütün astıdın çıkarıp bedeniğa rûh kivürüp anı nübüvvet devletiğa müşerref kılıp didi kim yā cercīs haq te‘ālā saña hıtab kıldı kim şabūr bol ve ğam yime kim sini yitti yıl bu küffār belāsığa mübtelā kılğumdur ve singe andağ mu‘cizāt naşib kılğumdur kim özge enbiyāğa naşib kılmamış bolğay min.

*Ki’li birleşik cümle ve bağı cümle. 5 cümleden oluşmaktadır:

1315.1.Cümle

arım kiçe haq te‘ālā bir melekni yiberip cercīs ‘aleyhi’s-selāmñı ol sütün astıdın çıkarıp bedeniğa rûh kivürüp anı nübüvvet devletiğa müşerref kılıp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1315.2.Cümle

yā cercīs haq te‘ālā saña hıtab kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1315.3.Cümle şabūr

bol ve ğam yime

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1315.4.Cümle

sini yitti yıl bu küffâr belâsığa mübtelâ kılğumdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1315.5.Cümle singe andağ mu'cizât

naşîb kılğumdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1315.6.Cümle özge enbiyâğa naşîb kılmamış bolğay min

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1316.Cümle

sini yine üç katla küffâr iligide maqtûl kılğumdur yine dağı cân birgümdür andın soñra öz du'ân bile behişt-i câvidânğa kivürgümdür.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1316.1.Cümle

sini yine üç katla küffâr iligide maqtûl kılğumdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1316.2.Cümle cân

birgümdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1316.3.Cümle

andın soñra öz du'ân bile behişt-i câvidânğa kivürgümdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1317.Cümle

cercīs ‘aleyhi’s-selām didi her ni ḥaḳ te‘ālādın kilse ḥoştur.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapıları görülmektedir. **3** cümleden oluşmaktadır:

1317.1.Cümle

cercīs ‘aleyhi’s-selām didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1317.2.Cümle

her ni ḥaḳ te‘ālādın kilse ḥoştur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1317.2.1.Cümle

her ni ḥaḳ te‘ālādın kil/se

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1318.Cümle

şabāḥ bolgaç yene cercīs ‘aleyhi’s-selām ol melik dergāḥıḡa bardı körüp ḥayrān ḡaldılar.

*Sıralı cümle. **2** cümleden oluşmaktadır:

1318.1.Cümle

şabāḥ bolgaç yene cercīs ‘aleyhi’s-selām ol melik dergāḥıḡa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1318. 2.Cümle körüp

ḥayrān ḡaldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1319.Cümle

yene naṣīḡat āḡāz kıldı ol bed-baḡt buyurdı kim cercīs ‘aleyhi’s-selāmınır başıḡa erre ḡoyup iki böldiler ve sāyir cismın pāre pāre kılip şır-ḡāneḡa iltip sibā‘ allıḡa saldılar.

*Sıralı cümle, ki’li birleşik cümle ve baḡlı cümle yapıları görülmektedir. **4** cümleden oluşmaktadır:

1319. 1.Cümle yine

naşīḥat āġāz kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1319.2.Cümle ol

bed-baḥt buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1319.3.Cümle

cercīs ‘aleyhi’s-selāmnıñ başıġa erre koyup iki böldiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1319.4.Cümle

sāyir cismin pāre pāre kılıp şīr-ḥāneġa iltip sibā’ allıġa saldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1320.Cümle

sibā’ anıñ pārelerin ḥürmet bile asradılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1321.Cümle

ḥaḳ te’ālā yine cercīs ‘aleyhi’s-selāmnı tirgüzüp yine ol bī-bāknıñ dergāhıġa ḥāzır bolup naşīḥat bünyād kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1322.Cümle

ol didi kim bu kişi sāḥirdür.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1322.1.Cümle

ol didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1322.2.Cümle

bu kişi sāhirdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1323.Cümle

memleket sāhirlerein hāzır kılıı kim aıa ğālib kilsünler.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1323.1.Cümle

memleket sāhirlerein hāzır kılıı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1323.2.Cümle

aıa ğālib kilsünler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1323.2.Cümle

sāhirlere kilip iki yılan harııadıın ııkardııar kim iki uy boldııar.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1323.1.Cümle

sāhirlere kilip iki yılan harııadıın ııkardııar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1323.2.Cümle iki

uy boldııar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1324.Cümle

uyılar bile şiyâr kılip tuhm saçıp hemol zamân anıñ maḥşûlıdın nân pişürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1325.Cümle

ol il şād bolup pādişāh emr kıldı kim eger cercīsniñ şeklin it şekli bile kıla alsanız ‘ināyetler kılay.

*Ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1325.1.Cümle

ol il şād bolup pādişāh emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1325.2.Cümle

eger cercīsniñ şeklin it şekli bile kıla alsanız ‘ināyetler kılay.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1325.2.1.Cümle

eger cercīsniñ şeklin it şekli bile kıla alsanız

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1326.Cümle

alar bir ayağ suğa efsūn oqup cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa içürdiler hīç eśer kılmadı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1326.1.Cümle alar bir ayağ suğa efsūn oqup cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa içürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1326.2.Cümle

hīç eśer kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1327.Cümle

saḥara ‘ac̣zleridin mu‘terif boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1328.Cümle

birev didi kim siz cercīs ‘aleyhi’s-selāmnı sāḥir dir siz sāḥir hergiz ölügni tirgüzür mü.

*Ki’li birleşik cümle, sıralı cümle ve soru cümlesi yapıları görülmektedir. 3 cümleden oluşmaktadır:

1328.1.Cümle

birev didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1328.2.Cümle

aleyhi’s-selāmnı sāḥir dir siz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1328.3.Cümle

sāḥir hergiz ölügni tirgüzür mü

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1329.Cümle

saḥara didiler kim yok.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1329.1.Cümle saḥara didiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1329.2.Cümle yok.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1330.Cümle

ol didi kim biz öz közümüz bile kördük kim şām vilâyetide bir ‘acūzeniñ uyu ölüp irdi *Ki’li
birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1330.1.Cümle

ol didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1330.2.Cümle biz öz

közümüz bile kördük

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1330.3.Cümle

şām vilâyetide bir ‘acūzeniñ uyu ölüp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1331.Cümle

ol ‘acūze cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa derd-i dil kıldı irse cercīs ‘aleyhi’s-selām ‘aşāsın birip ta’līm kıldı
kim ol ‘acūze ‘aşānı iltip ölgen uyığa urğaç uy tirildi.

*Şartlı birleşik cümle ve ki’li birleşik cümle yapıları görülmektedir.

1331.1.Cümle

ol ‘acūze cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa derd-i dil kıldı irse cercīs ‘aleyhi’s-selām ‘aşāsın birip ta’līm kıldı

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1331.1.1cümle

ol ‘acūze cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa derd-i dil kıldı irse

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1331.2.Cümle

ol ‘acūze ‘aşānı iltip ölgen uyırğa urğaç uy tirildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1332.Cümle

bu sözdin saħara cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa ĩmān kiltürdiler ve ol ğaddār barçasın öltürdi ve anıñ nevvābıdın cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa didi kim olturur kürsīlerni andaķ kılsañ kim evvelğı ħāllerığa barsa ni diseñ kılalı.

*Bağlı cümle, ki’li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapıları görölmektedir.

1332.1.Cümle

bu sözdin saħara cercīs ‘aleyhi’s-selāmğa ĩmān kiltürdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1332.2.Cümle

ol ğaddār
barçasın öltürdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1332.3.Cümle

anıñ nevvābıdın cercīs
‘aleyhi’s-selāmğa didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1332.4.Cümle

olturur kürsīlerni andaķ kılsañ kim evvelğı ħāllerığa barsa ni diseñ kılalı.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1332.4.1.Cümle

olturur
kürsīlerni andaķ kılsañ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1332.4.2.cümle evvelğı

h  llerig  barsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1333.Cümle

du a kıldı hemol  uru  yı a lar dıra tlar boldı kim ba ıda g l ve ba ıda m ve z hir boldı.

*Bağlı cümle ve ki li birleşik cümle yapıları g r lmektedir. 3 cümleden oluşmaktadır:

1333.1.Cümle

du a kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1333.2.Cümle

 uru  yı a lar dıra tlar boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1333.3.Cümle

ba ıda g l ve ba ıda m ve z hir boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1334.Cümle

bu  atla cerc s  aleyhi s-sel mnı bir tim r uy cevfi a salıp ne  ve g g rd bile meml  kılıp ol uynı
bir ot a saldılar kim iridi.

*Ki li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1334.1.Cümle

bu  atla cerc s  aleyhi s-sel mnı bir tim r uy cevfi a salıp ne  ve g g rd bile meml  kılıp ol uynı
bir ot a saldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1334. 2.Cümle iridi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1335.Cümle

bu eśnāda ‘ālemni zūlmet tutup andaķ yağın ve ra’d ve berķ boldı kim kündüzni kiçedin fark
kılmadılar.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1335. 1.Cümle bu eśnāda ‘ālemni zūlmet
tutup andaķ yağın ve ra’d ve berķ boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1335.2.Cümle

kündüzni kiçedin fark kılmadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle
Cümle,

1336.Cümle

bir melekge emr boldı kim bu uy şüretin alıp yirge urdı andaķ şadā kildi kim ħalk yıķılıp bī-ħāl boldılar ve cercīs ‘aleyhi’s-selām uy içidin sālīm çıkıp yene ol bī-devletler da‘vetiġa meşġūl boldı.

*Ki’li birleşik cümle, sıralı cümle ve Bağlı cümle yapıları görölmektedir. 5 cümleden oluşmaktadır:

1336.1.Cümle bir melekge emr boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1336.2.Cümle

bu uy şüretin alıp yirge urdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1336.3.Cümle

şadā kildi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1336.4.Cümle

ħalk yıķılıp bī-ħāl boldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1336.5.Cümle

cercīs ‘aleyhi’s-selām uy içidin sālīm çıkıp yene ol bī-devletler da‘vetiġa meşġūl boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1337.Cümle

bu ħatla didiler kim fülān ġārda selef mülūkidin niġeniġ maķberesi bar du‘ā bile alarnı tirġüzsenġ ki biziġ bile sözleşsinler ni diseġ kılalı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapıları görülmektedir.

1337.1.Cümle bu katla didiler **1337.2.Cümle** fülân gârda

selef mülûkidin niçeniñ mağberesi bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1337.3.Cümle

du'â bile alarnı tîrgüzsenñ ki biziñ bile sözleşsinler

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1337.3.1.Cümle

du'â bile alarnı tîrgüzsenñ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1337.4.Cümle ni diseñ kılalı.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1337.4.1.Cümle ni

diseñ

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1338.Cümle

cercîs 'aleyhi's-selâm du'â kılıp alarnı tîrgüzdi ve alar cercîs 'aleyhi's-selâmdın du'â-yı mağfîret talebin kıldılar.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1338.1.Cümle

cercîs 'aleyhi's-selâm du'â kılıp alarnı tîrgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1338.2.Cümle

alar cercīs ‘aleyhi’s-selāmdın du‘ā-yı mağfiret talebin kıldılar.

1339.Cümle ol yirge ayağ urup bir çeşme
peydā boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1340.Cümle

alarğa ğusl buyurup du‘ā kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1341.Cümle

tiñri te‘ālā alarğa mağfiret erzānī tuttı ve yene öz hāllerige bardılar.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümle vardır:

1341.1.Cümle

tiñri te‘ālā alarğa mağfiret erzānī tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1341.2.Cümle

yene öz hāllerige bardılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1342.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

bu katla cercīs ‘aleyhi’s-selāmnı bir ‘acūze iyide bend kıldılar kim açlığ ‘azābı bile ölgey.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1342.1.Cümle

bu katla cercīs ‘aleyhi’s-selāmnı bir ‘acūze üyide bend kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1342.2.Cümle

açlığ ‘azābı bile ölgey.

1343.Cümle

ol üyde bir sūtün bar idi mīvelik ‘azīm dıraht boldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1343.1.Cümle

ol üyde bir sūtün bar idi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1343.2.Cümle

mīvelik ‘azīm dıraht boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1343.3.Cümle

ol mel’ün bilip ol dırahtnı kisip ve üyni bozup ve cercīs ‘aleyhi’s-selāmnı küydürüp külin üç kısım
kılıp şülüşin baħrğa şülüşin tağka şülüşin yilge savurdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1344.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

ḥaḳ te'ālā yirge emr kıldı kim ol küllerni yıǵıp cercīs 'aleyhi's-selām kül içidin çıktı ve 'acūzeniḡ bir oǵlı bar irdi kör ve güng ve ker ve lenk cercīs 'aleyhi's-selām du'āsı bile ıulaǵı közi evvel ḥālīga bardı yene iki 'uǵvı şıḡḡatıǵa 'acūze iltimās kıldı irse taḡlaǵa va'de birdi.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle.

1344.1.Cümle

ḥaḳ te'ālā yirge emr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1344.2.Cümle

ol küllerni yıǵıp cercīs 'aleyhi's-selām kül içidin çıktı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1344.3.Cümle

‘acūzeniñ bir oğlı bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1344.4.Cümle

kör ve güng ve ker ve lenk cercīs ‘aleyhi’s-selām du‘āsı bile kulağı közi evvel hāliğa bardı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1344.5.Cümle

yene iki ‘użvı şıḥḥatığa ‘acūze iltimās kıldı irse tañlağa va‘de birdi.

Yapısına Göre: Şartlı BirleşikCümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1344.5.1.Cümle

yene iki ‘użvı şıḥḥatığa ‘acūze iltimās kıldı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1345.Cümle

tañlası ol tiñri te‘ālānıñ düşmeni cercīs peygamberni bütḥāneğa iltip ḥükm kıldı kim bütқа secde kılgay.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1345.1.Cümle

tañlası ol tiñri te‘ālānıñ düşmeni cercīs peygamberni bütḥāneğa iltip ḥükm kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1345.2.Cümle bütқа secde kılgay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1346.Cümle

ol Һazret zebŭrnı biyik oқup ol lenk ve gŭngke buyurdı kim barıp bŭtlerğa ayıt kim sizlerni cercİs ‘aleyhi’s-selām tiledi.

*Ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1346.1.Cümle

ol Һazret zebŭrnı biyik oқup ol lenk ve gŭngke buyurdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1346.2.Cümle

barıp bŭtlerğa ayıt

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1346.3.Cümle

sizlerni cercİs ‘aleyhi’s-selām tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1347.Cümle

ol barıp bu sözni diğeç bŭtler barçası cercİs ‘aleyhi’s-selām sarı müteveccih boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1348.Cümle

peygamber ayağını yirge urğaç barçasın yir tuttı ve cercİs ‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı kim Һüdayā yiti yıl kim va‘de kıılıp irdiñ boldı ve küffārdın hem ‘azāblar vuķū‘ taptı.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1348.1.Cümle

peygamber ayağını yirge urğaç
barçasın yir tuttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1348.2.Cümle

cercİs ‘aleyhi’s-selām du‘ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1348.3.Cümle

hüdāyā yiti yıl kim va'de kılip irdiñ boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1348.4.Cümle

küffārdın hem 'azāblar vuķū' taptı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1349.Cümle

imdi küffārı helāk kılip mini özünge vāşıl kııl.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1350.Cümle

fi'l-ħāl bir bulut peydā bolup ot yağdurup cemī' melā'ın örtenip ħaķ te'ālā cercīs 'aleyhi's-selāmı öziğe vāşıl kııldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1351.Cümle

cemā'at-ı enbiyā ki mürsel irdiler alarnıñ 'adedi mu'ayyen irmes.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1351.1.Cümle

cemā'at-ı enbiyā ki mürsel irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1351.2.Cümle

alarnıñ 'adedi mu'ayyen irmes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1352.Cümle

ba'zı yüz yigirmi dört miñ ve ba'zı sikiz miñ dipdürler ve bulardın üç yüz on üçin mürsel dipdürler.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1352.1.Cümle

ba'zı yüz yigirmi dört miñ ve ba'zı sikiz miñ dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1352.2.Cümle

bulardın üç yüz on üçin mürsel dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.Cümle

mürsel oldur kim aña cebrā'īl vāsıtası bile vahy kilmiş bolğay ve ğayr-ı mürsel ol kim ilhām yā tüş
bile ilge rehnümāyılıq kılğay ve ulu'l-'azm oldur kim aña cebrā'īl vāsıtası bile kitāb-ı āsumānī
bāvücūd bu iki şaķ aña kilmiş bolğay ve başķa şerī'atı bolğay.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle.

1353.1.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.2.Cümle

aña cebrā'īl vāsıtası bile vahy kilmiş bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.3.Cümle

ğayr-ı mürsel ol[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.4.Cümle

ilhām yā tüş bile ilge rehnümāylık kılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.5.Cümle

ulu'l-'azm oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.6.Cümle

aña cebrā'īl vāsıtası bile kitāb-ı āsumānī bāvücūd bu iki şağ aña kilmiş bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1353.7.Cümle

başka şerī'atı bolğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1354.Cümle

hātem oldur kim bāvücūd bu şağlar andın soñra peygamber bolmağay kim bu şifāt hāzret-i muḥammed 'arabī salī 'aleyhi vesellemdür. *Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1354.1.Cümle hātem oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1354.2.Cümle bāvücūd bu şağlar andın soñra

peygamber bolmağay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1354.3.Cümle bu şifāt hāzret-i muḥammed 'arabī salī

'aleyhi vesellemdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1355.Cümle bes çün mürsel ‘adedi ve esāmīsi
ma’lūm irmes.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1356.Cümle

gayr-ı mürselğa ni yitkey.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1357.Cümle ammā mürselni peygamber kütübdin olça
mümkindür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1358.Cümle

sa’y ve ihtiyāt kılıp zıkr kılıldı ve gayr-ı mürselniñ atların bitip ekser belki barça kütübde taḥkīḫ
bolmağan cihetdin noḡta hem qoymaydurlar ve vaḡāyi’ ve ḥālātların bitimeydürler ve mübārek
ismlerin ḡalaṡ bitimek bī-edebliḡ ve aḥvāllerin şerḥ kılmak bī-fāyide körüngeñ üçün alar zıkridin
qalem cerde-i ḡoş-ḡırāmıdın ‘inān tartıldı.

*Baḡlı cümle.”ve” baḡlamaedatıyla baḡlı 4 cümleden oluşımaktadır:

1358.1.Cümle

sa’y ve ihtiyāt kılıp zıkr kılıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1358.2.Cümle

gayr-ı mürselniñ atların bitip ekser belki barça kütübde taḥkīḫ bolmağan cihetdin noḡta hem
qoymaydurlar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1358.3.Cümle

vaḳāyi' ve ḥālātların bitimeydürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1358.4.Cümle

mübārek ismlerin ğalaṭ bitimek bī-edebliğ ve aḥvāllerin şerḥ kılmak bī-fāyide körüngeñ üçün alar
żikridin ḳalem cerde-i ḥoş-ḥırāmıdın 'inān tartıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1359.Cümle

ba'zı cercīs 'aleyhi's-selāmıñı ğayr-ı mürsel dipdürler vallahu a'lem.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Devrik Cümle

1360.Cümle

barşīşāy ‘ābid: ibni ‘abbās rażıyallahu ‘anhumā dipdür kim ‘tsā ‘aleyhi’s-selām ref’idin sonıra benī isrā’īl kavmide barşīşāy ‘ābid yitmiş yıl ‘ibādet kıldı.

*Ki’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1360.1.Cümle

ibni ‘abbās rażıyallahu ‘anhumā dipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1360.2.Cümle

‘tsā ‘aleyhi’s-selām ref’idin sonıra benī isrā’īl kavmide barşīşāy ‘ābid yitmiş yıl ‘ibādet kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1361.Cümle

halk anıa mürīd ve mu’tekīd boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1362.Cümle

şeytān ehl-i şalāh şūretide anır şavma‘asığa kilip ‘ibādetka meşğūl boldı ve bir yılğaça özin andak tātka meşğūl körgüzdi kim barşīşāy anır ihtilātığa meyl körgüzdi ve güft ü şünüftin aralarında şöhet-i germ boldı.

*Bağlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1362.1.Cümle

şeytān ehl-i şalāh şūretide anır şavma‘asığa kilip ‘ibādetka meşğūl boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1362.2.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

bir yılğaça özin andaq tã'atka meşğül körgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1362.3.Cümle

barsıřāy anıñ iñtilātıǵa meyl körgüzdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1362.4.Cümle güft ü şünüftdin aralarıda şöhet-i germ boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1363.Cümle

çün ħarīf sāde kiři irdi ve ħarīf müzevvir 'ābidқа bir ism örgetti kim 7 bī-mārlarga mūcib-i řifādur.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1363.1.Cümle

çün ħarīf sāde kişi irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1363.2.Cümle

ħarīf müzevvir 'ābidқа bir ism örgetti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1363.3.Cümle bī-mārlarga mūcib-i řifādur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1364.Cümle

niçe kiřiniñ boǵzını boǵup 'ābidқа niřān birdi 'ābid du'āsı bile def bolup mūcib-i şöhet boldı.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1364.1.Cümle

niçe kiřiniñ boǵzını boǵup 'ābidқа niřān birdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1364.2.Cümle

‘ābid du‘āsı bile def’ bolup mūcib-i şöhret boldı.

Yüklemine Göre: Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1365.Cümle

tā ol kim ol mülk pādişāhının kıızığa bu hāl dest birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1366.Cümle

anı ‘ābid şavma‘asığa kiltürdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1367.Cümle

du‘ā hāvetiğa kivürüp çün küllī i‘timādları bar irdi yatqurup kittiler.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1367.1.Cümle

du‘ā hāvetiğa kivürüp çün küllī i‘timādları bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1367.2.Cümle

yatqurup kittiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1368.Cümle

‘ābid mu‘āleceğa meşğül bolğanda körmegen şekl bile körüp şeytān vesvese āğāz kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1369.Cümle

çün halvet emin yir irdi ve cemîle bî-hüş 'âbid-i meshî fırsatnı ğanîmet tuttı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1369.1.Cümle

çün halvet emin yir irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1369.2.Cümle

cemîle bî-hüş 'âbid-i meshî fırsatnı ğanîmet tuttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1370.Cümle

maṭlûbı müyesser bolğandın soñra refîkı ḥâzır bolup didi kim 'aceb iş kıldıñ ve ol hem işi
qabâḥatıǵa vâkıf bolup 'ilâc tiledi.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1370.1.Cümle

maṭlûbı müyesser bolğandın soñra refîkı ḥâzır bolup didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1370.2.Cümle

'aceb iş kıldıñ

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1370.3.Cümle

ol hem işi qabâḥatıǵa vâkıf bolup 'ilâc tiledi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1371.Cümle

didî kim 'ilâcî kâtdur kim bir yirde medfûn bolgay.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1371.1.Cümle

didî

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1371.2.Cümle

'ilâcî kâtdur

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1371.3.Cümle bir yirde medfûn bolgay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1372.Cümle

tâ ayılğay kim üydin çıkıpdur bilmes biz kâyan barıptur. *Ki'li

birleşik cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1372.1.Cümle

tâ ayılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1372.2.Cümle

üydin çıkıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1372.3.Cümle bilmes

biz

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle,

1372.4.Cümle

ķayan barıptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1373.Cümle

refik rehnümāylığı bile bu iş hem vücūd tuttı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1374.Cümle

andın sonra refîk pâdişāhğa bu işdin haber birip vâkı' irkenni zâhir bolğandın sonra 'âbidni 'azâb bile katl hükmi kıldı ve ol hâlde yine refîkı öz şeytaniyyetin zâhir kılp didi bu belâdın sini halâş kılay eger mingecde kılsaŋ.

*Bağlı cümle ve iç içe birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1374.1.Cümle

andın sonra refîk pâdişāhğa bu işdin haber birip vâkı' irkenni zâhir bolğandın sonra 'âbidni 'azâb bile katl hükmi kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1374.2.Cümle

ol hâlde yine refîkı öz şeytaniyyetin zâhir kılp didi bu belâdın sini halâş kılay eger mingecde kılsaŋ.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1374.2.1.Cümle bu belâdın sini halâş kılay eger mingecde kılsaŋ.

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1375.Cümle

ol nâdân bu işni hem kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1376.Cümle

aşhābu'l-ühdūd kâlalallahu te'âlâ kutile aşhābu'l-ühdūdi: bu kavm yemen mülkidin irdiler ve zülvās bularnıŋ pâdişāhı irdi ve barça büt-perest ve gümrāh irdiler ve zülvāsınŋ bir vezîri bar irdi sâhîr.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 4 cümleden oluşmaktadır:

Yüklemine Göre:

Kurallı Cümle

1376.1.Cümle

bu kavm yemen mülkidin irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Ad Cümlesi** **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:**

1376.2.Cümle

zülvās bularnıñ pādişāhı irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1376.3.Cümle

barça büt-perest ve gümrah irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1376.4.Cümle

zülvāsınñ bir vezīri bar irdi sāhır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Devrik Cümle

1377.Cümle

karığan çağda bir yigitni terbiyet kılıp kim kâyim-i maqâmı kılğay ve ol yigit bir kün bir yol bile baradur irdi bir ün işitti ki birev tınrı te'ālānıñ atın tutup tazarru' kılur.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle.

1377.1.Cümle

karığan çağda bir yigitni terbiyet kılıp

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1377.2.Cümle kâyim-i

maqâmı kılğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1377.3.Cümle

ol yigit bir kün bir yol bile baradur irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1377.4.Cümle

bir ün işitti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1377.5.Cümle

birev tiñri te‘ālānıñ atın tutup tazarru‘ kılur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1378.Cümle

ol at köñlige hoş kilip müte‘eśsir bolup tilep ol mütekellimni taptı bir ‘ābid irdi yir üstide qavm
qorqunçıdın ‘ibādet kıladur irdi. *Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1378.1.Cümle

ol at köñlige hoş kilip müte‘eśsir bolup tilep ol mütekellimni taptı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1378.2.Cümle

bir ‘ābid irdi yir üstide qavm qorqunçıdın ‘ibādet kıladur irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1379.Cümle

anın hıdmetiğa meşğül bolup bat haq te‘ālādın ‘ālī merātib taptı andağ ki bir yolıda cem‘ī bir ejdehā
qorqunçıdın mütevaqqıf irdiler ve mużtarib ol ilgeri barıp ejdehānıñ uçasığa iligin silep ejdehā
yolıdın kırak çıqıp haq ötti ve bu nev‘ havāriq andın köp zāhir boldı.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

Yüklemine Göre:

Kurallı Cümle

1379.1.Cümle

anın hıdmetiğa meşğül bolup bat haq te'ālādın 'ālī merātib tapdı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1379.2.Cümle

andaq ki bir yolıda cem'ī bir ejdehā qorqunçdın mütevaqqıf irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1379.3.Cümle

muştari ol ilgeri barıp ejdehānıñ uçasığa iligin silep ejdehā yolıdın kıraq çıqıp haq ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:**

1379.4.Cümle

bu nev' havāriq andın köp zāhir boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1380.Cümle

pādişāhnıñ bir hācibiniñ közi remed şiddetidin kör bolup hıç kim 'ilāc kıla almaydurlar irdi ve ol du'ā bile binā kıldı ve hācib dīn qabūl kıldı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 3 cümleden oluşmaktadır:

1380.1.Cümle

pādişāhnıñ bir hācibiniñ közi remed şiddetidin kör bolup hıç kim 'ilāc kıla almaydurlar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1380.2.Cümle

ol du'ā bile binā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1380.3.Cümle

hācib dīn qabūl kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1381.Cümle

pādiṣāh andın közi yaruğan sebebin sordı irse olça vāḳı' irdi didi.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1381.1.Cümle

pādiṣāh andın közi yaruğan sebebin sordı irse olça vāḳı' irdi didi.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1381.1.1cümle pādiṣāh andın közi yaruğan
sebebin sordı irse

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemine Göre:
Kurallı Cümle

1382.Cümle

pādiṣāh ol yigitni ve ‘ābidni tilep milletlerin bilgendin soñra islām dīnidin rücū‘ buyurđı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1383.Cümle

çün kabūl tutmadı hācib bile ‘ābidni öltürtüp yiğitti balıǵlar tu‘mesi üçün baħrǵa yiberdi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1383.1.Cümle

çün kabūl tutmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1383.2.Cümle

hācib bile ‘ābidni öltürtüp yigitni balıǵlar tu‘mesi üçün baħrǵa yiberdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1384.Cümle

tiñiz kıraǵıda anıñ du‘āısı mülāzımlarını suǵa salıp yigit sālim kildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1385.Cümle

pādiṣāhnı dīñǵa da‘vet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yüklemine Göre:

Kurallı Cümle

1386.Cümle

yene katla tağdın taşlasunlar dip hem yıl anı itkenlerni tağdın uçurup ol sâlim kildi.

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Eylem Cümlesi Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre:

1387.Cümle

sonra anı dârğa asıp seng-bârân ve tîr-bârân kıldılar kâr kılmadı ve dârı astığa ot yaqtılar eşer kılmadı.

*Sıralı cümle ve Bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1387.1.Cümle

sonra anı dârğa asıp seng-bârân ve tîr-bârân kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1387.2.Cümle

kâr kılmadı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1387.3.Cümle

dârı astığa ot yaqtılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1387.4.Cümle

eşer kılmadı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1388.Cümle

çün yigitge haq te'ālā vişāli iştiyākı ğālib irdi didi kim tırri te'ālā atını tutup oq atır alar ol digen dik kıldılar.

*Sıralı cümle ve ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1388.1.Cümle

çün yigitge haq te'ālā vişāli iştiyākı ğālib irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1388.2.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1388.3.Cümle

tırri te'ālā atını tutup oq atır alar ol digen dik kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1389.Cümle

oq aña ötti ve helāk boldı çün 'ābid yigit öldi haq te'ālā emri bile aşḥāb-ı ühdūd hem küydiler.

*Bağlı cümle ve sıralı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1389.1.Cümle oq aña ötti

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1389.2.Cümle helāk

boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1389.3.Cümle

ābid yigit öldi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1389..4.Cümle

haq te'ālā emri bile aşhāb-ı ühdūd hem küydiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1390.Cümle

şemsūn 'ābid: menkūldür kim 'Tsā 'aleyhi's-selām ḥazret-i risālet şallallahu 'aleyhi vesellem zamānlarının arasında 'arab içinde 'ābidī irdi kim kiçe işi 'ibādet irdi.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1390.1.Cümle menkūldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1390.2.Cümle

'Tsā 'aleyhi's-selām ḥazret-i risālet şallallahu 'aleyhi vesellem zamānlarının arasında 'arab içinde 'ābidī irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1390.3.Cümle

kiçe işi 'ibādet irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1391.Cümle

tiḡri te'ālā aḡa aḡa kūḡ birip irdi kim müşrikler aḡa ḡaşd ḡıldılar ḡafer tapa almadılar.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1391.1.Cümle

tiḡri te'ālā aḡa aḡa kūḡ birip irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1391.2.Cümle

müşrikler anı kaşd kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1391.3.Cümle

zafer tapa almadılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1392.Cümle

‘ākıbet ḥatunın ḫavm ṣāhı ōz nikāhı va‘desi bile firīb birip ol bī-vefā va‘de kıldı kim anı giriftār kılgay.

*Kı’li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1392.1.Cümle

‘ākıbet ḥatunın ḫavm ṣāhı ōz nikāhı va‘desi bile firīb birip ol bī-vefā va‘de kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1392.2.Cümle

anı giriftār kılgay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:**

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1393.Cümle

bir kiçe ‘ābid uyuḡanda ḡaddāre anıḡ ilig ayaḡın berk ṭanāb bile bağlap ṣemsūn uyuḡandı ve zūr kıldı ve iplerni üzüp ol işniḡ kılgan sebebin sordı irse didi kim siniḡ zūrıḡnı imtiḥān kıldım.

*Baḡlı cümle, şartlı cümle ve kı’li birleşik cümle.

1393.1.Cümle bir kiçe ‘ābid uyuḡanda ḡaddāre anıḡ ilig ayaḡın berk ṭanāb bile bağlap ṣemsūn uyuḡandı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1393.2.Cümle

zūr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1393.3.Cümle

iplerni üzüp ol işniñ kılğan sebebin sordı irse didi kim sinin zürinı imtiḥān kıldım.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1393.3.1.Cümle

iplerni üzüp ol işniñ kılğan sebebin sordı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1393.4.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1393.5.Cümle

sinin zürinı imtiḥān kıldım.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1394.Cümle

ehl-i şirk munı bilgeç zencir yiberdiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1395.Cümle

bu katla zencir bile bağladı 'âbid yene uyğanıp zür kılıp zencir dağı üzüldi.

*Sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1395.1.Cümle

bu katla zencir bile bağladı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1395.2.Cümle

‘ābid yene uyғанıp zūr kılıp zencīr dağı üzüldi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1396.Cümle

‘ākıbet mekr ve füsün bile ‘ābid sādedin ikrār tarttı ve hem anıñ maḥāsini tügidin baş barmağın bağlap küffārğa tapşurdı.

*Bağlı cümle.”ve” bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1396.1.Cümle

‘ākıbet mekr ve füsün bile ‘ābid sādedin ikrār tarttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1396.2.Cümle

hem anıñ maḥāsini tügidin baş barmağın bağlap küffārğa tapşurdı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1397.Cümle

alar şemsünni bend kılıp pādişāh қаşıға ilttiler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Eylem Cümlesi

1398.Cümle

pādiṣāh bir manzarada oturup irdi 9 kim anı dört sütün üstige naşb kıldılar ve ‘ābidқа қатл hükmi kıldılar.

*Ki’li birleşik cümle ve bağlı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1398.1.Cümle

pādiṣāh bir manzarada oturup irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1398.2.Cümle

anı dört sütün üstige naşb kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1398.3.Cümle

‘ābidқа қатл hükmi kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1399.Cümle

‘ābid du‘ā kıldı irse bir kuşğa emr boldı kim anı ol benddin halāş kılıp buyurdı kim ol sütünlarnı tartıp ol ‘imāretlerni yıktı ve pādiṣāh ve havāşşı helāk boldılar. *Şartlı birleşik cümle, ki’li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1399.1.Cümle

ābid du‘ā kıldı irse bir kuşğa emr boldı

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1399.1.1.Cümle

ābid du'ā kıldı irse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1399.2.Cümle emr

boldı Eylem

Cümlesi

1399.3.Cümle

anı ol benddin ḥalāş kılıp buyurđı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1399.4.Cümle

ol sūtūnlarnı tartıp ol 'imāretlerni yıktı ve pādīşāh ve ḥavāşşı helāk boldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1400.Cümle

menķūldür kim şemsūn miñ ay 'ibādet kıldı ve ehl-i tefsīr dipdürler kim kelāmullahda *leyletü'lḳadri* ḥayrun min elfi şehrdin maķşūd ol miñ aydur 'ābidḳa bu maḥlaş vāḳı' bolup ḥatunın ṭalāḳ kıldı.

*Ki'li birleşik cümle ve bağılı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1400.1.Cümle menķūldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1400.2.Cümle

şemsūn miñ ay 'ibādet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1400.3.Cümle

ehl-i tefsîr dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1400.4.Cümle kelāmullahda *leyletü'l-ğadri hayrun min elfi şehrdin*

mağşūd ol miñ aydur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1400.5.Cümle

'ābidğa bu mağlaş vāqı' bolup hatunın talāk kıldı.

Eylem Cümlesi

1401.Cümle

carîh rāhib: ibni 'abbāsdın rażıyallahu 'anh menķūldür kim carîh atlığ hem 'tsā 'aleyhi'sselāmdın sonıra bir 'ābid yigit peydā boldı kim on üç yaşıdın 'ibādetğa meşğūl boldı ve anıñ kerāmāt ve havārık 'ādātı köp irdi ve ehl-i şirk dāyim anıñ ezāsığa belki def'iğa mekrler kıılır irdiler ve carîhniñ anası bar irdi şāliha-i 'ābide her kūn bir katla carîh üçün ta'ām kiltürür irdi.

*Kı'lı birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 7 cümleden oluşmaktadır:

1401.1.Cümle

ibni 'abbāsdın rażıyallahu 'anh menķūldür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1401.2.Cümle

carîh atlığ hem 'tsā 'aleyhi's-selāmdın sonıra bir 'ābid yigit peydā boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1401.3.Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:**
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

on üç yaşıdın 'ibâdetka meşğûl boldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1401.4.Cümle

anıñ kerâmât ve havârık 'adâtı köp irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1401.5.Cümle

ehl-i şirk dāyim anıñ eżāsığa belki def'ığa mekrler kıılır irdiler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1401.6.Cümle

carīhniñ anası bar irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1401.7.Cümle

şāliḥa-i 'ābide her kün bir katla carīḥ üçün ṭa'ām kiltürür irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1402.Cümle

bir kün ṭa'ām kiltürüp şavma'a işigin kaçtı çün carīḥ namāzğa meşğül irdi *Bağlı
cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1402.1.Cümle

bir kün ṭa'ām kiltürüp şavma'a işigin kaçtı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1402.2.Cümle

carīḥ namāzğa meşğül irdi
Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1403.Cümle

işik açarğa kiçrek kilip anası melül bolup du'ā kıldı kim *erākellahu'l-vücūhe'l-mūmisāt* ya'ni tiñri te'ālā saña zāniye ḥatunların yüzün körsetsün ve anasının bu du'ası müstecāb bolup cem'ī ki anıñ kaçdıda irdiler bir zāniyeni māl va'desi bile firıfte kılip carīḥniñ şavma'asığa rehnümālık kıldılar ve ol zāniye carīḥқа öz zināsı bile töhmet kıldı ve ol eşrār carīḥniñ boynığa ip taqip melikleri kaçığa iltip melik carīḥқа katl hūkmi kıldı.

*Ki'li birleşik cümle, Bağlı cümle ve sıralı cümle. 7 cümleden oluşmaktadır:

1403.1.Cümle

işik açarğa kiçrek kilip anası melül bolup du'ā kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1403.2.Cümle

erākellahu'l-vücūhe'l-mūmisāt ya'ni tiñri te'ālā saña zāniye ḥatunların yüzün körsetsün

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1403.3.Cümle

anasının bu du'ası müstecâb bolup cem'î -ki anın kaçdıda irdiler- bir zāniyeni māl va'desi bile firîfte kılıp carîhniñ şavma'asığa rehnümâlık kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1403.4.Cümle

bir zāniyeni māl va'desi bile firîfte kılıp carîhniñ şavma'asığa rehnümâlık kıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1403.5.Cümle

ol zāniye carîhka öz zinâsı bile töhmet kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1403.6.Cümle

ol eşrâr carîhniñ boynığa ip taqip melikleri kaçığa iltip melik carîhka katl hükmi kıldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1404.Cümle

anası işitip melik şöhetığa barıp didi kim oğlumnıñ bu töhmetdin pākligige güvāhım bar belki minıñ du'ām cihetidin bu belāğa uçraptur.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1404.1.Cümle

anası işitip melik şöhetığa barıp didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1404.2.Cümle oğlumnıñ bu töhmetdin

pākligige güvāhım bar

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1404.3.Cümle belki minîñ du'âm cihetidin bu belâğa uçraptur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1405.Cümle

melik didi kim güvâhıñ kimdür.

*Ki'li birleşik cümle ve Soru Cümlesi görülmektedir. 2 cümleden oluşmaktadır:

1405.1.Cümle

melik didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1405.2.Cümle güvâhıñ

kimdür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1406.Cümle

şâliha ol zâniyeni tilep ilig qarnığa qoyup münâcâtdın soñra qarnıdağı tıflnı çarlağaç tıfl lebbeyk dip cevâb birdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1407.Cümle

şâliha sordı kim atañ kimdür.

*Ki'li birleşik cümle ve Soru Cümlesi görülmektedir. 2 cümleden oluşmaktadır:

1407.1.Cümle

şâliha sordı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1407.2.Cümle atañ kimdür.

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1408.Cümle

tıfl didi kim fülân koyçudur.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1408.1.Cümle

tıfl didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1408.2.Cümle

fülân koyçudur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1409.Cümle

üç katla su'âl bu irdi ve cevâb bu.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1409.1.Cümle

üç katla su'âl bu irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1409.2.Cümle

cevâb bu.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1410.Cümle

bu 'aceb hâldin barça müte'accib bolup carîhka 'özü qoldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1411.Cümle

dirler ki tıfl toğkanda hem ehl-i fesād bu tōhmetni āgāz kıldılar.

*Kı'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1411.1.Cümle

dirler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1411.2.Cümle

tıfl toğkanda hem ehl-i fesād bu tōhmetni āgāz kıldılar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1412.Cümle

üç künlük tıfl yine hemol aytkan sözni ayttı ve carīhni haq te'ālā ol belādın kūtqardı.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1412.1.Cümle

üç künlük tıfl yine hemol aytkan sözni ayttı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1412.2.Cümle

carīhni haq te'ālā ol belādın kūtqardı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1413.Cümle hükemā zikri: çün loqmānnıñ hikmeti ve nübüvveti arasında ihtilāfdur ve ekşer il anı nebī dipdürler.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1413.1.Cümle

çün loqmānnıñ hikmeti ve nübüvveti arasında ihtilāfdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1413.2.Cümle

ekşer il anı nebī dipdürler.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1414.Cümle

enbiyā zümreside ve hükemā arasında hem mezkūr kılıldı ve andın bir iki söz bile mezkūr kılılır.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1414.1.Cümle enbiyā zümreside ve hükemā arasında hem mezkūr kılıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1414.2.Cümle

andın bir iki söz bile mezkūr kılılır.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1415.Cümle

ol dipdür ki barça yükni tarttım borçdın ağırırak yük körmedim ve barça lezzetni tattım 'âkıbetdin çüçügrek şerbet tapmadım.

*Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1415.1.Cümle ol dipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1415.2.Cümle barça

yükni tarttım

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1415.3.Cümle borçdın ağırırak

yük körmedim

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1415.4.Cümle

barça lezzetni tattım

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1415.5.Cümle ākıbetdin çüçügrek şerbet tapmadım.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1416.Cümle

hoş-ḥūy yatlarğa qarābetdür ve bed-ḥūy qarābetlerğa yat.

*Bağlı cümle."ve" bağlamaedatıyla bağlı 2 cümleden oluşmaktadır:

1416.1.Cümle

hoş-ḥūy yatlarğa qarābetdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1416. 2.Cümle bed-

ḥūy qarābetlerğa yat.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1417.Cümle

andın sordılar kim ni nimedür kim fāyidesi barça ḥalāyıkka yiter.

*Ki'li birleşik cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1417. 1.Cümle andın

sordılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1417.2.Cümle ni

nimedür

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1417.3.Cümle

fāyidesi barça ḥalāyıkka yiter.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1418.Cümle

didi kim yamanların yokluğu ve anın 'ömri yokkarı bitilipdür.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1418.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1418.2.Cümle

yamanların yokluğu ve anın 'ömri yokkarı bitilipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1419.Cümle fīṣāğurs ḥakīm: loqmān

ḥakīmniñ şākirdidür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1420.Cümle

ba'zı dipdürler güştäsb zamānıda irdi.

*iç içe birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1420. 1.Cümle ba'zı dipdürler

güştäsb zamānıda irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1420.1.1.Cümle ba'zı

dipdürler

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1421.Cümle

mūsīqī 'ilmi anıḡ vāzī'idur.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1422.Cümle

andın burun bu fenni tedvīn kılgan kiři ma'lūm imes ve sāz hem anıḡ muḥteri'idūr ve kemāle ta'rīfdin müstaḡnī.

*Baḡlı cümle."ve" baḡlamaedatıyla baḡlı 3 cümleden oluşmaktadır:

1422.1.Cümle

andın burun bu fenni tedvīn kılgan kiři ma'lūm imes

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1422.2.Cümle sāz hem

anıḡ muḥteri'idūr

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1422.3.Cümle

kemāle ta'rīfdin müstaḡnī.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1423.Cümle

anıḡ sözleridindūr kim kiři öz medḥin dise çın daḡı bolsa nā-pesenddür ve ötkenler bile ant içmek yalḡan nişānesidūr ve muṣībetka şabr kılmak şamātat kılguçınıḡ muṣībeti.

*Ki'li birleşik cümle, şartlı birleşik cümle ve Baḡlı cümle yapıları görülmektedir. 6 cümleden oluşmaktadır:

1423.1.Cümle

anın sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1423.2.Cümle

kişi öz medhin dise çın dağı bolsa nā-pesenddür

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1423.2.1.Cümle kişi

öz medhin dise

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1423.2.2.Cümle çın

dağı bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1423.3.Cümle

ötkenler bile ant içmek yalğan nişānesidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1423.4.Cümle muşībetka şabr kılmak şamātat

kılguçınıñ muşībeti.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1424.Cümle

cāmasb ḥakīm: güştāsbınıñ kardaşıdur ve loqmānnıñ şākirdi irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1425.Cümle

nücūm ‘ilmide ğarīb aḥkāmı bar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1426.Cümle

öz zamānıdın sonra üç min yılğaça kilür işlerni hükm kılıpdur ve anıñ sözleridindür kim kerīmniñ yahşıraq haşleti öz 'ilminiñ terki ve le'īmniñ yahşıraq haşleti öz 'ilminiñ terkidür ve anıñ medfeni fāris vilāyetidedür.

*Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle yapıları görülmektedir. 5 cümleden oluşmaktadır:

1426.1.Cümle

öz zamānıdın sonra üç min yılğaça kilür işlerni hükm kılıpdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1426.2.Cümle

anıñ sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1426.3.Cümle

kerīmniñ yahşıraq haşleti öz 'ilminiñ terki ve le'īmniñ yahşıraq haşleti öz 'ilminiñ terkidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1426.4.Cümle

anıñ medfeni fāris vilāyetidedür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1427.Cümle

bukrāt ḥakīm: fīṣāğursnıñ şākirdidür ve behmen çağıda irdi ve tıb 'ilmide māhir irdi ve taşnıfātı bar ve fuşūl-ı bukrāt ol cümledindür kim eṭıbbā kaşıda beğāyet mu'teberdür. *Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle yapıları görülmektedir. 6 cümleden oluşmaktadır:

1427.1.Cümle

fīṣāğursnıñ şākirdidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1427.2.Cümle behmen

çağıda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1427.3.Cümle

tıb 'ilmide mähir irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1427.4.Cümle

taşnîfâtı bar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1427.5.Cümle

fuşûl-ı bukrât ol cümledindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1427.6.Cümle

eṭıbbā kâşıda beğâyet mu'teberdür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1428.Cümle

ol dipdür ki 'ömr kıskadur iş uzun 'âkıl oldur kim bu kıskâ 'ömrni bir nimege şarf kılgay kim zarûretrağdur ya'ni âhîret maşlahatı ve tıñrı te'âlâ rızâsı. *Ki'li birleşik cümle ve bağlı cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

1428.1.Cümle ol dipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1428.2.Cümle ömr

kıskadur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1428.3.Cümle

iş uzun 'âkil oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1428.4.Cümle bu kışka 'ömrni bir

nimege şarf kılgay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1428.5.Cümle

Żarūretrağdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1428.6.Cümle

âhîret maşlahatı ve tîrî te'ālā rızāsı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1429.Cümle

buqrātîş hakīm: buqrāt şākirdleridindür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Yerine Göre: Kurallı Cümle

1430.Cümle

anîş sözleridindür kim şerîf 'ilm köñülde qarâr tutmas tâ hasîs nimeler köñöldin çıkmas.

*Ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle. 3 cümleden oluşmaktadır:

1430.1.Cümle

anîş sözleridindir

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1430.2.Cümle

şerîf 'ilm köñülde qarâr tutmas

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1430.3.Cümle

tâ hasîs nimeler köñüldin çıkmas

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle, **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1431.Cümle

yağşı söz köñülni yarutur ve yağşı hañ köznîñ ni'met-i 'arûsîdür kim anıñ mehri şükrdür ve az kim pâyidâr bolğay köpdin yağşıraq ki nâ-pâyidâr bolğay.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle yapıları görülmektedir. 5 cümleden oluşmaktadır:

1431.1.Cümle

yağşı söz köñülni yarutur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1431.2.Cümle

yağşı hañ köznîñ ni'met-i 'arûsîdür

Yapısına Göre: Basit Cümle,

Yüklemine Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1431.3.Cümle

anıñ mehri şükrdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1431.4.Cümle

az kim

pâyidâr bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1431.5.Cümle

köpdin yaḥşırāk ki nā-pāyidār bolḡay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1432.Cümle

soḡraṭ ḥakīm: buḡrāṭisniḡ ṣākirdidür ve hümāy binti behmen zamānıda irdi ve anıḡ sözleridindür kim nādāḡa tevāzu‘ kılmāk ḡanḡalḡa su birmekdür. *Baḡlı cümle ve ki’li birleşik cümle. 4 cümleden oluşmaktadır:

1432.1.Cümle buḡrāṭisniḡ ṣākirdidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1432.2.Cümle

hümāy binti behmen zamānıda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1432.3.Cümle

anıḡ sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1432.4.Cümle nādāḡa tevāzu‘ kılmāk

ḡanḡalḡa su birmekdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1433.Cümle

niḡe kim su içse telḡraḡ bolur sa’y işi kim öz yiride bolmaḡay kılrır işdin kāhıllıḡdın yamanraḡ fütür ve düşmen bile meşveret kılrıp ve düşmenliḡın bilse bolur kim ni pāyededür.

*Şartlı birleşik cümle ve sıralı cümle yapıları görölmektedir. 6 cümleden oluşmaktadır:

1433.1.Cümle

niçe kim su içse telhırak bolur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1433.1.1.Cümle niçe

kim su içse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1433.2.Cümle

sa'y işi kim öz yiride bolmağay kılur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1433.3.Cümle

işdin kâhillikdın yamanrak fütür ve düşmen bile meşveret kılıp ve düşmenliğin bilse bolur

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1433.3.1.Cümle işdin kâhillikdın yamanrak fütür ve düşmen bile meşveret kılıp ve düşmenliğin bilse

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1433. 4.Cümle kim

ni pâyededür.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1434.Cümle eflâṭūn ḥakīm: sokrāṭnıñ şākirdidür ve dārāb zamānıda zuhūr kıldı ve iskender-i rūmīğa muşāḥib boldı ve ḥakīm-i ilāhī irdi ve anıñ sözleridindür kim pādişāhğa çağır içmek ḥarāmdur *Bağlı cümle ve ki'li birleşik cümle yapıları görülmektedir. 5 cümleden oluşmaktadır:

1434. 1.Cümle

sokrāṭnıñ şākirdidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1434.2.Cümle

dārāb zamānıda zuhūr kıldı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1434.3.Cümle

iskender-i rümīğa

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1434.4.Cümle

hakīm-i ilāhī irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1434.5.Cümle

anıñ sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1434. 6.Cümle

pādişāhğa çağır içmek hārāmdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1435.Cümle niyüçün kim ol mülk ve ra'ıyyetniñ nigāh-bānı kim aña nigeñ-bān kirek bolğay yañşı bolmağay.

*Soru Cümlesi ve sıralı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1435. 1.Cümle niyüçün kim ol mülk ve ra'ıyyetniñ

nigāh-bānı kim aña nigeñ-bān kirek bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1435.2.Cümle

yañşı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumsuz Cümle,

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1436.Cümle

müflis ki özin ğanī tutqay dñem dikdür ki özin simiz körgüzgey cüd tilemey birmektür niyüçün ki tilep birgen tilegennin mükāfātıdır.

*Ki'li birleşik cümle ve Soru Cümlesi yapıları görülmektedir. 3 cümleden oluşmaktadır:

1437.Cümle

arıştaālīs ḥakīm: eflātunnın şākirdidür.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1438.Cümle

iskendernin vezīri irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1439.Cümle

anın sözleridindür kim pādīşāh uluğ rūdğa oḥşar ve etibbā'ı arıqlarğa kim ol rūddın ayrıldılar kim ol rūd suyığa her ḥāl bolsa arıqlarğa hemol ḥāldür.

*Ki'li birleşik cümle ve şartlı birleşik cümle yapıları görülmektedir. 2 cümleden oluşmaktadır:

1439.1.Cümle

anın sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1439.2.Cümle

pādīşāh uluğ rūdğa oḥşar ve etibbā'ı arıqlarğa kim ol rūddın ayrıldılar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1439.3.Cümle ol rūd suyığa her ḥāl bolsa arıqlarğa hemol ḥāldür.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu

Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1439.3.1.Cümle ol rūd

suyığa her Һāl bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1440.Cümle

ol çüçüg bolsa bular çüçüg ol acıg bolsa bular acıg ol şāf bolsa bular şāf ol lāy bolsa bular lāy.

*Şartlı birleşik cümle. 6 cümleden oluşmaktadır:

1440.1.Cümle

ol çüçüg bolsa bular çüçüg ol acıg bolsa bular acıg ol şāf bolsa bular şāf ol lāy bolsa bular lāy.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1440.1.2.Cümle ol

çüçüg bol/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1440.1.3.Cümle bular

çüçüg ol acıg bol/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1440.1.4.Cümle

bular acıg ol şāf bol/sa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1440.1.5.Cümle

bular şāf ol lāy bolsa

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1441.Cümle

bes pādīshāhga vācībdūr gāyet hikmet ve i'tidāl ma'āş kılmak tā hayl ve haşemi anja mutāba'at kılgaylar.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1442.Cümle

balinās ḥakīm: aristatālīsniḡ ṣākirdidür.

Yapısına Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle **Yüklemine Göre:**

1443.Cümle

İskenderiye mināresi ṭılsımın kim frenk ehli ni kılğanı anda körünür irdi ve balinās yasap irdi ve anıḡ sözleridindür kim pādīṣāḡ kirek kim barça ildin nime alğay ammā i'tidāl bile tā mülk berḡarār bolğay yok ki barçaḡa nime birgey bī-i'tidālīk bile tā mülk buzulğay.

*Bağlı cümle. ki'li birleşik cümle, Soru Cümlesi ve sıralı cümle yapıları görölmektedir.

1443.1.Cümle

İskenderiye mināresi ṭılsımın kim frenk ehli ni kılğanı anda körünür irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1443.2.Cümle

balinās yasap irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1443.3.Cümle

anıḡ sözleridindir

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1443.4.Cümle pādīṣāḡ

kirek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1443.5.Cümle barça

ildin nime alğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemine Göre: Kurallı Cümle

1443.6.Cümle

i'tidāl bile tā mülk ber-ḡarār bolğay

Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** 688

Kurallı Cümle

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1443.7.Cümle Yok[tur]

Yapısına Göre:

Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: 1443.8.Cümle barçağa
nime birgey

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1443.9.Cümle

bī-i'tidālīk bile tā mülk buzulğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1444.Cümle

ya'ni köp birse köp almak lâzımdur.

*Şartlı birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1444.1.Cümle

ya'ni köp birse köp almak lâzımdur.

Yapısına Göre: Şartlı Birleşik Cümle **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu
Cümle **Yüklemin Yerine Göre:** Kurallı Cümle

1444.2.Cümle

ya'ni köp bir/se

Yapısına Göre: Şart Cümlesi **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle
Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.Cümle

cālinūs ḥakīm: balināsınır şākirdidür ve anır sözleridindür kim endüh cān bī-mārlığıdur bī-mār
kim iştiḥāsı bolğay ol tendürüstün yahşıraqtur kim anır iştiḥāsı bolmağay kim aña şıḥḥat artar ve
muña renc.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle yapıları görülmektedir. 8 cümleden oluşmaktadır:

Kurallı Cümle

1445.1.Cümle

balināsnıñ şākirdidür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.2.Cümle

anıñ sözleridindür

Yapısına Göre: Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: 1445.3.Cümle

endūh cān bī-mārlığıdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.4.Cümle bī-mār kim

iştihāsı bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.5.Cümle

ol tendürüstdin yaḥşıraḳtur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.6.Cümle anıḡ

iştihāsı bolmağay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.7.Cümle aḡa

şıḡḡat artar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1445.8.Cümle muḡa renc[dir]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.Cümle

batlimūs ḡakīm: cālinūs ṣākirdidūr ve anıḡ sözleridindūr kim ḡābilniḡ sa'ādeti budur kim fehīm bolğay nīk-baḡt oldur kim il ḡālidin pend alğaylar ve bed-baḡt ol kim anıḡ ḡālidin il pend alğay.

*Bağlı cümle, ki'li birleşik cümle ve sıralı cümle yapıları görülmektedir.

1446.1.Cümle

cālinūs ṣākirdidūr

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.2.Cümle

anıñ sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.3.Cümle

ķābilniñ sa‘ādeti budur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.4.Cümle fehīm

bolğay

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.5.Cümle nīk-baħt

oldur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.6.Cümle

il ħālidin pend alğaylar

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1446.7.Cümle bed-baħt

ol[dur]

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1447.Cümle

anıñ ħālidin il pend alğay.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1448.Cümle

sādık: nūşirevān-ı ‘ādil zamānıda irdi ve nūşirevānga naşīhat-nāme bitipdür bu müfīd söz anıñ sözleridindür kim şāh u gedāğa fāyidesi ‘āmdur *lā yā’kūlū’-ta’ām ve fī mi’detikūm ta’ām.*

*Bağlı cümle, ki’li birleşik cümle ve sıralı cümle yapıları görülmektedir.

1448.1.Cümle

nūşirevān-ı ‘ādil zamānıda irdi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1448.2.Cümle

nūşirevānga

naşīhat-nāme bitipdür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1448.3.Cümle

bu müfīd söz anıñ sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1448.4.Cümle

şāh u gedāğa

fāyidesi ‘āmdur

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1448.5.Cümle

lā yā’kūlū’-ta’ām ve fī mi’detikūm ta’ām.

1449.Cümle

büzürc-mehr: nūşirevān-ı ‘ādilniñ vezīri irdi.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1450.Cümle

anıñ sözleridindür kim üstādımdın sordum kim yigitlikde ni kılmak yahşı ve karılıkda ni kılmak yahşı.

*Ki’li birleşik cümle ve Soru Cümlesi yapıları görülmektedir. 4 cümleden oluşmaktadır:

1450.1.Cümle

anın sözleridindür

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1450.2.Cümle

üstâdımdın sordum

Yapısına Göre:

Basit Cümle, **Yüklemine**

Göre: Eylem Cümlesi

Anlamına Göre: Olumlu

Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1450.3.Cümle

yigitlikde ni kılmak yahşı

Yapısına Göre: Soru Cümlesi **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1450.4.Cümle

karılıkda ni kılmak yahşı.

Yapısına Göre: Soru Cümle **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1451.Cümle

didi kim yigitlikte 'ilm kesb kılmak ve karılıkda 'amelga kivürmek.

*Ki'li birleşik cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1451.1.Cümle

didi

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1451.2.Cümle

'ilm kesb kılmak ve karılıkda 'amelga kivürmek

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Ad Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1452.Cümle

çün enbiyā ‘aleyhi’s-selām sözi ve ‘ibād ve hükemā tārīhi ‘ale’l-icmāl mezkūr boldı.

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1453.Cümle

imdi ‘acem mülūki zıkrige şürū’ kılalı ve *minellahu’t-tevfik vallahu a’lem bi’s-şavāb* *Bağlı cümle. 2 cümleden oluşmaktadır:

1453.1.Cümle

imdi ‘acem mülūki zıkrige şürū’ kılalı

Yapısına Göre: Basit Cümle, **Yüklemine Göre:** Eylem Cümlesi **Anlamına Göre:** Olumlu Cümle

Yüklemin Yerine Göre: Kurallı Cümle

1453.2.Cümle

minellahu’t-tevfik vallahu a’lem bi’s-şavāb

Sonuç

Nevâyî'nin cümle yapılarını incelediğimizde ilk göze çarpan detay Nevâyî'nin basit cümle yapılarını -belki de dönemin nesir anlayışına bağlı olarak- çok fazla tercih etmemesidir. Tespit edilen **1536** ana cümleden yalnızca **554** tanesi basit cümleden oluşmaktadır. Göze çarpan bir başka detay ise Ali Şir Nevâyî'nin "-ki" ve "ve" bağlaçlarını sıkça kullanmasıdır. **1536** ana cümleden **269** cümle ki'li bağlı/birleşik cümle, **209** tanesi ise bağlı cümleden oluşmuştur. **156** cümlede ise ki'li bağlı cümle ve bağlı cümle yapılarının bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir. Tarih-i enbiyâ ve Hükemâ'da yoğun olarak görülen cümle tipleri bu şekildedir. "-ki'li" bağlı/birleşik cümle ve bağlı cümleden sonra Nevâyî'nin en çok tercih ettiği cümle yapısı sıralı cümle yapısıdır. **1536** ana cümleden **82** tanesinde sıralı cümle yapısı görülmektedir. Ek olarak belirtmemiz gerekir ki sıralı cümle yapılarını özellikle tarihi metinlerde tespit edebilmek diğer cümle yapılarına göre daha zordur. Günümüzde kullanılan noktalama işaretleri sıralı cümle yapılarını ayırt etmemizde büyük kolaylık sağlamaktadır. Ancak tarihi metinlerde noktalama işaretleri bulunmadığı için zaman zaman karışıklıklar yaşanabilmektedir. Biz sıralı cümleleri tespit ederken cümlenin anlam bütünlüğünü bozmamasını esas aldık. Cümlenin deyim yerindeyse gelişinden art arda sıralanan cümlelerin arasında kurulan anlam birliğini tespit edebildiğimizde bu cümlelere sıralı cümle dedik. Ancak titizlikle incelenen bu eserde gözden kaçan ya da ilgili cümleler arasında anlam bütünlüğünü bulamadığımız sıralı cümleler de olabilmektedir. Nevâyî ayrıca **46** cümlede ki'li birleşik cümlenin yanında sıralı cümle yapısını da kullanmıştır. Buna ek olarak, **45** cümlede ise sıralı ve bağlı cümleleri bir arada kullanılmıştır. Nevâyî ana cümlelerde müstakil olarak **15** cümlede iç içe birleşik cümle yapısı, **15** cümlede ise şartlı cümle yapısını tercih ettiği görülmektedir.

15. yüzyıl Türk nesrinde genel olarak uzun cümlelerin rağbet gördüğü ilmî bir gerçektir. Nitekim Osmanlı sahasında Sinan Paşa ününü belki de bu anlayışa borçludur. Sayfalarca süren cümlelerinde Sinan Paşa'nın kalem kudretini görmek mümkündür. Nevâyî'de de sayfalarca sürmese bile zaman zaman Sinan Paşa'ya atıfta bulunurcasına cümleler görmek mümkündür. Bu tip cümleler sürekli olarak bağlaçlarla birbirine bağlanmış ve ilgili cümleler arasında ise farklı cümle tipleri görülmüştür. Biz bu tip cümlelerde ana cümle içerisinde görülen tüm cümle tiplerini ilgili cümlenin altında belirttik. Sizlerin de takdirine kalmış olacak ki nerdeyse bir sayfa süren cümlede tek bir cümle tipi bulunması oldukça zordur.

Nevâyî eserinde **1536** cümlenin **55**'inde ki'li birleşik cümle, bağlı cümle ve sıralı cümleyi bir arada kullanmıştır. Diğer birkaç farklı cümle tipinin beraber görüldüğü cümlelere bakacak olursak,

1536 ana cümle içerisinde **27** tanesinde ki'li bağı/birleşik cümle ve şartlı cümle; **18** tanesinde ki'li birleşik cümle, bağı cümle ve şartlı cümle; **8** adet cümlede şartlı cümle ve bağı cümle; **6** adet cümlede ki'li birleşik/bağı cümle, sıralı cümle ve şartlı cümle; **3** adet cümlede ki'li bağı/birleşik cümlelerin içerisinde iç içe birleşik cümle; **13** cümlede ise bağı cümlelerin içerisinde iç içe birleşik cümle; **4** cümlede ki'li birleşik cümle, bağı cümle ve iç içe birleşik cümle; **5** cümlede sıralı cümlelerin yanında şartlı cümle; **2** cümlede ise ki'li birleşik cümlelerin içerisinde iç içe cümle ve şartlı cümle yapıları tespit edilmiştir. Yukarıda zikredilen her cümle yapısında yan cümleler tek tek incelenmiştir.

Nevâyî'nin "Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ" adlı eserinde toplamda **565** cümlede ki'li bağı/birleşik cümle, **495** cümlede bağı cümle, **242** cümlede sıralı cümle, **36** cümlede iç içe birleşik cümle ve **81** cümlede sıralı cümle bulunmaktadır.¹

Tespit edilen cümlelerde soru cümlesi ve emir cümlesi ayrı bir kategoride incelenmemiş, tek bir yargı içerdiği için basit cümle yapısının içerisinde değerlendirilmiştir.

Ana cümle ve yan cümleler ile beraber tespit edebildiğimiz madde başı cümle sayısı **3592**'dir. Tespit edilen **3592** cümlelerin **3398**'i olumlu, **194** tanesi ise olumsuzdur. Bir diğer dikkat çeken veri ise devrik cümle yapılarının yok denecek kadar az kullanılmasıdır. Türk şiirinde vezin kaygısından dolayı -özellikle aruz vezni- devrik cümle yapılarını sıkça görmekteyiz. Türkçe sözdizimindeki nispeten esnek yapısı itibarı ile şairlerin elini bu bakımdan kuvvetlendirmiş, yüklemi veznin uyduğu bir yere koymalarına olanak sağlamıştır. Ancak herhangi bir vezin kaygısı güdülmeyen nesirde şiire oranla çok daha az kullanıldığını rahatlıkla söyleyebileceğimiz kanaatindeyiz. Günümüz Türk nesrinde özellikle XX. yüzyılda rağbet görmeye başlayan devrik cümle yapısının en azından XV. Yüzyılda Nevâyî tarafından çokça benimsenmediğini rahatlıkla söyleyebiliriz. **3592** cümlede yalnızca **23** adet devrik cümle yapısı tespit edebildik, kurallı cümle sayısı ise **3569**'dir. Cümleleri Yüklemine göre kategorize ettiğimizde ise sonuç beklendiği gibidir. Fiil cümleleri hemen hemen her Türkçe eserde olduğu gibi ezici çoğunluktadır. **3592** cümlelerin **2881** cümlesini fiil cümleleri oluşturmaktadır. İsim cümlelerinin sayısı ise **711**'dir. Ad Cümlesi ve Eylem Cümlesini sınıflandırırken dikkat çekilmesi gereken bir husus ise "-dur, -dür" yardımcı fiilinin/ek

¹ Zikredilen sayısal verilerin ana cümle sayısı ile örtüşmemesinin sebebi yukarıda da belirttiğimiz gibi uzun cümlelerde birkaç farklı cümle çeşidinin bir arada kullanımından kaynaklıdır. İlgili veriler adı geçen cümle yapılarının her cümlede müstakil olarak kullanıldığı anlamına gelmemektedir.

eyleminin de “dur-“ fiili ile ilgili olmasıdır. Ancak günümüz morfolojisinde bu yapıdaki cümleler isim cümlesi sayıldığı için biz de bu tezde bu yapıdaki cümleleri isim cümlesi olarak ele aldık.

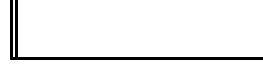
Sonuç olarak Ali Şir Nevâyî'nin Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ adlı eserinde cümle yapılarını incelediğimizde şu sonuçları çıkartabiliriz;

- Ki'li bağlı/Birleşik cümle ve bağlı cümleleri yoğunlukla kullanılmıştır. Bu yapılar eserin yaklaşık olarak üçte ikisini oluşturmaktadır.
- Ki'li bağlı/birleşik ve bağlı cümle yapılarından sonra en çok tercih ettiği cümle yapısı sıralı cümle yapısıdır.
- Fiil cümlelerini isim cümlelerine oranla çok daha sık kullanılmıştır. **2881** Eylem Cümlesi kullanılmıştır. Bu da yaklaşık olarak yüzde 80'e tekabül etmektedir.
- Olumlu cümleler olumsuz cümlelere göre daha çok tercih edilmiştir. **3592** cümlelerin **3398** tanesini olumlu cümleler oluşturmaktadır. Olumlu cümlelerin yaklaşık oranı ise yüzde 90'dır.
- Ali Şir Nevâyî devrik cümle yapısını çok fazla tercih etmemiştir. Devrik cümle sayısı **23**tür. Devrik cümleler genel olarak diyaloglarda görülmektedir. Kullanılan devrik cümle oranı yüzde 1'in altındadır.
- **1536** cümlede **554** basit cümle kullanılmıştır. Nevâyî yaklaşık olarak 3'te 1 oranında basit cümle tercih etmiştir.

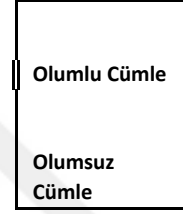
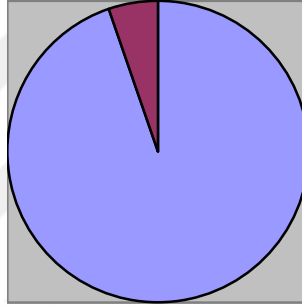
Grafik olarak şu şekildedir:

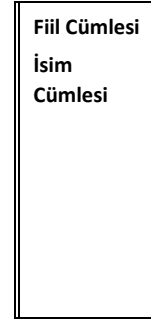
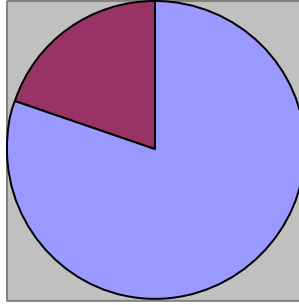
Basit Cümle
Bağlı Cümle
-Ki'li Bağlı Cümle
Sıralı Cümle
İç içe Birleşik Cümle
Şart Cümlesi
Ki'li Cümle ve Bağlı Cümle
Ki'li Cümle ve Sıralı Cümle
Diğer

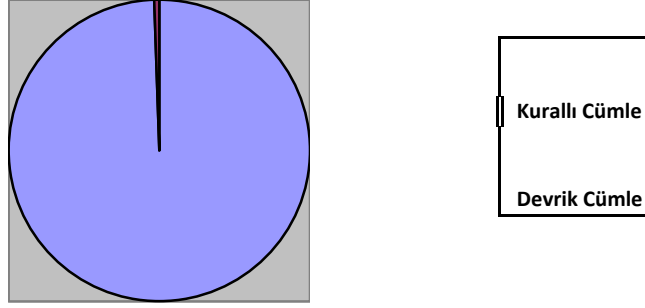
Şekil 1

Şekil 2.1

Şekil 2.2

Grafik 2.3

Ali Şir Nevâyî bu eserinde genel olarak Türkçenin söz dizimine bağlı kalmıştır. Türkçe söz dizimi ve yapısına genel olarak uygun cümleler kullanmasının sebebini, bu eserin çeviri bir eser olmamasından kaynaklandığını söylemek mümkündür. Nevâyî “Nesâyimü'l-maḥabbe min şemâiyimî'l-fütüvve” adlı eserini Molla Abdurrahman Camî'den tercüme etmiş ve tercüme ederken de eserin bazı bölümlerinde Farsça cümle tiplerini olduğu gibi alıntılamıştır (Türk, Çağatay Türkçesinde Farsça Alıntı (Kopyalama) Cümle Tipleri ve Bazı Anahtar Sözler, 2020). Böyle bir durum, Farsça “çün” sözcüğünün cümle açıcı sözcük olarak kullanılmasından başka Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ adlı eserde görülmemektedir. Yukarıda da beyan ettiğimiz gibi bunun sebebini eserin telif bir eser olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. Çünkü telif eserlerde yazar ana diliyle düşünür ve ana diliyle düşündüğü için ilgili ana cümlelerin söz dizimi ve yapısına bağlı kalır.

Ek olarak Nevâyî'nin Tarih-i Enbiyâ ve Hükemâ adlı eserini çağdaşı sayılabilecek Sinan Paşa'nın Tezkiretü'l-Evliyâ adlı eseriyle karşılaştırmak Türkoloji alanına çok büyük bir katkı sunacaktır. Biz Ulusal Tez Merkezi'nde taratmamıza rağmen Sinan Paşa'nın Tezkiretü'l-Evliyâ adlı eseriyle ilgili herhangi bir çalışmaya rastlayamadık. İki çağdaşın ve hemen hemen benzer konularda ve içerikte diyebileceğimiz bu iki güzide eserin cümle yapıları açısından incelenmesi ve ardından yapılacak olan mukayesenin, eğer varsa Osmanlı-Çağatay sahaları arasındaki farklılıkların belirtilmesinin Türkoloji alanı için elzem olduğu kanaatindeyiz.

Kaynakça

- Abik, A. D. (1993). *Ali Şir Nevayî'nin risaleleri Tarih-i Enbiya ve Hükema, Tarih-i Müluk-i Acem, Münşeât: Metin gramatikal indeks – sözlük*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Argunşah, M. (2015). *Çağatay Türkçesi*. İstanbul : Kesit Yayınları.
- Baskakov, A. (2017). *Çağdaş Türkçede Cümle*. (Çev. O. S. Karaca) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Eckmann, J. (2017). *Çağatayca El Kitabı*. (Çev. G. Karaağaç) Ankara: Türkl Dil Kurumu Yayınları.
- Eckmann, J. (2017). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Eraslan, K. (2017). *Ali Şir Nevâyî Mecâlisü'n-Nefâis*. (Çev. N. Tokmak) Ankara: TDK Yayınları.
- Karaağaç, G. (2017). *Türkçenin Söz Dizimi*. İstanbul: Kesit Yayınları.
- Karahan, L. (2007). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kaya, Ö. (2007). Ali Şir Nevâyî'nin Divanları. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, 46-56.
- Kut, G. (1989). *islamansiklopedisi.org.tr/ali-sir-nevai*. 01 20, 2021 tarihinde islamansiklopedisi.org.tr: <https://islamansiklopedisi.org.tr/ali-sir-nevai> adresinden alındı
- Teres, E. (2013). *Çağatay Türkçesi Dil Bilgisi ve Metin Çalışmaları*. İstanbul: Sürat Üniversite Yayınları.
- Türk, V. (2018). *Ali Şir Nevâyî Târih-i Enbiyâ ve Hükemâ (Metin-Aktarma-Dizin-Tıpkıbasım)*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Türk, V. (2019). Türkiye'de Nevâyî Çalışmaları. *Oltın Bitigler, Vol.1*. Taşkent, Özbekistan.
- Türk, V. (2020). Çağatay Türkçesinde Farsça Alıntı (Kopyalama) Cümle Tipleri ve Bazı Anahtar Sözcükler. *Dil Araştırmaları*, 7-20.

